

Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku

**Analiza zapotrzebowania na zawody medyczne
w województwie podlaskim**

Raport końcowy

Białystok 2023

Raport opracowany przez

Biostat sp. z o.o. Centrum Badawczo-Rozwojowe
ul. Kowalczyka 17
44-206 Rybnik

Redakcja naukowa

dr Michał Potracki

Zespół autorski

Bartosz Olcha – kierownik badania

dr Małgorzata Zofia Płaszczyca

Beata Dyrska

Zamawiający/Wydawca

Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku

ul. Pogodna 22

15-345 Białystok

tel. 85 74 97 200

ISBN: 978-83-62258-95-6

COPYRIGHT © BY WOJEWÓDZKI URZĄD PRACY W BIAŁYMSTOKU,

BIAŁYSTOK 2023

Spis treści

1. Streszczenie raportu.....	10
1.1 Streszczenie w języku polskim	10
1.2 Summary	11
2. Wprowadzenie w tematykę raportu.....	12
3. Nota metodologiczna	13
3.1. Cel główny i cel szczegółowy.....	13
3.2. Zawód medyczny w świetle regulacji prawnych	13
3.3. Zastosowane techniki badawcze.....	15
4. Analiza zapotrzebowania podmiotów wykonujących działalność leczniczą w województwie podlaskim na pracowników reprezentujących zawody medyczne	16
4.1. Podmioty generujące największy popyt na pracowników medycznych oraz dynamika zatrudnienia w podlaskim sektorze medycznym	16
4.1.1. Podmioty generujące największy popyt na pracowników medycznych na obszarze województwa podlaskiego	16
4.1.2. Struktura i dynamika zatrudnienia w podlaskich podmiotach wykonujących działalność leczniczą.....	21
4.2. Obecne i przyszłe zapotrzebowanie na zawody i kompetencje medyczne	26
4.3. Wymagania dotyczące kwalifikacji, kompetencji i umiejętności	31
4.4. Zawody oraz kompetencje przyszłości	34
4.5. Cudzoziemcy w zawodach medycznych	37
4.6. Zapotrzebowanie podlaskich podmiotów wykonujących działalność leczniczą na pracowników medycznych - podsumowanie.....	43
5. Analiza i ocena jakości miejsc pracy w zawodach medycznych na terenie województwa podlaskiego.....	44
5.1. Formy zatrudnienia w zawodach medycznych	44
5.2. Oferowane warunki zatrudnienia oraz płacy	47
5.3. Polityka kadrowa podmiotów wykonujących działalność leczniczą	51
5.4. Miejsca pracy w zawodach medycznych na terenie województwa podlaskiego – podsumowanie	54
6. Analiza i ocena dostępności kadry medycznej na terenie województwa podlaskiego...55	55

6.1. Dostępność kadry medycznej na terenie województwa podlaskiego w świetle danych zastanych.....	55
6.1.1. Lekarze	56
6.1.2. Lekarze dentyści	57
6.1.3. Pielęgniarki.....	59
6.1.4. Położne.....	61
6.1.5. Fizjoterapeuci.....	62
6.1.6. Ratownicy medyczni	64
6.1.7. Diagnostyci laboratoryjni.....	66
6.1.8. Farmaceuci	67
6.1.9. Dostępność kadry medycznej – wyniki badań empirycznych.....	68
6.2. Deficytowe i nadwyżkowe zawody medyczne oraz terytorialne zróżnicowanie zasobów pracy.....	69
6.2.1. Deficytowe i nadwyżkowe zawody medyczne oraz ich terytorialne zróżnicowanie w świetle danych zastanych.....	69
6.2.2. Deficytowe i nadwyżkowe zawody medyczne w świetle badań empirycznych	75
6.3. Struktura wiekowa i feminizacja kadr medycznych.....	77
6.4. Zjawisko braku zastępowalności pokoleń	79
6.5. Dostępność kadry medycznej na terenie województwa podlaskiego – podsumowanie.....	80
7. Czynniki wpływające na poziom zapotrzebowania na pracowników.....	81
7.1. Charakterystyka sektora usług medycznych w województwie podlaskim oraz dynamika jego rozwoju	81
7.1.1. Szpitale i zakłady opieki zdrowotnej.....	87
7.1.2. Apteki oraz punkty apteczne	89
7.1.3. Laboratoria diagnostyczne.....	89
7.1.4. Zakłady opiekuńczo lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze	91
7.2. Wpływ sektora usług medycznych na gospodarkę i rynek pracy w regionie	91
7.3. Wpływ migracji zarobkowych na sytuację zatrudnieniową w podmiotach wykonujących działalność leczniczą	92
7.4. Czynniki przyciągające i wypychające z pracy w zawodach medycznych.....	93

7.5.	Sposoby określania zapotrzebowania na kadry medyczne	96
7.6.	Wsparcie systemowe rozwoju kadr medycznych	97
7.7.	Czynniki wpływające na zapotrzebowanie na pracowników medycznych – podsumowanie	99
8.	Kształcenie kadr medycznych	100
8.1.	Absolwenci uczelni i szkół prowadzących kształcenie na kierunkach medycznych w województwie podlaskim w liczbach	100
8.1.1.	Absolwenci kierunku lekarskiego	101
8.1.2.	Absolwenci kierunku lekarsko-dentystycznego	101
8.1.3.	Absolwenci kierunku pielęgniarstwo	102
8.1.4.	Absolwenci kierunku położnictwo	103
8.1.5.	Absolwenci kierunku farmacja	103
8.1.6.	Absolwenci kierunku ratownictwo medyczne	103
8.1.7.	Absolwenci kierunku dietetyka	104
8.1.8.	Absolwenci kierunku elektroradiologia	105
8.1.9.	Absolwenci kierunku logopedia i audiofonologia	106
8.1.10.	Absolwenci kierunku techniki dentystyczne	106
8.1.11.	Absolwenci kierunku fizjoterapia	107
8.1.12.	Absolwenci kierunku asystentka stomatologiczna	107
8.1.13.	Absolwenci kierunku higienistka stomatologiczna	108
8.1.14.	Absolwenci kierunku opiekun medyczny	109
8.1.15.	Absolwenci kierunku protetyk słuchu	110
8.1.16.	Absolwenci kierunku technik dentystyczny	111
8.1.17.	Absolwenci kierunku technik farmaceutyczny	111
8.1.18.	Absolwenci kierunku technik masażysta	112
8.1.19.	Absolwenci kierunku sterylizacji medycznej	113
8.1.20.	Absolwenci kierunku terapeuta zajęciowy	114
8.1.21.	Absolwenci kierunku technik elektroradiolog	115
8.2.	Spójność oferty edukacyjnej z oczekiwaniami rynku pracy	116
8.3.	Ocena przygotowania absolwentów podlaskich szkół i uczelni kształcących na kierunkach medycznych do wykonywania zawodu	118

8.3.1. Kwalifikacje i kompetencje, których brakuje absolwentom kierunków medycznych	122
8.4. Podnoszenie kwalifikacji, kompetencji i umiejętności absolwentów kierunków medycznych	125
8.4.1. Perspektywa pracodawców	125
8.4.2. Perspektywa absolwentów	127
8.5. Potrzeby szkoleniowe	129
8.6. Ścieżki kariery i szanse absolwentów kierunków medycznych na znalezienie pracy	131
8.7. Absolwenci kierunków medycznych zarejestrowani w Powiatowych Urzędach Pracy	134
8.8. Przyczyny rejestracji absolwentów kierunków medycznych w powiatowych urzędach pracy na obszarze województwa podlaskiego	138
8.9. Analiza kształcenia w zawodach medycznych – podsumowanie	140
9. Podsumowanie wyników badania, wnioski i rekomendacje	142
10. Słownik pojęć	147
11. Wykaz wybranych źródeł wykorzystanych przy opracowywaniu raportu	148
11.1. Literatura źródłowa	148
11.2. Akty prawne	149
11.3. Netografia	149
11.4. Spis rysunków	151
11.5. Wykaz tabel	153
12. Aneks – Oferta szkół policealnych i uczelni wyższych w zakresie kształcenia na kierunkach medycznych	156
12.1. Uniwersytet Medyczny w Białymstoku	156
12.2. Wyższa Szkoła Medyczna w Białymstoku	158
12.3. Akademia Łomżyńska	159
12.4. Państwowa Uczelnia Zawodowa imienia profesora Edwarda Franciszka Szczepanika w Suwałkach	160
12.5. Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży (dawniej: Wyższa Szkoła Agrobiznesu w Łomży)	160

12.6. Wyższa Szkoła Zawodowa Ochrony Zdrowia Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Łomży	160
12.7. Akademicka Policealna Szkoła Medyczna w Białymstoku	161
12.8. „Educentrum” Policealna Szkoła Medyczna w Białymstoku	162
12.9. Centrum Zawodów Medycznych i Społecznych – Szkoła Policealna Województwa Podlaskiego	162
12.10. Niepubliczna Szkoła Policealna TEB Edukacja w Białymstoku	164
12.11. NOVA Centrum Edukacyjne	165
12.12. Policealna Szkoła „Akademia Sukcesu”	166
12.13. Policealna Szkoła Cosinus w Białymstoku.....	167
12.14. Centrum Nauki i Biznesu Żak	168
12.15. Zaoczna Szkoła Policealna i Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych Prymus	169
12.16. Policealne Studium Zawodowe Ekspert w Białymstoku	170

1. STRESZCZENIE RAPORTU

1.1 Streszczenie w języku polskim

Raport poświęcony jest tematyce zapotrzebowania na pracowników medycznych w województwie podlaskim. Stanowi on zwięźczone przedstawienie przeprowadzonych badań o charakterze ilościowym, jakościowym oraz analizy danych zastanych. Poniżej zaprezentowano najważniejsze wnioski wypływające z zrealizowanych badań:

- ☑ Zapotrzebowanie na pracowników medycznych: Raport wskazuje na istnienie widocznego zapotrzebowania na pracowników medycznych w województwie podlaskim, zwłaszcza w mniejszych miejscowościach, z dala od stolicy województwa - Białegostoku. Szczególnie placówki podstawowej opieki zdrowotnej zgłaszają takie potrzeby.
- ☑ Kształcenie kadr medycznych: W raporcie zaznaczono, że Białystok odgrywa kluczową rolę w generowaniu nowych kadr medycznych w regionie, ze względu na obecność Uniwersytetu Medycznego, Wyższej Szkoły Medycznej. Również uczelnie wyższe w Łomży oraz Suwałkach pełnią ważną rolę dostarczając kadry medyczne dla województwa podlaskiego.
- ☑ Atrakcyjność zawodów medycznych: Atrakcyjność zawodów medycznych wzrosła w ostatnich latach, zarówno pod względem wysokości wynagrodzeń, jak i warunków pracy. Odpowiednie przepisy prawne regulują obecnie minimalne stawki wynagrodzenia dla pracowników medycznych. Stawki te zostały ustanowione na dość atrakcyjnym poziomie, co ograniczyło emigrację pracowników medycznych do innych krajów.
- ☑ Dostępność pracowników medycznych: Województwo podlaskie wyróżnia się stosunkowo wysoką liczbą pracowników medycznych na mieszkańca w porównaniu z innymi regionami kraju. Jednak nadal istnieją deficyty w niektórych zawodach medycznych, takich jak lekarze, pielęgniarki czy ratownicy medyczni.

1.2 Summary

The report is devoted to the topic of the demand for medical workers in the Podlaskie Voivodeship. It is the culmination of quantitative and qualitative research and analysis of existing data. The most important conclusions from the conducted research are presented below:

- ☑ Demand for medical workers: The report indicates the existence of a visible demand for medical workers in the Podlaskie Voivodeship, especially in smaller towns, far from the capital of the voivodeship - Białystok. Primary health care facilities in particular report such needs.
- ☑ Education of medical staff: The report notes that Białystok plays a key role in generating new medical staff in the region due to the presence of the Medical University in Białystok and the University of Medical Sciences in Białystok. Also universities in Łomża and Suwałki also plays an important role in providing medical staff for the Podlaskie Voivodeship.
- ☑ Attractiveness of medical professions: The attractiveness of medical professions has increased in recent years, both in terms of salaries and working conditions. Relevant legal provisions currently regulate minimum remuneration rates for medical workers. These rates at a quite attractive levels, which has reduced the emigration of medical workers to other countries.
- ☑ Availability of medical workers: Podlaskie Voivodeship is distinguished by a relatively high number of medical workers per capita compared to other regions of the country. However, there are still shortages in some health professions, such as doctors, nurses and paramedics.

2. WPROWADZENIE W TEMATYKĘ RAPORTU

Niniejszy raport stanowi efekt końcowy przeprowadzonej od lipca do września 2023 roku analizy zapotrzebowania na zawody medyczne w województwie podlaskim. Na ponad 200 stronach w sposób dogłębny omówiono w nim szereg zagadnień związanych z systemem opieki zdrowotnej, kształceniem zawodowym, dostępnością do specjalistycznych usług medycznych oraz podażą kadr i zastępowalnością pokoleniową w kluczowych dziedzinach medycyny. Celem tego raportu jest dostarczenie kompleksowej wiedzy w zakresie problematyki zapotrzebowania na pracowników medycznych w województwie podlaskim, identyfikacja kluczowych wyzwań w tym obszarze oraz sformułowanie rekomendacji mających na celu poprawę sytuacji kadrowej w sektorze ochrony zdrowia.

Sektor usług medycznych w całym kraju od wielu lat mierzy się z problemem deficytów pracowników medycznych. Pandemia Covid-19 jeszcze bardziej uwidoczniała problem niedoborów przede wszystkim podstawowego personelu medycznego – lekarzy oraz pielęgniarek. W przypadku tych ostatnich poważny deficyt ma występować w 84 powiatach. Duży niedobór dotyczy także psychoterapeutów i psychologów, których deficyt występuje w 329 powiatach. Ponadto w gronie zawodów deficytowych znajdują się w Polsce m.in. fizjoterapeuci, masażyści i opiekunowie osób starszych i niepełnosprawnych¹. Tematyka raportu cechuje się zatem niezwykle aktualnością i ważkością.

Istotnym walorem niniejszego opracowania są zamieszczone w nim wyniki badań o charakterze empirycznym, które zrealizowano na potrzeby jego opracowania. Wywiady z rozmówcami reprezentującymi podlaski sektor ochrony zdrowia oraz przedstawicielami szkół i uczelni wyższych kształcących na kierunkach medycznych pozwoliły na uzyskanie cennych informacji na temat bieżących problemów oraz perspektyw rozwoju zawodów medycznych w województwie podlaskim. Równie cennych informacji dostarczyły w tym obszarze badania ilościowe zrealizowane wśród podlaskich absolwentów kierunków medycznych oraz przedstawicieli pracodawców reprezentujących sektor ochrony zdrowia. Uzupełnieniem badań ilościowych oraz jakościowych była analiza danych zastanych, która dostarczyła wielu informacji o charakterze statystycznym.

Na podstawie zebranych danych i analizy przeprowadzonej w niniejszym raporcie, zostały sformułowane wnioski i sugestie dotyczące działań, które mogą pomóc w zaspokojeniu zapotrzebowania na personel medyczny w województwie podlaskim oraz poprawie jakości opieki zdrowotnej dostarczanej mieszkańcom regionu. Niniejszy raport stanowi więc istotne narzędzie dla decydentów, instytucji publicznych i edukacyjnych oraz pracowników służby zdrowia, którzy dążą do poprawy sytuacji medycznej w regionie.

---

¹ Zob. Wykowski J., (2023), Lekarze, pielęgniarki i psychoterapeuci wśród najbardziej deficytowych zawodów w Polsce, <https://pulsmedycyny.pl/lekarze-pielegniarki-i-psychoterapeuci-wsrod-najbardziej-deficytowych-zawodow-w-polsce-1173942> (24.10.2023).

3. NOTA METODOLOGICZNA

3.1. Cel główny i cel szczegółowy

Głównym celem badania było ustalenie zapotrzebowania na pracowników sektora usług medycznych oraz dostępności kadr reprezentujących zawody medyczne w województwie podlaskim.

Cele szczegółowe badania to:

- ☑ analiza zapotrzebowania podmiotów wykonujących działalność leczniczą w województwie podlaskim na pracowników reprezentujących zawody medyczne;
- ☑ analiza i ocena jakości miejsc pracy w zawodach medycznych oferowanych przez podmioty wykonujące działalność leczniczą w województwie podlaskim;
- ☑ analiza i ocena dostępności zasobów pracy w zawodach medycznych w województwie podlaskim;
- ☑ analiza i ocena dostosowania kształcenia w zawodach medycznych do potrzeb podmiotów wykonujących działalność leczniczą w województwie podlaskim;
- ☑ identyfikacja czynników wpływających na poziom zapotrzebowania na pracowników w zawodach medycznych oraz na ilość i jakość dostępnych zasobów pracy w województwie podlaskim.

W celu osiągnięcia założonych celów badawczych zdecydowano się zastosować triangulację źródeł oraz metod badawczych. Badania empiryczne zostały zrealizowane z wykorzystaniem metod ilościowych oraz jakościowych.

3.2. Zawód medyczny w świetle regulacji prawnych

W tym miejscu warto zdefiniować pojęcie zawodu medycznego, które jest pojęciem kluczowym dla niniejszego raportu. Pojęcie zawodu medycznego nie jest precyzyjnie uregulowane w polskim prawodawstwie². W *ustawie o działalności leczniczej* mowa jest jedynie o tym, iż zawód ten wykonywany jest przez osobę uprawnioną na podstawie odrębnych przepisów do udzielania świadczeń zdrowotnych oraz osobę legitymującą się nabyciem fachowych kwalifikacji do udzielania świadczeń zdrowotnych w określonym zakresie lub w określonej dziedzinie medycyny³. Wobec powyższego na potrzeby niniejszego raportu postanowiono przyjąć przytoczoną wyżej definicję.

Wykonywanie części zawodów medycznych jest regulowane odpowiednimi przepisami prawa (tzw. zawody medyczne regulowane).

² Według stanu na dzień 27.07.2023.

³ Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (Dz.U. z 2023 r. poz. 991 z późn. zm., art. 2. ust.1 pkt 2).

W polskim porządku prawnym można istnieją ustawy regulujące wykonywanie zawodu przez:

- ☑ lekarzy i lekarzy dentyków - ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentyki (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1516 z późn. zm.),
- ☑ pielęgniarki i położne - ustawa z 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 2702 z późn. zm.),
- ☑ ratowników medycznych - ustawa z 1 grudnia 2022 r. o zawodzie ratownika medycznego oraz samorządzie ratowników medycznych (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 2705 z późn. zm.),
- ☑ farmaceutów - ustawa z 10 grudnia 2020 r. o zawodzie farmaceuty (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 187 z późn. zm.),
- ☑ diagnostów laboratoryjnych - ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o diagnostyce laboratoryjnej (Dz.U. z 2022 r. poz. 2162 z późn. zm.),
- ☑ felczerów - ustawa z dnia 20 lipca 1950 r. o zawodzie felczera (Dz.U. z 2022 r. poz.1529 z późn. zm.),
- ☑ fizjoterapeutów - ustawa z dnia 25 września 2015 r. o zawodzie fizjoterapeuty (Dz.U. z 2023 r. poz.1213 z późn. zm.).

Oprócz wyżej wymienionych uregulowanych zawodów medycznych istnieje także szereg innych, które w chwili powstawania niniejszego raportu nie były objęte regulacjami. Równocześnie w polskim Sejmie dnia 17 sierpnia 2023 roku została przyjęta *ustawa o niektórych zawodach medycznych*, w której do katalogu zawodów medycznych włączono takie zawody, jak:

☑ ortoptystka,	☑ asystentka stomatologiczna,
☑ podiatra,	☑ dietetyk,
☑ profilaktyk,	☑ elektroradiolog,
☑ protetyk słuchu,	☑ higienistka stomatologiczna,
☑ technik dentyki,ki,	☑ logopeda,
☑ technik farmaceutyczny,	☑ masażysta,
☑ technik masażysta,	☑ opiekun medyczny,
☑ technik ortopeda,	☑ optometrysta,
☑ technik sterylizacji medycznej,	
☑ terapeuta zajęciowy ⁴ .	

4 Zob. Projekt ustawy z dnia 16 czerwca 2023 o niektórych zawodach medycznych, [https://orka.sejm.gov.pl/opinie9.nsf/nazwa/3183_u/\\$file/3183_u.pdf](https://orka.sejm.gov.pl/opinie9.nsf/nazwa/3183_u/$file/3183_u.pdf) (01.08.2023); 1 września 2023 r. ustawa została podpisana przez Prezydenta RP i ostatecznie nie objęła takich zawodów jak: logopeda, masażysta, technik dentyki,ki, do zawodu dietetyka będzie miała zastosowanie częściowo, a dodatkowo uwzględniła zawód instruktora terapii uzależnień [https://orka.sejm.gov.pl/opinie9.nsf/nazwa/3183\\_u/\\$file/3183_u.pdf](https://orka.sejm.gov.pl/opinie9.nsf/nazwa/3183_u/$file/3183_u.pdf) (25.08.2023).

Ustawa ta wejdzie w życie 6 miesięcy po podpisaniu jej przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (z wyjątkami wskazanymi w art. 108 ustawy). W chwili przedkładania tego raportu Zamawiającemu (wrzesień 2023 roku) nie stanowi ona jeszcze powszechnie obowiązującego aktu prawnego. Niemniej jednak, ilekroć w niniejszym raporcie mowa jest o zawodach medycznych, rozumie się przez nie zarówno uregulowane, jak i nieuregulowane (w chwili sporządzania niniejszego raportu) zawody wymienione w niniejszym podrozdziale.

3.3. Zastosowane techniki badawcze

Aby osiągnąć założone cele badawcze, w ramach prac nad raportem przedsięwzięto następujące działania badawcze:

- ☑ **Badanie ankietowe techniką mixed mode CATI/CAWI wśród absolwentów podlaskich szkół i uczelni kształcących na kierunkach medycznych.** Do badania zaproszono absolwentów, którzy ukończyli w latach kalendarzowych 2020, 2021, 2022 naukę na kierunkach medycznych prowadzonych przez podlaskie szkoły i uczelnie wyższe. Badanie zrealizowano na próbie 100 absolwentów.
- ☑ **Badanie ankietowe techniką mixed mode CATI/CAWI wśród przedstawicieli podmiotów wykonujących działalność leczniczą w województwie podlaskim.** Do badania zaproszono reprezentantów podmiotów z województwa podlaskiego znajdujących się w rejestrze REGON w sekcji Q (grupy: 86.1 działalność szpitali, 86.2 praktyka lekarska, 86.9 pozostała działalność w zakresie opieki zdrowotnej, 87.1 pomoc społeczna z zakwaterowaniem zapewniającym opiekę pielęgniarską) oraz sekcji G (grupa 47.73 sprzedaż detaliczna wyrobów farmaceutycznych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach). Badanie zrealizowano na próbie 100 podmiotów.
- ☑ **Indywidualne, telefoniczne wywiady pogłębione TDI.** Wywiady te zostały zrealizowane łącznie z 7 osobami (w tym 1 wywiad został zrealizowany w ramach badania pilotażowego). Wśród rozmówców znalazło się dwóch przedstawicieli uczelni wyższych, w których prowadzi się kształcenie na kierunkach medycznych, jeden dyrektor szkoły policealnej, w której również prowadzi się naukę na kierunkach medycznych oraz jeden przedstawiciel delegatury okręgowej izby lekarskiej. Trzech kolejnych rozmówców reprezentowało natomiast środowisko pracodawców sektora medycznego. Każda z tych 3 osób reprezentowała zakład pracy, w którym zatrudnia się minimum 50 osób.
- ☑ **Panel ekspercki w postaci zogniskowanego wywiadu grupowego z reprezentantami środowiska naukowego, pracodawców mieszczących się w sekcji Q (dział 86) PKD, przedstawicielami biur karier oraz izb zawodowych.** Zrealizowano 1 panel ekspercki, w którym wzięło udział łącznie 8 osób. Dwie z nich reprezentowały podlaskie uczelnie wyższe kształcące na kierunkach medycznych, 1 osoba reprezentowała szkołę policealną kształcącą na kierunkach medycznych, 1 osoba reprezentowała Okręgową Izbę Pielęgniarek i Położnych w Białymstoku, 4 osoby reprezentowały środowisko pracodawców z branży medycznej. Każda z nich reprezentowała podmiot, w którym zatrudnia się ponad 50 osób.

- ☑ **Analiza danych zastanych.** Objęła ona dane statystyczne pochodzące ze źródeł, takich jak m.in.: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych, System Informacji Oświatowej, Narodowy Fundusz Zdrowia, Ogólnopolski System Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów, Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku, www.barometrzwodow.pl. Ponadto autorzy dokumentu przeanalizowali szereg innych opracowań związanych z funkcjonowaniem szeroko rozumianego sektora usług medycznych i zapotrzebowaniem na zawody medyczne. Ich szczegółowy wykaz mieści się na końcu niniejszego opracowania.
- ☑ **Analiza ofert pracy:** Analizie poddane zostały oferty pracy dotyczące zawodów medycznych zamieszczone na stronach internetowych Okręgowej Izby Lekarskiej w Białymstoku, Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych w Białymstoku oraz w największym polskim serwisie z ogłoszeniami o pracę pracuj.pl. Zakres wyszukiwanych ofert został ograniczony do województwa podlaskiego. Analizie poddano wyłącznie te oferty, które były aktywne w chwili opracowywania raportu. Oferty poddane analizie gromadzono od 8.08.2023 roku do 8.09.2023 roku, a pobierano je każdego dnia roboczego o godzinie 9.00.
- ☑ **Badanie ankietowe zrealizowane wśród Powiatowych Urzędów Pracy działających na obszarze województwa podlaskiego.** Badaniem zostały objęte wszystkie powiatowe urzędy pracy działające na obszarze województwa podlaskiego. Badanie miało na celu rozpoznanie przyczyn rejestracji podlaskich absolwentów szkół i uczelni kształcących na kierunkach medycznych, jako osoby bezrobotne.

4. ANALIZA ZAPOTRZEBOWANIA PODMIOTÓW WYKONUJĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ W WOJEWÓDZTWIE PODLASKIM NA PRACOWNIKÓW REPREZENTUJĄCYCH ZAWODY MEDYCZNE

4.1. Podmioty generujące największy popyt na pracowników medycznych oraz dynamika zatrudnienia w podlaskim sektorze medycznym

4.1.1. Podmioty generujące największy popyt na pracowników medycznych na obszarze województwa podlaskiego

Sektor usług medycznych odnosi się do gałęzi gospodarki, która obejmuje szeroki zakres usług związanych z opieką zdrowotną i medycyną. W jego skład wchodzi różnorodny podmiotowy i placówkowy, wykonujący świadczenia zdrowotne, tj. działania służące zachowaniu, ratowaniu, przywracaniu lub poprawie zdrowia oraz inne działania medyczne wynikające z procesu leczenia lub przepisów odrębnych regulujących zasady ich wykonywania⁵. Podmioty działające w sektorze usług medycznych są zróżnicowane.

5 Zob. Ustawa z 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. 2023 poz. 991 z późn. zm.).

Można jednak stwierdzić, że ich trzon stanowią przede wszystkim:

- ☑ Szpitale, kliniki, przychodnie: miejsca, w których pacjenci otrzymują zaawansowaną opiekę medyczną, w tym badania diagnostyczne, leczenie, rehabilitację i opiekę pooperacyjną;
- ☑ Gabinety lekarskie: praktyki prywatne, w których lekarze specjaliści i lekarze rodzinni przyjmują pacjentów i diagnozują oraz leczą różne schorzenia;
- ☑ Laboratoria medyczne: zakłady, w których przeprowadza się badania diagnostyczne, takie jak badania krwi, moczu, próbki tkanek, itp.;
- ☑ Apteki: miejsca, w których pacjenci odbierają przepisane leki i doradzają się farmaceutów;
- ☑ Ośrodki opieki długoterminowej: placówki zapewniające opiekę osobom starszym lub osobom z niepełnosprawnościami, które wymagają stałej lub długoterminowej opieki medycznej⁶.

Sektor usług medycznych jest kluczowym elementem systemu usług społecznych w każdym społeczeństwie, gdyż zapewnia on opiekę zdrowotną dla ludzi, pomaga w rozpoznawaniu i leczeniu chorób, a także przyczynia się do poprawy jakości i długości życia. Jest to także sektor podatny na rozwój i innowacje, w którym nowe technologie i badania naukowe mają kluczowe znaczenie dla postępu medycyny.

Zgodnie z art. 68 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej⁷, władze publiczne zapewniają wszystkim polskim obywatelom, niezależnie od ich sytuacji materialnej, równy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych. Tym samym dokonując charakterystyki sektora usług medycznych w Polsce należy podkreślić, że jednym z jego filarów jest publiczna służba zdrowia. Publiczny sektor medyczny ma istotny wpływ na tworzenie miejsc pracy. W całym kraju w ramach stanowisk pracy związanych z publiczną ochroną zdrowia (opieką zdrowotną i pomocą społeczną) zatrudnionych jest 545,3 tys. osób. Stanowią oni około 16,0% pracowników działających w sferze usług publicznych w Polsce, która ogółem zrzesza ponad 3,4 miliona pracowników⁸.

Jednocześnie, oprócz sektora publicznego, usługi medyczne na obszarze Polski są oferowane także przez sektor prywatny. Z badań przeprowadzonych w ostatnich latach wynika, że całość prywatnego rynku usług medycznych w Polsce była oszacowana na około 61 miliardów złotych w 2021 roku, co stanowi wzrost o 10,4% w porównaniu do roku 2020⁹. W tym miejscu należy dodać, iż w świetle danych Głównego Urzędu Statystycznego w zawodach związanych z opieką zdrowotną i pomocą społeczną w sektorze prywatnym pracowało w 2021 roku 379,1 tys. osób w skali całego kraju¹⁰.

6 Zob. Seliga R., Woźniak A., Analiza porównawcza sektora usług medycznych w Japonii i USA, *Przedsiębiorczość i Zarządzanie*, Tom XIV, zeszyt 10/2013, s. 119-128.

7 <https://www.sejm.gov.pl/prawo/konst/polski/2.htm> (28.09.2023).

8 Zob. Pracujący w gospodarce narodowej w 2021, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa-Bydgoszcz 2022, załącznik: TABL. 2., <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy/pracujacy-w-gospodarce-narodowej-w-2021-roku,7,19.html> (28.09.2023).

9 Zob. Trzaska Ł., (2022), 4 wyzwania cyfryzacji usług medycznych w Polsce, <https://www.e-point.pl/blog/wyzwania-cyfryzacji-uslug-medycznych> (25.07.2023).

10 Zob. Wołosowski J., (2022), GUS podał dane o zatrudnieniu. Ile osób pracuje w ochronie służby zdrowia?, <https://cowzdrowiu.pl/aktualnosci/post/gus-podal-dane-o-zatrudnieniu-ile-osob-pracuje-w-ochronie-zdrowia> (25.07.2023).

Z kolei w woj. podlaskim w sekcji Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna pracowało w końcu 2021 r. 27 720 osób, przy czym w sektorze publicznym 18 694, a w sektorze prywatnym 9 026 osób.

Osoby pracujące w publicznym sektorze ochrony zdrowia stanowiły 20,6% ogółu pracujących w sektorze publicznym, a więc znacznie więcej niż w skali kraju (16,0%)¹¹. Natomiast pracujący w prywatnym sektorze ochrony zdrowia to zaledwie 2,9% pracujących w sektorze prywatnym w województwie (w kraju: 3,0%). Poniżej znajduje się tabela, w której przedstawiono sytuację panującą pod tym względem w pozostałych województwach.

Tabela 1 Pracujący w sekcji Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (PKD 2007) w Polsce w 2021 roku według sektorów własności i województw

Województwo	Liczba pracujących w sekcji Q w sektorze publicznym	Jako % wszystkich pracujących w sektorze publicznym w województwie	Liczba pracujących w sekcji Q w sektorze prywatnym	Jako % wszystkich pracujących w sektorze prywatnym w województwie
Dolnośląskie	42 225	19,4%	32 319	3,5%
Kujawsko-pomorskie	28 169	18,4%	19 634	3,5%
Lubelskie	37 577	22,2%	16 806	3,2%
Lubuskie	12 698	17,4%	75 40	2,8%
Łódzkie	36 862	20,2%	21 095	2,7%
Małopolskie	49 342	19,1%	36 835	3,4%
Mazowieckie	76 919	14,2%	63 293	3,0%
Opolskie	13 776	19,2%	8 064	3,3%
Podkarpackie	35 080	22,4%	17 546	3,2%
Podlaskie	18 694	20,6%	9 026	2,9%
Pomorskie	27 791	15,7%	25 960	3,7%
Śląskie	62 370	15,5%	51 357	3,9%
Świętokrzyskie	21 874	24,1%	10 668	3,4%
Warmińsko-mazurskie	19 205	18,8%	10 761	3,3%
Wielkopolskie	41 163	16,6%	32 170	2,5%
Zachodniopomorskie	22 090	16,9%	15 972	3,7%

Źródło: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy/pracujacy-w-gospodarce-narodowej-w-2021-roku,7,19.html> TABL.5 (dostęp 25.09.2023).

Powyższe analizy warto w tym miejscu uzupełnić, dla uzyskania szerszej perspektywy, o dane dotyczące liczby podmiotów działających w sektorze usług medycznych, które mieszczą się w sekcji PKD Q (dział grupa 86.1, 86.2, 86.9, 87.1) oraz G (dział grupa 47.73) rejestru PKD.

Prezentowane niżej dane były aktualne na dzień 30 czerwca 2023 roku.

¹¹ <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy/pracujacy-w-gospodarce-narodowej-w-2021-roku,7,19.html> TABL.5 (dostęp 25.09.2023).

Tabela 2 Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w systemie REGON działających w sektorze usług medycznych według województw (stan w dniu 30.06.2023 r.)

Województwo	Sekcja Q, grupa 86.1 PKD (działalność szpitali) ogółem	Sekcja Q, grupa 86.2 PKD (praktyka lekarska) ogółem	Sekcja Q, grupa 86.9 PKD (pozostała działalność w zakresie opieki zdrowotnej) ogółem	Sekcja Q, grupa 87.1 PKD (pomoc społeczna z zakwaterowaniem zapewniającym opiekę pielęgniarską) ogółem	Sekcja G, klasa 47.73 PKD (Sprzedaż detaliczna wyrobów farmaceutycznych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach) ogółem
dolnośląskie	199	11 804	8 388	20	932
kujawsko-pomorskie	157	6 701	6 970	7	476
lubelskie	112	7 764	4 131	19	662
lubuskie	53	2 949	2 839	6	238
łódzkie	152	10 213	5 256	7	815
małopolskie	175	13 246	9 535	18	956
mazowieckie	374	24 215	17 463	71	1 497
opolskie	38	2 724	2 147	10	249
podkarpackie	74	6 400	4 008	11	504
podlaskie	57	4 626	2 755	6	338
pomorskie	105	9 120	8 076	20	596
śląskie	286	17 245	10 030	24	1 253
świętokrzyskie	60	3 849	1 814	9	306
warmińsko-mazurskie	79	4 134	4 313	4	306
wielkopolskie	181	12 695	11 774	17	1 060
zachodniopomorskie	142	6 591	6 811	18	462
Ogółem	2244	14 4276	106 310	267	10 650

Źródło: Tablice kwartalne REGON, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/podmioty-gospodarcze-wyniki-finansowe/zmiany-strukturalne-grup-podmiotow/kwartalna-informacja-o-podmiotach-gospodarki-narodowej-w-rejestrze-regon-rok-2023,7,13.html> (dostęp 25.09.2023).

Analizując powyższe dane warto zwrócić uwagę, iż w województwie podlaskim działa 2,5% spośród wszystkich szpitali działających na terenie całego kraju. W województwie tym funkcjonuje ponadto 3,2% spośród wszystkich praktyk lekarskich ogólnych, specjalistycznych oraz dentystycznych działających w Polsce; 2,6% spośród wszystkich podmiotów wykonujących pozostałą działalność w zakresie opieki zdrowotnej (m.in. fizjoterapeutyczną, pogotowia ratunkowego, pielęgniarek i położnych oraz paramedyczną);

2,2% podmiotów świadczących pomoc społeczną z zakwaterowaniem zapewniającym opiekę pielęgniarską oraz 3,2% podmiotów zajmujących się sprzedażą detaliczną wyrobów farmaceutycznych w wyspecjalizowanych sklepach. Wśród pracodawców sektora usług medycznych, którzy na terenie województwa podlaskiego zatrudniają przynajmniej 250 pracowników (lub więcej) należy wymienić:

1. Uniwersytecki Szpital Kliniczny w Białymstoku (2 600 pracowników¹²),
2. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Wojewódzki Szpital Zespolony im. Jędrzeja Śniadeckiego w Białymstoku (1 290 pracowników),
3. Szpital Wojewódzki im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Łomży (1 124 pracowników),
4. Uniwersytecki Dziecięcy Szpital Kliniczny im. L. Zamenhofa w Białymstoku (889 pracowników),
5. Samodzielny Publiczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej im. Stanisława Deresza w Choroszczynie (800 pracowników),
6. Szpital Wojewódzki im. Dr. Ludwika Rydygiera w Suwałkach (750 pracowników),
7. Białostockie Centrum Onkologii im. Marii Skłodowskiej Curie w Białymstoku (646 pracowników),
8. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Hajnówce (625 pracowników),
9. Cefarm Białystok S A (500 pracowników),
10. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego w Białymstoku (500 pracowników),
11. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Bielsku Podlaskim (400 pracowników),
12. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Białymstoku im. Mariana Zyndrama Kościółkowskiego (400 pracowników),
13. Szpital Ogólny im. Dr. Witolda Gineła w Grajewie (380 pracowników),
14. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sokółce (365 pracowników),
15. Szpital Ogólny w Wysokim Mazowieckiem (354 pracowników),
16. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Mońkach (306 pracowników),
17. Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Łomży (251 pracowników),
18. Wojewódzka Stacja Pogotowia Ratunkowego Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Łomży (251 pracowników),
19. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sejnach (250 pracowników)¹³.

Ogółem, wymienione wyżej podmioty zatrudniają łącznie ponad 12 tysięcy pracowników. Analizując dostępne dane, warto zwrócić uwagę na fakt, że najwięksi pracodawcy w dziedzinie usług medycznych to głównie podmioty związane z publicznym sektorem zdrowia: szpitale, placówki opieki zdrowotnej i służby ratownictwa. Istnieje jednak pewne odstępstwo od tej normy, a mianowicie działalność Cefarm Białystok S.A., która stanowi ogólnokrajową sieć aptek.

¹² Według informacji podawanych przez sam szpital na swojej stronie internetowej liczba pracowników w 2023 roku wynosi około 3,4 tysiąca.

¹³ Informacje pochodzące z komercyjnej bazy podmiotów gospodarczych Dun&Bradstreet.

4.1.2. Struktura i dynamika zatrudnienia w podlaskich podmiotach wykonujących działalność leczniczą

W 2019 roku w całym województwie podlaskim pracowało 4584 lekarzy. W 2020 roku liczba pracujących lekarzy wyniosła 4 597. Natomiast w 2021 roku było ich 4 690¹⁴. Liczba pracujących lekarzy dentyistów w województwie podlaskim wyniosła w 2019 roku 1 295 osób. W 2020 roku liczba ta zmniejszyła się do 1 286 pracujących lekarzy-dentyistów. W 2021 roku na obszarze województwa podlaskiego pracowało natomiast 1 289 lekarzy dentyistów¹⁵. W 2019 roku w województwie podlaskim pracowało 8 151 pielęgniarek. W 2020 roku było ich 8 149, a w 2021 roku 8 144¹⁶. Liczba pracujących położnych w 2019 roku w województwie podlaskim wyniosła 1109 osób. W 2020 roku wyniosła ona 1 148 osób¹⁷. Z kolei w 2021 roku w województwie tym było 1 159 pracujących położnych. Ponadto w 2019 roku w województwie podlaskim pracowało 1 431 fizjoterapeutów. W 2020 roku było ich 1476, a w 2021 roku 1 566¹⁸. Liczba pracujących diagnostów laboratoryjnych w województwie podlaskim wyniosła w 2019 roku 665 osób, w 2020 roku 678 osób, w 2021 roku 737 osób¹⁹. Ponadto w 2019 roku w województwie podlaskim pracowało 1 222 farmaceutów. W 2020 roku było ich 1 174, a w 2021 roku 1 211²⁰.

Rekapitulując, liczba pracujących pracowników medycznych w latach 2019-2021 nie podlegała istotniejszym zmianom. W przypadku niektórych zawodów liczba osób je wykonujących w 2021 roku wzrosła w porównaniu z rokiem 2019. Dotyczy to przede wszystkim lekarzy, położnych, fizjoterapeutów, diagnostów laboratoryjnych. Natomiast w przypadku lekarzy-dentyistów, pielęgniarek, farmaceutów ich liczba była w 2021 roku nieznacznie niższa niż w 2019 roku.

Analiza danych zastanych pozwoliła poznać szczegółową strukturę zatrudnienia w Uniwersyteckim Szpitalu Klinicznym w Białymstoku. Ogółem – według informacji podawanych przez ten podmiot na swojej stronie internetowej – zatrudnia on około 3,4 tysiąca pracowników. W tej liczbie znajduje się 991 lekarzy, 1 278 pielęgniarek, 155 diagnostów laboratoryjnych z wykształceniem wyższym, 225 techników medycznych, 170 sekretarek, statystyków, rejestratorek medycznych oraz około 300 pracowników personelu pomocniczego²¹.

W Szpitalu Wojewódzkim w Białymstoku we wrześniu 2023 roku było natomiast zatrudnionych 1 246 pracowników, z czego ponad 400 pracowników stanowili lekarze, około 600 pracowników stanowiły pielęgniarki. Ponadto szpital ten zatrudnia 85 pracowników pracujących w administracji oraz 39 osób personelu technicznego²².

14 Dane ze strony: <https://basiw.mz.gov.pl/mapy-informacje/mapa-2022-2026/analizy/kadry-medyczne/kadry-medyczne/> (12.10.2023).

15 Tamże.

16 Tamże.

17 Tamże.

18 Tamże.

19 Tamże.

20 Tamże.

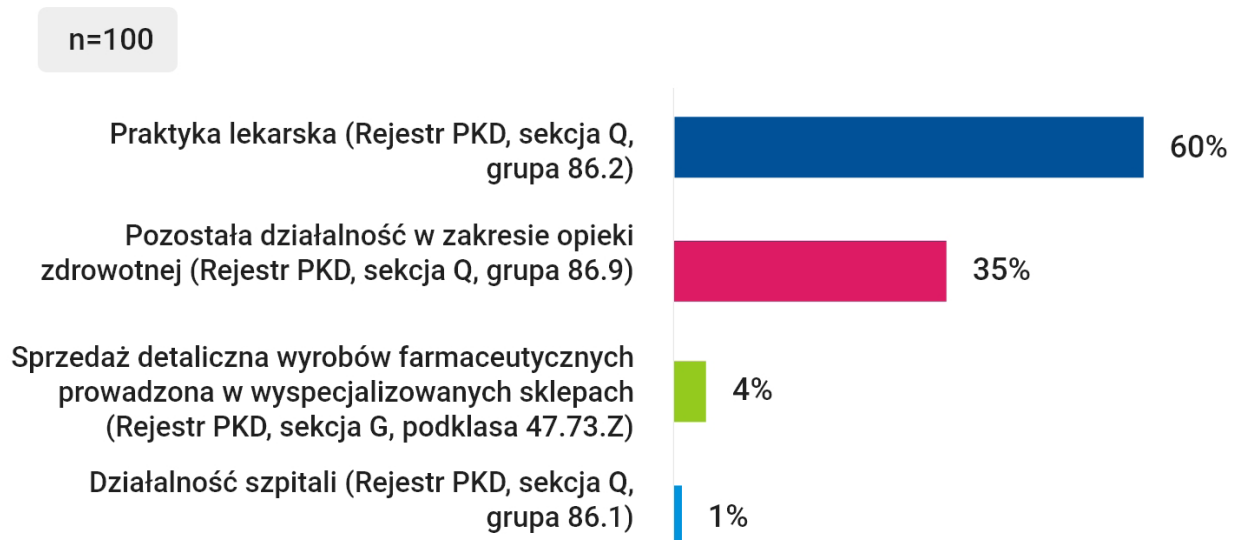
21 Uniwersytecki Szpital Kliniczny w Białymstoku, informacja o szpitalu, <https://uskwb.pl/informacja-o-szpitalu/> (4.10.2023).

22 Zob. Obchody jubileuszu 70-lecia szpitala wojewódzkiego w Białymstoku, <https://www.gov.pl/web/uw-podlaski/obchody-jubileuszu-70-lecia-szpitala-wojewodzkiego-w-bialymstoku> (4.10.2023).

Dokonując oceny dynamiki zatrudnienia w podlaskich podmiotach wykonujących działalność leczniczą, warto przytoczyć wyniki badań ankietowych, zrealizowanych wśród przedstawicieli tych podmiotów. Na poniższym wykresie znajdują się dane dotyczące udziału przedstawicieli poszczególnych typów podmiotów działających w sferze ochrony zdrowia w próbie.

Rysunek 1 Struktura badanych zakładów pracy (mixed mode CATI/CAWI, n=100)

Jaki jest rodzaj wiodącego PKD reprezentowanego przez Pana(ią) zakładu pracy?

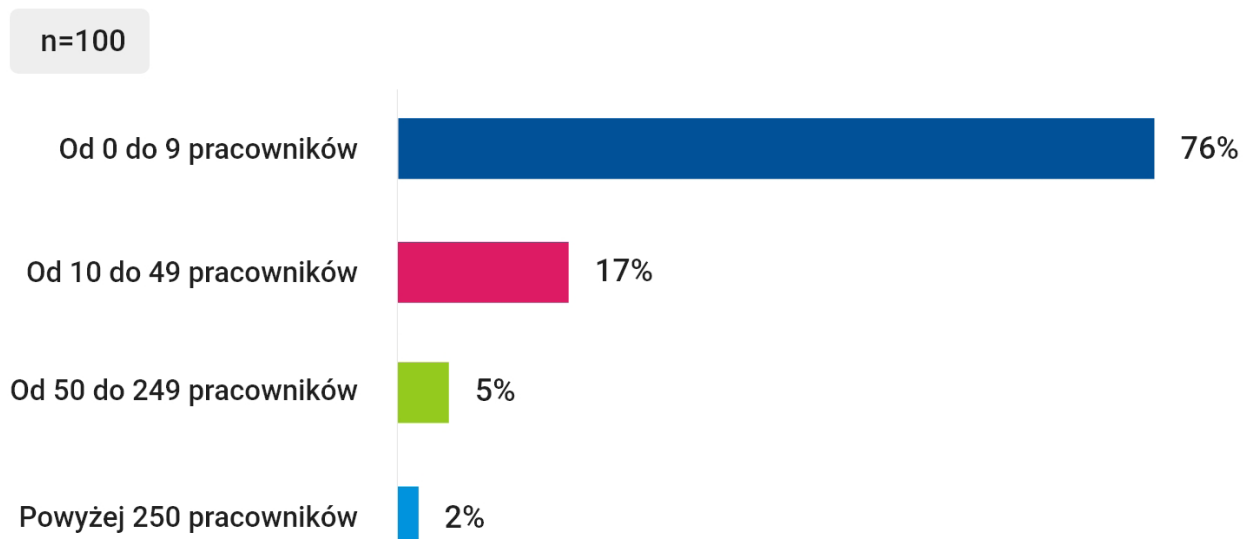

Źródło: Badania własne.

Na kolejnym wykresie przedstawiono strukturę badanych placówek ze względu na liczbę pracowników. Należy zaznaczyć, iż $\frac{3}{4}$ wszystkich respondentów reprezentowało podmioty zatrudniające od 0 do 9 osób. Udział przedstawicieli podmiotów zatrudniających co najmniej 50 pracowników stanowił 5,0% i mniej.

Rysunek 2 Struktura badanych przedsiębiorstw - liczba pracowników (mixed mode CATI/CAWI, n=100)

Ilu pracowników zatrudnia Pana(i) zakład pracy?

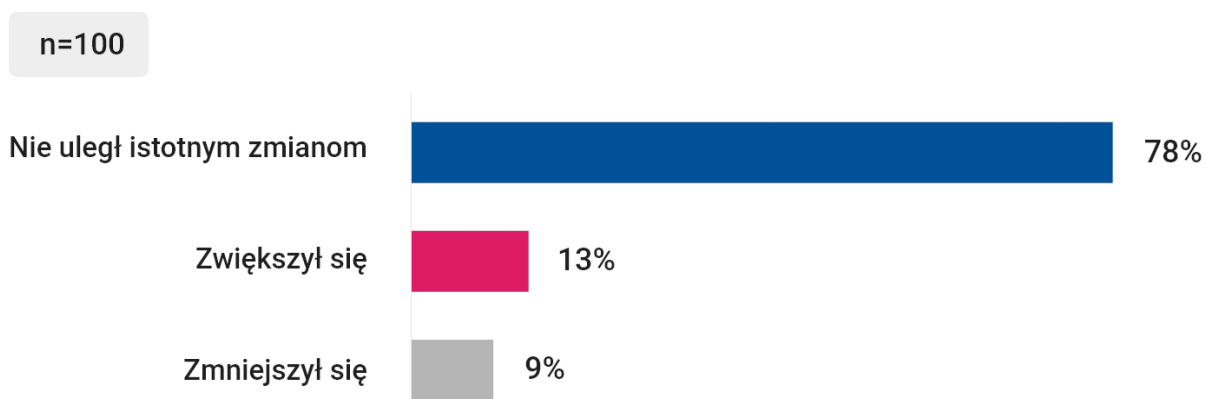

Źródło: Badania własne.

Jedno z pierwszych pytań, które zadano respondentom, dotyczyło zmian w poziomie zatrudnienia w reprezentowanych przez nich zakładach pracy w okresie ostatnich 5 lat. Wyniki odpowiedzi na to pytanie znajdują się na poniższym wykresie:

Rysunek 3 Zmiany w poziomie zatrudnienia w badanych przedsiębiorstwach w ciągu ostatnich 5 lat (mixed mode CATI/CAWI, n=100)

W okresie ostatnich 5 lat poziom zatrudnienia w Pana(i) zakładzie pracy (pytanie jednokrotnego wyboru):

Źródło: Badania własne.

Z badania wynika, że zdecydowana większość respondentów (78%) ocenia, że poziom zatrudnienia w ich zakładzie pracy nie uległ istotnym zmianom w ciągu ostatnich 5 lat. Takie wyniki badania nie oznaczają jednak, iż w podmiotach tych w ogóle nie były zatrudniane lub zwalniane osoby wykonujące zawód medyczny. Proces przyjmowania i odchodzenia pracowników mógł się w nich odbywać, jednak ostatecznym jego rezultatem może być utrzymująca się na podobnym poziomie liczba pracowników zatrudnionych w danym podmiocie.

W tym miejscu warto dodać, iż zgodnie z wynikami badania ankietowego, na 60 badanych reprezentujących w nim działalność związaną z praktyką lekarską, 49 ankietowanych wskazało, iż poziom zatrudnienia w ich placówkach nie uległ istotnym zmianom. Siedmiu respondentów odpowiedziało, iż poziom zatrudnienia w reprezentowanych przez nich placówkach zwiększył się. Czterech badanych przyznało natomiast, iż liczba zatrudnionych u nich osób uległa redukcji.

W przypadku respondentów reprezentujących podmioty związane z pozostałą działalnością w zakresie opieki zdrowotnej należy zaznaczyć, że spośród 38 ankietowanych, 26 wskazało, iż poziom zatrudnienia w ich placówkach nie uległ istotnym zmianom w okresie ostatnich 5 lat, 5 ankietowanych stwierdziło, iż poziom zatrudnienia zwiększył się, a 4 osoby przyznały, iż uległ on zmniejszeniu.

Liczba osób reprezentujących podmioty specjalizujące się w sprzedaży detalicznej wyrobów farmaceutycznych prowadzonej w wyspecjalizowanych sklepach oraz przedstawicieli szpitali była zbyt mała, by przedstawić wyniki badania, które uzyskano w tych dwóch grupach.

W tym miejscu warto dodać, iż wśród uczestników badania ankietowego znalazło się:

- ☑ 5 osób, które zadeklarowały wzrost zatrudnienia w okresie ostatnich 5 lat mieszczący się w przedziale 0-25%.
- ☑ 4 osoby, które zadeklarowały wzrost zatrudnienia w okresie ostatnich 5 lat mieszczący się w przedziale 26-50%.
- ☑ 1 osoba, która zadeklarowała wzrost zatrudnienia w okresie ostatnich 5 lat rzędu 200%.
- ☑ 6 osób, które zadeklarowały zmniejszenie poziomu zatrudnienia w okresie ostatnich 5 lat mieszczące się w przedziale 0-25%.
- ☑ 1 osoba, która zadeklarowała zmniejszenie poziomu zatrudnienia w okresie ostatnich 5 lat o około 50%²³.

W tym miejscu warto dodać, iż jeden z rozmówców biorących udział w badaniach jakościowych wskazał, iż w okresie ostatnich 5 lat jego podmiot koncentrował się przede wszystkim na zatrudnianiu pielęgniarek. Ponad 20% tego rodzaju pracowników stanowili bowiem jeszcze do niedawna emeryci. Wykształcenie w ostatnich latach wielu osób w zawodzie pielęgniarskim pozwoliło na dokonanie zmiany pokoleniowej w tym zawodzie.

„W momencie, kiedy przyszedłam do pracy - czyli ponad 5 lat temu - było ogromne zapotrzebowanie na pielęgniarki i położne. Bardzo brakowało osób z tym wykształceniem i mieliśmy nawet ponad 20% emerytek, które pracowały. Podjęliśmy pewne kroki, aby zatrudnić absolwentki. W tej chwili mogę powiedzieć, że jest zupełnie inaczej. Jest nieźle”.

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Białymstoku

W tym miejscu warto przyrzeć się jeszcze wynikom badania ankietowego, w których zapytano pracodawców o to, jakie zmiany nastąpiły w ich zakładach pracy w okresie ostatnich 5-10 lat.

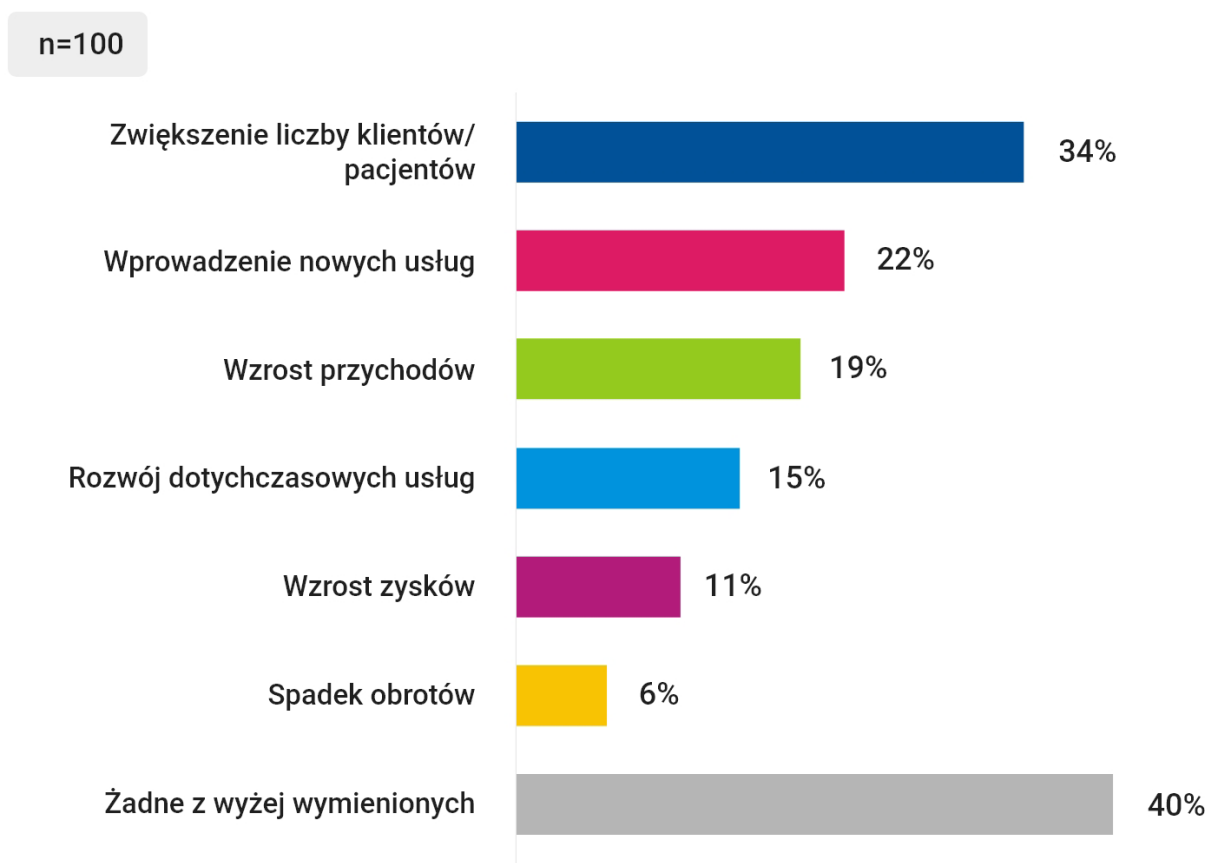
---

23 Obliczenia na podstawie badań własnych.

Rysunek 4 Zmiany w podlaskich placówkach sektora medycznego (mixed mode CATI/CAWI, n=100)

Jakie zmiany nastąpiły w Pana(i) zakładzie pracy w ciągu ostatnich 5-10 lat?

Źródło: Badania własne.

Wyniki badania ankietowego pozwalają stwierdzić, iż w ponad 1/3 badanych placówek nastąpiło zwiększenie liczby klientów/pacjentów. Mniej więcej co piąty ankietowany stwierdził też, że w jego zakładzie wprowadzono nowe rodzaje usług oraz nastąpił wzrost przychodów. Są to niewątpliwie sygnały świadczące o dobrej ogólnej sytuacji panującej w tych placówkach. Można się spodziewać, iż wraz z postępowaniem procesów starzenia się społeczeństwa placówki te w dalszym ciągu będą notować zwiększającą się liczbę pacjentów, co może również powodować wzrost zapotrzebowania na dodatkowe kadry medyczne. Niemniej jednak aż w 40% badanych placówek nie zaszły żadne istotne zmiany w ciągu ostatnich 5-10 lat. Można domniemywać, że część z nich są to jednostki nowo powstałe. Ponadto należy podkreślić, iż większość ankietowanych stanowili reprezentanci małych podmiotów, zatrudniających do 9 pracowników. W tego rodzaju zakładach unika się zazwyczaj dokonywania znaczących zmian dotyczących liczby zatrudnianego personelu, czy liczby obsługiwanych pacjentów.

Rekapitulując, struktura i dynamika zatrudnienia w badanych podmiotach w okresie ostatnich kilku lat nie uległa istotnym zmianom. Poziom zatrudnienia w podlaskich podmiotach działających w sektorze medycznym utrzymuje się raczej na stałym poziomie – bez wahaniec w stronę zatrudniania bądź zwalniania większej liczby pracowników.

Wykształcenie w ostatnim czasie wielu nowych pielęgniarek pozwoliło jednak szpitalom i innym punktom ochrony zdrowia na dokonanie zmiany pokoleniowej w tym zawodzie i zastąpienie emerytów absolwentami. Fakt ten jest tym bardziej istotny, iż jak wykazała analiza danych zastanych, to właśnie one stanowią największą liczbę pracowników szpitali. Lekarze znajdowali się pod tym względem dopiero na drugim miejscu.

4.2. Obecne i przyszłe zapotrzebowanie na zawody i kompetencje medyczne

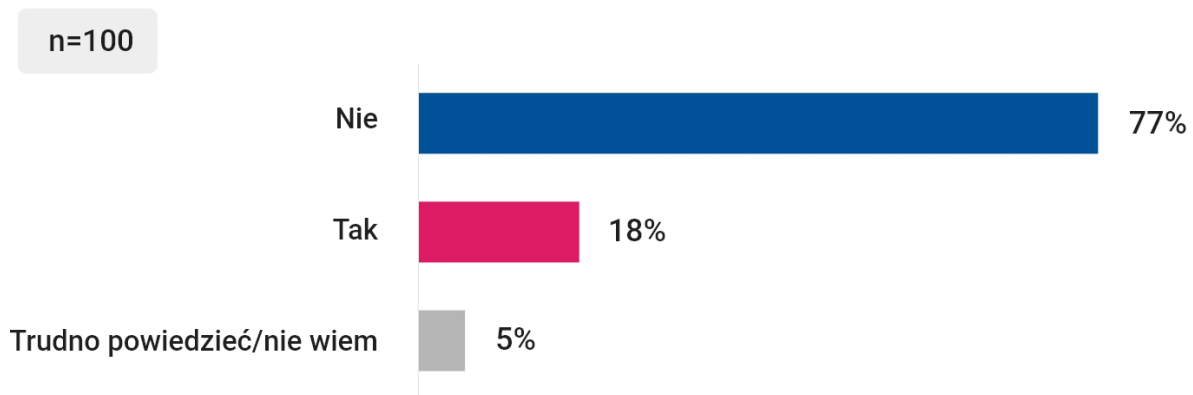
Analiza 212 zgromadzonych ofert pracy zamieszczonych na portalu Okręgowej Izby Lekarskiej w Białymstoku, Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych w Białymstoku oraz portalu pracuj.pl wykazała, iż najczęściej do pracy poszukiwano:

- ☑ Farmaceutów oraz techników farmaceutycznych (68 ogłoszeń),
- ☑ Fizjoterapeutów (49 ogłoszeń),
- ☑ Lekarzy (26 ogłoszeń) oraz lekarzy dentystów (9 ogłoszeń),
- ☑ Pielęgniarek/pielęgniarzy (20 ogłoszeń),
- ☑ Dietetyków (6 ogłoszeń)²⁴.

Badania ankietowe zrealizowane wśród przedstawicieli podmiotów wykonujących działalność leczniczą wykazały, iż zdecydowana większość z nich nie przewiduje zatrudniania nowych pracowników w okresie następnych 12 miesięcy.

Rysunek 5 Plany zatrudnieniowe badanych przedsiębiorstw w ciągu najbliższych 12 miesięcy (mixed mode CATI/CAWI, n=100)

Czy zamierza Pan(i) w ciągu najbliższych 12 miesięcy zatrudnić nowych pracowników?

Źródło: Badania własne.

Ankietowani, którzy zadeklarowali zamiar zatrudnienia nowych pracowników w perspektywie kolejnego roku, wskazywali, iż będą poszukiwać:

- ☑ asystentek stomatologicznych (6 wskazań),
- ☑ pielęgniarek (4 wskazania),
- ☑ lekarzy-dentystów (3 wskazania),
- ☑ fizjoterapeutów (2 wskazania),
- ☑ lekarzy-ginekologów (2 wskazania),
- ☑ magistrów farmacji (2 wskazania).

Pozostałe zawody wymienione przez badanych (lekarz-internista, lekarz-rodzinny, lekarz-ortopeda, ratownik medyczny, położna, radiolog, diagnosta obrazowy, psychoterapeuta, technik dentystyczny) otrzymały po 1 wskazaniu²⁵.

Poniżej przywołano również dane z portalu barometrzwodow.pl. Mają one charakter prognostyczny – dotyczą spodziewanego wzrostu lub spadku zapotrzebowania na dany zawód medyczny w okresie najbliższych 12 miesięcy. Zgodnie z notą metodologiczną umieszczoną na wyżej wymienionym portalu prognoza na dany rok jest opracowywana na przełomie III i IV kwartału²⁶. Niżej prezentowana prognoza została zatem opracowana w II półroczu 2022 roku i dotyczy roku 2023. Uwzględnia ona następujące grupy zawodów medycznych: lekarze, dentyści, pielęgniarki i położne, diagnosty laboratoryjni medyczni, farmaceuci, ratownicy medyczni, logopedzi i audiofonolodzy, pracownicy ds. techniki dentystycznej, a także fizjoterapeuci i masażyści. Warto w tym miejscu podkreślić, iż w odniesieniu do żadnego zawodu medycznego nie był prognozowany spadek zapotrzebowania. Z kolei w przypadku lekarzy, pielęgniarek i położnych, fizjoterapeutów i masażyistów, pracowników ds. techniki dentystycznej oraz ratowników medycznych prognozowany jest w 2023 roku wzrost zapotrzebowania na ich pracę w wielu powiatach województwa.

W przypadku lekarzy przewiduje się, iż w 2023 roku wzrośnie zapotrzebowanie na osoby wykonujące tę profesję w powiecie suwalskim i mieście Suwałki, w powiecie grajewskim, w powiecie siemiatyckim oraz w powiecie białostockim i mieście Białystok. W reszcie powiatów województwa podlaskiego prognozowane jest utrzymanie zapotrzebowania na lekarzy na dotychczasowym poziomie²⁷.

Wzrost zapotrzebowania prognozowany jest także w przypadku pielęgniarek i położnych. Ma być on notowany w powiecie suwalskim i mieście Suwałki, powiecie sejneńskim, powiecie grajewskim, powiecie białostockim i mieście Białystok. W pozostałych powiatach wchodzących w skład województwa podlaskiego zapotrzebowanie na pielęgniarki i położne ma się utrzymywać na dotychczasowym poziomie²⁸.

25 Opracowano na podstawie badań własnych.

26 Zob. Metodologia, <https://barometrzwodow.pl/strona/metodologia> (22.08.2023).

27 Zob. Dane dotyczące lekarzy za 2023 rok pochodzące z portalu barometrzwodow.pl, https://barometrzwodow.pl/modul/prognozy-na-mapach-wyniki?map_type=province&map_details=counties&province%5B%5D=10&profession%5B%5D=24&year%5B%5D=2023&need=1 (22.08.2023).

28 Dane dotyczące pielęgniarek i położnych za 2023 rok pochodzące z portalu barometrzwodow.pl, https://barometrzwodow.pl/modul/prognozy-na-mapach-wyniki?map_type=province&map_details=counties&province%5B%5D=10&profession%5B%5D=291&year%5B%5D=2023&need=1 (22.08.2023).

Prognozowany wzrost zapotrzebowania ma dotyczyć również logopedów i audiofonologów. Ma być on obserwowany w powiecie augustowskim oraz siemiatyckim. W pozostałych powiatach przewiduje się utrzymanie się zapotrzebowania na dotychczasowym poziomie²⁹.

Prognozowany wzrost zapotrzebowania na pracowników wystąpi ponadto w odniesieniu do fizjoterapeutów i masażyistów, a spodziewany jest w powiecie bielskim oraz suwalskim i mieście Suwałki. W pozostałych powiatach przewiduje się utrzymanie się zapotrzebowania na dotychczasowym poziomie³⁰.

W przypadku ratowników medycznych w 2023 roku prognozuje się stały poziom zapotrzebowania na nich na obszarze całego województwa podlaskiego³¹.

Ostatnią grupą zawodów medycznych, co do której prognozowane jest rosnące zapotrzebowanie w województwie podlaskim, jest grupa pracownicy ds. techniki dentystycznej. Zapotrzebowanie na osoby wykonujące ten zawód ma w 2023 roku wzrosnąć w powiecie sejneńskim. W pozostałych powiatach ma się ono utrzymywać na dotychczasowym poziomie³².

Na istniejący w województwie podlaskim zapotrzebowanie na pracowników wykonujących zawody medyczne wskazywały osoby biorące udział w indywidualnych wywiadach pogłębionych. Zdaniem jednego z rozmówców, zapotrzebowanie takie w pierwszej kolejności zgłaszają mniejsze szpitale i zakłady opieki zdrowotnej, które są zlokalizowane w miastach powiatowych. Wśród szczególnie poszukiwanych pracowników są lekarze mający specjalizacje, jak również lekarze, którzy zgłaszają chęć zrobienia specjalizacji.

„(...) Obecnie zapotrzebowanie na lekarzy, zarówno specjalistów, jak i chcących się specjalizować, jest duże szczególnie w mniejszych ośrodkach, nie rangi akademickiej czy szpitali wojewódzkich. Szczególnie dotyczy mniejszych ZOZ-ów, szpitali w miastach powiatowych (...).”

Przedstawiciel samorządu lekarskiego

Największe zapotrzebowanie na lekarzy, według słów wyżej cytowanego rozmówcy, występuje w powiatach suwalskim, augustowskim i sejneńskim – a więc w północnej części województwa podlaskiego. Prócz lekarzy odnotowuje się tam zapotrzebowanie na przedstawicieli innych zawodów medycznych – a w sposób szczególny na pielęgniarki.

29 Dane dotyczące logopedów i audiofonologów za 2023 rok pochodzące z portalu barometrzwodow.pl, https://barometrzwodow.pl/modul/prognozy-na-mapach-wyniki?map_type=province&map_details=counties&province%5B%5D=10&profession%5B%5D=304&year%5B%5D=2023&need=1 (22.08.2023).

30 Dane dotyczące fizjoterapeutów i masażyistów za 2023 rok pochodzące z portalu barometrzwodow.pl, https://barometrzwodow.pl/modul/prognozy-na-mapach-wyniki?map_type=country&map_details=counties&profession%5B%5D=28&year%5B%5D=2023&relation=1&need=1 (25.08.2023).

31 Dane dotyczące ratowników medycznych za 2023 rok pochodzące z portalu barometrzwodow.pl, https://barometrzwodow.pl/modul/prognozy-na-mapach-wyniki?map_type=province&map_details=counties&province%5B%5D=10&profession%5B%5D=69&year%5B%5D=2023&need=1 (28.08.2023).

32 Dane dotyczące pracowników ds. techniki dentystycznej za 2023 rok pochodzące z portalu barometrzwodow.pl, https://barometrzwodow.pl/modul/prognozy-na-mapach-wyniki?map_type=province&map_details=counties&province%5B%5D=10&profession%5B%5D=303&year%5B%5D=2023&need=1 (22.08.2023).

„(...) Jeżeli o regiony woj. podlaskiego, to ja mogę powiedzieć z ramienia swojej delegatury, czyli powiaty: suwalski, augustowski i sejneński. Zarówno w szpitalu w Sejnach, jak i w Augustowie lekarze pracują na styk. Praktycznie każda ilość kadry, która by się zgłosiła, zostałaby zatrudniona. Jeżeli chodzi o zawody pomocnicze w pracy lekarza, to jest taka sama piramida, czyli jest to brak, że tak powiem, „świeżej krwi”, młodych pielęgniarek, które kończą studia i podejmowałyby pracę właśnie w mniejszych ośrodkach. Np. większość kadry pielęgniarskiej szpitala w Sejnach jest na emeryturze albo przed (...)”.

Przedstawiciel samorządu lekarskiego

Słowa wyżej cytowanego rozmówcy znajdują także potwierdzenie w wypowiedzi innego respondenta, związanego z jedną z podlaskich uczelni wyższych. Wskazywał on, że wielu absolwentów, którzy pobierają naukę w Białymstoku, po ukończeniu kształcenia decyduje się pozostać w tym mieście i nie wracać do swoich rodzinnych miejscowości. Obecność dużej uczelni wyższej daje stolicy województwa podlaskiego dostęp do kadr medycznych, jednak odbywa się to kosztem mniejszych ośrodków oddalonych od „centrum”, z których ów kapitał ludzki jest niejako wysysany.

„W Białymstoku znajduje się uczelnia medyczna, czyli „fabryka” kadr. W tym wypadku bardzo wielu absolwentów, mieszkańców Białegostoku, którzy decydują się studiować, pozostaje w Białymstoku, tam sobie reguluje życie. W związku z powyższym tego zapotrzebowania z perspektywy białostoczana nie widać. Dopiero pojawia się tak naprawdę w powiecie, w gminach. Polska powiatowa niestety dosyć mocno odczuwa to zapotrzebowanie w przypadku dostępu do lekarzy, usług pielęgniarskich i oczywiście usług farmaceutycznych”.

Przedstawiciel uczelni wyższej w Białymstoku 2

Także jeden z dyrektorów szkół policealnych przychylił się do stwierdzenia, że największy problem z dostępnością kadr medycznych mają przede wszystkim mniejsze placówki medyczne, działające w miastach powiatowych. To właśnie przedstawiciele takich jednostek najczęściej zgłaszają się do niego z prośbą o umieszczenie w prowadzonej przez niego szkole ogłoszenia o pracę, które mogłyby zainteresować uczniów kierunków medycznych.

„Bywa różnie. Duże szpitale też do nas wysyłają oferty pracy, ale przeważnie takie mniejsze zakłady opieki zdrowotnej, prywatne lub prywatyzujące się, albo jakieś spółki(...)”.

Przedstawiciel szkoły policealnej w Białymstoku

W tym miejscu warto jednak wyraźnie podkreślić, iż zapotrzebowanie na kadry medyczne nie dotyczy tylko małych powiatowych szpitali i zakładów opieki zdrowotnej. W trakcie rozmów zgłaszali je również przedstawiciele największych pracodawców działających w sektorze służby zdrowia. Nie jest ono co prawda tak duże, jak w mniejszych placówkach, lecz również występuje i dotyczy przede wszystkim lekarzy specjalistów, którzy posiadają doświadczenie zawodowe w wykonywanej przez siebie pracy. Charakterystyczna jest w tym kontekście szczególnie wypowiedź jednego z rozmówców, który wskazywał, że w reprezentowanym przez niego zakładzie pracy lekarze, którzy dopiero ukończyli studia, raczej nie są zatrudniani ze względu

na: po pierwsze ich małe doświadczenie zawodowe, po drugie uwarunkowania związane z kontraktem z Narodowym Funduszem Zdrowia.

„Ogólnie tak, ale powiem szczerze, że szukamy raczej z doświadczeniem. Jeżeli jest potrzeba zatrudnienia lekarza, takiego nie zatrudnimy, bo się po prostu u nas nie da. Mamy takie wymagania i to nie tylko nasze, ale od Funduszu (Narodowego Funduszu Zdrowia – dop. Autor), że nie możemy takiego lekarza prosto po studiach zatrudnić, nawet stażysty. Po stażu to też jeszcze słabo. Odpowiedź na pytanie brzmi więc: tak, zatrudniamy, ale z ograniczeniami. Zapotrzebowanie jest przede wszystkim na lekarzy. Zatrudnilibyśmy nawet kilku i głównie rzecz rozbija się właśnie o specjalizację. U nas tak naprawdę to jest medycyna rodzinna, bo jesteśmy zakładem podstawowej opieki. Może być jeszcze pediatra, lekarz chorób wewnętrznych, oni muszą pokończyć kursy z medycyny rodzinnej, żeby w przyszłości móc pracować (...)”.

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Łomży

Inny z rozmówców wskazywał, że co prawda w reprezentowanym przez niego szpitalu raczej nie występują braki kadrowe, to jednak nie znaczy, że osoby wykonujące szereg różnych zawodów medycznych nie są poszukiwane. W sposób szczególny poszukiwani są ratownicy, którzy byliby gotowi podjąć pracę na szpitalnym oddziale ratunkowym. Praca jest bowiem na nim mocno obciążająca oraz nieatrakcyjna finansowo.

„Jest cała lista: technik analityki medycznej - mamy swoje laboratorium, czyli również diagności laboratoryjni. Na oddziałach są psychologowie, logopedzi; działają działy diagnostyki obrazowej, czyli również: technicy elektroradiologii, lekarze radiolodzy. Do tego mamy oddziały rehabilitacji, więc fizjoterapeuci, masażyści. Do tego dochodzą osoby z wykształceniem niemedycznym, jak rejestratorzy medyczne, sanitariusze. I oczywiście na SOR-ze ratownicy medyczni. Z lekarzy też jakby się trafił dobry ortopeda. Powiem tak - ogólnie nie brakuje nam kadry medycznej, ale na pewno spotkała się Pani z taką opinią, że nikt nie chce za żadne pieniądze pracować na SOR. A my jesteśmy dużym szpitalem, który ma szpitalny oddział ratunkowy, który ma co drugi dzień tzw. ostry dyżur i musimy zabezpieczyć ten SOR. Przewijają się przez nasz szpital chyba 30% pacjentów z województwa, więc jest to ogrom i praca na SOR jest nieatrakcyjna, ze względu na to, że izby przyjęć w powiatowych szpitalach mają pustkę, a płacą porównywalne pieniądze”.

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Białymstoku

Także inny z rozmówców, reprezentujący uczelnię wyższą, wskazywał, że szpitalom, które posiadają oddziały ratunkowe, ciężko jest pozyskać pracowników. W jego opinii wyzwaniem jest znalezienie do pracy na tych oddziałach nie tylko ratowników medycznych, lecz również lekarzy z odpowiednią specjalizacją.

„(...) Największą bolączką są też lekarze ze specjalnością z medycyny ratunkowej. Dotyczy to szpitali, które mają SOR(...)”.

Przedstawiciel uczelni wyższej w Białymstoku 2

Rekapitulując, na podstawie analizy dostępnych danych zastanych oraz badań własnych można orzec, iż w województwie podlaskim istnieje obecnie zapotrzebowanie na pracowników wykonujących różne zawody medyczne. Zapotrzebowanie to generowane jest przede wszystkim przez punkty placówki podstawowej opieki zdrowotnej oraz mniejsze szpitale w miastach powiatowych.

Szczególnie trudna sytuacja pod względem dostępu do kadr medycznych ma panować, w świetle wypowiedzi rozmówców, w miejscowościach mniejszych, peryferyjnych względem dużych ośrodków miejskich, m.in. na północy województwa. Rozmówcy, z którymi przeprowadzono indywidualne wywiady pogłębione, przyczyn takiego stanu rzeczy upatrywali przede wszystkim w oddaleniu od ośrodka akademickiego, jakim jest Białystok, który stanowi niejako naturalną „kuźnię” kadr medycznych dla województwa podlaskiego. Osoby, które zdobywają w tym mieście swoje wykształcenie, rzadko są skłonne pracować w mniejszych miejscowościach, nawet jeśli się z nich wywodzą. Należy bowiem zauważyć, iż większe miasta (a takim niewątpliwie jest Białystok) dają możliwość pracy nie tylko w państwowych placówkach służby zdrowia, lecz również w gabinetach i ośrodkach prywatnych, w których płace są często bardziej atrakcyjne, niż w sferze państwowej. Ponadto w większych miastach istnieje zazwyczaj więcej możliwości znalezienia mieszkania, czy też zapewniona jest lepsza dostępność pozostałych usług publicznych.

Do zawodów medycznych, na które w województwie podlaskim zgłaszane jest największe zapotrzebowanie, należy przede wszystkim zaliczyć lekarzy (szczególnie tych, którzy posiadają specjalizacje), pielęgniarki oraz ratowników medycznych. Ci ostatni są poszukiwani zwłaszcza przez szpitale, w których funkcjonują oddziały ratunkowe. W tym miejscu należy podkreślić, iż lekarze i pielęgniarki stanowią niejako trzon służby zdrowia. Zgłaszane zapotrzebowanie na przedstawicieli tych dwóch zawodów jest więc niejako czymś naturalnym. Przeprowadzona analiza danych zastanych oraz badania jakościowe ujawniły jednak, że także przedstawiciele innych zawodów medycznych – m.in. logopedzi, farmaceuci, elektroradiolodzy, technicy dentyści – są poszukiwani do pracy w podlaskich placówkach służby zdrowia.

4.3. Wymagania dotyczące kwalifikacji, kompetencji i umiejętności

Analiza zebranych ofert pracy zamieszczonych na stronach Okręgowej Izby Lekarzy w Białymstoku, Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych w Białymstoku oraz na portalu pracuj.pl pozwoliła określić kwalifikacje, kompetencje oraz umiejętności, których wymagają pracodawcy od personelu medycznego.

5 podmiotów (sieci aptecznych oraz firm produkcyjnych) w okresie gromadzenia ofert pracy zamieściło w branych pod uwagę źródłach łącznie 75 ofert dotyczących zatrudnienia farmaceutów. W tej liczbie w 54 ofertach pracy znalazła się informacja o tym, iż kandydaci powinni legitymować się wykształceniem wyższym. W 3 ofertach wymagany był co najmniej dyplom technika farmaceutycznego. W 20 ogłoszeniach pojawiła się informacja, iż do pracy mogą być również przyjmowane osoby będące na ostatnim roku studiów farmaceutycznych. W 46 ogłoszeniach zaznaczono również, iż kandydaci powinni posiadać czynne prawo wykonywania zawodu. Od kandydatów oczekiwano także m.in. chęci doskonalenia swoich umiejętności opieki

nad pacjentami, umiejętności budowania relacji z pacjentem. W ogłoszeniach umieszczanych przez jeden z podmiotów mile widziana była obsługa programu Kamssoft.

Ogłoszenia o pracę dotyczące lekarzy i lekarzy dentyków umieściło w analizowanych źródłach pozyskiwania ofert 14 podmiotów funkcjonujących w miastach woj. podlaskiego. Były wśród nich szpitale, przychodnie oraz prywatne gabinety lekarskie i stomatologiczne. Ogłoszenia te zamieszczali pracodawcy działający w: Sokółce, Augustowie, Siemiatyczach, Zambrowie, Łomży, Białymstoku i Wysokiem Mazowieckim, które zamieściły łącznie 35 ogłoszeń. W 31 z nich zawarto informacje o wymaganiu wyższego wykształcenia, a w 10 spośród nich pojawiła się dodatkowo informacja, iż poszukiwani są kandydaci mający specjalizację lub będący w trakcie jej zdobywania. Jedynie w 2 ogłoszeniach można było znaleźć informację o wymaganiu doświadczenia w pracy na danym stanowisku. W 1 ogłoszeniu pojawił się wymóg komunikatywnej znajomości języka polskiego.

Ogłoszenia o pracę dotyczące pielęgniarek umieściło w analizowanych źródłach pozyskiwania ofert 18 podmiotów (szpitale, przychodnie, urząd). Zakłady pracy mieściły się m.in. w: Białymstoku, Olszynie, Zambrowie. W 3 ogłoszeniach wymagano od kandydatów wykształcenia kierunkowego na poziomie średnim. W 6 ofertach pojawił się wymóg posiadania wykształcenia wyższego, a w 2 ogłoszeniach wykształcenia wyższego lub średniego zawodowego. W 6 ogłoszeniach pojawiła się informacja o konieczności posiadania czynnego prawa do wykonywania zawodu.

W przypadku diagnosty laboratoryjnego, ogłoszenia o pracę umieszczał tylko 1 pracodawca oferujący zatrudnienie w laboratorium w Łomży. Od kandydatów oczekiwano aktualnego prawa wykonywania zawodu. Ponadto kandydaci musieli posiadać umiejętność doskonałej organizacji pracy, wykazywać chęć ciągłego rozwoju zawodowego. Oczekiwano również od nich również komunikatywności oraz umiejętności współdziałania.

W przypadku dietetyków, oferty pracy kierowały do nich 2 podmioty oferujące pracę w Augustowie, Białymstoku, Suwałkach, Bielsku Podlaskim oraz Zambrowie. Łącznie umieściły one 6 ogłoszeń. Jeden z tych podmiotów wymagał od kandydatów posiadania przynajmniej wykształcenia zasadniczego zawodowego połączonego z posiadaniem kursu dietetyka. Drugi ogłaszający się podmiot wymagał od kandydatów wykształcenia kierunkowego na kierunku dietetyk. Dodatkowo od kandydatów wymagano odpowiedzialności, zaangażowania, umiejętności działania na samodzielnym stanowisku pracy, umiejętności obsługi komputera.

4 podmioty zamieściły łącznie 39 ogłoszeń dotyczących poszukiwania do pracy fizjoterapeutów. Oferowały one pracę w Białymstoku, Bielsku Podlaskim, Ciechanowcu, Grajewie, Hajnówce, Łomży, Mońkach, Siemiatyczach, Sokółce, Suwałkach. We wszystkich tych ogłoszeniach pojawił się sformułowany względem kandydatów wymóg posiadania przez nich wyższego wykształcenia oraz prawa do wykonywania zawodu. 2 pracodawców zamieściło ponadto wymóg posiadania doświadczenia zawodowego (2 lub 3 letniego), a 1 pracodawca w ogłoszeniu dodał informację o tym, iż poszukuje kandydatów posiadających prawo jazdy kategorii B oraz własny samochód.

2 podmioty umieściły łącznie 10 ogłoszeń o pracę dotyczących protetyka słuchu. Zasięg terytorialnych podany w tych ogłoszeniach obejmował: Białystok, Łomżę, Suwałki, Bielsk Podlaski, Kolno. Od kandydatów oczekiwano bądź to ukończonych studiów kierunkowych z zakresu protetyki słuchu i\lub audiofonologii, bądź ukończenia przynajmniej kursu z protetyki słuchu. Ponadto wymagano także od nich m.in. wysokiej kultury osobistej, umiejętności interpersonalnych, wysokiej empatii, umiejętności budowania pozytywnych i długotrwałych relacji, indywidualnego podejścia do pacjenta, otwartości, nastawienia na realizację celów sprzedażowych.

Tylko 1 podmiot z Augustowa (Dom Pomocy Społecznej) umieścił ofertę pracy dotyczącą terapeuty zajęciowego. Od kandydatów wymagano wykształcenia wyższego oraz posiadania prawa jazdy kat. B.

2 podmioty (apteki) zamieściły łącznie 13 ofert pracy dla techników farmaceutycznych. Kandydatów do pracy poszukiwano do placówek mieszczących się w Bielsku Podlaskim, Białymstoku, Suwałkach. Od kandydatów oczekiwano dyplomu ukończenia szkoły na kierunku technik farmaceutyczny. Wśród innych wymagań jeden z tych podmiotów wymieniał: doświadczenie w obsłudze pacjenta aptecznego, świadomość aktualnych regulacji prawnych, empatię, cierpliwość, otwartość, sumienność, skrupulatność w wykonywaniu zadań, otwartość do pracy i dzielenia się wiedzą. Jeden z podmiotów wskazywał też, iż mile widziana będzie umiejętność obsługi systemu informatycznego Kamssoft.

Oferty pracy dotyczące innych zawodów medycznych nie były zamieszczane na stronach Okręgowej Izby Lekarzy w Białymstoku, Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych w Białymstoku oraz na portalu pracuj.pl w momencie gromadzenia ofert na potrzeby niniejszego raportu.

Na podstawie przeprowadzonej analizy można stwierdzić, iż najczęściej poszukiwano kandydatów do pracy w Białymstoku (56 ogłoszeń) oraz w Suwałkach (33 ogłoszenia). Często poszukiwano też kandydatów do pracy w Bielsku Podlaskim (25 ogłoszeń), Łomży (14 ogłoszeń) oraz Zambrowie (11 ogłoszeń). W innych miejscowościach województwa podlaskiego liczba ogłoszeń nie przekraczała kilku.

Odrębnym zagadnieniem jest kwestia kompetencji pracowników medycznych. Analiza zgromadzonych ofert pracy pozwala stwierdzić, iż obecnie od pracowników medycznych wymaga się tzw. „kompetencji miękkich”. Wśród najczęściej występujących w ogłoszeniach o pracę wymaganych kompetencji pojawiały się m.in. umiejętność pracy zespołowej (43 ogłoszeń), łatwość w nawiązywaniu relacji (28 ogłoszeń), wysoka kultura osobista (13 ogłoszeń)³³.

Również uczestnicy badań jakościowych w swoich wypowiedziach wskazywali na to, iż pracownicy medyczni pracujący w służbie zdrowia powinni cechować się przede wszystkim umiejętnością odpowiedniego podejścia do pacjenta. W tym kontekście bardzo ważne są odpowiednie kompetencje komunikacyjne – pracownicy medyczni powinni umieć rozmawiać z pacjentami. Zdaniem jednego z ekspertów biorących udział w zogniskowanym wywiadzie grupowym, obecnie u części personelu medycznego można zaobserwować braki w tym obszarze.

33 Wyniki badań własnych na podstawie analizy zebranych ofert pracy.

„Owszem, tego powinno być więcej, jak najwięcej, ale wydaje mi się, że kompetencje miękkie i tutaj mam na myśli komunikację - to jest ta komunikacja z pacjentem, komunikacja w zespole takim powiedzmy interdyscyplinarnym - lekarz, pielęgniarka, fizjoterapeuta, lekarz na SOR-ze, ratownicy, lekarz i diagnosta laboratoryjny - w tym zakresie wydaje mi się, że mamy jakieś podstawowe braki (...)”.

Przedstawiciel uczelni wyższej w Białymstoku 3

Przedstawiciel uczelni wyższej w Suwałkach zwracał natomiast uwagę na to, że osoby pracujące z pacjentami powinny umieć także ich słuchać. Według niego jest to rodzaj kompetencji, której również brakuje u wielu przedstawicieli kadry medycznej.

„Ale właśnie przecież każdy z nas gdzieś tam był pacjentem i na pewno oczekiwaliśmy, że ten lekarz na nas spojrzy, zada nam pytanie, odpowie, wysłucha. Ja się spotkałam w swoim życiu, a już trochę żyję, naprawdę na palcach jednej ręki policzyłabym lekarzy, którzy mnie słuchali”.

Przedstawiciel uczelni wyższej w Suwałkach

4.4. Zawody oraz kompetencje przyszłości

Rozmówcy biorący udział w badaniach jakościowych zostali zapytani o ich przewidywania dotyczące zawodów medycznych oraz kompetencji, na które zapotrzebowanie może pojawić się w perspektywie kolejnych 10 lat. Badani, odpowiadając na te pytania, na ogół wskazywali, iż spodziewają się, że w przyszłości coraz bardziej zyskiwać na znaczeniu będą zawody wspomagające pracę lekarzy. Niektórzy z rozmówców wskazywali, że takim zawodem przyszłości według nich będzie zawód asystenta, który będzie wspomagał pracę lekarza poprzez protokołowanie przebiegu wizyty lekarskiej, przepisywanie recept, zajmowanie się pozostałymi formalnościami związanymi z wizytą i leczeniem pacjenta. W ten sposób lekarz pełnię swej uwagi będzie mógł poświęcić pacjentowi.

„Wiadomo, że lekarze pracują w kilku miejscach, ich biurokracja też została zwiększona. Uważam, że asystent lekarza - osoba, która będzie siedziała przy lekarzu, która nie będzie się zajmowała diagnostyką, ale będzie pomagała lekarzowi - będzie stenotypistką, załatwiającą sprawy papierkowe, żeby lekarz mógł być od tej roboty odciążony (...)”.

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Białymstoku

Inny z rozmówców wskazywał, iż osoby na stanowisku asystenta medycznego już są zatrudniane w reprezentowanym przez niego zakładzie pracy. Na razie ich liczba jest ograniczona. Zapotrzebowanie na tego rodzaju pracowników jest jednak duże i można się spodziewać, iż w przyszłości liczba zatrudnianych na nim osób będzie się zwiększać.

„One już zaczęły się u nas pomału pojawiać, bo pojawiło się takie stanowisko asystenta medycznego. My już zaczęliśmy to praktykować i zatrudniać osoby, ale widzimy tutaj taką potrzebę zgłaszaną głównie przez nasz personel lekarski, żeby takie stanowisko asystenta medycznego jednak było na stałe tutaj u nas utrwalone w strukturze organizacyjnej i docelowo nasi lekarze chcieliby mieć każdy swojego asystenta, aczkolwiek może na ten moment taki jeden asystent na oddział szpitalny też by był tutaj wskazany, więc takie zauważamy potrzeby (...)”.

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Suwałkach

W tym miejscu warto zauważyć, iż asystent, o którym wspominali rozmówcy, może być tożsamy z występującym na rynku pracy koordynatorem w koordynowanej opiece medycznej POZ. Zawód ten występuje już obecnie w sektorze służby zdrowia (wykonują go np. pielęgniarki, położne, sekretarki medyczne i inni pracownicy biurowi) i polega na m.in. na ustalaniu terminów badań, wizyt i konsultacji zleconych przez lekarza POZ oraz udzielaniu porad edukacyjnych i dietetycznych, przekazywaniu informacji o kolejnych etapach terapii, dbaniu o przepływ informacji pomiędzy wszystkimi realizatorami świadczeń zdrowotnych³⁴. W przyszłości jednak zapotrzebowanie na niego może się zwiększać. Przeszkody w zatrudnianiu osób na takich stanowiskach mogą być związane z poziomem ich wynagrodzenia. Szpitale oraz inne ośrodki lecznicze bez uzyskania dodatkowego finansowania ze strony Narodowego Funduszu Zdrowia mogą nie być w stanie zapewnić tym osobom odpowiedniego wynagrodzenia.

Wpływ na tworzenie się nowych zawodów medycznych lub okołomedycznych może mieć także obserwowany obecnie rozwój sztucznej inteligencji. Według jednego z rozmówców w przyszłości w sektorze służby zdrowia mogą powstać stanowiska pracy dla osób, które pracując ze sztuczną inteligencją, będą wspomagały lekarzy w procesie diagnozowania pacjentów oraz wyboru najbardziej skutecznej terapii ich leczenia.

„Tutaj jest kwestia wykształcenia, ja to nazywam, inżyniera medycznego czy elektronika medycznego, który np. mógłby pomagać lekarzowi w ocenie jakiegoś badania zjawisk, grupy, które wystąpiły u pacjenta i wymagają kontroli jakichś algorytmów i postawienia diagnozy. Ja to tak w cudzysłowie nazywam „inżynier medyczny” . To będzie pracownik, który będzie zbierał wywiad i wrzucał dane na komputer, co ukierunkuje... żeby lekarz wiedział, w którym kierunku ma pacjenta obserwować, leczyć czy skierować (...)”.

Przedstawiciel samorządu lekarskiego

Podobny do wyżej zaprezentowanego, punkt widzenia mieli podczas wywiadów także inni rozmówcy. Jeden z nich wskazywał, że przyszłość medycyny będzie polegała na pracy z dużymi zbiorami danych, które będą przetwarzane komputerowo. To systemy informatyczne wskażą diagnozę oraz sposoby leczenia pacjenta, które lekarz jedynie zweryfikuje i zatwierdzi.

Część badanych nie potrafiła jednak wskazać żadnych nowych zawodów medycznych, które miałyby się pojawić w tej branży w perspektywie kolejnych 10 lat.

³⁴ Zob. Opieka koordynowana w podstawowej opiece zdrowotnej, <https://pacjent.gov.pl/aktualnosc/opieka-koordynowana-w-podstawowej-opiece-zdrowotnej> (12.10.2023).

Jeden z rozmówców wprost przyznał, iż nie spodziewa się, by takie zawody w ogóle się pojawiły. Jego zdaniem przedstawiciele dotychczas wykonywanych zawodów medycznych będą starać się wyeliminować wszelkie nowe zawody, które mogłyby im w jakiś sposób zagrozić.

„(...) Jeżeli o to chodzi, to nie spodziewam się w ogóle. Szczerze powiedziawszy, te zawody są tak naprawdę ściśle regulowane, a wszelkie czynności medyczne wymagają posiadania licencji. Niestety, rynek nie dopuści do tego, żeby to wyciekło z rąk pewnych grup zawodowych. Dla przykładu – pierwszy, który przychodzi mi do głowy – mezoterapia, czyli ostrzykiwanie osoczem twarzy, kobiety bardzo lubią się odmładzać, to jest medycyna estetyczna. Zaczęły to wykonywać kosmetyczki. Poszły gigantyczne ilości pozwów, bo lekarze twierdzili, że nie powinien tego wykonywać zawód niemedyyczny i faktycznie tam dochodziło do przerwania powłok ciała, wstrzyknięcia, i wygrali. Tak że nie wypuszczą tych kompetencji z rąk. Nawet jeżeli wejdą nowe zapotrzebowania na nowe czynności, to będą one tak naprawdę trzymane w rękach tych „starych” zawodów medycznych (...)”.

Przedstawiciel uczelni wyższej w Białymstoku 1

Rekapitulując, na podstawie zebranego materiału empirycznego można stwierdzić, że większość rozmówców widzi w sektorze medycznym przestrzeń do pojawienia się nowych zawodów medycznych. Respondenci na ogół wskazywali na rosnące znaczenie zawodów wspomagających pracę lekarzy. Analiza ich wypowiedzi wskazuje, że „zawodem przyszłości” może być zawód asystenta medycznego, który zdejmie z lekarzy obowiązek zajmowania się różnego rodzaju formalnościami związanymi z wizytą i leczeniem pacjenta. Duże nadzieje są przez respondentów związane z rozwojem sztucznej inteligencji. W perspektywie kolejnej dekady w branży medycznej mógłby powstać i zyskać duże znaczenie zawód, w którym osoba pracująca ze sztuczną inteligencją wspomagałaby pracę lekarza w procesie diagnostyki oraz leczenia pacjentów. Osoby, które chciałyby pracować na takich stanowiskach, musiałyby posiadać pewien zasób wiedzy oraz kompetencje związane ze sferą medyczną oraz informatyczną.

Osoby chcące zarówno obecnie, jak i w przyszłości wykonywać któryś z zawodów medycznych, powinny oprócz posiadania odpowiedniego wykształcenia, posiadać także odpowiednie kompetencje. Na podstawie analizy zarówno ofert pracy w zawodach medycznych, jak i wypowiedzi rozmówców z podlaskich środowisk medycznych, można stwierdzić, iż szczególną rolę w przypadku osób chcących podjąć pracę w służbie zdrowia odgrywają, i będą odgrywać w przyszłości, tzw. kompetencje miękkie. Pracodawcy poszukują osób, które nie tylko posiadają odpowiednią wiedzę oraz umiejętności, lecz także potrafią pracować w zespole oraz mają odpowiednie podejście do pacjenta – potrafią z nim rozmawiać oraz go słuchać. W sektorze medycznym szczególnie przydatne mogą się także okazać w perspektywie kolejnej dekady kompetencje cyfrowe – związane z umiejętnością współpracy ze sztuczną inteligencją oraz przetwarzaniem dużych zbiorów danych.

4.5. Cudzoziemcy w zawodach medycznych

W Unii Europejskiej obowiązuje dyrektywa Rady Wspólnot Europejskich 93/16/EWG z 5 kwietnia 1993 roku, która reguluje zasady uznawania kwalifikacji zawodowych lekarzy. Głównym celem tej dyrektywy, nazywanej dyrektywą lekarską, jest ułatwienie swobodnego przepływu lekarzy w ramach UE oraz wzajemne uznawanie ich dyplomów, świadectw i innych dokumentów potwierdzających ich kwalifikacje. Warto podkreślić, że ta dyrektywa obowiązuje nie tylko w państwach członkowskich UE, ale także na obszarze Europejskiego Obszaru Gospodarczego, który obejmuje Islandię, Liechtenstein, Norwegię oraz Szwajcarię, ale tylko w odniesieniu do obywateli tych państw. Dyrektywa lekarska nakłada na wymienione państwa europejskie obowiązek wzajemnego uznawania dyplomów, świadectw i innych dokumentów uprawniających do praktykowania zawodu lekarza. Jednakże, ta dyrektywa ma zastosowanie jedynie w przypadku dokumentów wydanych przez państwa nią objęte. Nie obejmuje ona sytuacji obcokrajowców spoza Unii posiadających polski dyplom (w takich przypadkach państwa członkowskie zachowują swobodę decyzji), ani też Polaków z dyplomami wydanymi przez państwa trzecie, takie jak m.in. Rosja czy Stany Zjednoczone (w tych sytuacjach dyrektywa odsyła do ogólnego systemu uznawania dyplomów obowiązującego w UE)³⁵.

Zgodnie z artykułem 7 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1516,1617,1831) cudzoziemcom niebędącym obywatelami państw członkowskich Unii Europejskiej okręgowa rada lekarska właściwa ze względu na ich miejsce zamieszkania przyznała prawo wykonywania na terenie Polski zawodu lekarza lub lekarza dentysty na czas nieokreślony. Cudzoziemiec musi jednak spełnić szereg określonych w wyżej wymienionym akcie prawnym warunków przed podjęciem pracy w tych zawodach. Przede wszystkim musi on posiadać:

- a) *dyplom lekarza albo lekarza dentysty wydany: przez polską szkołę wyższą lub w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej, lub w innym państwie niż państwo członkowskie Unii Europejskiej, pod warunkiem, że dyplom został uznany w Rzeczypospolitej Polskiej za równoważny zgodnie z przepisami o szkolnictwie wyższym i nauce oraz że spełnia minimalne wymogi kształcenia określone w przepisach Unii Europejskiej lub w Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej przed dniem 1 stycznia 2021 r. potwierdzający formalne kwalifikacje lekarza lub lekarza dentysty, spełniające minimalne wymogi kształcenia określone w przepisach prawa Unii Europejskiej, jeżeli przed dniem 1 stycznia 2021 r. był wymieniony w wykazie, o którym mowa w art. 6b, albo*
- b) *dyplom lekarza albo lekarza dentysty wydany w innym państwie niż państwo członkowskie Unii Europejskiej i świadectwo złożenia LEW albo LDEW³⁶.*

35 Zob. Molęda S., (2005), Uznawanie kwalifikacji zawodowych lekarzy w UE, <https://pulsmedycyny.pl/uznawanie-kwalifikacji-zawodowych-lekarzy-w-ue-cz-1-879244> (02.10.2023).

36 Ustawa o zawodach lekarza i lekarza dentysty (t.j. Dz.U. z 2022 poz. 1731).

Ponadto dany cudzoziemiec musi także:

- ☑ posiadać pełną zdolność do czynności prawnych,
- ☑ posiadać stan zdrowia pozwalający na wykonywanie zawodu lekarza lub lekarza dentysty,
- ☑ wykazywać nienaganną postawę etyczną,
- ☑ wykazać znajomość języka polskiego,
- ☑ wykazać, iż odbył staż podyplomowy,

złożyć z wynikiem pozytywnym Lekarski Egzamin Końcowy lub Lekarsko-Dentystyczny Egzamin Końcowy³⁷. W tym miejscu warto dodać, iż od roku 2021, aby zatrudnić lekarza lub pielęgniarkę z Ukrainy, wymagane jest: potwierdzenie dyplomów przez konsula RP, złożenie stosownej deklaracji przez zainteresowaną osobę, uzyskanie zgody polskiego ministra zdrowia na wykonywanie zawodu oraz otrzymanie uprawnień do praktykowania zawodu od okręgowej rady lekarskiej (ORL) lub rady pielęgniarek i położnych (ORPiP). Proces ten wymaga uzyskania dwóch decyzji: pierwsza pochodzi od ministra i jest pozwoleniem na pracę, natomiast druga, wydana przez ORL lub ORPiP, uprawnia do wykonywania konkretnego zakresu czynności zawodowych oraz określa okres i miejsce wykonywania tych czynności, co jest określone w tej decyzji³⁸.

W przypadku zawodów medycznych nieregulowanych ustawą decyzję o uznaniu kwalifikacji uzyskanych za granicą podejmuje pracodawca. W takim przypadku może on wymagać opinii o zagranicznym dyplomie, potwierdzenia posiadania wykształcenia na odpowiednim poziomie lub zaświadczenia o równoważności zagranicznego dokumentu z jego polskim odpowiednikiem. Wyżej wymienione dokumenty cudzoziemcy mogą uzyskać zwracając się do Biura Uznawalności Wykształcenia Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej³⁹.

Zgodnie z danymi Naczelnej Izby Lekarskiej w Polsce w 2021 roku w Polsce pracowało 321 lekarzy pochodzących z innych krajów Unii Europejskiej. W tej liczbie najwięcej było lekarzy z Niemiec (84), Litwy (45) oraz Republiki Czeskiej (33). Spoza terenu Unii Europejskiej pochodziło natomiast 1378 wykonujących pracę w Polsce lekarzy. Pochodzili oni z 71 krajów położonych zarówno na kontynencie europejskim, azjatyckim, afrykańskim, amerykańskim, jak i australijskim. Największą grupę w tym przypadku stanowili lekarze z Ukrainy, których było 616. Na drugim miejscu znaleźli się lekarze z Białorusi, których liczba wyniosła 335. W Polsce wykonują swoją pracę także lekarze z Rosji (61), Stanów Zjednoczonych Ameryki (42), Syrii (33), Mongolii (22), Jordanii (21), Palestyny (20), Jemenu (15), Kanady (14), Indii (11), Libanu (11), Libii (11). Pojedynczy lekarze pracujący w Polsce pochodzą także z takich państw jak m.in.: Kenia, Afganistan, Irak, Mołdawia, Arabia Saudyjska, Irak, Kazachstan, Kamerun, Niger, Nigeria, Uzbekistan, Armenia, Maroko, Sudan, Tanzania, Tunezja, Albania, Australia, Etiopia, Kongo, Korea Południowa, Malezja, Mali, Nepal, Angola, Ekwador, Filipiny, Kirgistan⁴⁰.

³⁷ Ustawa o zawodach lekarza i lekarza dentysty (t.j. Dz.U. z 2022 poz. 1731).

³⁸ Zob. Ojczyk J. (2022), Lekarze i pielęgniarki z Ukrainy będą mogli pracować w podmiotach z kontraktem z NFZ, <https://www.prawo.pl/zdrowie/lekarze-i-piellegniarki-z-ukrainy-ulatwienia-w-wykonywaniu-zawodu,513818.html> (02.10.2023).

³⁹ Uznawanie kwalifikacji zawodowych zdobytych za granicą, <https://powroty.gov.pl/uznawanie-kwalifikacji-zawodowych-zdobytych-za-granica-9641> (18.10.2023).

Wyniki badań ankietowych zrealizowanych z przedstawicielami podmiotów działających w branży medycznej w województwie podlaskim wykazały, iż zatrudnianie cudzoziemców na ogół nie stanowi sposobu radzenia sobie z występującymi brakami kadrowymi. Spośród 21 respondentów, którzy zasygnalizowali występujące niedobory kadr medycznych w reprezentowanych przez siebie zakładach pracy, tylko 3 z nich wskazało, iż aby poradzić sobie z tym problemem zatrudnia cudzoziemców z krajów Unii Europejskiej. 2 ankietowanych przyznało natomiast, iż zatrudnia cudzoziemców z krajów nie będących członkami Unii Europejskiej⁴¹.

Przedstawiciele środowisk pracodawców z branży medycznej oraz pozostali rozmówcy, z którymi przeprowadzono indywidualne wywiady pogłębione, wskazywali, iż zatrudnianie cudzoziemców jako pracowników medycznych często wiąże się z szeregiem trudności.

Jedną z istotnych przeszkód w zatrudnianiu obcokrajowców w zawodach medycznych jest bariera językowa. Osoby z zagranicy chcące pracować z pacjentami muszą bardzo dobrze posługiwać się językiem polskim po to, by skutecznie porozumiewać się zarówno z pacjentami, jak i resztą personelu medycznego. Wszelkie błędy w komunikacji mogą mieć bowiem poważne konsekwencje dla zdrowia i życia pacjentów. Nawet jeśli niektóre osoby z zagranicy posiadają już pewną znajomość języka polskiego, to często jest to tzw. język potoczny. W szeroko rozumianym obszarze medycyny występuje jednak szereg terminów specjalistycznych, które również muszą być przez kandydatów do pracy przyswojone, by mogli oni efektywnie wykonywać swoje obowiązki.

„Bardzo rzadko i bardzo niechętnie. (...) Z powodu problemów językowych. Jeżeli przychodzi cudzoziemiec, który nie potrafi mówić po polsku, to ma po pierwsze: problemy z komunikacją i z pacjentem, i z personelem. A tu jest życie ludzkie. Nie zrozumie jaki lek ma podać albo co ma zrobić i pacjent umrze. Tu jest problem”.

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Białymstoku

Prócz języka obcokrajowcy chcący pracować w zawodach medycznych, muszą opanować obowiązujące w Polsce procedury związane z wykonywaniem swojego zawodu.

„Mamy jedną osobę z Białorusi. Pani jest położną środowiskową. (...) Jest w trakcie przeszkolenia właściwie z inną położną, właśnie, żeby ten język uzupełniła, żeby te nasze inne procedury opanowała, po prostu nauczyła się tego, co u nas”.

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Łomży

„(...) Ale nie może być tak, jak wszyscy by chcieli, że jak lekarz przychodzi, to my go od razu wpuszczamy. Raz, że na wschodzie są inne systemy szkolenia lekarzy, a dwa inne są możliwości, jak ja to nazywam, recepturowe, inne leki, inne możliwości diagnostyczne, prawne(...)”.

Przedstawiciel uczelni wyższej w Białymstoku

40 Zob. Ciszak P., (2021), Lekarzy z zagranicy pracuje w Polsce prawie 1,7 tys. Sprawdź, kto nas leczy. <https://www.money.pl/gospodarka/lekarzy-z-zagranicy-pracuje-w-polsce-prawie-1-7-tys-sprawdz-kto-nas-leczy-6645937291045440a.html> (20.07.2023).

41 Wyniki badań własnych.

Kolejną przeszkodą, która utrudnia zatrudnianie cudzoziemców, nie będących obywatelami państw członkowskich Unii Europejskiej, jest kwestia spełniania przez nich formalnych wymagań, o których była mowa na początku niniejszego podrozdziału. Osoby te zazwyczaj muszą dodatkowo potwierdzić posiadane przez siebie kwalifikacje, poprzez nostryfikację swoich dyplomów. Jeden z rozmówców wskazywał, iż w przypadku dyplomów wydanych na Białorusi procedura ta nie jest łatwa. Paradoksalnie jednak to właśnie z Białorusi pochodzi największa liczba osób, które mogłyby potencjalnie podjąć pracę w podlaskich placówkach służby zdrowia. Wydarzenia o charakterze politycznym na Białorusi zmusiły w ostatnich latach wiele osób, w tym także tych pracujących w sektorze medycznym, do opuszczenia tego kraju. Niektóre z nich postanowiły szukać pracy w swoim zawodzie w Polsce, w tym na obszarze województwa podlaskiego.

„(...) Trudno jest nostryfikować dyplom z Białorusi, ale po tych wybuchach, po ostatnich wyborach na Białorusi, sporo osób wykształconych, w tym kadry medyczne, wyemigrowało do nas, na Podlasie”.

Przedstawiciel uczelni wyższej w Białymstoku 1

Podobnym problemem jest również sytuacja, gdy osoby uciekające z innych państw do Polski nie zabierają ze sobą dokumentów poświadczających posiadane przez nich wykształcenie oraz innego rodzaju kwalifikacje. Zatrudnienie takich osób często jest możliwe dopiero wówczas, gdy uda im się zdobyć brakujące dokumenty.

„Jesteśmy też po słowie, daliśmy promesę zatrudnienia pani z Białorusi, która ma trudności z uzyskaniem pozwolenia od Ministerstwa. My daliśmy ze swojej strony to, co mogliśmy, natomiast w Ministerstwie brakuje jakichś dokumentów i dodatkowo te przepisy wojenne obowiązują Ukrainę, natomiast oni uciekają z Białorusi i tych dokumentów, które powinna zabrać, nie wzięła i są braki, po które będzie pewnie musiała jechać (...)”.

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Łomży

Innego rodzaju zagadnieniem jest kwestia lojalności względem pracodawcy i przywiązania do miejsca pracy ze strony cudzoziemców. Jeden z rozmówców wskazywał, iż w jego opinii, kluczowe znaczenie dla wielu pracowników z zagranicy ma kwestia ich wynagrodzenia. W związku z tym zdarza się, iż pracownik, w którego rozwój i przystosowanie do pracy poczyniono już pewne nakłady, rezygnuje z pracy, ponieważ w innym miejscu zaproponowano mu nieco wyższą stawkę.

„Miałam taką sytuację z chłopakami na bloku operacyjnym - bardzo im pomagałam, żeby nostryfikowali te swoje dyplomy, to byli anestezjologodzy. W momencie, kiedy oni się już poczuli pewnie, poszli do innych szpitali bez skrępowań, bo tam dali im 5 zł więcej na kontrakcie, za godzinę. Nie widziałam w nich żadnej lojalności, żadnego związania się ze szpitalem, tylko taka czysta ekonomia w ich oczach. Polacy byli bardziej wierni, o tak bym powiedziała”.

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Białymstoku

Inny z rozmówców w tym kontekście wskazywał, że pracownicy medyczni z zagranicy wybierają pracę przede wszystkim w stolicy lub w zachodnich częściach kraju. Stawki, które są tam oferowane pracownikom medycznemu, mają być bowiem wyższe, niż na obszarze województwa podlaskiego.

„(...) U nas są zdecydowanie mniej płacone te zawody i jest duży ten spread między Polską Zachodnią a Podlasiem. Tu jest stosunkowo nisko, dlatego tamci wybierają Warszawę, Wrocław, Łódź, ale tak, zauważa się, znam parę osób, które praktykują, zwłaszcza z Białorusi (...)”.

Przedstawiciel uczelni wyższej w Białymstoku 1

Omawiane wyzwania związane z zatrudnianiem i utrzymaniem cudzoziemców w pracy wcale nie oznaczają, że obywatele innych państw nie mają możliwości znalezienia pracy w podlaskich szpitalach, ośrodkach zdrowia oraz innych placówkach związanych z branżą medyczną. W trakcie przeprowadzanego wywiadu jeden z rozmówców podkreślił, że według jego wiedzy w suwalskiej delegaturze Okręgowej Izby Lekarskiej w Białymstoku zarejestrowanych jest około stu lekarzy pochodzących z zagranicy, głównie z Ukrainy, Białorusi i w mniejszym stopniu z Rosji. Ci pracownicy medyczni znaleźli zatrudnienie głównie w Szpitalu Wojewódzkim w Suwałkach, gdzie istnieje największe zapotrzebowanie na ich pracę.

„W naszej delegaturze mamy już ok. 100 lekarzy z zagranicy. Szczególnie Szpital Wojewódzki w Suwałkach jest wiodący pod tym względem i jest tam dużo lekarzy z za wschodniej granicy. Głównie to Ukraina i Białoruś. Część też przyjechała z Rosji. (...) Zatrudnia ich głównie Wojewódzki Szpital w Suwałkach, prawie na wszystkich oddziałach ma lekarzy z Ukrainy i Białorusi”.

Przedstawiciel Okręgowej Izby Lekarskiej w Białymstoku

Inny z badanych wskazywał, że cudzoziemcy, zwłaszcza z sąsiednich państw z za wschodniej granicy, są zatrudniani w podlaskich zakładach pracy związanych z obszarem medycznym, jednak w wielu przypadkach wykonują oni pracę poniżej swoich kwalifikacji. Lekarze ci bywają na przykład zatrudniani w charakterze asystentów. To samo dotyczy innych zawodów medycznych – pielęgniarek czy diagnostów laboratoryjnych.

„(...) Zatrudniamy w zależności od tego, z jakim zawodem mamy do czynienia. Jeśli jest to lekarz, to głównie zatrudniamy na stanowisko asystenta medycznego. Jeżeli jest to pielęgniarka, zatrudniamy na stanowisko pomocy pielęgniarskiej i jeśli mamy też osobę diagnosty laboratoryjnego, też jest zatrudniony na stanowisko asystenta medycznego(...)”.

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Suwałkach

Podsumowując, na podstawie zebranego materiału z badań jakościowych można orzec, iż zatrudnianie cudzoziemców w podlaskich zakładach pracy związanych ze sferą usług medycznych napotyka na pewne trudności, przez które skala owego zatrudnienia jest ograniczona.

Taki stan rzeczy wynika przynajmniej z kilku przyczyn, do których należy przede wszystkim zaliczyć:

1. Często występowanie bariery językowej: Pracodawcy w branży medycznej w województwie podlaskim rzadko zatrudniają obcokrajowców, głównie ze względu na istniejące bariery językowe. Zrozumienie języka polskiego jest kluczowe zarówno dla komunikacji z pacjentami, jak i z personelem medycznym, a błędy w tym zakresie mogą prowadzić do poważnych konsekwencji zdrowotnych. Nawet jeśli cudzoziemcy mają pewną znajomość języka polskiego, często jest to język potoczny, a nie specjalistyczny. Terminologia medyczna wymaga znajomości specjalistycznego języka, co stanowi dodatkową przeszkodę.
2. Procedury medyczne i kwalifikacje: Cudzoziemcy chcący pracować w zawodach medycznych muszą również opanować procedury obowiązujące w Polsce oraz potwierdzić swoje kwalifikacje, co może wymagać zdania egzaminów. Brak pełnej dokumentacji kwalifikacyjnej może dodatkowo komplikować proces zatrudnienia.
3. Brak lojalności zagranicznych pracowników w stosunku do pracodawcy: Niektórzy badani w swoich wypowiedziach zwracali uwagę na fakt, iż cudzoziemcy rzadziej czują związek z placówką, w której pracują. Przez to są bardziej skłonni do jej zmiany, jeśli tylko w innej znajdą lepsze warunki zatrudnienia.

Trudności związane z zatrudnianiem cudzoziemców w zawodach medycznych nie oznaczają jednak, iż osoby te nie pracują w podlaskich szpitalach i innych placówkach związanych z branżą medyczną. Przeprowadzone badania jakościowe wykazały, że w podlaskich zakładach pracy związanych z obszarem medycznym zatrudnienie znajdują przede wszystkim osoby z Białorusi, Ukrainy oraz Rosji. Ma to, przynajmniej częściowo, związek z wydarzeniami ostatnich lat o podłożu geopolitycznym (zamieszki na Białorusi w 2020 roku, wybuch wojny rosyjsko-ukraińskiej w 2022 roku), które spowodowały zwiększony napływ obywateli tych państw m.in. na obszar województwa podlaskiego. W podlaskich szpitalach oraz innych placówkach związanych z branżą medyczną zatrudniani są głównie lekarze oraz pielęgniarki. Zdarza się jednak, że osoby te pracują poniżej swoich kwalifikacji, na stanowiskach asystentów. Dopiero po nabyciu wystarczających umiejętności posługiwania się językiem polskim (w tym językiem specjalistycznym), przejściu procesu nostryfikacji dyplomów oraz nabyciu pewnego rodzaju doświadczenia związanego z funkcjonowaniem polskiej służby zdrowia (stosowanych procedur, metod terapii itd.) mogą oni podjąć pracę w wyuczonym przez siebie zawodzie.

4.6. Zapotrzebowanie podlaskich podmiotów wykonujących działalność leczniczą na pracowników medycznych - podsumowanie

Rekapitulując, zebrany materiał empiryczny przedstawiony w niniejszym rozdziale pozwolił na wyciągnięcie kilku wniosków:

1. Na całym obszarze województwa podlaskiego działa szereg podmiotów związanych z branżą medyczną. Największe z nich, w których zatrudnia się co najmniej 250 pracowników, znajdują się w takich miejscowościach, jak: Białystok, Łomża, Suwałki, Choroszcz, Suwałki, Bielsk Podlaski, Grajewo, Wysokie Mazowieckie, Sokółka. Są to na ogół szpitale oraz przychodnie.
2. Zatrudnienie w podlaskich podmiotach związanych z działalnością leczniczą pozostawało w ostatnich 5 latach na dosyć stabilnym poziomie. Większość ankietowanych pracodawców zadeklarowała, iż w ich zakładach pracy zatrudnienie nie uległo w tym czasie ani istotnemu zmniejszeniu ani zwiększeniu, co jednak nie wyklucza fluktuacji kadr.
3. Największe zapotrzebowanie na kadry medyczne istnieje obecnie w szpitalach i podstawowych punktach opieki zdrowotnej, oddalonych od stolicy województwa podlaskiego. Obejmuje ono przede wszystkim lekarzy specjalistów oraz, w nieco mniejszym stopniu, pielęgniarki.
4. W przyszłości przewiduje się powstanie nowych zawodów medycznych, które będą polegały na współpracy ze sztuczną inteligencją w procesie diagnozowania oraz leczenia pacjentów. Również asystenci wspomagający pracę lekarzy mogą w przyszłości być znacznie częściej zatrudniani w placówkach ochrony zdrowia, niż ma to miejsce obecnie.
5. Skala zatrudniania cudzoziemców w podlaskich placówkach ochrony zdrowia jest ograniczona. Główną przyczyną takiego stanu rzeczy jest bariera językowa. Kandydaci do pracy w zawodzie medycznym muszą nie tylko bardzo dobrze posługiwać się językiem polskim, lecz znać także szereg określeń specjalistycznych związanych z wykonywanym zawodem. Od kandydatów wymaga się ponadto znajomości polskich procedur postępowania z pacjentami, a w przypadku personelu medycznego pochodzącego z krajów z poza Unii Europejskiej często wymagana jest także nostryfikacja dokumentów poświadczających posiadane wykształcenie.

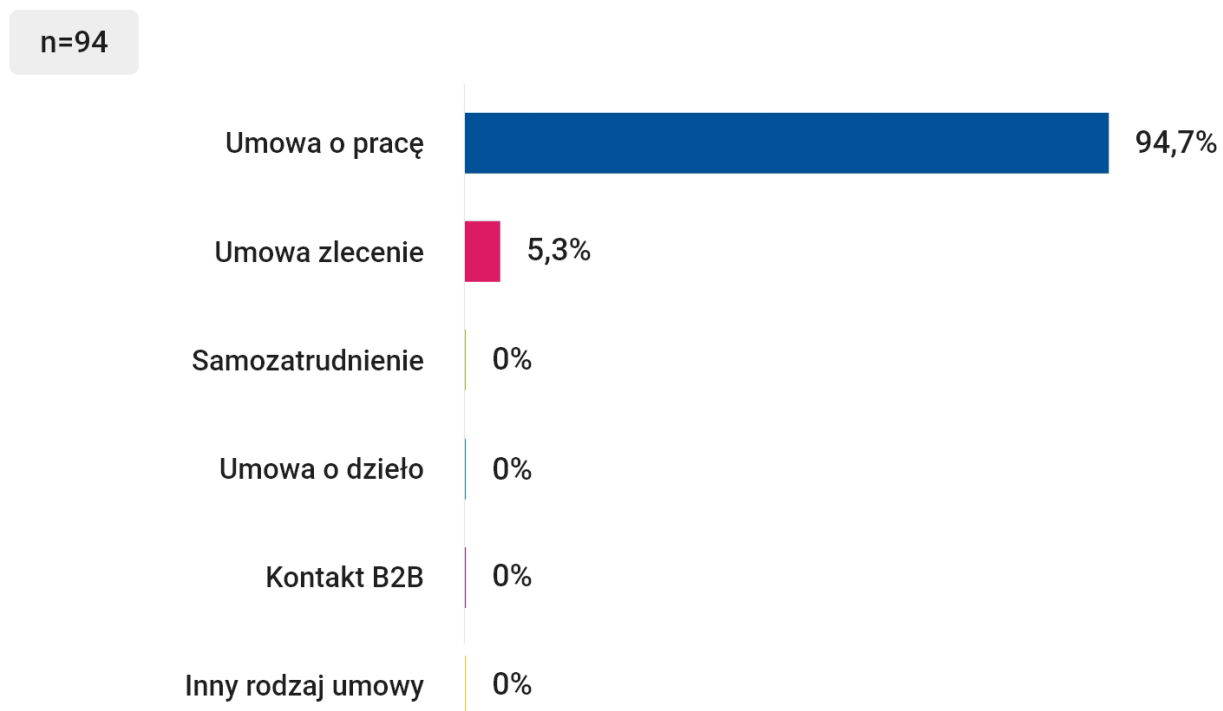
5. ANALIZA I OCENA JAKOŚCI MIEJSC PRACY W ZAWODACH MEDYCZNYCH NA TERENIE WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

5.1. Formy zatrudnienia w zawodach medycznych

Badania zrealizowane wśród absolwentów szkół i uczelni kształcących na kierunkach medycznych wykazały, iż osoby, które wykonują swój zawód medyczny na obszarze województwa podlaskiego, zazwyczaj robią to w oparciu o umowę o pracę. Tylko pojedyncze osoby wskazały, iż podstawą ich zatrudnienia jest umowa zlecenie.

Rysunek 6 Umowa, na podstawie której zatrudniani są absolwenci kierunków medycznych pracujący na obszarze województwa podlaskiego (mixed mode CATI/CAWI, n=94)

Na jakiej podstawie wykonuje Pan(i) pracę w swoim głównym miejscu pracy?

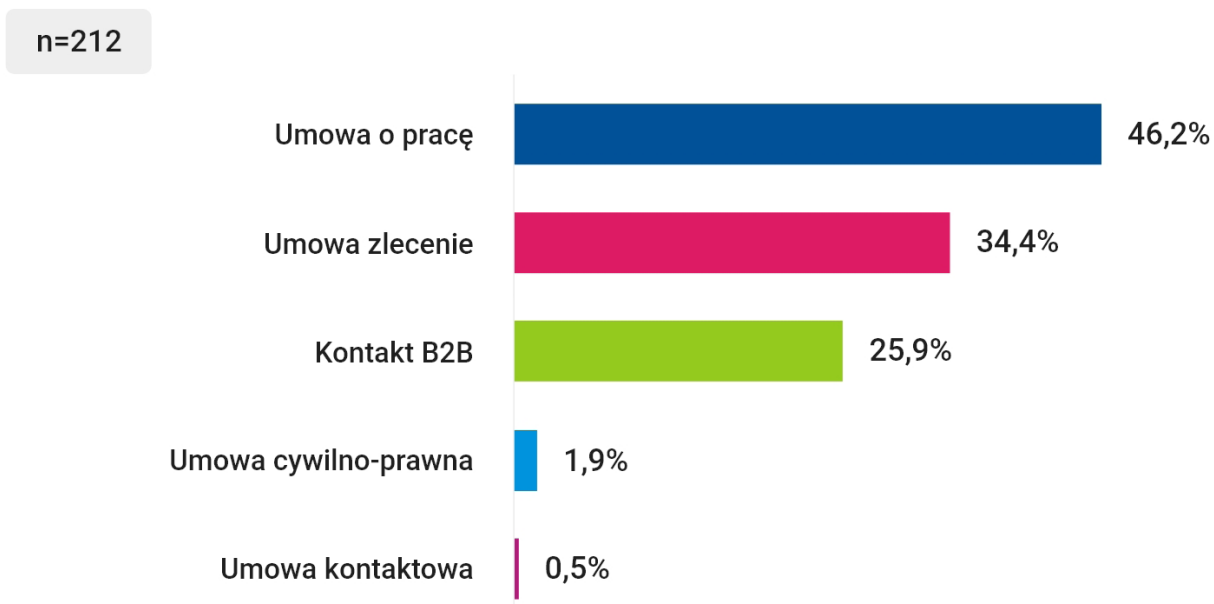
Źródło: Wyniki badań własnych.

Analiza ofert pracy dotyczących zawodów medycznych zamieszczonych na stronach internetowych Okręgowej Izby Lekarzy w Białymstoku, Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych w Białymstoku oraz na portalu pracuj.pl wykazała, że na 212 ogłoszeń w 98 spośród nich jedną z proponowanych form zatrudnienia stanowiła umowa o pracę (tj. 46,2%). W tym miejscu warto dodać, iż w przypadku 73 ogłoszeń umowa o pracę była jedyną przewidywaną formą zatrudnienia (tj. 34,4%). Kontrakt B2B jako jedna z proponowanych form zatrudnienia był zawarty w 55 ogłoszeniach o pracę (25,9%). W przypadku 5 ogłoszeń była to jedyna proponowana forma zatrudnienia (2,4%). Umowa zlecenia jako jedna z kilku proponowanych form zatrudnienia pojawiła się w 73 ogłoszeniach (34,4%). W żadnym z analizowanych ogłoszeń umowa zlecenia nie była jedyną oferowaną formą, w oparciu o którą proponowano podjęcie zatrudnienia – zawsze występowała ona obok innych rodzajów umów. W przypadku 4 ogłoszeń jedną z proponowanych

form zatrudnienia była umowa cywilnoprawna (1,9%). Tylko w przypadku 1 ogłoszenia (0,5%) umowa cywilno-prawna stanowiła jedyną formę podjęcia pracy. Również umowa kontraktowa była oferowana kandydatom do pracy tylko w 1 z 212 analizowanych ogłoszeń (0,5%)⁴².

Rysunek 7 Formy zatrudnienia personelu medycznego (analiza zebranych ofert pracy, n=212).

Formy zatrudnienia personelu medycznego pojawiające się w analizowanych ogłoszeniach o pracę

Źródło: Badania własne, wyniki nie sumują się do 100,0% ponieważ w jednym ogłoszeniu mogło pojawić się kilka proponowanych form zatrudnienia.

Dane z analizowanych ofert pracy warto w tym miejscu odnieść do poszczególnych zawodów medycznych. Największa liczba zebranych ofert dotyczyła farmaceutów. Na 75 ogłoszeń, które poddano analizie, w 47 (62,7%) przewidywano jedynie zatrudnienie w oparciu na umowę o pracę. W 8 ogłoszeniach (10,7%) farmaceutom proponowano zatrudnienie w oparciu albo o umowę o pracę albo o umowę zlecenie. W 20 ogłoszeniach (26,7%) kandydatom proponowano umowę o staż lub umowę o praktykę

W przypadku zawodu, jakim jest technik farmaceutyczny, na 13 poddanych analizie ogłoszeń w 5 (38,5%) nich proponowano kandydatom zatrudnienie wyłącznie w oparciu o umowę o pracę. W przypadku pozostałych 8 ofert (61,5%) pojawiały się 2 możliwe formy zatrudnienia: umowa o pracę oraz umowa zlecenia.

W przypadku lekarzy zgromadzono 26 ofert pracy, z czego w przypadku 20 (77,0%) ogłoszeń nie zawarto w nich informacji o przewidywanej formie zatrudnienia. W 2 (7,7%) ogłoszeniach lekarzom proponowano zatrudnienie na podstawie umowy o pracę. W 2 kolejnych ogłoszeniach (7,7%) kandydatom proponowano zatrudnienie bądź w oparciu o umowę o pracę, bądź umowę zlecenie. W 1 (3,8%) ogłoszeniu jedyną przewidywaną formą zatrudnienia była umowa cywilna. Również w 1 (3,8%) ogłoszeniu lekarzom proponowano zatrudnienie na podstawie umowy o pracę, umowy zlecenia lub kontraktu B2B.

42 Obliczenia na podstawie badań własnych.

W trakcie badań pozyskano również 5 ofert dotyczących lekarzy dentyistów. W 4 ogłoszeniach (80,0%) nie była podana przewidywana forma zatrudnienia. W 1 ogłoszeniu (20,0%) zaznaczono natomiast, iż przewidywaną formą zatrudnienia jest umowa kontraktowa lub inna forma umowy.

Na 20 ofert pracy skierowanych do pielęgniarek, w 6 z nich (30,0%) nie podano rodzaju umowy, w oparciu o którą miałyby być wykonywana praca. W 4 ogłoszeniach (20,0%) pielęgniarkom proponowano zatrudnienie wyłącznie na podstawie umowy o pracę. W 3 ogłoszeniach (15,0%) oferowano zatrudnienie bądź w oparciu o umowę o pracę, bądź na podstawie umowy cywilnoprawnej. W 2 ogłoszeniach (10,0%) kandydatom do pracy proponowano zatrudnienie bądź na podstawie umowy o pracę, bądź w oparciu o zlecenie lub umowę kontraktową. W 3 ogłoszeniach (15,0%) pielęgniarkom proponowano zatrudnienie bądź na podstawie umowy kontraktowej, bądź umowę zlecenie. W 2 ogłoszeniach (10,0%) forma umowy pozostawała kwestią do indywidualnego ustalenia.

49 zebranych ofert pracy dotyczyło fizjoterapeutów. Tylko w 1 ogłoszeniu (2,0%) kandydatom proponowano zatrudnienie w oparciu o umowę o pracę. W pozostałych 48 ofertach (98,0%) proponowaną formą zatrudnienia była umowa zlecenie lub kontrakt B2B.

W trakcie badań pozyskano 2 oferty pracy dotyczące diagnosty laboratoryjnego. W obu przypadkach (100,0%) kandydatom proponowano zatrudnienie bądź w oparciu o umowę o pracę, bądź w oparciu o umowę o świadczenie usług.

Sześć zebranych ofert pracy było skierowanych do dietetyków. W przypadku 1 oferty (16,7%) kandydatom proponowano zatrudnienie w oparciu o umowę o pracę lub umowę o świadczenie usług. W przypadku pozostałych 5 ofert (83,3%) znalazła się w nich informacja o możliwości nawiązania współpracy regulowanej przez kontrakt B2B.

Analiza raportu „Zapotrzebowanie rynku pracy/placówek medycznych na kwalifikacje i kompetencje zawodowe personelu medycznego – województwo podlaskie” dostarcza wiedzy na temat form zatrudnienia personelu medycznego w lokalnych placówkach ochrony zdrowia. W świetle ustaleń autorów wyżej wymienionego dokumentu lekarze pracujący w punktach podstawowej opieki zdrowotnej swoją pracę wykonują przede wszystkim w oparciu o umowę kontraktową. W przypadku pielęgniarek i położnych dominującą formą zatrudnienia jest umowa o pracę, zdecydowanie rzadziej – umowa zlecenie⁴³.

Podsumowując, przeprowadzona analiza danych zastanych wykazała, że kandydatom do pracy w zawodach medycznych proponowane są różne formy zatrudnienia. Warto podkreślić, że w 45,7% poddanych analizie ogłoszeń o pracę kandydatom oferowano możliwość dostosowania formy zatrudnienia do preferencji kandydata. Świadczy to o dużej elastyczności lokalnych pracodawców w tym zakresie. Należy jednak podkreślić, iż mimo zachodzących zmian na rynku pracy umowa o pracę pozostaje wciąż jedną z najpopularniejszych form zatrudniania nowych pracowników w sektorze medycznym, o czym świadczy fakt, iż w około co 3 ofercie, która została poddana analizie, była ona jedyną przewidywaną formą umowy⁴⁴.

43 Zob. Zapotrzebowanie rynku pracy/placówek medycznych na kwalifikacje i kompetencje zawodowe personelu medycznego – województwo podlaskie, IBS PRORESARCH, Wrocław 2021, s. 10-11.

44 Obliczenia na podstawie badań własnych.

5.2. Oferowane warunki zatrudnienia oraz płacy

Badania zrealizowane wśród absolwentów wykazały ponadto, iż na ogół są oni zadowoleni ze swoich miejsc pracy. Łącznie ponad 92,8% uczestników badania, którzy zadeklarowali, iż wykonują zawód medyczny, wskazało, że dobrze oceniają swoje stanowisko pracy pod kątem atrakcyjności finansowej (skumulowane oceny 4-6). Z poziomu obciążenia pracą było zadowolonych 62,5% badanych absolwentów. Należy jednak wskazać, iż w tym przypadku aż 33,3% badanych zaznaczyło ocenę „4” stojącą niejako na granicy oceny pozytywnej i neutralnej. 93,7% badanych absolwentów pozytywnie oceniło także ogólną atmosferę panującą w ich miejscach pracy. Warto podkreślić, że 57,3% badanych oceniając ten aspekt zaznaczyło najwyższą ocenę – tj. „6”. Z badania wynika także, iż respondenci nie mają problemów z dostępem do narzędzi potrzebnych im do wykonywania pracy. Oceny w przedziale 4-6 wystawiło temu elementowi 94,8% respondentów.

Tabela 3 Ocena miejsc pracy w zawodach medycznych (mixed mode CATI/CAWI, n=96)

Na skali od 1 do 6 (gdzie 1 stanowi ocenę najgorszą, 6 stanowi ocenę najlepszą) proszę ocenić swoje główne miejsce pracy w zawodzie medycznym pod względem:						
	1	2	3	4	5	6
Atrakcyjności finansowej	0,0%	3,1%	3,1%	14,6%	35,5%	42,7%
Warunków pracy: obciążenia pracą	5,2%	10,4%	21,9%	33,3%	24,0%	5,2%
Warunków pracy: ogólnej atmosfery w miejscu pracy	0,0%	2,1%	4,2%	10,4%	26,0%	57,3%
Warunków pracy: dostępu do narzędzi niezbędnych do wykonywania pracy	0,0%	2,1%	3,1%	7,3%	26,0%	61,5%

Źródło: Badania własne.

Dokonując analizy ofert pracy pod względem oferowanych warunków zatrudnienia, trzeba wskazać, iż najczęściej pracodawcy poszukują pracowników do pracy na pełen etat. Na 212 poddanych analizie ofert pracy w 102 z nich znalazła się informacja o tym, iż poszukuje się pracowników do pracy w pełnym wymiarze godzin (tj. 48,1% spośród wszystkich poddanych analizie ogłoszeń). Oferty te były skierowane do diagnostów laboratoryjnych, dietetyków, farmaceutów, fizjoterapeutów, lekarzy, optometrystów, pielęgniarek, protetyków słuchu, techników farmaceutycznych, terapeutów zajęciowych. Informacja o możliwości zatrudnienia na pełen etat lub część etatu pojawiła się natomiast w 67 ogłoszeniach (31,6% spośród wszystkich poddanych analizie ogłoszeń). Informacja ta była zawarta w ofertach pracy skierowanych do farmaceutów, fizjoterapeutów, lekarzy, pielęgniarek, techników farmaceutycznych. Jedynie w 2 ogłoszeniach (0,9% spośród wszystkich poddanych analizie ogłoszeń) o pracę pojawiła się informacja o poszukiwaniu pracowników medycznych jedynie na część etatu. Dotyczyły one lekarzy i fizjoterapeutów. W 2 ogłoszeniach (0,9% spośród wszystkich poddanych analizie ogłoszeń) była mowa o innym wymiarze czasu pracy. W 39 ofertach (18,4% spośród wszystkich poddanych analizie ogłoszeń) informacja o wymiarze zatrudnienia nie była zamieszczona.

Informacja o proponowanym wynagrodzeniu przeważnie nie była zamieszczana w analizowanych ogłoszeniach o pracę. Informacja na ten temat znalazła się w 60 ogłoszeniach (28,3% spośród wszystkich poddanych analizie ofert pracy). Proponowane w ogłoszeniach stawki wynagrodzenia dla przedstawicieli poszczególnych zawodów medycznych kształtowały się w następujący sposób:

- ☑ Fizjoterapeuta – od 2 290 zł (część etatu) do 14 000 zł netto miesięcznie (w przypadku umowy zlecenia lub kontraktu B2B). Dane o wynagrodzeniu zamieszczono w 48 ofertach. W tym miejscu należy podkreślić, iż wszystkie oferty były zamieszczone przez 3 pracodawców, którzy prowadzili nabór w trybie ciągłym.
- ☑ Dietetyk – od 4 050 zł brutto miesięcznie. Dane o wynagrodzeniu zamieszczono w 1 ofercie.
- ☑ Pielęgniarka – od 3 600 zł brutto do 8 600 zł brutto. Dane o wynagrodzeniu zamieszczono w 7 ofertach.
- ☑ Lekarz – od 10 000 zł brutto. Dane o wynagrodzeniu zamieszczono w 2 ofertach.
- ☑ Optometrysta – od 3 000 do 6 000 zł brutto. Dane o wynagrodzeniu zamieszczono w 1 ofercie.
- ☑ Terapeuta zajęciowy – od 4 200 zł brutto. Dane o wynagrodzeniu zamieszczono w 1 ofercie⁴⁵.

Przedstawiciele pracodawców podczas badań jakościowych wskazywali, iż wysokość wynagrodzenia, które otrzymują pracownicy medyczni w reprezentowanych przez nich zakładach pracy, regulowana jest przez *ustawę z dnia 8 czerwca 2017 r. o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych (Dz.U. z 2022 r. poz. 2139 z późn. zm.)*.

„W tej chwili wynagrodzenie w zakresie zawodów medycznych reguluje ustawa o najniższym wynagrodzeniu. I generalnie pracownicy zatrudnieni w szpitalu doskonale wiedzą, na jakie wynagrodzenie mogą liczyć i takie wynagrodzenie jest im udzielane(…)”.

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Białymstoku 2

W tym miejscu warto dodać, iż według obowiązującego prawa⁴⁶, od 1 lipca 2023 roku minimalny poziom wynagrodzenia dla przedstawicieli poszczególnych zawodów medycznych wynosi:

- ☑ Dla lekarza albo lekarza dentystry ze specjalizacją: 9 201,92 zł brutto.
- ☑ Dla farmaceuty, fizjoterapeuty, diagnosty laboratoryjnego, pielęgniarki z tytułem zawodowym magister pielęgniarstwa, położnej z tytułem zawodowym magister położnictwa z wymaganą specjalizacją w dziedzinie pielęgniarstwa lub w dziedzinie mającej zastosowanie w ochronie zdrowia: 8 186,53 zł brutto.
- ☑ Dla lekarza albo lekarza dentystry bez specjalizacji: 7 551,92 zł brutto.
- ☑ Dla lekarza stażysty: 6 028,84 zł brutto.
- ☑ Dla farmaceuty, fizjoterapeuty, diagnosty laboratoryjnego, pielęgniarki, położnej,

⁴⁵ Informacje pochodzące z badań własnych (analiza ofert pracy).

⁴⁶ Zob. Ustawa z dnia 8 czerwca 2017 r. o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych (Dz.U. z 2022 r. poz. 2139 z późn. zm.).

technika elektroradiologa, psychologa, innego pracownika medycznego z wymaganym wykształceniem wyższym na poziomie magisterskim, pielęgniarki, położnej z wyższym wykształceniem (studia I stopnia) i specjalizacją albo pielęgniarki, położnej ze średnim wykształceniem i specjalizacją: 6 473,07 zł brutto.

- ☑ Dla fizjoterapeuty, pielęgniarki, położnej, ratownika medycznego technik elektroradiolog, innego pracownika wykonującego zawód medyczny inny niż określony w wyżej z wymaganym wyższym wykształceniem na poziomie studiów I stopnia; fizjoterapeuty, ratownika medycznego, technika analityki medycznej, technika elektroradiologia z wymaganym średnim wykształceniem albo pielęgniarki, albo położnej z wymaganym średnim wykształceniem, która nie posiada tytułu specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa lub dziedzinie mającej zastosowanie w ochronie zdrowia: 5 965,38 zł brutto.
- ☑ Dla pracownika medycznego wykonującego inny zawód niż wyżej wymienione z wymaganym wykształceniem średnim oraz dla opiekuna medycznego: 5 457,69 zł brutto⁴⁷.

W tym miejscu warto dodać, iż niektóre podmioty z branży medycznej funkcjonujące na terenie województwa podlaskiego oferują kandydatom do pracy dodatkowe, pozapłacowe benefity. Na szczególnie dobre warunki mogą liczyć zwłaszcza lekarze. Jedna z osób reprezentujących środowiska pracodawców wskazała, że niektóre podmioty lecznicze są im w stanie zapewnić mieszkania służbowe. Dzięki temu szczególnie zakłady opieki zdrowotnej, które znajdują się w mniejszych miejscowościach, są w stanie pozyskać pracowników.

„Poza tym nasz zakład posiada kilka mieszkań służbowych, co prawda nie na terenie miasta naszego, tylko tam, gdzie mamy te filie w mniejszych miejscowościach, czyli w gminach, na przykład. Tam są przeważnie jedno, czy dwa mieszkania i część jest zamieszkałych, a część nie”.

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Łomży

Warto podkreślić, iż na 212 przeanalizowanych ofert pracy jedynie w 56 spośród nich (tj. 26,4%) nie znaleziono informacji o dodatkowych benefitach oferowanych pracownikom. W pozostałych ogłoszeniach znajdowała się informacja o jednym lub kilku dodatkowych korzyściach przysługujących pracownikom. Wśród najczęściej wymienianych w ogłoszeniach o pracę benefitów skierowanych do pracowników medycznych należy wymienić:

- ☑ Dofinansowanie zajęć sportowych (105 ogłoszeń, tj. 49,5% spośród wszystkich poddanych analizie ofert pracy). Informacja o tego rodzaju dodatkowej korzyści pojawiła się w ogłoszeniach skierowanych do diagnostów laboratoryjnych, farmaceutów, fizjoterapeutów, techników farmaceutycznych, protetyków słuchu;
- ☑ Udział w szkoleniach lub dofinansowanie szkoleń (66 ogłoszeń, tj. 31,1% spośród wszystkich poddanych analizie ofert pracy). Informacja o tego rodzaju benefitach pojawiła się w ogłoszeniach skierowanych do pielęgniarek, ratowników medycznych, farmaceutów, protetyków słuchu, techników farmaceutycznych, dietetyków klinicznych;

⁴⁷ Zob. Nocuń K., (2023), 1 lipca wzrosły pensje minimalne w ochronie zdrowia, <https://www.prawo.pl/zdrowie/podwyzki-w-ochronie-zdrowia-od-lipca-2023-r,518677.html> (dostęp 12.09.2023).

- ☑ Ubezpieczenie na życie (58 ogłoszeń, tj. 27,3% spośród wszystkich poddanych analizie ofert pracy). Informacja o takiej dodatkowej korzyści pojawiła się w ogłoszeniach skierowanych do diagnostów laboratoryjnych, dyspozytorów medycznych (pielęgniarek, ratowników), farmaceutów, pielęgniarek, protetyków słuchu, techników farmaceutycznych;
- ☑ Prywatna opieka medyczna (53 ogłoszenia, tj. 25,0% spośród wszystkich poddanych analizie ofert pracy). Informację o tej korzyści zawarto w ogłoszeniach skierowanych do diagnostów laboratoryjnych, dyspozytorów medycznych (pielęgniarek, ratowników), farmaceutów, techników farmaceutycznych, protetyków słuchu⁴⁸.

Rekapitulując, na podstawie zebranego materiału empirycznego można wyprowadzić kilka wniosków na temat oferowanych warunków zatrudnienia oraz pracy. Poniżej znajdują się najważniejsze z nich:

- ☑ Pracodawcy najczęściej poszukują pracowników na pełen etat. Zdecydowana większość ogłoszeń (48,2%) oferuje pracę w pełnym wymiarze godzin, co może stanowić korzystne rozwiązanie dla osób poszukujących stabilnego zatrudnienia.
- ☑ Istnieje również znaczna liczba ofert pracy, które pozwalają na elastyczność w wyborze etatu - pełen etat lub część etatu (31,6%). To może być atrakcyjne dla pracowników, którzy preferują bardziej zrównoważony balans między pracą a życiem prywatnym.
- ☑ Minimalne wynagrodzenie pracowników medycznych jest regulowane ustawowo. Przedstawiciele pracodawców przyznawali, iż w reprezentowanych przez nich placówkach na ogół poziom wynagrodzenia jest zbliżony do tego, który określony jest w przepisach prawa.
- ☑ Część zakładów pracy działających w sektorze medycznym oferuje pracownikom dodatkowe, pozapłacowe korzyści. Jeden z rozmówców biorący udział w badaniach jakościowych wskazywał, iż w reprezentowanej przez niego placówce oferuje się służbowe mieszkania kadrze medycznej, która jest w stanie podjąć pracę w filiach, znajdujących się w mniejszych miejscowościach.
- ☑ Inne benefity oferowane pracownikom medycznym to przede wszystkim dofinansowanie zajęć sportowych, szkoleń, ubezpieczenia na życie oraz prywatnej opieki medycznej. Benefity tego rodzaju były przede wszystkim oferowane przez prywatne podmioty (sieci apteczne, gabinety badania słuchu, gabinety fizjoterapeutyczne, laboratoria diagnostyczne), które zamieszczały ogłoszenia o pracę na portalu pracuj.pl.
- ☑ Absolwenci biorący udział w badaniach ankietowych pozytywnie ocenili swoje miejsca pracy pod względem atrakcyjności finansowej oraz warunków pracy. 3 z 4 badanych aspektów (atrakcyjność finansowa, atmosfera w miejscu pracy, dostęp do narzędzi potrzebnych do wykonywania pracy) otrzymały łącznie ponad 90,0% pozytywnych ocen (4,5,6).

5.3. Polityka kadrowa podmiotów wykonujących działalność leczniczą

Podmioty działające w sektorze medycznym, aby zapewnić swoje prawidłowe funkcjonowanie, muszą prowadzić odpowiednią politykę kadrową. Jedynym z kluczowych jej elementów jest proces poszukiwania nowych pracowników w miejsce innych, którzy opuszczają swoje stanowiska (przechodząc na emeryturę lub do pracy w innych zakładach pracy).

Osoby reprezentujące pracodawców wskazywały w wywiadach pogłębionych, iż szukając kandydatów do pracy, korzystają przede wszystkim z ogłoszeń umieszczanych w Internecie, na stronach, które są odwiedzane przez pracowników medycznych. Prócz tego, ogłoszenia takie są przesyłane także do Okręgowej Izby Lekarskiej. Jeden z badanych przyznał również, iż reprezentowana przez niego placówka korzysta czasami z usług agencji pracy tymczasowej, jak również z tzw. „poczty pantoflowej”, a więc systemu, w którym dotychczasowi pracownicy przekazują informację o wakacie swoim znajomym.

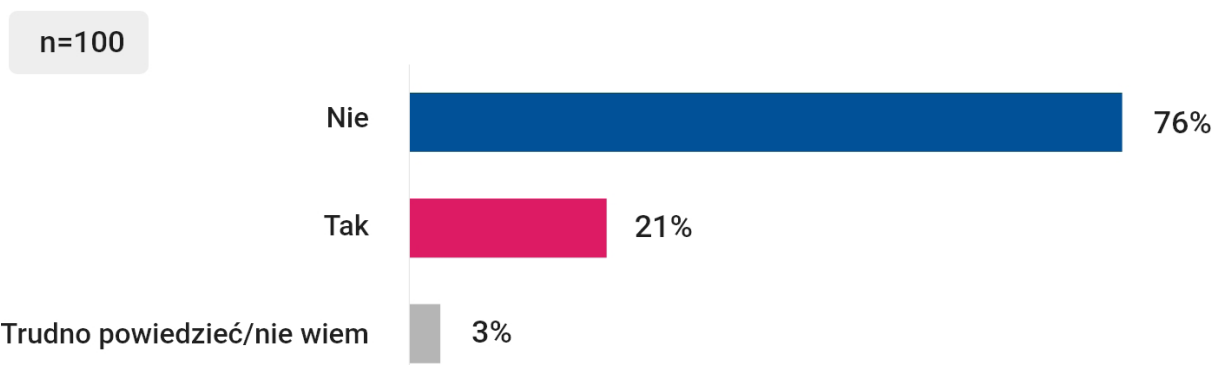
„Jeśli mówimy o sposobach poszukiwania, to na pewno zaczynamy od ogłoszenia na stronach internetowych takich głównie medycznych, gdzie zagląda kadra medyczna. Wspomagamy się naszą Okręgową Izbą Lekarską i za jej pośrednictwem też składamy ogłoszenia. Zamieszczamy je również w gazetach lekarskich. Współpracujemy też z agencjami pośrednictwa pracy, tutaj głównie właśnie mówimy o tym personelu spoza Unii, ale też w związku z tym, że jesteśmy regionem przygranicznym, to, że tak powiem, w momencie, kiedy pozyskujemy jednego lekarza, ten lekarz ma znajomych, bądź ma rodzinę, więc pocztą pantoflową przenosi się informacja, że u nas jest zapotrzebowanie i tym sposobem też tutaj nam ta kadra medyczna, lekarska się powiększyła”.

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Suwałkach

W tym miejscu warto przytoczyć wyniki badania ankietowego, w którym wzięli udział przedstawiciele podmiotów wykonujących działalność leczniczą, których zapytano o to, czy w ich zakładach pracy występują braki kadrowe w odniesieniu do zawodów medycznych. Wyniki odpowiedzi na to pytanie znajdują się na poniższym wykresie.

Rysunek 8 Występowanie braków kadrowych w odniesieniu do zawodów medycznych (mixed mode CATI/CAWI, n=100)

Czy w Pana(i) zakładzie pracy występują braki kadrowe w odniesieniu do zawodów medycznych?

Źródło: Badania własne.

Z rezultatów badania wynika, że większość respondentów (76,0%) nie doświadcza braków kadrowych w odniesieniu do zawodów medycznych w swoim zakładzie pracy. Tylko 21,0% respondentów stwierdziło, że takie braki występują, a 3,0% nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie. Można zatem wnioskować, że sytuacja kadrowa w podlaskich podmiotach wykonujących działalność leczniczą jest stabilna i nie stanowi poważnego problemu dla jakości i dostępności usług medycznych.

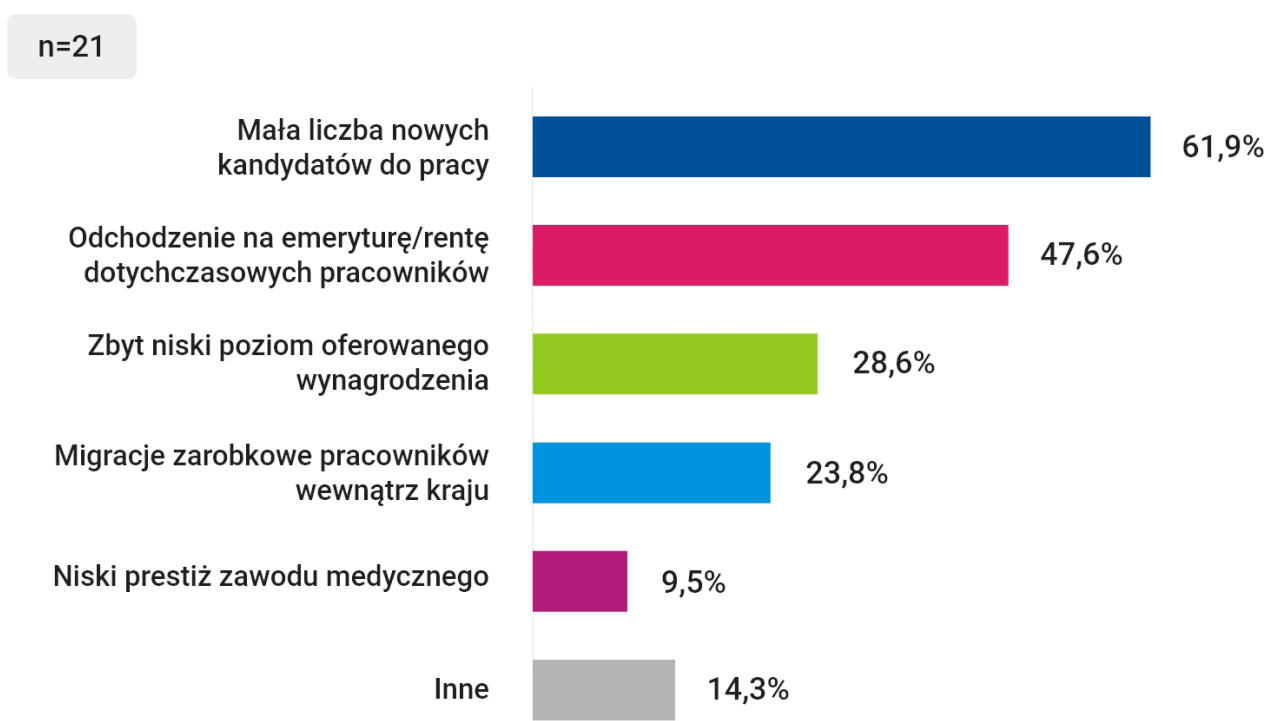
Warto również podkreślić, że ankietowani, którzy zgłosili braki kadrowe w swoich zakładach pracy, zostali poproszeni o wymienienie zawodów, w których te braki występują. Największa liczba badanych wskazała na niewystarczającą liczbę pielęgniarek/położnych. Taką deklarację złożyło 9 osób. Kolejnych 5 ankietowanych zgłosiło braki kadrowe dotyczące lekarzy medycyny rodzinnej. Również 5 osób stwierdziło, że w reprezentowanych przez nich zakładach pracy pojawia się problem z dostępnością lekarzy dentyistów. Na występujące deficyty w zawodzie lekarza neurologa zwróciły uwagę 2 osoby.

Ponadto pojedynczy respondenci zauważali występujące deficyty w następujących zawodach: alergolog, anestezjolog, diabetolog, endokrynolog, fizjoterapeuta, kardiolog, lekarz medycyny pracy, lekarz pracujący na oddziale ratunkowym, patomorfolog, psychoterapeuta specjalizujący się w leczeniu uzależnień oraz technik analityki medycznej⁴⁹.

Osoby, które wskazały, iż w placówkach występują braki kadrowe w odniesieniu do personelu medycznego, zostały dodatkowo poproszone o wskazanie ich przyczyn. Odpowiedzi badanych znajdują się na poniższym wykresie.

Rysunek 9 Najważniejsze przyczyny występowania braków kadrowych (mixed mode CATI/CAWI, n=21)

Jakie są najważniejsze przyczyny braków kadrowych w reprezentowanym przez Pana(ią) zakładzie pracy?

Źródło: Badania własne.

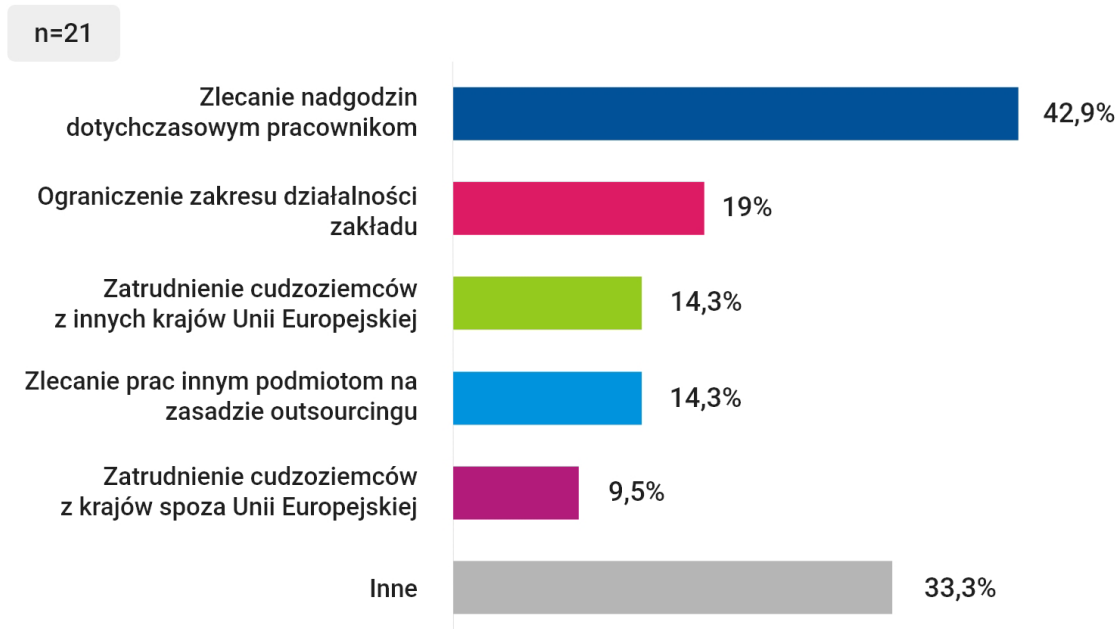
49 Wyniki badań własnych.

Najczęstszą przyczyną braków kadrowych pozostaje niewielka liczba kandydatów do pracy. Powód ten podało blisko 2/3 respondentów odpowiadających na to pytanie. Na drugim miejscu taką przyczyną jest odchodzenie dotychczasowych pracowników na emeryturę. Ten powód wskazała blisko połowa ankietowanych. Inne przyczyny braków kadrowych były wskazywane przez pojedynczych respondentów.

Wyniki badań ankietowych pozwalają stwierdzić, iż podmioty wykonujące działalność leczniczą najczęściej radzą sobie z brakami kadrowymi poprzez zlecenie nadgodzin swoim dotychczasowym pracownikom. Taką odpowiedź wybrało 42,9% respondentów, którzy we wcześniejszym pytaniu zadeklarowali, iż ich zakład pracy zmagają się z brakami kadrowymi. Zdecydowanie rzadziej takim sposobem jest ograniczanie zakresu działalności zakładu pracy (19,0% wskazań), zatrudnianie cudzoziemców pochodzących z innych krajów Unii Europejskiej (14,3% wskazań), zlecenie prac innym podmiotom na zasadzie outsourcingu (14,3% wskazań), zatrudnianie cudzoziemców z krajów spoza Unii Europejskiej (9,5%) wskazań. Odpowiedź „inne” zaznaczyło 33,3% respondentów, jednak większość z nich nie podała konkretnych sposobów radzenia sobie z brakami kadrowymi w swoich firmach.

Rysunek 10 Sposoby rozwiązywania braków kadrowych w badanych przedsiębiorstwach (mixed mode CATI/CAWI, n=21)

W jaki sposób w reprezentowanym przez Pana(ią) zakładzie pracy radzi się z brakami kadrowymi?

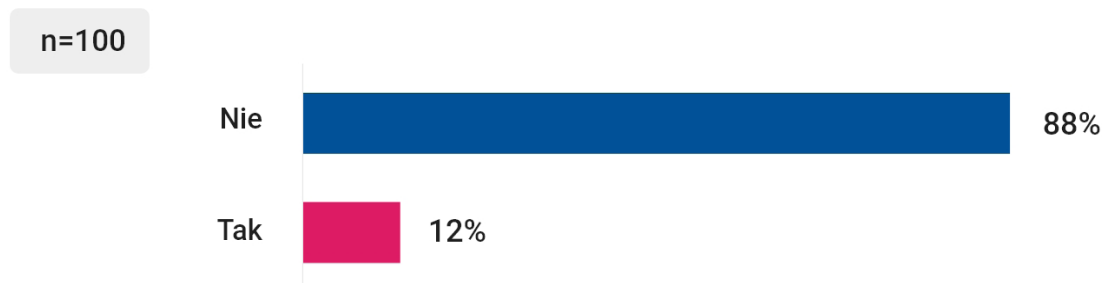
Źródło: Badania własne.

W tym miejscu warto zauważyć, iż zdecydowana większość przedstawicieli podmiotów wykonujących działalność biorących udział w badaniach ankietowych nie ma problemów z utrzymaniem wykwalifikowanej kadry medycznej w swoim zakładzie pracy. Taką odpowiedź wybrało 88 spośród 100 biorących udział w badaniu ankietowanych. Na trudności w utrzymaniu pracowników wskazało jedynie 12 osób biorących udział w badaniu. Osoby te reprezentowały

podmioty zakwalifikowane jako: „praktyka lekarska” oraz „pozostała działalność w zakresie opieki zdrowotnej”. Takie wyniki świadczą o dużej lojalności kadry medycznej względem swoich pracodawców.

Rysunek 11 Występowanie problemów z utrzymaniem wykwalifikowanych pracowników (mixed mode CATI/CAWI, n=100)

Czy Państwo mają problem z utrzymaniem wykwalifikowanych pracowników?

Źródło: Badania własne.

Badani, którzy przyznali, iż w ich zakładzie pracy występuje problem z utrzymywaniem wykwalifikowanych pracowników, zostali poproszeni o to, by wskazali, jak ich placówka radzi sobie z tym problemem. Każda z odpowiadających na to pytanie osób mogła wskazać maksymalnie 3 najczęściej stosowane rozwiązania.

Najpopularniejszym sposobem zatrzymywania pracowników jest oferowanie im podwyżki ich zasadniczego wynagrodzenia. Takie rozwiązanie wskazało 9 z 12 respondentów odpowiadających na to pytanie. Tylko nieco mniej popularne jest oferowanie dodatkowych premii pieniężnych. Taki sposób na zatrzymanie pracowników stosuje 8 badanych. Trzecim najpopularniejszym sposobem na zatrzymanie pracowników jest wyznaczenie im jasnej ścieżki awansu – odpowiedź tę wskazało 7 badanych.

5.4. Miejsca pracy w zawodach medycznych na terenie województwa podlaskiego – podsumowanie

Przeprowadzona analiza zgromadzonego materiału empirycznego wykazała, iż większość (76,0%) ankietowanych podlaskich pracodawców działających w sektorze ochrony zdrowia nie doświadcza obecnie braków kadrowych w swoich zakładach pracy. Trzeba jednak podkreślić, iż w ankietyzacji wzięli udział w przeważającej mierze przedstawiciele zakładów pracy zatrudniających maksymalnie 9 pracowników. W związku z tym do interpretacji wyników należy podchodzić z pewną ostrożnością. O ile bowiem małe, prywatne gabinety lekarskie mogą nie mieć problemów z występowaniem braków kadrowych, to całość materiału empirycznego przedstawionego w ramach niniejszego raportu – w tym treść wywiadów pogłębionych oraz wywiadu zogniskowanego – zdają się wskazywać, iż w większych placówkach, takich jak szpitale, notuje się braki kadrowe chociażby w odniesieniu m.in. do lekarzy specjalistów. Badania ilościowe potwierdziły także, że większość ankietowanych pracodawców (88,0%) nie ma obecnie problemów z utrzymaniem wykwalifikowanych pracowników.

Wpływ na to może mieć zwiększający się prestiż zawodu medycznego oraz rosnące minimalne stawki wynagrodzenia dla osób wykonujących zawody medyczne, które są regulowane ustawowo.

Przeprowadzona analiza ofert pracy wykazała, iż w analizowanych okresie czasu najwięcej ogłoszeń o pracę zamieściły podmioty poszukujące farmaceutów (75 ofert, tj. 35,4% wszystkich poddanych analizie ogłoszeń), fizjoterapeutów (49 ofert, tj. 21,1% wszystkich poddanych analizie ogłoszeń), lekarzy (26 ofert, tj. 12,2% wszystkich poddanych analizie ogłoszeń) oraz pielęgniarek (20 ofert, tj. 9,4% wszystkich poddanych analizie ogłoszeń). Rzadziej poszukiwano m.in. dietetyków (6 ofert, tj. 2,8% wszystkich poddanych analizie ogłoszeń) oraz diagnostów laboratoryjnych (2 oferty, tj. niecały 1,0% wszystkich poddanych analizie ogłoszeń).

Najpopularniejszą formą zatrudniania pracowników medycznych pozostaje umowa o pracę. Wzmianka o niej pojawiła się w blisko połowie zebranych ofert pracy. W wielu ofertach, zamieszczanych zwłaszcza przez podmioty prywatne, kwestia umowy była traktowana dość elastycznie. Kandydaci mogli zdecydować, czy chcą wykonywać swoją pracę w oparciu o umowę o pracę, umowę zlecenie, kontrakt B2B. Prywatne podmioty, by przyciągnąć pracowników, częstokroć oferowały im także szereg dodatkowych, pozapłacowych benefitów – m.in. dofinansowanie do zajęć sportowych, udział w szkoleniach, czy ubezpieczenie na życie. Z kolei publiczne placówki, działające w mniejszych miejscowościach, były w stanie zaoferować pracownikom nawet mieszkanie służbowe.

6. ANALIZA I OCENA DOSTĘPNOŚCI KADRY MEDYCZNEJ NA TERENIE WOJEWÓDZTWA PODLASKIEGO

6.1. Dostępność kadry medycznej na terenie województwa podlaskiego w świetle danych zastanych

Kadra medyczna i jej odpowiednia dostępność stanowi o prawidłowym funkcjonowaniu opieki zdrowotnej. Na kolejnych stronach niniejszego raportu przywołano oraz poddano analizie dane zastane dotyczące dostępności przedstawicieli takich zawodów medycznych jak: lekarze, lekarze dentyści, położne, fizjoterapeuci, ratownicy medyczni, diagnosty laboratoryjni, farmaceuci. Tylko w stosunku do tych zawodów udało się pozyskać dane zastane pochodzące z wiarygodnych źródeł. W przypadku lekarzy, dentyistów, pielęgniarek, położnych najnowsze, dostępne w chwili opracowywania raportu dane pochodziły z roku 2022. Zostały one udostępnione przez Główny Urząd Statystyczny. W przypadku fizjoterapeutów źródłem danych był portal internetowy Krajowej Izby Fizjoterapeutów, a umieszczone tam dane były aktualne na dzień 27.07.2023 roku. Dane dotyczące liczby zespołów ratownictwa medycznego specjalistycznego, liczby zespołów ratownictwa medycznego podstawowego, liczby szpitalnych zespołów ratunkowych, liczby zespołów lotniczego pogotowia ratunkowego pochodziły z Głównego Urzędu Statystycznego i były aktualne na dzień 31.12.2022 roku. Dane dotyczące liczby ratowników medycznych pochodziły natomiast z Ministerstwa Zdrowia i dotyczyły one lat 2018, 2019 i 2020. Dane dotyczące diagnostów laboratoryjnych pochodziły z Rejestru Diagnostów Laboratoryjnych i były aktualne na dzień 31.07.2023 roku. Dane dotyczące farmaceutów pochodziły z Bazy Analiz Systemowych i Wdrożeniowych (<https://basiw.mz.gov.pl/>) i obejmowały lata 2019, 2020, 2021.

W tym miejscu warto jeszcze dodać, iż w przypadku lekarzy, lekarzy dentyistów, pielęgniarek oraz położnych, farmaceutów udało się dodatkowo pozyskać dane gromadzone przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (dalej OECD). Dane te odnoszą się do liczby przedstawicieli wyżej wymienionych zawodów przypadających na 10 000 mieszkańców w Polsce i innych, europejskich krajach. Ich przytoczenie w niniejszym raporcie umożliwiło dokonanie porównania między województwem podlaskim i całą Polską a innymi europejskimi krajami pod względem liczby przedstawicieli poszczególnych zawodów medycznych przypadających na 10 000 mieszkańców.

6.1.1. Lekarze

Na podstawie analizy ostatnich, dostępnych w momencie opracowywania raportu, danych Głównego Urzędu Statystycznego można orzec, iż w województwie podlaskim liczba lekarzy przypadających na każde 10 000 pacjentów wyróżnia się w pozytywny sposób na tle pozostałych województw. W województwie tym statystycznie, w 2022 roku, przypadało bowiem 39,9 lekarzy pracujących bezpośrednio z pacjentem na każde 10 000 mieszkańców. Był to 3 najlepszy wynik spośród wszystkich 16 województw. Większa liczba lekarzy pracujących z pacjentem przypadająca na 10 000 mieszkańców w 2022 roku była jedynie w województwie łódzkim (42,8) oraz mazowieckim (41,4). Warto podkreślić, iż zarówno w województwie podlaskim, jak i w całej Polsce, wskaźnik liczby lekarzy pracujących z pacjentem przypadających na 10 000 mieszkańców wykazywał tendencję rosnącą.

Poniżej zamieszczona została tabela, w której ukazane zostały wyniki zbiorcze dla wszystkich województw odnośnie liczby lekarzy przypadających na każde 10 000 mieszkańców.

Tabela 4 Lekarze pracujący z pacjentem według województw

Wyszczególnienie	2019 r.		2020 r.		2021 r.		2022 r.	
	w liczbach bezwzględnych	na 10 000 mieszkańców	w liczbach bezwzględnych	na 10 000 mieszkańców	w liczbach bezwzględnych	na 10 000 mieszkańców	w liczbach bezwzględnych	na 10 000 mieszkańców
Ogółem	125 349	32,7	126 064	33,1	129 893	34,3	132 527	35,1
Łódzkie	9 435	38,4	9 366	38,8	9 695	40,5	10 171	42,8
Mazowieckie	22 808	42,1	23 146	41,9	23 895	43,3	22 824	41,4
Podlaskie	4 182	35,5	4 195	36,3	4 322	37,6	4 565	39,9
Lubelskie	7 290	34,6	7 300	35,5	7 434	36,5	7 815	38,6
Dolnośląskie	9 998	34,5	10 147	34,9	10 562	36,4	10 825	37,5
Śląskie	15 225	33,7	15 315	34,7	15 592	35,6	16 225	37,3
Małopolskie	11 406	33,4	11 389	33,2	11 802	34,4	12 300	35,9
Pomorskie	7 619	32,5	7 739	32,8	8 115	34,4	8 429	35,7

Wyszczególnienie	2019 r.		2020 r.		2021 r.		2022 r.	
	w liczbach bezwzględnych	na 10 000 mieszkańców	w liczbach bezwzględnych	na 10 000 mieszkańców	w liczbach bezwzględnych	na 10 000 mieszkańców	w liczbach bezwzględnych	na 10 000 mieszkańców
Zachodniopomorskie	5 168	30,5	5 186	31,2	5 316	32,2	5 358	32,7
Świętokrzyskie	3 475	28,2	3 451	28,8	3 573	30,1	3 673	31,2
Kujawsko-pomorskie	5 795	28,0	5 782	28,5	5 918	29,3	6 071	30,3
Wielkopolskie	9 733	27,8	9 833	28,0	10 070	28,8	10 248	29,3
Podkarpackie	5 294	24,9	5 368	25,6	5 541	26,6	5 883	28,3
Warmińsko-mazurskie	3 384	23,8	3 373	24,3	3 447	25,1	3 515	25,7
Opolskie	2 311	23,5	2 264	23,7	2 316	24,4	2 292	24,3
Lubuskie	2 226	22,0	2 210	22,2	2 295	23,3	2 333	23,8

Źródło: Opracowano na podstawie: Zasoby kadrowe w wybranych zawodach medycznych na podstawie źródeł administracyjnych w latach 2019-2020; 2021-2022; tablica 11, GUS, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/zdrowie/zdrowie/zasoby-kadrowe-w-wybranych-zawodach-medycznych-na-podstawie-zrodel-administracyjnych-w-2022-r-28,2.html> (dostęp 13.10.2023).

Aby uzyskać szerszy kontekst, warto powyższe liczby porównać z innymi krajami. Według danych OECD za 2021 rok w kraju sąsiadującym z Polską, takim jak Czechy, przypadało 42,6 lekarzy na 10 000 pacjentów, w Niemczech wskaźnik ten wyniósł 45,3, a na Litwie 44,8 (w Polsce: 34,4). W Rosji natomiast, w 2019 roku, wyniósł on 41,6 (w Polsce: 33). O ile zatem województwo podlaskie może się wyróżniać na tle reszty kraju liczbą pracujących w nim lekarzy, o tyle na tle sąsiednich krajów ich liczba i tak pozostaje na zauważalnie niższym poziomie⁵⁰.

6.1.2. Lekarze dentyści

Także liczba lekarzy dentyistów wykonujących w województwie podlaskim swój zawód jest, w porównaniu do reszty kraju, relatywnie duża. Analiza danych z lat 2019-2022 ujawnia niewielką tendencję rosnącą. O ile w 2019 roku w województwie podlaskim przypadało 10,3 dentyistów na 10 000 mieszkańców, o tyle w 2022 roku wskaźnik ten osiągnął wartość 10,8. Taka liczba lekarzy dentyistów przypadających na 10 000 mieszkańców wyróżnia ten region na tle pozostałych województw. W skali całego kraju liczba dostępnych lekarzy dentyistów przypadających na każde 10 000 mieszkańców wyniosła: w 2019 roku 8,8, w 2020 roku 8,9, w 2021 roku 9,2, a w 2022 roku 9,3.

⁵⁰ Zob. Dane OECD dotyczące liczby praktykujących lekarzy w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców, zakładka „Healthcare Resources, Physicians”, <https://stats.oecd.org/> (28.08.2023).

Największą liczbę dentystów przypadającą na 10 000 mieszkańców odnotowano w 2022 roku w województwie łódzkim (11,1). Województwo podlaskie razem z województwem mazowieckim znalazło się *ex aequo* na drugim miejscu. Wartość ww. wskaźnika wyniosła w obu tych województwach 10,8. Najniższą liczbę lekarzy dentystów przypadającą na 10 000 mieszkańców odnotowano natomiast w 2022 roku w województwach kujawsko-pomorskim (6,1), warmińsko-mazurskim (6,5) oraz opolskim (7,0).

Tabela 5 Lekarze dentyści pracujący bezpośrednio z pacjentem według województw

Wyszczególnienie	2019 r.		2020 r.		2021 r.		2022 r.	
	w liczbach bezwzględnych	na 10 000 mieszkańców	w liczbach bezwzględnych	na 10 000 mieszkańców	w liczbach bezwzględnych	na 10 000 mieszkańców	w liczbach bezwzględnych	na 10 000 mieszkańców
Ogółem	33 648	8,8	33 772	8,9	34 874	9,2	35 016	9,3
Łódzkie	2 497	10,2	2 539	10,5	2 637	11,0	2 649	11,1
Mazowieckie	5 760	10,6	5 790	10,5	6 001	10,9	5 962	10,8
Podlaskie	1 211	10,3	1 208	10,4	1 234	10,7	1 233	10,8
Dolnośląskie	2 795	9,6	2 854	9,8	2 950	10,2	2 975	10,3
Zachodniopomorskie	1 646	9,7	1 627	9,8	1 671	10,1	1 682	10,3
Lubelskie	1 966	9,3	1 943	9,4	2 013	9,9	2 021	10,0
Pomorskie	2 139	9,1	2 147	9,1	2 228	9,4	2 278	9,7
Małopolskie	3 070	9,0	3 111	9,1	3 207	9,3	3 287	9,6
Śląskie	3 697	8,2	3 696	8,4	3 791	8,7	3 882	8,9
Wielkopolskie	2 844	8,1	2 848	8,1	2 943	8,4	2 934	8,4
Świętokrzyskie	957	7,8	968	8,1	990	8,3	969	8,2
Podkarpackie	1 563	7,3	1 589	7,6	1 654	7,9	1 645	7,9
Lubuskie	740	7,3	710	7,1	730	7,4	722	7,4
Opolskie	658	6,7	654	6,8	667	7,0	658	7,0
Warmińsko-mazurskie	882	6,2	889	6,4	926	6,7	891	6,5
Kujawsko-pomorskie	1 223	5,9	1 199	5,9	1 232	6,1	1 228	6,1

Źródło: Opracowano na podstawie: Zasoby kadrowe w wybranych zawodach medycznych na podstawie źródeł administracyjnych w latach 2019-2020; 2021-2022; tablica 12. GUS, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/zdrowie/zdrowie/zasoby-kadrowe-w-wybranych-zawodach-medycznych-na-podstawie-zrodel-administracyjnych-w-2022-r,-28,2.html> (dostęp 13.10.2023).

W tym miejscu warto jeszcze przytoczyć dane OECD dotyczące liczby lekarzy dentystów przypadających na każde 10 000 mieszkańców w sąsiednich krajach. W Niemczech w 2021 roku wskaźnik ten ukształtował się na poziomie 8,6, a w Czechach 7,6. Wysoką wartość tego wskaźnika odnotowano na Litwie, gdzie wyniósł on 10,5⁵¹. W odniesieniu do pozostałych krajów graniczących z Polską brak jest tego rodzaju danych. Warto jednak dodać, iż w Wielkiej Brytanii wartość tego wskaźnika wyniosła 5,1, w Holandii 5,7, w Belgii 7,7, we Francji 6,6, na Węgrzech 7,1, we Włoszech 8,4⁵². W Polsce natomiast zgodnie z danymi OECD, wartość tego wskaźnika w 2021 roku wynosiła 9,2 – była ona zatem wyższa niż ta podawana przez Główny Urząd Statystyczny. Można zatem skonstatować, iż województwo podlaskie z liczbą 10,7 lekarzy dentystów przypadających na każde 10 000 mieszkańców wyróżnia się, w pozytywny sposób, nie tylko na tle reszty kraju, ale także na tle wielu innych europejskich państw.

6.1.3. Pielęgniarki

W województwie podlaskim w 2022 roku przypadało, według danych Głównego Urzędu Statystycznego, 64,6 pielęgniarek na każde 10 000 mieszkańców. Wynik ten był jednym z wyższych w porównaniu do reszty województw. W świetle przytaczanych danych największa liczba pielęgniarek w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców występowała w województwie lubelskim (67,8). Wśród województw z najmniejszą liczbą pielęgniarek przypadających na każde 10 000 mieszkańców można natomiast wymienić: województwo lubuskie (46,1), województwo warmińsko-mazurskie (44,0) oraz województwo wielkopolskie (47,0).

Tabela 6 Pielęgniarki pracujące bezpośrednio z pacjentem według województw

Wyszczególnienie	2019 r.		2020 r.		2021 r.		2022 r.	
	w liczbach bezwzględnych	na 10 000 mieszkańców	w liczbach bezwzględnych	na 10 000 mieszkańców	w liczbach bezwzględnych	na 10 000 mieszkańców	w liczbach bezwzględnych	na 10 000 mieszkańców
Ogółem	214 104	55,8	210 923	55,4	214 533	56,6	215 064	56,9
Lubelskie	12 942	61,4	13 279	64,6	13 671	67,1	13 724	67,8
Podlaskie	7 060	59,9	6 925	59,9	6 987	60,8	7 382	64,6
Świętokrzyskie	7 973	64,6	7 886	65,7	8 117	68,3	7 598	64,5
Mazowieckie	32 185	59,3	33 027	59,9	33 669	61,1	34 930	63,4
Małopolskie	19 229	56,4	18 980	55,3	19 450	56,7	21 047	61,4
Podkarpackie	13 324	62,6	13 170	62,8	13 463	64,5	12 754	61,3
Łódzkie	12 822	52,2	12 570	52,0	12 866	53,7	14 518	61,0
Śląskie	27 285	60,4	26 115	59,2	26 621	60,8	25 007	57,5

51 Dane OECD dotyczące liczby praktykujących lekarzy dentystów w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców, zakładka „Healthcare Resources, Dentists” <https://stats.oecd.org/> (24.08.2023).

52 Tamże.

Wyszczególnienie	2019 r.		2020 r.		2021 r.		2022 r.	
	w liczbach bezwzględnych	na 10 000 mieszkańców	w liczbach bezwzględnych	na 10 000 mieszkańców	w liczbach bezwzględnych	na 10 000 mieszkańców	w liczbach bezwzględnych	na 10 000 mieszkańców
Dolnośląskie	16 432	56,7	16 209	55,7	16 308	56,3	15 812	54,8
Pomorskie	10 845	46,3	10 617	45,0	10 754	45,6	12 804	54,3
Kujawsko-pomorskie	10 959	52,9	10 793	53,1	10 957	54,3	10 217	50,9
Opolskie	5 135	52,3	5 140	53,8	5 210	54,9	4 706	49,9
Zachodniopomorskie	8 164	48,1	7 874	47,4	7 920	48,0	8 068	49,2
Wielkopolskie	17 215	49,2	16 748	47,8	16 805	48,0	16 415	47,0
Warmińsko-mazurskie	7 527	52,9	6 989	50,4	7 162	52,1	6 006	44,0
Lubuskie	5 007	49,5	4 601	46,3	4 573	46,4	4 076	41,6

Źródło: Opracowano na podstawie: Zasoby kadrowe w wybranych zawodach medycznych na podstawie źródeł administracyjnych w latach 2019-2020; 2021-2022; tablica 14. GUS, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/zdrowie/zdrowie/zasoby-kadrowe-w-wybranych-zawodach-medycznych-na-podstawie-zrodel-administracyjnych-w-2022-r,28,2.html> (dostęp 13.10.2023).

Nieznacznie wyższe dane niż Główny Urząd Statystyczny, podaje, w odniesieniu do całego kraju, OECD. Według Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju w Polsce w 2021 roku na każde 10 000 ludności przypadało 56,8 pielęgniarek. Warto jednak zauważyć, iż w tym samym czasie, w Niemczech, liczba pielęgniarek przypadających na każde 10 000 mieszkańców wynosiła 120,3, w Czechach wartość 89,5, na Litwie 78,8, w Wielkiej Brytanii 86,6, w Holandii 113,8, a w Rosji 84,8 (dane za 2019 rok)⁵³. Na podstawie powyższych danych można skonstatować, iż o ile liczba pielęgniarek przypadających na 10 000 mieszkańców może być czynnikiem wyróżniającym na tle reszty kraju, o tyle w porównaniu do innych europejskich krajów ich liczba pozostaje na zdecydowanie niskim poziomie.

53 Dane OECD dotyczące liczby praktykujących pielęgniarek w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców, zakładka „Healthcare Resources, Nurses” <https://stats.oecd.org/> (24.08.2023).

6.1.4. Położne

W tym miejscu warto przytoczyć również dane dotyczące liczby położnych. Należy zaznaczyć, że Główny Urząd Statystyczny przedstawił dane z lat 2019-2020, uwzględniając przeliczenie na 10 000 mieszkańców, natomiast dane z lat 2021-2022 zostały przedstawione w kontekście przeliczenia na 10 000 kobiet.

Tabela 7 Położne pracujące bezpośrednio z pacjentem według województw

Wyszczególnienie	2019 r.		2020 r.		2021		2022	
	w liczbach bezwzględnych	na 10 000 mieszkańców	w liczbach bezwzględnych	na 10 000 mieszkańców	w liczbach bezwzględnych	na 10 000 kobiet	w liczbach bezwzględnych	na 10 000 kobiet
Ogółem	27 703	7,2	27 629	7,3	28 388	14,4	28 534	14,6
Łódzkie	1 954	8,0	1 963	8,1	2 037	16,1	2 178	17,5
Lubelskie	1 705	8,1	1 734	8,4	1 809	16,9	1 813	17,4
Mazowieckie	3 871	7,1	4 091	7,4	4 260	15,1	4 841	16,9
Świętokrzyskie	937	7,6	947	7,9	996	16,0	972	16,1
Podlaskie	958	8,1	960	8,3	985	16,5	939	16,0
Wielkopolskie	2 810	8,0	2 703	7,7	2 808	15,7	2 783	15,5
Podkarpackie	1 819	8,6	1 818	8,7	1 845	17,1	1 612	15,2
Śląskie	3 545	7,8	3 204	7,3	3 264	14,1	3 319	14,7
Pomorskie	1 377	5,9	1 400	5,9	1 447	12,0	1 691	13,9
Małopolskie	2 323	6,8	2 525	7,4	2 573	14,7	2 420	13,7
Dolnośląskie	1 881	6,5	1 828	6,3	1 848	12,3	1 982	13,2
Opolskie	597	6,1	605	6,3	627	12,5	645	13,2
Zachodniopomorskie	1 076	6,3	1 056	6,4	1 073	12,4	1 117	13,2
Kujawsko-pomorskie	1 444	7,0	1 432	7,0	1 439	13,6	1 142	11,0
Lubuskie	579	5,7	555	5,6	557	10,8	454	9,0
Warmińsko-mazurskie	827	5,8	808	5,8	820	11,4	626	9,0

Źródło: Opracowano na podstawie: Zasoby kadrowe w wybranych zawodach medycznych na podstawie źródeł administracyjnych w latach 2019-2020; 2021-2022; tablica 14, GUS, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/zdrowie/zdrowie/zasoby-kadrowe-w-wybranych-zawodach-medycznych-na-podstawie-zrodel-administracyjnych-w-2022-r,28,2.html> (dostęp 13.10.2023).

Analizując wyżej przedstawione dane warto zauważyć, iż liczba położnych w województwie podlaskim rosła do 2021 roku, a w 2022 roku nieznacznie zmniejszyła się w porównaniu z poprzednimi latami. W 2022 roku liczba położnych w województwie podlaskim była bowiem o 46 osób mniejsza w porównaniu do stanu w 2021 roku (o 4,7%). Równocześnie warto podkreślić, iż województwo podlaskie w 2022 roku zajęło 5 lokatę spośród 16 województw pod względem liczby położnych przypadających na 10 000 kobiet. W tym miejscu należy przytoczyć także dane OECD, zgodnie z którymi w Polsce w 2021 roku na 10 000 mieszkańców przypadało 7,5 położnych. W Niemczech wartość tego wskaźnika wyniosła 3,0, w Czechach 4,1, na Litwie 3,1. Dane dotyczące liczby położnych w pozostałych państwach graniczących z Polską nie były w momencie opracowywania raportu dostępne. W tym miejscu warto jednak zwrócić uwagę na liczbę położnych przypadających na 10 000 mieszkańców w państwach takich jak: Francja (3,5), Wielka Brytania (4,8), Norwegia (5,6), Szwajcaria (3,4), Holandia (2,6). We wszystkich tych państwach jest ona zauważalnie niższa niż w Polsce oraz w województwie podlaskim⁵⁴.

6.1.5. Fizjoterapeuci

W poniższej tabeli znajdują się dane dotyczące liczby fizjoterapeutów. Zestawiono w niej dane Narodowego Funduszu Zdrowia pochodzące z 2016 roku oraz dane Krajowej Izby Fizjoterapeutów aktualne na dzień 27.07.2023 roku.

Tabela 8 Liczba fizjoterapeutów w województwach

Województwo	Liczba fizjoterapeutów w liczbach bezwzględnych w 2016 roku (Dane NFZ)	Liczba fizjoterapeutów przypadająca na każde 10 000 mieszkańców w 2016 roku	Liczba fizjoterapeutów według danych Krajowej Izby w 2023 (Dane KIF, aktualne na dzień 27.07.2023)	Liczba fizjoterapeutów przypadająca na każde 10 000 mieszkańców w 2023 roku
Ogółem	48 497	12,6	75 258	19,9
Świętokrzyskie	1 658	13,2	3 165	26,9
Podkarpackie	3 114	14,6	5 294	25,5
Opolskie	1 115	11,2	2 057	21,8
Dolnośląskie	3 879	13,4	6 295	21,8
Małopolskie	4 194	12,4	8 158	20,8
Zachodniopomorskie	2 029	11,9	3 404	20,7
Lubelskie	2 579	12,0	4 114	20,3
Śląskie	8 456	18,5	8 666	19,9
Mazowieckie	7 920	14,8	10 797	19,6

54 Dane OECD dotyczące liczby praktykujących położnych w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców, zakładka „Healthcare Resources, Midwives” <https://stats.oecd.org/> (09.10.2023).

Województwo	Liczba fizjoterapeutów w liczbach bezwzględnych w 2016 roku (Dane NFZ)	Liczba fizjoterapeutów przypadająca na każde 10 000 mieszkańców w 2016 roku	Liczba fizjoterapeutów według danych Krajowej Izby w 2023 (Dane KIF, aktualne na dzień 27.07.2023)	Liczba fizjoterapeutów przypadająca na każde 10 000 mieszkańców w 2023 roku
Wielkopolskie	4 091	11,7	6 554	18,8
Kujawsko-pomorskie	2 091	10,0	3 612	18,0
Łódzkie	2 472	9,9	4 126	17,3
Podlaskie	870	7,3	1 810	15,8
Pomorskie	2 070	9,0	3 675	15,6
Warmińsko-mazurskie	1 151	8,0	2 091	15,3
Lubuskie	808	7,9	1 440	14,7

Źródło: Fizjoterapeuci w Polsce w roku 2016, https://mpz.mz.gov.pl/wp-content/uploads/2020/06/fizjoterapeuci_polska.pdf, Dane Krajowej Izby Farmaceutów <https://kif.info.pl/> (stan na 27.07.2023 rok), Dane Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące liczby ludności (stan na 31.12.2022 rok).

Dokonując analizy danych zamieszczonych w powyższej tabeli, należy przede wszystkim zauważyć, iż między rokiem 2016 a 2023 liczba fizjoterapeutów w Polsce wzrosła o 55,2%, a w województwie podlaskim o 108,1%. W województwie tym na każde 10 000 mieszkańców przypada nieco ponad 15 fizjoterapeutów. Należy zauważyć, iż w większości województw wskaźnik ten jest na wyższym poziomie – dla przykładu w województwie świętokrzyskim wynosi on niespełna 27, a w województwie podkarpackim nieco ponad 25. Niższą wartość tego wskaźnika w lipcu 2023 roku odnotowano jedynie w województwach: pomorskim, warmińsko-mazurskim oraz w lubuskim.

Dane dotyczące liczby fizjoterapeutów przypadających na każde 10 000 mieszkańców gromadzi również OECD. Należy jednak wyraźnie stwierdzić, iż wyraźnie odbiegają one od tych, podawanych zarówno przez NFZ jak i KIF. W związku z powyższym należy podejść do ich interpretacji z dużą ostrożnością. W ich świetle w Polsce w 2021 roku wskaźnik liczby fizjoterapeutów przypadających na każde 10 000 ludności wyniósł zaledwie 8,9. W Niemczech wyniósł on 23,4, Francji 14,3, Austrii 16,5, Belgii 21,6⁵⁵.

55 Dane OECD dotyczące liczby praktykujących fizjoterapeutów w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców, zakładka „Healthcare Resources, Physiotherapists” <https://stats.oecd.org/> (24.08.2023).

6.1.6. Ratownicy medyczni

W ramach Systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne w 2022 roku w całym kraju funkcjonowały łącznie 1592 zespoły ratownictwa medycznego (było to o 5 więcej niż w 2021 roku), z czego 1271 to podstawowe zespoły, a 321 to zespoły specjalistyczne.

Tabela 9 Ratownictwo medyczne w Polsce według stanu na 31.12.2022 rok

Województwa	Zespoły ratownictwa medycznego specjalistyczne	Zespoły ratownictwa medycznego podstawowe	Szpitalne oddziały ratunkowe	Zespoły Lotniczego Pogotowia Ratunkowego
Mazowieckie	37	166	33	3
Wielkopolskie	32	89	26	2
Śląskie	29	138	14	1
Lubelskie	28	65	16	1
Dolnośląskie	27	90	16	1
Łódzkie	23	81	20	1
Małopolskie	21	114	21	1
Podlaskie	20	37	13	2
Pomorskie	19	77	13	1
Zachodniopomorskie	15	67	10	1
Podkarpackie	14	82	14	1
Kujawsko-pomorskie	12	81	11	1
Opolskie	12	32	7	1
Warmińsko-mazurskie	12	69	12	1
Lubuskie	11	43	8	2
Świętokrzyskie	9	40	10	1

Źródło: Pomoc doraźna i ratownictwo medyczne w 2022, Informacja sygnałna, Główny Urząd Statystyczny, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/zdrowie/zdrowie/pomoc-dorazna-i-ratownictwo-medyczne-w-2022-roku,14,7.html> (31.07.2023).

Łącznie, według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku, w zespołach ratownictwa medycznego pracowało 12,9 tysiąca osób⁵⁶. Ostatnie szczegółowe dane dotyczące liczby ratowników medycznych pracujących w poszczególnych województwach udostępnione przez Ministerstwo Zdrowia odnoszą się do lat 2018-2020.

⁵⁶ Informacja z portalu branżowego ratownicy24.pl, <https://ratownicy24.pl/statystyki-gus-za-2022-rok-ile-zrm-funkcjonuje-w-polsce/> (31.07.2023).

Tabela 10 Liczba zatrudnionych ratowników medycznych pracujących w placówkach ochrony zdrowia

Województwo	2018		2019		2020	
	Liczba ratowników medycznych	Liczba ratowników medycznych na 10 000 mieszkańców	Liczba ratowników medycznych	Liczba ratowników medycznych na 10 000 mieszkańców	Liczba ratowników medycznych	Liczba ratowników medycznych na 10 000 mieszkańców
Ogółem	14 234	4,0	14 473	4,0	15 006	4,0
Podkarpackie	1 180	6,0	1 220	6,0	1 250	6,0
Dolnośląskie	1 228	4,0	922	3,0	1 318	5,0
Kujawsko-pomorskie	1 077	5,0	1 088	5,0	1 100	5,0
Lubuskie	469	5,0	477	5,0	482	5,0
Podlaskie	618	5,0	607	5,0	639	5,0
Warmińsko-mazurskie	576	4,0	616	4,0	643	5,0
Zachodniopomorskie	816	5,0	796	5,0	789	5,0
Lubelskie	988	5,0	1 006	5,0	924	4,0
Łódzkie	777	3,0	934	4,0	965	4,0
Małopolskie	1 208	4,0	1 229	4,0	1 307	4,0
Opolskie	316	3,0	421	4,0	407	4,0
Śląskie	1 524	3,0	1 751	4,0	1 668	4,0
Świętokrzyskie	517	4,0	512	4,0	509	4,0
Pomorskie	748	3,0	684	3,0	771	3,0
Wielkopolskie	931	3,0	929	3,0	879	3,0
Mazowieckie	1261	2,0	1281	2,0	1335	2,0

Źródło: Ministerstwo Zdrowia, <https://orka2.sejm.gov.pl/INT9.nsf/klucz/ATTC8WJN6/%24FILE/i26534-o1.pdf> (31.07.2023).

Należy zauważyć, iż liczba ratowników medycznych przypadających na 10 000 mieszkańców w województwie podlaskim sytuuje je wśród województw przyjmujących wyższe wartości analizowanego wskaźnika w skali kraju. Wynosi on dla tego województwa 5,0. Taką samą wartość przyjmuje jeszcze w 5 innych województwach. Najwyższa wartość tego wskaźnika występuje w województwie podkarpackim (6,0), najniższa w województwie mazowieckim (2,0).

6.1.7. Diagnostyci laboratoryjni

Według ostatnich danych (stan na dzień 31.07.2023 rok) pochodzących z Rejestru Diagnostów Laboratoryjnych prowadzonego przez Ministerstwo Zdrowia, w całej Polsce liczba diagnostów laboratoryjnych wynosi 15 753 osoby⁵⁷. Poniżej znajduje się tabela, w której przedstawiono dane, dotyczące liczby diagnostów laboratoryjnych w każdym z 16 województw.

Tabela 11 Liczba diagnostów laboratoryjnych według województw

Województwo	Liczba diagnostów laboratoryjnych (stan na 31.07.2023)	Liczba diagnostów laboratoryjnych w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców
Ogółem	15 753	4,2
Podlaskie	713	6,2
Lubelskie	1 168	5,8
Świętokrzyskie	635	5,4
Kujawsko-pomorskie	1 048	5,2
Łódzkie	1 141	4,8
Mazowieckie	2 536	4,6
Małopolskie	1 571	4,6
Zachodniopomorskie	718	4,4
Pomorskie	991	4,2
Dolnośląskie	1 123	3,9
Podkarpackie	792	3,8
Warmińsko-mazurskie	475	3,5
Wielkopolskie	1 143	3,3
Opolskie	275	2,9
Śląskie	1 179	2,7
Lubuskie	245	2,5

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych z Rejestru Diagnostów Laboratoryjnych (dane dotyczące liczby diagnostów laboratoryjnych) oraz Banku Danych Lokalnych bdl.pl (Grupa: stan ludności, podgrupa: ludność według grup wieku i płci, według stanu na dzień 31.12.2022) (17.10.2023).

Dokonując analizy powyższych danych, warto zauważyć, iż w województwie podlaskim przypada najwięcej diagnostów laboratoryjnych na każde 10 000 ludności. Wartość wskaźnika na poziomie 6,23 jest blisko trzykrotnie większa niż w województwie lubuskim, gdzie wynosi ona 2,50.

⁵⁷ Zob. <https://rdl.ezdrowie.gov.pl/#results> (31.07.2023).

6.1.8. Farmaceuci

Ostatnie dane dotyczące liczby pracujących farmaceutów na obszarze województwa podlaskiego pochodzą z 2021 roku i zostały udostępnione przez Ministerstwo Zdrowia. Z ich analizy wynika, iż w 2021 roku województwo podlaskie zajmowało 8 miejsce na 16 województw pod względem liczby farmaceutów przypadających na 10 000 mieszkańców.

Tabela 12 Liczba pracujących farmaceutów według województw

Województwo	2019 rok		2020 rok		2021 rok	
	Liczba pracujących farmaceutów	Na 10 000 mieszkańców	Liczba pracujących farmaceutów	Na 10 000 mieszkańców	Liczba pracujących farmaceutów	Na 10 000 mieszkańców
Mazowieckie	8 754	16,1	8 934	16,5	9 393	17,3
Pomorskie	3 403	14,5	3 475	14,8	3 559	15,2
Małopolskie	4 467	13,1	4 644	13,6	4 784	14,0
Łódzkie	3 366	13,7	3 176	13,0	3 292	13,6
Śląskie	5 756	12,7	5 628	12,5	5 571	12,5
Lubelskie	2 535	12,0	2 463	11,8	2 545	12,3
Dolnośląskie	3 298	11,4	3 255	11,3	3 345	11,6
Podlaskie	1 222	10,4	1 174	10,0	1 211	10,4
Wielkopolskie	3 229	9,2	3 233	9,2	3 294	9,4
Kujawsko-pomorskie	1 561	7,5	1 561	7,6	1 632	8,0
Zachodniopomorskie	1 148	6,8	1 128	6,7	1 198	7,1
Świętokrzyskie	808	6,5	786	6,4	806	6,6
Podkarpackie	1 138	5,3	1 127	5,3	1 227	5,8
Opolskie	501	5,1	485	5,0	507	5,2
Lubuskie	465	4,6	465	4,6	449	4,5
Warmińsko-mazurskie	614	4,3	602	4,2	633	4,5

Źródło: Dane z portalu <https://basiw.mz.gov.pl/mapy-informacje/mapa-2022-2026/analizy/kadry-medyczne/kadry-medyczne/>, zakładka farmaceuci (17.10.2023).

Według danych OECD, w Polsce w 2021 roku na każde 10 000 ludności przypadało 7,5 farmaceutów. Dla porównania warto dodać, iż w Niemczech wskaźnik ten wyniósł w tym samym okresie 6,7, w Czechach 7,2, na Litwie 10,2⁵⁸. Dane z innych państw graniczących z Polską nie były dostępne.

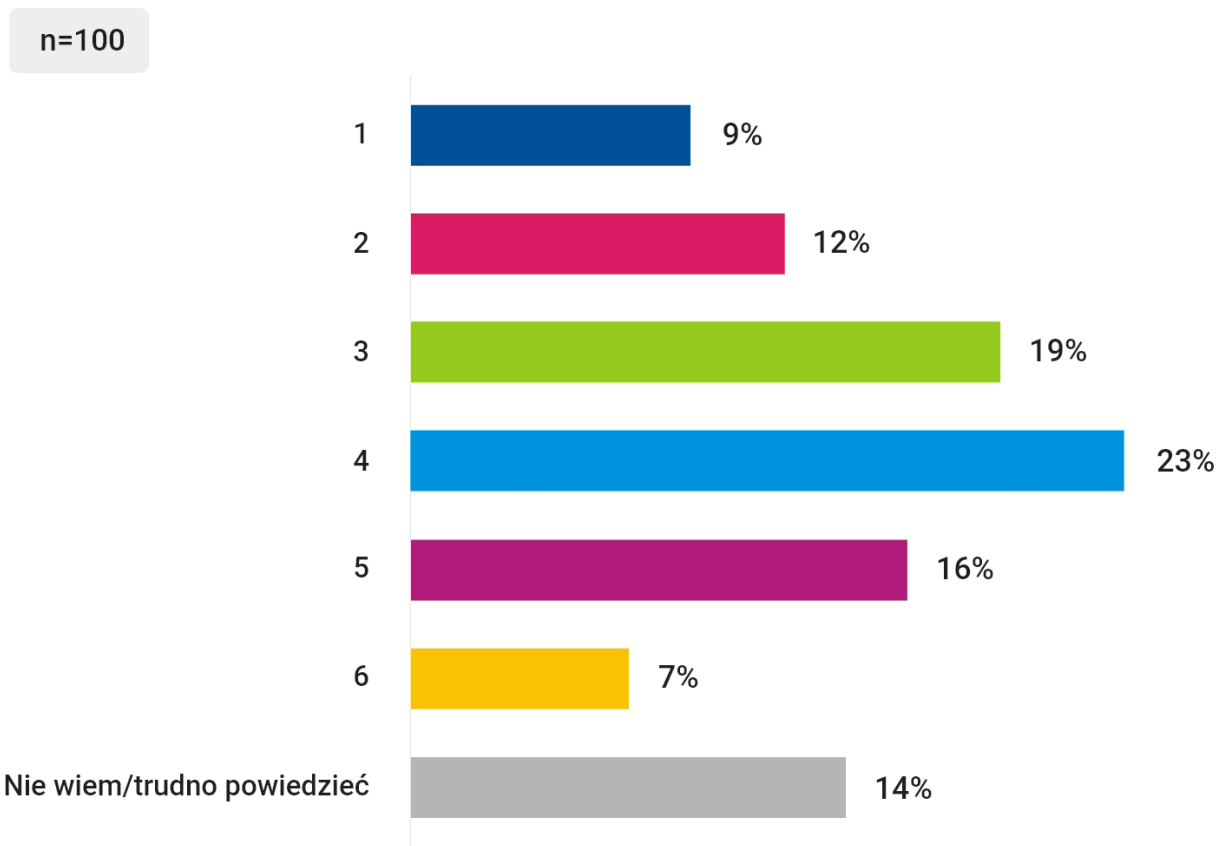
58 Dane OECD dotyczące liczby praktykujących farmaceutów w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców, zakładka „Healthcare Resources, Pharmacists” <https://stats.oecd.org/> (24.08.2023).

6.1.9. Dostępność kadry medycznej – wyniki badań empirycznych

Badania ankietowe zrealizowane wśród reprezentantów podmiotów wykonujących działalność leczniczą w województwie podlaskim wykazały, iż zasadniczo dobrze oceniają oni dostępność kadry medycznej na terenie województwa podlaskiego. Na pytanie odpowiadało 100 ankietowanych, z czego 14 spośród nich zaznaczyło odpowiedź „nie wiem, trudno powiedzieć”. Średnia ocena wystawiona przez pozostałych 77 respondentów na 6 stopniowej skali (gdzie 1 było oceną najgorszą, 6 oceną najlepszą) wyniosła 4,40. W tym miejscu warto podkreślić, iż żaden z respondentów biorących udział w badaniu nie ocenił dostępności kadry medycznej na najniższą ocenę, a tylko 2 ankietowanych wystawiło ocenę „2”. Największa liczba respondentów odpowiadając na to pytanie zaznaczyła ocenę „4” – takich osób było 23⁵⁹.

Rysunek 12 Dostępność wykwalifikowanej kadry medycznej (mixed mode CATI/CAWI, n=100)

Jak w skali od 1 do 6 (gdzie 1 jest oceną najgorszą, 6 jest oceną najlepszą) ocenia Pan(i) dostępność wykwalifikowanej kadry medycznej na terenie województwa podlaskiego?

Źródło: Badania własne.

6.2. Deficytowe i nadwyżkowe zawody medyczne oraz terytorialne zróżnicowanie zasobów pracy

6.2.1. Deficytowe i nadwyżkowe zawody medyczne oraz ich terytorialne zróżnicowanie w świetle danych zastanych

W świetle danych pochodzących z raportu „Barometr zawodów 2023” w 2023 roku prognozuje się, iż w całej Polsce występować będzie deficyt fizjoterapeutów, masażyistów, lekarzy, opiekunów osoby starszej lub niepełnosprawnej oraz pielęgniarek i położnych. Główną przyczyną występowania deficytów pozostanie brak wystarczającej liczby kandydatów do pracy⁶⁰. Również w poprzedniej edycji prognozy na 2022 rok wskazywano na występujące ogólnopolskie deficyty w zawodach medycznych. Wówczas to w 347 na 380 powiatów w Polsce prognozowano deficyt pielęgniarek oraz położnych, a w 317 powiatach deficyt lekarzy⁶¹.

Problem deficytów w zawodach medycznych występuje także na terenie województwa podlaskiego. Na poniższych mapach ukazano miejsca, w których powiatach na terenie tegoż województwa notuje się deficyty w odniesieniu do poszczególnych grup zawodów medycznych. Kolorem szarym na mapach oznaczono te części województwa podlaskiego, w których występuje równowaga między zapotrzebowaniem a liczbą kandydatów do pracy. Kolorem żółtym oznaczono te części województwa podlaskiego, w których występuje deficyt osób poszukujących pracy w danym zawodzie medycznym, kolorem pomarańczowym oznaczono natomiast te części województwa podlaskiego, w którym odnotowuje się występujący duży deficyt osób poszukujących pracy w danym zawodzie medycznym. Źródłem do opracowania map były dane pochodzące z portalu barometrzawodow.pl. Na mapach zestawiono ze sobą dane dotyczące prognozowanych deficytów kadr na lata 2019-2023.

Tabela 13 Prognozy dotyczące deficytu lekarzy w województwie podlaskim na lata 2019-2023

Lekarze- prognoza 2019	Lekarze – prognoza 2020	Lekarze – prognoza 2021	Lekarze – prognoza 2022	Lekarze – prognoza 2023
Legenda	– równowaga popytu i podaży	- deficyt poszukujących pracy	- duży deficyt poszukujących pracy	- brak oceny

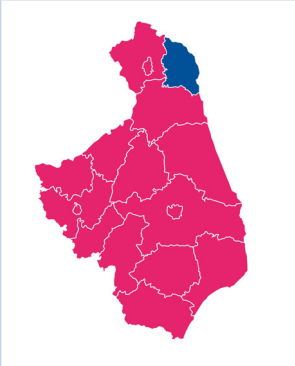
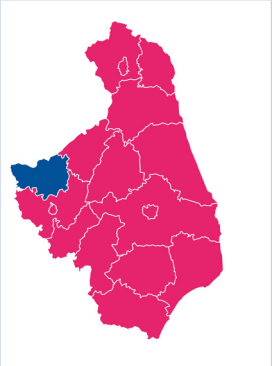
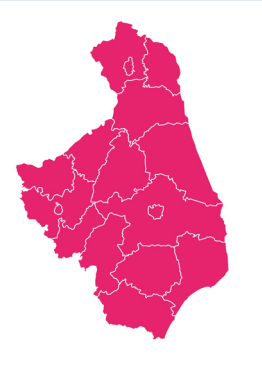
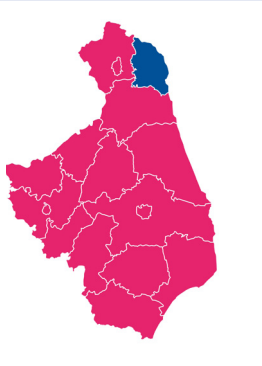
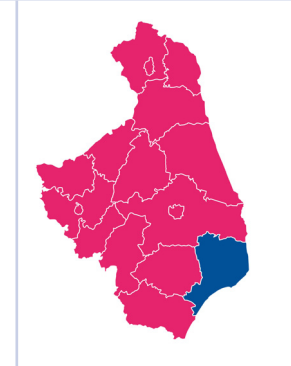

Źródło: portal barometrzawodow.pl

60 Zob. Antończak-Świder K., Biernat A., Barometr Zawodów 2023 – raport podsumowujący badanie w Polsce, Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, Kraków 2023, s. 23.

61 Zob. Antończak-Świder K., Biernat A., Dopierała B., Niedzielczyk M., Rędziniak U., Woźniak T., Barometr Zawodów 2022 – raport podsumowujący badanie w Polsce, Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, Kraków 2022, s. 21.

Spoglądając na mapy prezentujące prognozy deficytu lekarzy na rok 2022 i rok 2023, warto zauważyć, iż nie uległy one żadnym zmianom. W porównaniu do poprzednich lat można jednak zaobserwować, iż liczba powiatów, w których występuje deficyt lekarzy, zwiększa się. W roku 2023 niemal w całym województwie podlaskim prognozowany jest deficyt lekarzy. W powiatach monieckim oraz suwalskim (wraz z miastem Suwałki) deficyt ten ma być duży. W całym województwie jedynie na obszarze powiatu zambrowskiego spodziewana jest równowaga między liczbą kandydatów do pracy w zawodzie lekarza a zapotrzebowaniem na nich. Głównymi powodami występowania deficytów będą: brak odpowiedniej liczby kandydatów do pracy oraz oferowane warunki pracy i płacy, które nie odpowiadają kandydatom.

Tabela 14 Prognozy dotyczące deficytu lekarzy dentyistów w województwie podlaskim w województwie podlaskim na lata 2019-2023

				
Lekarze dentyści- prognoza 2019	Lekarze dentyści – prognoza 2020	Lekarze dentyści – prognoza 2021	Lekarze dentyści- prognoza 2022	Lekarze dentyści – prognoza 2023
Legenda	 – równowaga popytu i podaży	 - deficyt poszukujących pracy	 - duży deficyt poszukujących pracy	 - brak oceny

Źródło: portal barometrzwodow.pl

Z analizy map reprezentujących prognozy w zakresie popytu i podaży dentyistów w woj. podlaskim na przestrzeni lat 2019-2023 wynika, że w prawie całym regionie występuje równowaga między liczbą kandydatów zgłaszających się do pracy w charakterze dentyisty a zapotrzebowaniem na nich. W roku 2023 jedynie w powiecie sejneńskim jest prognozowany deficyt lekarzy dentyistów. Warto zwrócić uwagę również na fakt, iż w powiecie hajnowskim, w którym w 2022 roku prognozowano deficyt, obecnie przewiduje się występowanie stanu równowagi pomiędzy popytem a podażą przedstawicieli tego zawodu. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest najprawdopodobniej fakt, że lekarze dentyści znacznie częściej niż lekarze wykonują swoją działalność na zasadzie samozatrudnienia.

Tabela 15 Prognozy dotyczące deficytu pielęgniarek i położnych w województwie podlaskim na lata 2019-2023

Pielęgniarki i położne- prognoza 2019	Pielęgniarki i położne – prognoza 2020	Pielęgniarki i położne – prognoza 2021	Pielęgniarki i położne– prognoza 2022	Pielęgniarki i położne – prognoza 2023
Legenda	– równowaga popytu i podaży	- deficyt poszukujących pracy	- duży deficyt poszukujących pracy	- brak oceny

Źródło: portal barometrzaawodow.pl

Porównując wyniki dotyczące roku 2022 i 2023 warto zwrócić uwagę, iż prognozowane obszary występowania deficytów pielęgniarek i położnych nie uległy zmianie. Zgodnie z danymi pochodzącymi z portalu barometrzaawodow.pl niemal na całym obszarze województwa podlaskiego na 2023 rok prognozowany był deficyt kadr w tym zawodzie, przy czym w powiecie suwalskim i mieście Suwałki deficyt ten miał być duży. Jedynie na terenie powiatu zambrowskiego wystąpi równowaga między liczbą kandydatów zgłaszających się do pracy a zapotrzebowaniem na nich. W świetle badania Barometr Zawodów głównymi przyczynami występowania deficytów w tej grupie zawodów są: wzrost zapotrzebowania na usługi medyczne, brak wystarczającej liczby kandydatów do pracy wynikający z braku wymiany generacyjnej i migracji zarobkowych, warunki pracy nie odpowiadające kandydatom oraz niespełnianie przez kandydatów wymagań stawianych przez pracodawców (aktywne prawo wykonywania zawodu).

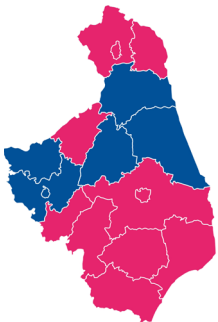
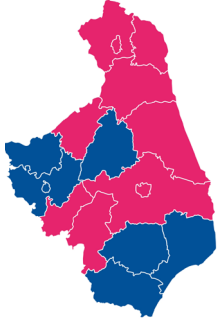
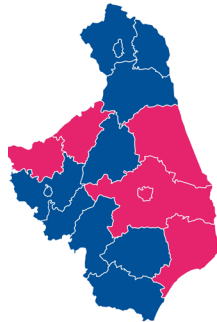
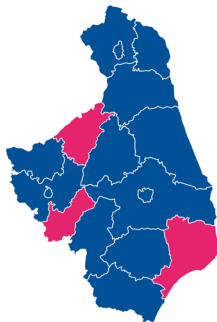
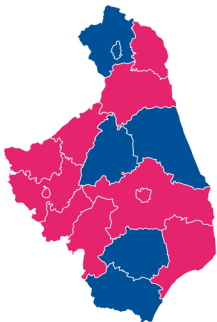

Tabela 16 Prognozowany deficyt farmaceutów w województwie podlaskim na lata 2019-2023

Farmaceuci - prognoza 2019	Farmaceuci – prognoza 2020	Farmaceuci – prognoza 2021	Farmaceuci– prognoza 2022	Farmaceuci – prognoza 2023
Legenda	– równowaga popytu i podaży	- deficyt poszukujących pracy	- duży deficyt poszukujących pracy	- brak oceny

Źródło: portal barometrzaawodow.pl

Z powyższego zestawienia wynika, że na przestrzeni lat 2019-2023 farmaceuci byli zawodem o zrównoważonym popycie i podaży pracowników w prawie wszystkich powiatach woj. podlaskiego. W 2023 roku jedynie w powiecie wysokomazowieckim oraz białostockim i mieście Białymstoku przewiduje się występowanie deficytu wśród farmaceutów, ze względu na brak wystarczającej liczby kandydatów do pracy na lokalnym rynku. Zestawiając dane z 2022 i 2023 roku warto zauważyć, iż w 2023 roku prognozowany deficyt farmaceutów przestał występować w powiecie sejneńskim.

Tabela 17 Prognozowany deficyt ratowników medycznych w województwie podlaskim na lata 2019-2023

				
Ratownicy medyczni – prognoza 2019	Ratownicy medyczni – prognoza 2020	Ratownicy medyczni – prognoza 2021	Ratownicy medyczni – prognoza 2022	Ratownicy medyczni – prognoza 2023
Legenda	 – równowaga popytu i podaży	 - deficyt poszukujących pracy	 - duży deficyt poszukujących pracy	 - brak oceny

Źródło: portal barometrzwodow.pl

W analizowanym okresie deficyt ratowników medycznych w skali województwa prognozowany był na lata 2021 i 2022. W 2023 roku zawód ten zakwalifikowano do grupy zawodów równowagi. Niemniej jednak w części powiatów spodziewano się problemów z pozyskaniem pracowników tej profesji, a mianowicie w powiatach siemiatyckim, bielskim, sokólskim, monieckim, suwalskim i mieście Suwałki. Warto podkreślić, iż w 2023 roku prognozowany deficyt ratowników medycznych dotyczy mniejszej liczby powiatów, niż miało to miejsce w 2022 roku. Wówczas bowiem dodatkowo prognozowano deficyt dodatkowo w powiatach: sejneńskim, augustowskim, kolneńskim, łomżyńskim i mieście Łomży, białostockim i mieście Białymstoku oraz wysokomazowieckim. Główną przyczyną deficytów jest brak wystarczającej liczby kandydatów oraz nieodpowiadające kandydatom warunki podjęcia pracy.

Tabela 18 Prognozowane deficyty fizjoterapeutów i masażyстів w województwie podlaskim na lata 2019-2023

Fizjoterapeuci i masażyści - prognoza 2019	Fizjoterapeuci i masażyści – prognoza 2020	Fizjoterapeuci i masażyści – prognoza 2021	Fizjoterapeuci i masażyści – prognoza 2022	Fizjoterapeuci i masażyści – prognoza 2023
Legenda	– równowaga popytu i podaży	- deficyt poszukujących pracy	- duży deficyt poszukujących pracy	- brak oceny

Źródło: portal barometrzaswobodow.pl

W analizowanych latach 2019-2023 deficyt pracowników w grupie fizjoterapeuci i masażyści wystąpił w prognozach na lata 2021 i 2023, w pozostałych spodziewano się równowagi popytu i podaży pracowników. Jeśli chodzi o zróżnicowanie lokalne, to duży deficyt fizjoterapeutów i masażyстів prognozowany jest w 2023 roku w powiecie monieckim.

Poza tym deficyt przedstawicieli tej grupy zawodów można będzie zaobserwować także w powiatach: suwalskim i m. Suwałki, augustowskim, białostockim i m. Białymstoku, bielskim, hajnowskim i siemiatyckim. Warto zaznaczyć, iż w porównaniu z 2022 rokiem liczba powiatów, w których prognozowany jest deficyt fizjoterapeutów i masażyistów, zwiększyła się. W 2022 roku deficyt nie był bowiem prognozowany w powiatach białostockim i m. Białystok, augustowskim oraz suwalskim i M. Suwałki.

Głównymi przyczynami deficytów są: wzrost popytu na usługi fizjoterapeutyczne, brak wystarczającej liczby kandydatów, zwłaszcza w placówkach publicznych oraz nieodpowiadające kandydatom warunki podjęcia pracy i samozatrudnienie.

Tabela 19 Prognozowany deficyt pracowników ds. techniki dentystycznej w województwie podlaskim na lata 2019-2023

Pracownicy ds. techniki denty- stycznej - progno- za 2019	Pracownicy ds. techniki denty- stycznej- progno- za 2020	Pracownicy ds. techniki denty- stycznej- progno- za 2021	Pracownicy ds. techniki denty- stycznej – prog- noza 2022	Pracownicy ds. techniki denty- stycznej – prog- noza 2023
Legenda	– równowa- ga popytu i podaży	- deficyt po- szukujących pracy	- duży deficyt poszukujących pracy	- brak oceny

Źródło: portal barometrzwodow.pl

Na większości obszaru województwa podlaskiego relacja między zapotrzebowaniem na pracowników ds. techniki dentystycznej oraz liczbą kandydatów do pracy w tym zawodzie była w latach 2019-2023, według przedstawionych prognoz, w stanie równowagi. Lokalnie notowane były deficyty pracowników z tej grupy; w 2023 roku zawód technika dentystycznego może być zawodem deficytowym w powiecie hajnowskim.

Tabela 20 Prognozowany deficyt logopedów i audiofonologów w województwie podlaskim na lata 2019-2023

Logopedzi i audiofonolodzy - prognoza 2019	Logopedzi i audiofonolodzy – prognoza 2020	Logopedzi i audiofonolodzy– prognoza 2021	Logopedzi i audiofonolodzy – prognoza 2022	Logopedzi i audiofonolodzy – prognoza 2023
Legenda	– równowa- ga popytu i podaży	- deficyt po- szukujących pracy	- duży deficyt poszukujących pracy	- brak oceny

Źródło: portal barometrzwodow.pl

Logopedzi i audiofonolodzy w analizowanych latach 2019-2023 wykazywali równowagę w relacji popyt-podaż pracowników. Deficyty pracowników występowały w pojedynczych powiatach. W 2023 roku prognozuje się występowanie deficytów logopedów i audiofonologów w powiatach: augustowskim, siemiatyckim, monieckim.

Na występujące deficyty w zawodach medycznych na terenie województwa podlaskiego zwracają również uwagę autorzy raportu „Zapotrzebowanie rynku pracy/placówek medycznych na kwalifikacje i kompetencje zawodowe personelu medycznego – województwo podlaskie”. Na podstawie informacji w nim zawartych można stwierdzić, że w tym regionie największe deficyty dotyczą osób wykonujących takie zawody jak: lekarze, pielęgniarki ze specjalizacją medycyna rodzinna, pediatrzy, położne oraz pielęgniarki środowiskowe. Braki kadrowe dotyczące któregoś z wyżej wymienionych zawodów zgłosiło 90,0% punktów podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) działających na terenie województwa podlaskiego, których przedstawiciele wzięli udział w badaniu ilościowym, zrealizowanym na potrzeby wyżej wymienionego raportu⁶². Niedobory dotyczące sekretarzy medycznych zgłaszało 25,0% przedstawicieli POZ biorących udział w badaniu. 13,0% ankietowanych zadeklarowało również brak wystarczającej liczby rejestratorek medycznych. 3,0% badanych zadeklarowało natomiast deficyty dotyczące kadry zarządzającej daną placówką.

Z przywoływanego dokumentu wynika także, że w przypadku punktów ambulatoryjnej opieki specjalistycznej działających na terenie województwa podlaskiego ich przedstawiciele zgłaszali braki kadrowe dotyczące lekarzy specjalistów, endokrynologów, hematologów, pulmonologów, kardiologów, psychiatrów (w tym psychiatrów dziecięcych), położnych, gastrologów, laryngologów oraz alergologów. Ponadto niedobory były zgłaszane w stosunku do fizjoterapeutów, psychologów, dietetyków, opiekunów osób starszych, sekretarzy/sekretarek medycznych (w tym asystentów/ek medycznych) oraz rejestratorów/rejestratorek⁶³.

6.2.2. Deficytowe i nadwyżkowe zawody medyczne w świetle badań empirycznych

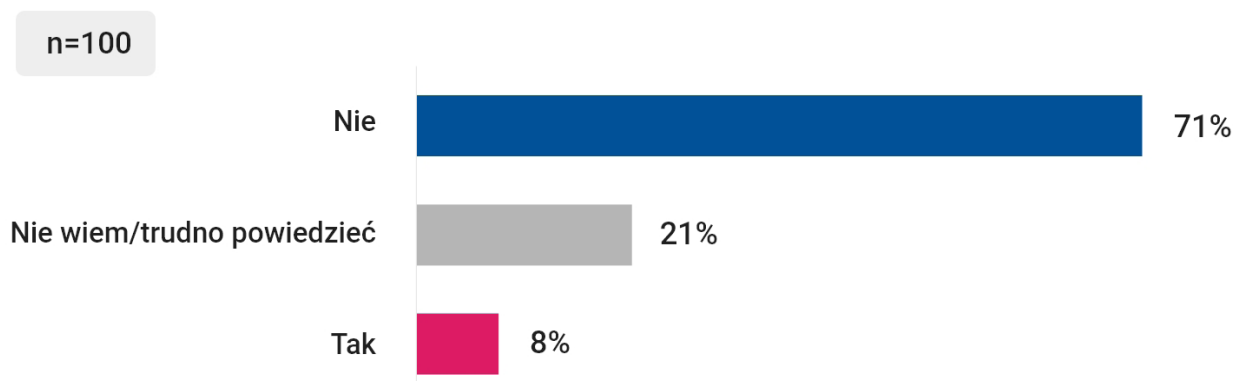
Większość ankietowanych reprezentujących podlaskie podmioty prowadzące działalność leczniczą, którzy wzięli udział w badaniu ankietowym, wskazało, iż ich zdaniem nie można mówić o nadwyżce kandydatów do pracy w żadnym zawodzie medycznym na terenie województwa podlaskiego. Na 100 respondentów taki właśnie pogląd wygłosiło 71 spośród nich (tj. 71,0%). Przeciwnego zdania było 8 ankietowanych (tj. 8,0%). Odpowiedź „nie wiem/trudno powiedzieć” wybrało natomiast 21 uczestników badania (tj. 21,0%).

62 Zob. Raport: Zapotrzebowanie rynku pracy/placówek medycznych na kwalifikacje i kompetencje zawodowe personelu medycznego – województwo podlaskie, IBS PRORESEARCH, Wrocław 2021, s. 26.

63 Zob. Tamże, s. 27.

Rysunek 13 Występowanie nadwyżki w zawodach medycznych na terenie województwa podlaskiego (mixed mode CATI/CAWI, n=100)

Czy można mówić o nadwyżce kandydatów do pracy w odniesieniu do któregoś z zawodów medycznych na terenie województwa podlaskiego?

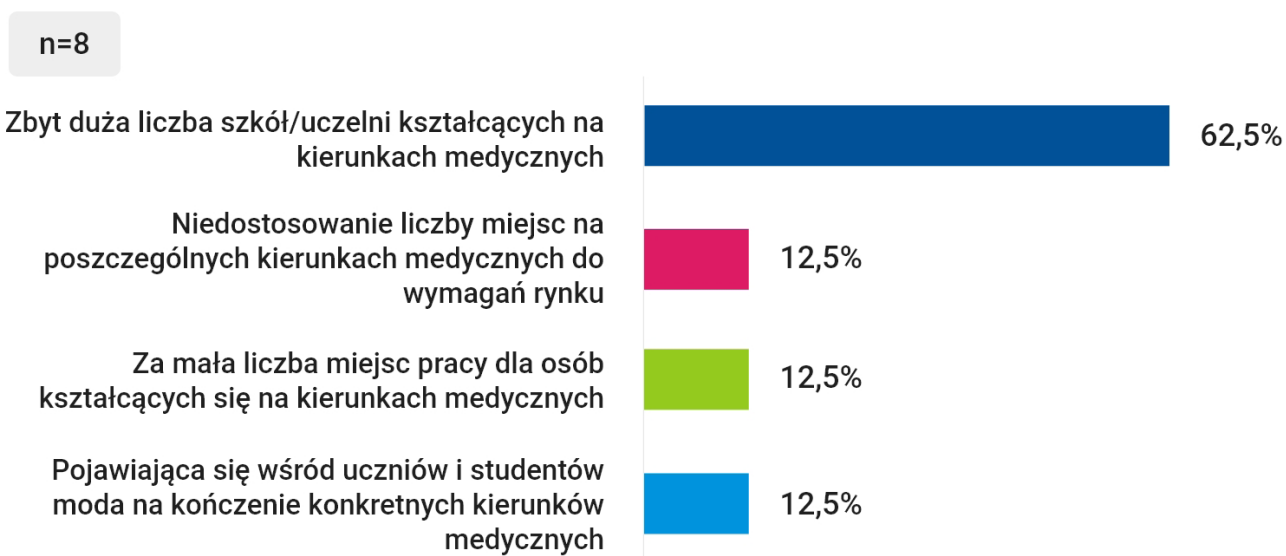
Źródło: Badanie własne.

Respondenci, którzy stwierdzili, że w województwie podlaskim występują nadwyżkowe zawody medyczne, zostali poproszeni o wskazanie przynajmniej jednego (lub kilku) z nich. Według 2 badanych do grupy zawodów nadwyżkowych należy diagnosta laboratoryjny. Po 1 wskazaniu otrzymały natomiast takie zawody, jak: asystentka stomatologiczna, magister farmacji, opiekun medyczny, pielęgniarka/położna, ratownik medyczny, salowa, stomatolog, technik farmaceutyczny. W opinii respondentów, którzy dostrzegają nadwyżkę kandydatów do pracy w zawodach medycznych, ten stan rzeczy wynika głównie ze zbyt dużej liczby szkół/uczelni kształcących na kierunkach medycznych – 62,5% wskazań wśród badanej grupy. Znacznie rzadziej wśród powodów podawano niedostosowanie liczby miejsc na poszczególnych kierunkach medycznych do wymagań rynku, za małą liczbę miejsc pracy dla osób kształcących się na kierunkach medycznych oraz pojawiającą się wśród uczniów i studentów modę na kończenie konkretnych kierunków medycznych – odpowiednio po 12,5% wskazań.

Należy jednak podkreślić, iż na to pytanie odpowiadało jedynie 8 osób, które w poprzednim pytaniu stwierdziły, iż na terenie województwa podlaskiego występują nadwyżki kandydatów do pracy w zawodach medycznych. W związku z tym do wyników należy podchodzić z odpowiednią ostrożnością.

Rysunek 14 Przyczyny nadwyżki kandydatów do pracy w zawodzie medycznym (mixed mode CATI/CAWI, n=8)

Jakie są przyczyny nadwyżki kandydatów do pracy w zawodach medycznych?

Źródło: Wyniki badań własnych.

Rekapitulując, wyniki przeprowadzonych badań pozwalają stwierdzić, iż występuje raczej deficyt niż nadwyżka kandydatów do pracy w zawodach medycznych. W tym miejscu należy jeszcze raz przypomnieć to, o czym pisano już na początku niniejszego raportu. Otóż badania jakościowe wykazały, iż w przypadku województwa podlaskiego można mówić o terytorialnym zróżnicowaniu zasobów pracy w zawodach medycznych. Białystok, w którym znajdują się zarówno uczelnie wyższe – kształcące lekarzy oraz pielęgniarki – jak i szkoły średnie i policealne kształcące na kierunkach medycznych, ma mniejszy problem z dostępnością kadr medycznych, aniżeli powiaty oddalone od niego. Analiza zamieszczonych w niniejszym rozdziale map, opracowanych na podstawie danych z portalu barometrzwodow.pl, pozwala stwierdzić, iż największe problemy z dostępnością kadr medycznych występują przede wszystkim na północy i na południu województwa, w powiatach wyraźnie oddalonych od stolicy regionu.

6.3. Struktura wiekowa i feminizacja kadr medycznych

W 2021 roku średni wiek lekarza w Polsce wyniósł 50,1 lat, a na obszarze województwa podlaskiego 49,4 lata (w 2019 roku było to 49,4 lat, w 2020 roku 49,8 lat). Średni wiek lekarza dentysty w Polsce wyniósł w 2021 roku 46,3 lat, a w województwie podlaskim 46,5 lat (w 2020 roku – 46,3 lat, w 2019 roku – 45,8 lat). Średni wiek pielęgniarki w Polsce wyniósł w 2021 roku 49,0 lat, z kolei w województwie podlaskim 48,5 lat (w 2020 roku – 48,7 lat, w 2019 roku – 48,4 lat). Średni wiek położnej w Polsce wyniósł w 2021 roku 46,7 lat, w Podlaskiem również 46,7 lat (w 2020 roku – 47,2 lat, w 2019 roku – 47,1 lat). Średni wiek fizjoterapeutów w Polsce w 2021 roku to 36,9 lat, w województwie podlaskim 35,9 lat (w 2020 roku – 35,7 lat, w 2019 roku – 35,2 lat). Średni wiek diagnostów laboratoryjnych w Polsce wyniósł w 2021 roku 43,9 lat, w województwie podlaskim było to 41,2 lat (w 2020 roku – 41,6 lat, w 2019 roku – 41,8 lat).

Średni wiek farmaceuty w Polsce wyniósł w 2021 roku 42,3 lat, w województwie podlaskim 40,6 lat (w 2020 roku – 40,8 lat, w 2019 roku – 40,4 lat)⁶⁴. Średni wiek kadr medycznych w województwie podlaskim był zatem na ogół zbliżony do średniego wieku kadr medycznych na terenie całej Polski. Jedynie w przypadku diagnostów laboratoryjnych oraz farmaceutów był on w województwie podlaskim zauważalnie niższy w porównaniu do reszty kraju.

Pracodawcy biorący udział w indywidualnych wywiadach pogłębionych wskazywali, iż obecnie w podmiotach leczniczych dominują dwie grupy wiekowe. Z jednej strony są to pracownicy starsi, którzy przekroczyli 50 rok życia, z drugiej w ostatnich latach miejscowym placówkom udało się pozyskać sporo pracowników, którzy stosunkowo niedawno ukończyli studia. Wyrwa istnieje natomiast w przypadku pracowników między 30 a 50 rokiem życia. Są to osoby, które kilka lub kilkanaście lat temu zdecydowały się na emigrację do innych krajów, gdzie warunki pracy i płacy pozostawały wówczas bardziej atrakcyjne.

„50+ trochę jest, potem między 30 a 50 jest dziura i teraz znowu - 25+ do 30. Czyli te osoby zastąpią. Ale widać było taką lukę pokoleniową – osób w wieku 40-50 jest bardzo mało - tylko poszczególne jednostki. Nie ma w takim przedziale wieku ludzi. Spowodowane jest to niskimi zarobkami w służbie zdrowia. Były czasy, że oni zarabiali wszyscy mało - elektroradiolodzy, psycholog, logopeda, technik analityki medycznej - wszyscy, to było na pograniczu płacy minimalnej. Praca w szpitalu nie była atrakcyjna”.

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Białymstoku

Według danych udostępnionych przez Bank Danych Lokalnych GUS, w województwie podlaskim w 2021 roku spośród ogólnej liczby 5193 lekarzy pracujących z pacjentem 38,5% stanowili mężczyźni, natomiast 61,5% to były kobiety. W skali całej Polski spośród ogólnej liczby 154 291 lekarzy pracujących z pacjentem 42,5% stanowili mężczyźni, natomiast 57,5% kobiety. W województwie podlaskim można zatem mówić o zauważalnie wyższym stopniu feminizacji zawodu lekarza w porównaniu do reszty kraju⁶⁵.

Podobnie spośród 1294 dentystów pracujących na terenie województwa podlaskiego w 2021 roku, 21,3% stanowili mężczyźni, natomiast 78,7% stanowiły kobiety. Dla porównania warto dodać, że w ogólnej populacji dentystów w Polsce w 2021 roku 26,4% stanowili mężczyźni, 73,6% stanowiły kobiety. Konkludując, również w zawodzie lekarza dentysty wskaźnik feminizacji w województwie podlaskim jest wyraźnie wyższy niż w pozostałych częściach kraju⁶⁶.

Jeszcze wyższy wskaźnik feminizacji notowany jest w stosunku do farmaceutów. W grupie 891 farmaceutów pracujących na terenie województwa podlaskiego w 2021 roku, 12,6% stanowili mężczyźni, natomiast 87,4% - kobiety. Dla porównania warto dodać, że w ogólnej populacji farmaceutów w Polsce w 2021 roku 17,1% stanowili mężczyźni, 82,9% - kobiety. Konkludując, również w zawodzie farmaceuty wskaźnik feminizacji w województwie podlaskim jest wyraźnie wyższy niż w pozostałych częściach kraju⁶⁷.

64 Opracowano na podstawie danych z Bazy Analiz Systemowych i Wdrożeniowych, <https://basiw.mz.gov.pl/mapy-informacje/mapa-2022-2026/analizy/kadry-medyczne/kadry-medyczne/> (17.10.2023).

65 Zob. Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/metadane/podgrupy/265> (03.10.2023).

66 Tamże.

67 Zob. Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/metadane/podgrupy/265> (03.10.2023).

Również zawód fizjoterapeuty należy do grona tych, które znacznie częściej wykonują kobiety aniżeli mężczyźni. Według danych Krajowej Izby Fizjoterapeutów w województwie podlaskim, we wrześniu 2023 roku, spośród ogólnej liczby 1 883 fizjoterapeutów 73,8% stanowiły kobiety (1 389), 26,2% mężczyźni (494)⁶⁸.

W przypadku innych zawodów medycznych w momencie opracowywania raportu nie były dostępne dane dotyczące współczynnika feminizacji.

6.4. Zjawisko braku zastępowalności pokoleń

Rozmowy z badanymi przedstawicielami środowiska medycznego pracodawców przeprowadzone w ramach indywidualnych wywiadów pogłębionych, jak również zogniskowanego wywiadu grupowego, wykazały, iż zjawisko braku zastępowalności pokoleń dotyka wiele podmiotów, które działają w sektorze służby zdrowia na obszarze województwa podlaskiego. W sposób szczególny dotyczy ono lekarzy niektórych „wymagających” specjalizacji, takich jak ginekologia oraz chirurgia. Jeden z rozmówców wskazywał wręcz, iż w niektórych podlaskich podmiotach służby zdrowia przejście chirurga na emeryturę może prowadzić do zamknięcia całego oddziału.

„(...) Chirurgów po prostu nie ma. Chirurdzy, którzy obecnie pracują, prawie wszyscy są w wieku tuż przed emeryturą. Młodych ludzi nie ma albo są to pojedyncze osoby. Nie ma w ogóle zastępowalności pokoleń. Jeżeli jeden chirurg odchodzi na emeryturę, to trzeba zastanawiać się nad zamykaniem oddziału, bo nie ma kadry (...).”

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Sokółce

Kolejnym zawodem, w którym zastępowalność pokoleń nie występuje, ma być także analityk medyczny. W tym przypadku problem z zastępowalnością pokoleń wynika, zdaniem jednego z rozmówców, przede wszystkim z zaprzestania nauki na kierunku „technik analityki medycznej” na poziomie średnim. Niejako „w zastępstwie” realizowane są studia na kierunku „analityka medyczna”. Osoby, które kończą ten kierunek, często muszą wykonywać jednak czynności poniżej swoich kwalifikacji – takie, jak np. pobieranie krwi.

„Chciałam zwrócić uwagę na taki zawód medyczny, gdzie ta zastępowalność pokoleniowa w ogóle nie występuje w tej chwili i to jest technik analityki medycznej. Nie ma kształcenia, nie prowadzi się kształcenia techników analityki medycznej. Część kompetencji mogą przejmować diagności laboratoryjni, ale jest to nieracjonalne. Po co diagnosta laboratoryjny ma pobierać krew do badania dla pacjenta? Za kilka lat przewiduję tu kompletny dramat”.

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Białymstoku 2

Rekapitulując, przeprowadzone rozmowy z ekspertami wykazały, iż zjawisko braku zastępowalności pokoleń w zawodach medycznych jest problemem, z którym musi mierzyć się podlaski sektor usług medycznych. Problem ten występuje przede wszystkim w odniesieniu do lekarzy specjalistów – ginekologów oraz chirurgów, jak również w stosunku do techników analityki medycznej, którzy nie są obecnie kształceni.

⁶⁸ Zob. Infografika na stronie podlaskiego oddziału Krajowej Izby Fizjoterapeutów <https://kif.info.pl/region-podlaski/> (03.10.2023).

Obowiązki tych ostatnich muszą przejmować diagności laboratoryjni – co jednak wiąże się z wykonywaniem przez nich pracy poniżej swoich kwalifikacji.

6.5. Dostępność kadry medycznej na terenie województwa podlaskiego – podsumowanie

Podsumowując informacje przedstawione na wcześniejszych stronach, można stwierdzić, że w województwie podlaskim wskaźniki osób praktykujących zawody medyczne na 10 000 mieszkańców prezentują się relatywnie dobrze w porównaniu z pozostałą częścią kraju. Województwo podlaskie zajmowało bowiem w 2022 roku 3 lokatę spośród wszystkich 16 województw pod względem liczby lekarzy oraz liczby lekarzy dentyistów przypadających na 10 000 mieszkańców. W przypadku liczby pielęgniarek przypadających na 10 000 mieszkańców województwo podlaskie zajęło w 2022 roku 2 pozycję, a w przypadku ratowników medycznych zajęło ono w 2020 roku 5 pozycję. Pod względem liczby położnych przypadających na 10 000 kobiet województwo podlaskie zajmowało w 2022 roku 5 pozycję spośród wszystkich województw.

Gorszą pozycję województwo podlaskie zajęło pod względem liczby fizjoterapeutów przypadających na 10 000 mieszkańców. W tym przypadku była to 13 lokata. Należy jednak zaznaczyć, iż między rokiem 2016 a 2023 liczba fizjoterapeutów w tym województwie zwiększyła się o ponad 100% (blisko 1 000 osób). Województwo podlaskie okazało się natomiast liderem pod względem liczby diagnostów laboratoryjnych przypadających na 10 000 mieszkańców.

Dane OECD, które również zostały przywołane na poprzednich stronach, nieco niuansują jednak wyżej określony obraz. W ich świetle okazuje się bowiem, że w innych, często sąsiednich krajach, liczba lekarzy oraz pielęgniarek przypadających na 10 000 mieszkańców, jest zauważalnie wyższa niż w Polsce oraz w województwie podlaskim. Równocześnie jednak warto zdecydowanie podkreślić, iż w przypadku lekarzy dentyistów oraz położnych wskaźniki te są w wielu krajach niższe niż w województwie podlaskim. Jest to element, który zdecydowanie może wyróżniać ten region na medycznej mapie całej Europy.

Badania ilościowe zrealizowane wśród podlaskich przedstawicieli podmiotów wykonujących działalność leczniczą potwierdzają, że dostępność kadry medycznej odpowiada na zapotrzebowanie tych podmiotów. Świadczy o tym średnia ocena dostępności medycznej na poziomie 4,40. Warto jednak zaznaczyć, iż w badaniach tych brali udział przede wszystkim przedstawiciele mniejszych podmiotów działających w sektorze ochrony zdrowia. Z kolei analiza danych zastanych wykazała, że w odniesieniu do lekarzy, pielęgniarek, ratowników medycznych, fizjoterapeutów prognozowane są w województwie podlaskim deficyty. W przypadku dwóch pierwszych zawodów problem deficytów może być stosunkowo duży. W tym miejscu należy bowiem rozróżnić sytuację mniejszych podmiotów, np. prywatnych gabinetów, od sytuacji przychodni oraz szpitali. Szpital, aby mógł funkcjonować, musi zatrudniać często przynajmniej kilkuset pracowników, w związku z tym w większym stopniu może doświadczać trudności w znalezieniu kadr z odpowiednim wykształceniem.

Właściciele prywatnych gabinetów mogą natomiast zatrudniać pojedynczych pracowników, bądź nawet nie zatrudniać ich wcale i samodzielnie świadczyć usługi medyczne. W ich przypadku problem z dostępnością kadr może mieć mniejsze znaczenie. O ile zatem województwo podlaskie wyróżnia się na tle kraju pod względem dostępności kadr medycznych, o tyle należy pamiętać, iż mimo wszystko w województwie tym istnieje duże zróżnicowanie terytorialne i strukturalne deficytów pod tym względem. Rozwiązaniem tego problemu mogłoby być zachęcenie większej liczby młodych ludzi do rozpoczęcia nauki na kierunkach medycznych, w których występują braki kadrowe oraz, później, do podejmowania pracy w mniejszych miejscowościach i powiatach peryferyjnych. W obliczu postępujących procesów starzenia się społeczeństwa można spodziewać się bowiem rosnącego zapotrzebowania na medyków w przyszłości.

7. CZYNNIKI WPŁYWAJĄCE NA POZIOM ZAPOTRZEBOWANIA NA PRACOWNIKÓW

7.1. Charakterystyka sektora usług medycznych w województwie podlaskim oraz dynamika jego rozwoju

Sektor usług medycznych na terenie województwa podlaskiego tworzy szereg podmiotów publicznych i prywatnych. W tym miejscu, na potrzeby niniejszego raportu, można przyjąć, iż są to wszystkie podmioty zarejestrowane w rejestrze REGON, które przyporządkowane są do następujących sekcji i działów PKD 2007:

- ☑ Sekcja Q, dział 86.1 (działalność szpitali), 86.2 (praktyka lekarska), 86.9 (pozostała działalność w zakresie opieki zdrowotnej), 87.1 (pomoc społeczna z zakwaterowaniem zapewniająca opiekę pielęgniarską);
- ☑ Sekcja G, dział 47.73 (Sprzedaż detaliczna wyrobów farmaceutycznych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach).

W poniższych tabelach znajdują się dane z rejestru REGON, które obrazują zmiany liczby podmiotów mieszczących się w wyżej wymienionych sekcjach i działach.

Tabela 21 Liczba podmiotów w województwie podlaskim mieszczących się w sekcji Q dział 86.1 PKD 2007 (działalność szpitali)

Sekcja Q, dział 86.1 PKD 2007 (działalność szpitali)					
	Ogółem	0-9 pracowników	10-49 pracowników	50-249 pracowników	250 pracowników i więcej
2023 rok (30 czerwca)	57	27	6	8	16
2022 rok (31 grudnia)	57	27	6	8	16
2021 rok (31 grudnia)	57	27	6	8	16
2020 rok (31 grudnia)	58	28	6	8	16
2019 rok (31 grudnia)	60	30	6	8	16
2018 rok (31 grudnia)	62	31	8	7	16

Sekcja Q, dział 86.1 PKD 2007 (działalność szpitali)					
	Ogółem	0-9 pracowników	10-49 pracowników	50-249 pracowników	250 pracowników i więcej
2017 rok (31 grudnia)	64	33	8	7	16
2016 rok (31 grudnia)	62	31	8	7	16
2015 rok (31 grudnia)	57	25	9	7	16

Źródło: Tablice kwartalne REGON 2015-2022, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/podmioty-gospodarcze-wyniki-finansowe/zmiany-strukturalne-grup-podmiotow/kwartalna-informacja-o-podmiotach-gospodarki-narodowej-w-rejestrze-regon-rok-2023,7,13.html> (01.08.2023).

W tym miejscu warto zauważyć, iż w dziale 86.1 sekcji Q PKD 2007 kwalifikowane są nie tylko wszelkiego rodzaju szpitale, lecz również m.in. działalność sanatoriów, centrów rehabilitacyjnych, izb przyjęć, aptek szpitalnych. Wyjaśnia to obecność w powyższym zestawieniu wielu podmiotów liczących 0-9 pracowników. Dokonując analizy wyżej ukazanych danych, warto zauważyć, iż liczba podmiotów w kolejnych latach nie ulegała znaczącym zmianom. W czerwcu 2023 roku ich ogólna liczba była dokładnie taka sama jak pod koniec roku 2015 (57). W przypadku największych podmiotów – zatrudniających przynajmniej 250 pracowników – ich liczba w latach 2015-2023 wynosiła 16 i nie ulegała żadnym wahaniom. Podobnie było w przypadku pozostałych kategorii podmiotów, gdzie zmian nie odnotowano, lub były one bardzo niewielkie. Podsumowując, liczba podmiotów ujętych w rejestrze REGON w dziale 86.1 sekcji Q, które działają na terenie województwa podlaskiego, nie uległa w latach 2015-2023 istotnym zmianom.

Tabela 22 Liczba podmiotów w województwie podlaskim mieszczących się w sekcji Q dział 86.2 PKD 2007 (praktyka lekarska)

Sekcja Q, dział 86.2 PKD 2007 (praktyka lekarska)					
	Ogółem	0-9 pracowników	10-49 pracowników	50-249 pracowników	250 pracowników i więcej
2023 rok (30 czerwca)	4626	4555	65	4	2
2022 rok (31 grudnia)	4568	4497	65	4	2
2021 rok (31 grudnia)	4486	4414	66	4	2
2020 rok (31 grudnia)	4384	4314	64	4	2
2019 rok (31 grudnia)	4367	4297	64	4	2
2018 rok (31 grudnia)	4323	4252	65	4	2

Sekcja Q, dział 86.2 PKD 2007 (praktyka lekarska)					
	Ogółem	0-9 pracowników	10-49 pracowników	50-249 pracowników	250 pracowników i więcej
2017 rok (31 grudnia)	4256	4186	64	4	2
2016 rok (31 grudnia)	4188	4120	62	4	2
2015 rok (31 grudnia)	4131	4062	63	4	2

Źródło: Tablice kwartalne REGON 2015-2022, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/podmioty-gospodarcze-wyniki-finansowe/zmiany-strukturalne-grup-podmiotow/kwartalna-informacja-o-podmiotach-gospodarki-narodowej-w-rejestrze-regon-rok-2023,7,13.html> (01.08.2023).

W powyższej tabeli zawarte są zbiorcze dane dotyczące podmiotów prowadzących ogólną praktykę lekarską, specjalistyczną praktykę lekarską oraz praktykę dentystyczną, przy czym największy odsetek w 2023 roku (stan na 30.06) stanowiły podmioty prowadzące specjalistyczną praktykę lekarską (47,4%), pozostałe zaś odpowiednio: 26,9% - ogólna praktyka lekarska i 25,7% praktyka dentystyczna. Te rodzaje działalności medycznej mogą być prowadzone w różnych placówkach, takich jak przychodnie (ogólne, przyszpitalne, medycyny pracy, przy domach pomocy społecznej), placówki specjalistyczne inne niż szpitale, prywatne gabinety oraz w domu pacjenta⁶⁹. Warto zauważyć, iż w okresie od grudnia 2015 roku do końca czerwca 2023 roku liczba tego rodzaju podmiotów zwiększyła się o 12,0%. Wzrost ten dotyczył jednak przede wszystkim mikroprzedsiębiorstw, liczba przedsiębiorstw zatrudniających 10 i więcej pracowników nie ulegała natomiast istotniejszym zmianom.

Tabela 23 Liczba podmiotów w województwie podlaskim mieszczących się w sekcji Q dział 86.9 PKD 2007 (pozostała działalność w zakresie opieki zdrowotnej)

Sekcja Q, dział 86.9 PKD 2007 (pozostała działalność w zakresie opieki zdrowotnej)					
	Ogółem	0-9 pracowników	10-49 pracowników	50-249 pracowników	250 pracowników i więcej
2023 rok (30 czerwca)	2755	2730	19	4	2
2022 rok (31 grudnia)	2692	2666	20	4	2
2021 rok (31 grudnia)	2682	2602	20	4	2
2020 rok (31 grudnia)	2431	2406	19	4	2

69 Zob. <http://www.klasyfikacje.gofin.pl/pkd/5,2,1502,opieka-zdrowotna.html> (02.08.2023).

Sekcja Q, dział 86.9 PKD 2007 (pozostała działalność w zakresie opieki zdrowotnej)					
	Ogółem	0-9 pracowni- ków	10-49 pracowni- ków	50-249 pracow- ników	250 pracowni- ków i więcej
2019 rok (31 grudnia)	2271	2247	18	4	2 57
2018 rok (31 grudnia)	2132	2108	18	4	2
2017 rok (31 grudnia)	1993	1969	18	4	2
2016 rok (31 grudnia)	1831	1806	20	3	2
2015 rok (31 grudnia)	1722	1699	18	3	2

Źródło: Tablice kwartalne REGON 2015-2022, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/podmioty-gospodarcze-wyniki-finansowe/zmiany-strukturalne-grup-podmiotow/kwartalna-informacja-o-podmiotach-gospodarki-narodowej-w-rejestrze-regon-rok-2023,7,13.html> (01.08.2023).

W dziale 86.9 sekcji Q PKD 2007 kwalifikowana jest m.in. działalność fizjoterapeutyczna (16,4% podmiotów zarejestrowanych w dziale 86.9 w końcu czerwca 2023 r.), działalność pogotowia ratunkowego (13,1%), praktyka pielęgniarek i położnych (najliczniejsza – 34,3%) oraz działalność paramedyczna (4,5%).

Liczba podmiotów prowadzących pozostałą działalność w zakresie opieki zdrowotnej uległa w latach 2015-2023 istotnemu zwiększeniu. Liczba tego rodzaju działających podmiotów w roku 2023 była o 1033 większa niż w 2015 roku. Odnotowany wzrost sięgał zatem 60,0%. W tym miejscu należy dodać, iż w omawianym okresie zwiększyła się przede wszystkim liczba mikroprzedsiębiorstw zatrudniających od 0 do 9 pracowników. Liczba większych zakładów pracy utrzymywała się na niemal niezmiennym poziomie.

Tabela 24 Liczba podmiotów w województwie podlaskim mieszczących się w sekcji Q dział 87.1 PKD 2007 (pomoc społeczna z zakwaterowaniem zapewniającym opiekę pielęgnarską)

Sekcja Q, dział 87.1 PKD 2007 (pomoc społeczna z zakwaterowaniem zapewniającym opiekę pielęgnarską)					
	Ogółem	0-9 pracowników	10-49 pracowników	50-249 pracowników	250 pracowników i więcej
2023 rok (30 czerwca)	6	4	1	1	0
2022 rok (31 grudnia)	5	3	1	1	0
2021 rok (31 grudnia)	4	3	0	1	0
2020 rok (31 grudnia)	3	2	0	1	0
2019 rok (31 grudnia)	3	2	0	1	0
2018 rok (31 grudnia)	4	3	0	1	0
2017 rok (31 grudnia)	4	3	0	1	0
2016 rok (31 grudnia)	2	1	0	1	0
2015 rok (31 grudnia)	2	1	0	1	0

Źródło: Tablice kwartalne REGON 2015-2022, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/podmioty-gospodarcze-wyniki-finansowe/zmiany-strukturalne-grup-podmiotow/kwartalna-informacja-o-podmiotach-gospodarki-narodowej-w-rejestrze-regon-rok-2023,7,13.html> (01.08.2023).

Liczba podmiotów świadczących pomoc społeczną z zakwaterowaniem zapewniającym opiekę pielęgnarską (są to m.in. domy pomocy społecznej, domy rehabilitacyjne) zwiększyła się w latach 2015-2023 o 4 tego rodzaju placówki (wzrost o 200,0%). Należy zauważyć, iż działalność tego typu prowadzą w województwie podlaskim przede wszystkim mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające nie więcej niż 9 pracowników. W całym analizowanym okresie tylko 1 podmiot zatrudniał od 50 do 249 pracowników.

Tabela 25 Liczba podmiotów w województwie podlaskim mieszczących się w sekcji G dział 47.73 PKD 2007 (Sprzedaż detaliczna wyrobów farmaceutycznych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach)

Sekcja G, dział 47.73 PKD 2007 (Sprzedaż detaliczna wyrobów farmaceutycznych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach)					
	Ogółem	0-9 pracowników	10-49 pracowników	50-249 pracowników	250 pracowników i więcej
2023 rok (30 czerwca)	338	322	14	1	1
2022 rok (31 grudnia)	340	324	14	1	1
2021 rok (31 grudnia)	352	335	15	1	1
2020 rok (31 grudnia)	355	338	15	1	1
2019 rok (31 grudnia)	362	345	15	1	1
2018 rok (31 grudnia)	370	353	15	1	1
2017 rok (31 grudnia)	393	376	15	1	1
2016 rok (31 grudnia)	395	378	15	1	1
2015 rok (31 grudnia)	400	385	13	1	1

Źródło: Tablice kwartalne REGON 2015-2022, <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/podmioty-gospodarcze-wyniki-finansowe/zmiany-strukturalne-grup-podmiotow/kwartalna-informacja-o-podmiotach-gospodarki-narodowej-w-rejestrze-regon-rok-2023,7,13.html> (01.08.2023).

Liczba podmiotów prowadzących działalność w zakresie sprzedaży detalicznej wyrobów farmaceutycznych prowadzonych w wyspecjalizowanych sklepach w latach 2015-2023 uległa pewnemu zmniejszeniu. W roku 2023 była ona bowiem o 15,5% niższa niż w roku 2015. Równocześnie warto jednak zauważyć, iż zmniejszyła się o 16,4% liczba najmniejszych podmiotów liczących od 0 do 9 pracowników. W latach 2016-2023 liczba podmiotów liczących 50 i więcej pracowników nie uległa żadnym zmianom.

Rekapitulując, największy udział w puli wszystkich podlaskich podmiotów działających w branży medycznej mają podmioty zatrudniające od 0-9 pracowników. Łącznie w 2023 roku na obszarze województwa podlaskiego działało 7638 podmiotów zakwalifikowanych do wymienionych

na początku rozdziału sekcji oraz działów rejestru REGON. Podmiotów zatrudniających od 10 do 49 pracowników było w 2023 roku łącznie 105. Z kolei podmiotów zatrudniających 50-249 pracowników było 18, a podmiotów zatrudniających 250 pracowników i więcej 21. Oznacza to, iż udział podmiotów zatrudniających 0-9 pracowników w całości podlaskiego sektora medycznego wynosi 98,1%.

7.1.1. Szpitale i zakłady opieki zdrowotnej

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2021 roku na terenie województwa podlaskiego działały 34 szpitale ogólne. W latach wcześniejszych ich liczba kształtowała się następująco:

- ☑ W 2020 roku – 34 szpitale ogólne.
- ☑ W 2019 roku – 32 szpitale ogólne.
- ☑ W 2018 roku – 34 szpitale ogólne.
- ☑ W 2018 roku – 34 szpitale ogólne.
- ☑ W 2017 roku – 36 szpitali ogólnych.
- ☑ W 2016 roku – 37 szpitali ogólnych.
- ☑ W 2015 roku – 34 szpitale ogólne.
- ☑ W 2014 roku – 36 szpitali ogólnych.
- ☑ W 2013 roku – 35 szpitali ogólnych.
- ☑ W 2012 roku – 33 szpitale ogólne⁷⁰.

Zgodnie z danymi Narodowego Funduszu Zdrowia w 2023 roku na obszarze województwa podlaskiego funkcjonują 3 szpitale o charakterze ogólnopolskim:

- ☑ Uniwersytecki Szpital Kliniczny w Białymstoku,
- ☑ Uniwersytecki Dziecięcy Szpital Kliniczny im. L. Zamenhofa w Białymstoku,
- ☑ Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Białymstoku⁷¹.

W województwie podlaskim działa ponadto 16 szpitali I stopnia, 2 szpitale II stopnia, 1 szpital III stopnia oraz 1 szpital onkologiczny. Łącznie zatem na terenie tegoż województwa podlaskiego funkcjonują obecnie 23 placówki szpitalne. Do szpitali I stopnia zostały przez Narodowy Fundusz Zdrowia zakwalifikowane następujące placówki:

- ☑ Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Augustowie (ul. Szpitala 12, 16-300 Augustów);
- ☑ Poliklinika Ginekologiczno-Położnicza Szpital (ul. Zamenhofa 19, 15-435 Białystok);
- ☑ Samodzielny Szpital Miejski im. PCK (ul. Sienkiewicza 79, 15-003 Białystok);
- ☑ Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Bielsku Podlaskim (ul. Kleszczelowska 1, 17-100 Bielsk Podlaski);

⁷⁰ Dane udostępnione przez Główny Urząd Statystyczny na portalu Bank Danych Lokalnych.

⁷¹ Zob. Wykaz podlaskich szpitali zakwalifikowanych do systemu podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń opieki zdrowotnej (PSZ), https://www.nfz.gov.pl/download/gfx/nfz/pl/defaultstronaopisowa/547/2/1/p_zalacznik_nr_1__stan_na_06.07.2023.pdf (25.07.2023).

- ☑ Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Dąbrowie Białostockiej (ul. Skłodowskiej 15, 16-200 Dąbrowa Białostocka);
- ☑ Szpital Ogólny im. Dr. W. Gineła w Grajewie (ul. Konstytucji 3 Maja 34, 19-200 Grajewo);
- ☑ Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Hajnówce (ul. Dowgirda 9, 17-200 Hajnówka);
- ☑ Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej im. Dr. E. Jelskiego (ul. Grodzieńska 96, 19-120 Knyszyn);
- ☑ Szpital Ogólny w Kolnie (ul. Wojska Polskiego 69, 18-500 Kolno);
- ☑ Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Łapach (ul. Korczaka 23, 18-100 Łapy);
- ☑ Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Mońkach (ul. Aleja Niepodległości 9, 19-100 Mońki);
- ☑ Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sejnach (ul. Rittlera 2, 16-500 Sejny);
- ☑ Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Siemiatyczach (ul. Szpitalna 8, 17-300 Siemiatycze);
- ☑ Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sokółce (ul. Sikorskiego 40, 16-100 Sokółka);
- ☑ Szpital Ogólny w Wysokim Mazowieckim (ul. Szpitalna 5, 18-200 Wysokie Mazowieckie);
- ☑ Szpital Powiatowy w Zambrowie (ul. Jana Pawła II 3, 18-300 Zambrów)⁷².

Do szpitali II stopnia zostały na terenie województwa podlaskiego zakwalifikowane następujące placówki:

- ☑ Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Wojewódzki Szpital Zespolony im. J. Śniadeckiego (ul. Marii Skłodowskiej-Curie 26, 15-950 Białystok);
- ☑ Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Hajnówce (ul. Doc. Adama Dowgirda 9, 17-200 Hajnówka)⁷³.

Do szpitali III stopnia na terenie województwa podlaskiego Narodowy Fundusz Zdrowia zakwalifikował 2 placówki:

- ☑ Szpital Wojewódzki im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Łomży (ul. Aleja Piłsudskiego 11, 18-404 Łomża);
- ☑ Szpital Wojewódzki im. Dr. L. Rydygiera w Suwałkach (ul. Szpitalna 60, 16-400 Suwałki).

Jedynym szpitalem onkologicznym działającym na terenie województwa podlaskiego jest:

- ☑ Białostockie Centrum Onkologii im. Marii Skłodowskiej-Curie (ul. Ogrodowa 12, 15-027 Białystok).

⁷² Zob. Wykaz podlaskich szpitali zakwalifikowanych do systemu podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń opieki zdrowotnej (PSZ), https://www.nfz.gov.pl/download/gfx/nfz/pl/defaultstronaopisowa/547/2/1/p_zalacznik_nr_1__stan_na_06.07.2023.pdf (25.07.2023).

⁷³ Tamże.

7.1.2. Apteki oraz punkty apteczne

Do kolejnych podmiotów generujących popyt na pracowników medycznych należą apteki oraz punkty apteczne. W 2022 roku na terenie województwa podlaskiego funkcjonowało łącznie 411 ogólnodostępnych aptek oraz punktów aptecznych. Była to zarazem najmniejsza liczba działających aptek oraz punktów aptecznych w okresie dekady 2012-2022. Najwięcej tego typu placówek działało w 2017 roku. Wówczas na terenie województwa podlaskiego funkcjonowały łącznie 473 ogólnodostępne apteki oraz punkty apteczne. Od tego czasu zaobserwować można postępujący spadek liczby prowadzących działalność aptek oraz punktów aptecznych.

W poniższej tabeli znajdują się szczegółowe dane dotyczące zmiany liczby ogólnodostępnych aptek oraz punktów aptecznych w województwie podlaskim w latach 2012-2022.

Tabela 26 Ogólnodostępne apteki oraz punkty apteczne na obszarze województwa podlaskiego w latach 2012-2022

Rok	Liczba ogólnodostępnych aptek w województwie podlaskim	Liczba punktów aptecznych w województwie podlaskim
2022	366	45
2021	369	50
2020	369	49
2019	382	51
2018	398	54
2017	413	60
2016	406	59
2015	387	61
2014	386	66
2013	377	67
2012	352	64

Źródło: Główny Urząd Statystyczny/Bank Danych Lokalnych.

7.1.3. Laboratoria diagnostyczne

Na terenie województwa podlaskiego funkcjonuje także szereg laboratoriów diagnostycznych. Laboratorium diagnostyczne to placówka medyczna, która zajmuje się przeprowadzaniem różnorodnych badań i testów diagnostycznych w celu identyfikacji i oceny różnych stanów zdrowotnych pacjentów. Pracownicy laboratorium diagnostycznego, tacy jak technicy laboratoryjni i lekarze specjaliści (np. patolodzy), analizują próbki biologiczne, takie jak krew, mocz, kał, płyn mózgowo-rdzeniowy, tkanki, itp. w celu uzyskania informacji na temat stanu zdrowia pacjenta. Laboratoria diagnostyczne odgrywają kluczową rolę w procesie postawiania diagnozy i leczenia pacjentów. Poprzez dostarczanie dokładnych i wiarygodnych wyników badań, pomagają lekarzom w podejmowaniu właściwych decyzji terapeutycznych oraz monitorowaniu

skuteczności leczenia. Współpraca między laboratoriami diagnostycznymi a zespołem medycznym jest niezwykle istotna dla zapewnienia wysokiej jakości opieki zdrowotnej. Według danych pochodzących z Krajowej Izby Diagnostów Laboratoryjnych w województwie podlaskim działalność prowadzi 91 laboratoriów⁷⁴. W poniższej tabeli znajdują się szczegółowe dane dotyczące liczby laboratoriów w poszczególnych miejscowościach na terenie województwa podlaskiego.

Tabela 27 Liczba laboratoriów na terenie województwa podlaskiego; 2023 rok

Miejscowość	Liczba
Białystok	48
Suwałki	7
Łomża	7
Augustów	4
Grajewo	3
Bielsk Podlaski	3
Mońki	3
Sejny	2
Hajnówka	2
Siemiatycze	2
Kolno	2
Choroszcz	1
Sokółka	1
Dąbrowa Białostocka	1
Łapy	1
Wysokie Mazowieckie	1
Knyszyn	1
Lipsk	1
Zambrów	1

Źródło danych: Wykaz laboratoriów na stronie internetowej Krajowej Izby Diagnostów Laboratoryjnych kidl.org.pl

⁷⁴ Zob. Wykaz laboratoriów działających na terenie województwa podlaskiego na stronie Krajowej Izby Diagnostów Laboratoryjnych, https://kidl.org.pl/laboratory/index?LaboratorySearch%5Bentry_number%5D=&LaboratorySearch%5Bregistry_date%5D=&LaboratorySearch%5Bname%5D=&LaboratorySearch%5Bstreet%5D=&LaboratorySearch%5Bzip_code%5D=&LaboratorySearch%5Bcity%5D=&LaboratorySearch%5Bentity_name%5D=&LaboratorySearch%5Bprovince_id%5D=10&laboratorysearch%5Bentry_number%5D=&laboratorysearch_registr=&sort=zip_code&page=3 (25.07.2023).

7.1.4. Zakłady opiekuńczo lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze

Zakłady opiekuńczo lecznicze oraz pielęgnacyjno-opiekuńcze zapewniają pielęgnację pacjentów, którzy nie wymagają hospitalizacji, ale nie są samodzielni ze względu na stan zdrowia. Ośrodki sprawują opiekę medyczną całodobowo. Głównie obejmują opieką pacjentów przewlekłe chorych, z niepełnosprawnością lub po ciężkiej chorobie albo zabiegu operacyjnym. Długość pobytu w zakładzie jest uzależniona od stanu zdrowia i oceny w skali Barthel. Według danych Narodowego Funduszu Zdrowia obecnie (stan na lipiec 2023 roku) w województwie podlaskim funkcjonuje 19 tego rodzaju placówek⁷⁵.

7.2. Wpływ sektora usług medycznych na gospodarkę i rynek pracy w regionie

Życie gospodarcze i rynek pracy w województwie podlaskim tworzy szereg zróżnicowanych podmiotów. Zgodnie z danymi z rejestru REGON w województwie podlaskim, według stanu na dzień 30.06.2023 r., funkcjonowało łącznie 102 607 podmiotów gospodarczych deklarujących prowadzenie działalności. W tej liczbie największy udział miały podmioty zatrudniające od 0 do 9 pracowników – było ich 99 102. Podmiotów zatrudniających od 10 do 49 pracowników było wyraźnie mniej – 2 803. 681 zakładów pracy zatrudniało od 50 do 249 pracowników. Ponadto na terenie województwa podlaskiego funkcjonowały 84 duże zakłady pracy zatrudniające co najmniej 250 pracowników⁷⁶. Należy więc zauważyć, iż regionalny rynek pracy tworzą przede wszystkim mikrofirmy, których udział w puli wszystkich przedsiębiorstw w województwie podlaskim wynosi 96,5%. W tym miejscu należy jednak podkreślić, iż w pozostałych województwach mikroprzedsiębiorstwa notują bardzo podobny udział w ogólnej puli wszystkich przedsiębiorstw.

Na gospodarczej mapie województwa podlaskiego dominują podmioty związane z handlem hurtowym i detalicznym (tj. mieszczące się w sekcji G klasyfikacji PKD 2007). Ich udział w ogólnej puli wszystkich przedsiębiorstw działających w tym województwie wynosi bowiem 20,3%. Na drugim miejscu znajdują się firmy branży budowlanej. Ich udział w ogólnej puli przedsiębiorstw w województwie podlaskim wynosi 14,4%. Udział pozostałych branż wynosi mniej niż 10,0%. Udział branży związanej z opieką zdrowotną i pomocą społeczną (tj. podmioty mieszczące się w sekcji Q rejestru PKD) wynosi 7,6%. W sąsiadujących z województwem podlaskim województwach: warmińsko-mazurskim wskaźnik ten wynosi 7,4%, lubelskim – 7,2%, mazowieckim – 5,2%. W skali całego kraju udział podmiotów przypisanych do sekcji Q rejestru PKD wynosi 6,2%⁷⁷.

Dodatkowo warto podkreślić, iż w województwie podlaskim to właśnie w branży usług medycznych działalność prowadzi 21 podmiotów zatrudniających co najmniej 250 pracowników. Oznacza to, iż więcej niż co 4 duży zakład pracy w województwie podlaskim jest związany z branżą ochrony zdrowia i opieki społecznej. Na tej podstawie można skonstatować, iż szeroko rozumiany sektor usług medycznych ma zauważalny wpływ na gospodarkę i rynek pracy w województwie podlaskim⁷⁸.

75 Obliczenia własne na podstawie danych Narodowego Funduszu Zdrowia, <https://gsl.nfz.gov.pl/GSL/GSL/Uniwersalne> (04.10.2023).

76 Tablice dotyczące podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON deklarujących prowadzenie działalności według stanu na 30 czerwca 2023 r. Tablica 6. https://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosci/5504/7/13/1/tablice_kwartalne_regon_20230630.xlsx (22.08.2023).

77 Opracowano na podstawie: Tablice kwartalne REGON, stan na 30.06.2023 r.

78 Tamże.

7.3. Wpływ migracji zarobkowych na sytuację zatrudnieniową w podmiotach wykonujących działalność leczniczą

Przedstawiciele podmiotów wykonujących działalność leczniczą podczas indywidualnych wywiadów zgodnie przyznali, że aktualnie nie obserwują istotnie występującego zjawiska migracji zarobkowych w zawodach medycznych poza granice kraju. Zjawisko to występowało jeszcze jakiś czas temu, kiedy to szczególnie pielęgniarki wyjeżdżały za granicę, natomiast dziś tego typu zachowania występują raczej rzadko. Pojawiły się ponadto opinie, że aktualne zarobki w branży są na tyle dobre w sektorze medycznym, że wyjazd za granicę nie ma w bieżącej sytuacji uzasadnionego powodu. Migracje zdarzają się sporadycznie, ale dotyczy to nie tylko krajowej kadry, ale też kadry zagranicznej. Lekarze z zagranicy osiedlają się niejednokrotnie na stałe w Polsce.

„Uważam, że dosyć wysokie są u nas tutaj zarobki i może też dlatego tak tej imigracji nie zauważamy. Zatrudnieni u nas cudzoziemcy też wędrują, aczkolwiek jeśli chodzi o naszą tutaj jednostkę, to myślę, że tak z 10% osób zatrudnionych wyemigrowało gdzieś dalej. Te 90% na chwilę obecną zostało, aczkolwiek mówię – my dopiero gdzieś tam od 2020 roku zaczęliśmy zatrudniać tych lekarzy spoza Unii.”

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Suwałkach

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Suwałkach zwrócił uwagę, że spore znaczenie, w kontekście migracji w obrębie kraju, ma sam region. W branży medycznej, wśród młodej kadry, za bardziej atrakcyjne lokalizacje uznaje się duże miasta, stąd w miejscowościach mniejszych ta migracja w kierunku większych aglomeracji może występować częściej. Warta podkreślenia jest również wypowiedź przedstawiciela szpitala w Białymstoku, mówiąca o tym, że placówka nie ma problemów kadrowych, ponieważ jest jednostką kształcącą rezydentów. Mimo tego, że znaczna część lekarzy jest w wieku emerytalnym, placówka ta ma możliwość zawiązania współpracy zawodowej z przedstawicielami grupy rezydentów.

Podczas wywiadu grupowego powtarzały się opinie, że przywiązanie do miejsca zamieszkania wynika szczególnie często z posiadania rodziny na tym terenie. Jest to aspekt niezwykle istotny w kontekście migracji zarobkowych. Zdaniem uczestników wywiadu, wyjeżdżają raczej te osoby, które nie założyły dotychczas własnej rodziny i nie posiadają silnego związku z rodzicami. Rozmówcy podkreślali także, że województwo podlaskie nie jest atrakcyjne dla młodych przedstawicieli kadry medycznej, przede wszystkim ze względów zarobkowych, w związku z tym, nierzadko zdarzają się migracje do sąsiednich województw.

„Te osoby, które są jeszcze wolnymi ptakami, najczęściej wybierają jednak większe ośrodki, przynajmniej Białystok, a myślę, że część, niestety odpływa jeszcze gdzieś dalej. Bo nie ukrywając – zawsze płace były niższe na Podlasiu niż gdzie indziej - Mazowieckie po sąsiedzku, to już były inne stawki, więc odpływała ta kadra. Ta atrakcyjność finansowa na pewno bym powiedziała, jest ważna. Zostają ci, co muszą albo faktycznie widzą jakoś dla siebie tutaj lukę”.

Przedstawiciel samorządu pielęgniarskiego

W opinii przedstawiciela jednego ze szpitali, Polska jako miejsce pracy dla lekarzy jest znacznie mniej atrakcyjna od innych krajów europejskich, nie tylko ze względu na wysokość wynagrodzeń, ale też na czas pracy lekarzy. W związku z wciąż niedostateczną liczbą lekarzy na rynku, przedstawiciele zawodów medycznych pracują zbyt dużo godzin, co zupełnie odbiega od realiów w innych krajach, gdzie lekarz nie może wykonywać nadgodzin, bo domniemywa się ryzyko popełnienia przez niego błędów medycznych, w związku z jego zmęczeniem.

„Jeżeli spojrzymy na system szwedzki, (...) tam na przykład jest system monitoringu chirurgów, którzy wchodząc na salę chirurgiczną, odbijają swoją kartę i mają przebywać na tej sali określoną ilość godzin. Po wyjściu z tej sali, jeżeli znowu chirurg będzie musiał wejść na salę chirurgiczną, system go po prostu na tą salę nie wpuści, bo uważa, że taki chirurg, który już przepracował sześć, czy osiem godzin, jest na tyle zmęczony, że będzie popełniał błędy medyczne. My jeszcze do tego nie dojrzeliliśmy, finansowo przede wszystkim, bo nie mamy kadry i mamy za mało wynagradzaną tę kadrę”.

Przedstawiciel uczelni wyższej w Białymstoku 3

Przedstawiciel szkoły policealnej w Suwałkach zwrócił uwagę na to, że problem kształcenia zawodowego w branży medycznej i późniejszej migracji nie dotyczy wyłącznie lekarzy i pielęgniarek. Duże różnice w zarobkach dostrzegają opiekunowie medyczni, którzy w Niemczech, Holandii, Belgii czy Norwegii, opiekując się osobami starszymi, otrzymują istotnie wyższe wynagrodzenie, niż w Polsce. Polski system, który wykształcił osoby o tego typu profesjach, nie jest w stanie skonsumować oczekiwanego zysku.

7.4. Czynniki przyciągające i wypychające z pracy w zawodach medycznych

Praca w zawodach medycznych jest jednym z najważniejszych i najbardziej odpowiedzialnych zajęć, jakie można wykonywać. Jednocześnie jest to praca pełna wyzwań, stresu i ryzyka. W związku z powyższym w niniejszym podrozdziale uwaga będzie się koncentrować wokół zagadnień związanych z czynnikami, które przyciągają kandydatów do pracy w zawodach medycznych oraz czynników, które mogą ich z tej pracy wypychać. Taka analiza pozwoli zrozumieć, dlaczego niektórzy decydują się na karierę w obszarze opieki zdrowotnej, pozostając w niej przez wiele lat, podczas gdy inni mogą podjąć decyzję o jej opuszczeniu w trakcie swojej kariery.

Analiza wypowiedzi rozmówców, którzy wzięli udział w indywidualnych wywiadach pogłębionych pozwala stwierdzić, iż jednym z istotnych czynników przyciągających do pracy w zawodach medycznych jest aspekt finansowy. Rozmówcy wskazywali, że osoby wykonujące niektóre zawody medyczne (przede wszystkim lekarze z atrakcyjną z punktu widzenia rynku komercyjnego specjalizacją) mogą liczyć na wysokie wynagrodzenia.

„(...) W przypadku chociażby jakiegoś popularnego zawodu – endokrynologa, gdzie jest bardzo duże zapotrzebowanie w prywatnie, taki endokrynolog może zarabiać, 40000, 50000, 60000 zł, a nawet więcej miesięcznie. To jest na pewno duża zaleta, która przyciąga młodych absolwentów do tego zawodu”.

Przedstawiciel uczelni wyższej w Białymstoku 1

Szczególnie młodzi ludzie, którzy decydują o swojej przyszłości, mają, według jednego z rozmówców, brać pod uwagę przede wszystkim kwestię zarobków, na które mogą liczyć w danym zawodzie. Inne czynniki mają mieć dla nich dalece mniejsze znaczenie. W związku z powyższym niektóre podmioty decydują się na wypłacanie młodym absolwentom kierunków medycznych dodatków do ich wynagrodzenia, tylko po to, by osoby te nie odeszły do innego miejsca pracy.

„Spotkałam się z taką nonszalancją tych młodych ludzi - „co pani nam oferuje, ja pójdę do Lidla, dostanę więcej”. My wtedy, żeby ich zatrzymać zaoferowaliśmy dodatek adaptacyjny przez okres roku, tak zwane 500+ na rękę, 800 zł do wynagrodzenia dla absolwentów, którzy by się do nas zgłosili. Bardzo ich to przyciągnęło. I powiem pani, że zrobiliśmy to tylko w ciągu jednego roku, bo w następnym już wszyscy absolwenci szli do nas, na zasadzie takiego szeptanego powiedzenia koleżance”.

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Białymstoku

Inne czynniki przyciągające do pracy nie były silnie akcentowane w wypowiedziach rozmówców. Niektórzy z nich wskazywali jednak na to, że szczególnie zawód lekarza cieszy się pewną estymą w społeczeństwie, co również może niektóre osoby przyciągać do pracy w tym zawodzie.

„Na pewno lekarz to jest prestiżowy zawód, pielęgniarka też, chyba coraz bardziej się robi, chociaż to zawsze tak było, że ten lekarz jest taki najważniejszy. A pielęgniarka to zawsze się mówiło, że ona pomaga albo służy. Natomiast teraz to pielęgniarki też trochę głowę podnoszą. To też inaczej wygląda. Już nie mówią, że są siostrami, tylko paniami pielęgniarkami(...). W każdym razie to też ten prestiż zawodu. Myślę, że jest to jakąś tam przyczyną, że się idzie do takiej szkoły, nie innej.”

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Łomży

Kolejny z rozmówców, uznając znaczenie aspektu finansowego oraz prestiżu, zwracał także uwagę na kolejne dwa kolejne aspekty. Pierwszym z nich może być chęć potrzymania tradycji rodzinnych. Wielopokoleniowe rodziny lekarskie nie są w sektorze medycznym niczym dziwnym. Drugim aspektem ma być natomiast osobiste powołanie, które również może mieć kluczowe znaczenie dla części osób, które wybierają pracę w zawodzie medycznym.

„Po pierwsze to jest kontynuacja rodzinna, czyli z pokolenia na pokolenie w rodzinie był lekarz, więc to jest naturalne. Po drugie, kwestia sytuacji finansowej, bo wiadomo, że lekarze zarabiają więcej niż inne zawody. Kolejne to co się nazywa powołaniem, czyli widzę siebie jako osobę, która będzie pomagała ludziom. (...) Poza tym myślę, że ważny jest sam prestiż zawodowy do osiągnięcia w przyszłości”.

Przedstawiciel samorządu lekarskiego

Oprócz czynników przyciągających do pracy w zawodach medycznych rozmówcy biorący udział w indywidualnych wywiadach pogłębionych wskazali także na cały szereg aspektów, które sprawiają, iż członkowie personelu medycznego rezygnują z pracy w swoim zawodzie.

Rozmówcy wskazywali, iż wykonywanie przynajmniej niektórych zawodów medycznych wiąże się z dużym stresem i obciążeniem psychicznym. Nie wszyscy pracownicy medyczni potrafią sobie poradzić z pracą np. na oddziałach onkologicznych. Tacy pracownicy starają się jednak wówczas przejść do innych, mniej obciążających pod względem psychicznym, oddziałów funkcjonujących w ramach danego szpitala.

„Spotkałam się z taką opinią u dziewczyn, które pracują na onkologii: umieralność tych pacjentów albo takie ciężkie oddziały, gdzie dzieciaczki umierają. Nie wszyscy potrafią sobie poradzić z tym psychicznie. Mam kilka dziewczyn, które przyszły do nas z onkologii, bo tam nie dawały rady”.

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Białymstoku

Rozmówcy wskazywali też na rosnącą roszczeniowość pacjentów jako czynnik, który powoduje wypalenie zawodowe i zniechęca do pracy pracowników medycznych. Problem ten jest obserwowany w publicznej służbie zdrowia. Jeden z badanych wskazywał, iż spotkał się z sytuacjami, w której pracownicy państwowej służby zdrowia przechodzili do placówek prywatnych właśnie ze względu na mniejszą roszczeniowość pacjentów, którzy zgłaszają się do prywatnych gabinetów.

„My zauważamy, że niestety, ale nasz personel ma problem z roszczeniowością pacjentów i to jest dla nich takim demotywatorem. Czasem się zdarza, że oni jednak by chcieli już może zrezygnować z tej publicznej jednostki i pójść do prywatnej, bo tam tak takiej roszczeniowości pacjentów nie ma”.

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Białymstoku

Chociaż aspekt wynagrodzeń był w niniejszym podrozdziale przywoływany w kontekście czynników przyciągających do pracy w zawodach medycznych, to jednak bywa on również czynnikiem, który wypycha część osób z pracy w niektórych tego rodzaju zawodach. Jeden z rozmówców wskazywał, iż na wysokie uposażenia mogą przede wszystkim liczyć specjaliści, którzy są poszukiwani przez prywatny sektor służby zdrowia. Pozostali medycy, pracujący w państwowej służbie zdrowia, muszą się liczyć z niższym poziomem uposażeń.

„ W przypadku lekarza patomorfologa, czy onkologa, gdzie ten sektor prywatny nie istnieje, bo nikogo nie stać na leczenie prywatne onkologiczne (nie ukrywajmy), to taki lekarz zarabia z tabeli ustawowej 6500 zł miesięcznie do ręki. Ma bardzo duże obciążenie psychiczne wynikające z takiej pracy, obowiązek dyżurowania nocnego i jednocześnie to jest odpychające od zawodu. Nikt nie chce zostać dzisiaj onkologiem”.

Przedstawiciel uczelni medycznej w Białymstoku 1

Rekapitulując, w niniejszym podrozdziale przeanalizowano złożoną problematykę czynników przyciągających do pracy i wypychających z niej pracowników medycznych. Na podstawie przedstawionego i poddanego analizie materiału empirycznego można stwierdzić, że do najważniejszych czynników przyciągających kandydatów do nauki a następnie pracy w zawodzie medycznych należą:

- ☑ Wysoki poziom wynagrodzeń w niektórych zawodach, które są szczególnie poszukiwane zwłaszcza przez pracodawców z prywatnego sektora służby zdrowia.
- ☑ Prestiż, jaki daje w społeczeństwie praca na stanowisku lekarza (a coraz częściej także pielęgniarki).
- ☑ Kontynuacja tradycji rodzinnych.
- ☑ W przypadku części osób poczucie misji – choć znaczenie tego czynnika wydaje się maleć.

Wśród najważniejszych czynników wypychających osoby dotychczas pracujące w służbie zdrowia z zawodu można natomiast wymienić:

- ☑ Niski poziom płac w przypadku części zawodów medycznych (problem ten dotyka zwłaszcza tych zawodów i specjalizacji, na które nie istnieje zapotrzebowanie w prywatnych podmiotach działających w sektorze medycznym).
- ☑ Zmęczenie spowodowane pracą w godzinach nadliczbowych związane z niedoborem kadry medycznej.
- ☑ Stres związany z odpowiedzialnością za działania mające wpływ na życie i zdrowie pacjentów.
- ☑ Wypalenie zawodowe związane z rosnącą roszczeniowością części pacjentów.

7.5. Sposoby określania zapotrzebowania na kadry medyczne

Przedstawiciele branży medycznej jednomyślnie podkreślili, że obecnie zapotrzebowanie na pracowników medycznych o wykształceniu średnim sukcesywnie maleje. Tendencje te wynikają z przepisów prawnych, które coraz częściej nakładają na kandydatów do pracy w zawodach medycznych wymóg posiadania przez nich wyższego wykształcenia.

„Nie jestem pewny czy zapotrzebowanie w ogóle w przypadku kadry na średnim poziomie jest prowadzone”.

Przedstawiciel uczelni wyższej w Białymstoku 1

„Jeżeli chodzi o średni poziom wykształcenia to teraz już nie ma (zapotrzebowania – dop. Autor). Kiedyś panie kończyły te średnie licea medyczne i muszę z doświadczenia powiedzieć, że te szkoły uczyły praktycznego zawodu i taka pielęgniarka rzeczywiście była przygotowywana rzeczywiście do pracy zawodowej, jeżeli chodzi o czynności, obsługę. Natomiast od jakiegoś czasu pielęgniarka musi mieć ukończone studia wyższe, albo licencjat albo magisterium”.

Przedstawiciel samorządu lekarskiego

W poprzednich latach pielęgniarki kończyły licea medyczne i były dobrze przygotowane do pracy zawodowej, natomiast obecnie muszą mieć one ukończone studia wyższe – licencjat lub magisterium. Podobnie sytuacja wygląda wśród farmaceutów – już znaczna ich część ma skończone studia II stopnia lub magisterskie, a nawet zdobywa stopnie naukowe – doktora i doktora habilitowanego.

Określenie zapotrzebowania na kadry medyczne kształcone na poziomie wyższym, w opinii jednego z uczestników indywidualnego wywiadu pogłębionego, następuje na podstawie sztywnych danych pochodzących z centralnej ewidencji wszystkich zawodów medycznych – lekarzy, pielęgniarek, fizjoterapeutów. Dane te odnosi się do liczby ludności zarówno w trybie szpitalnym, jak i w trybie ambulatoryjnym – w oparciu o liczbę łóżek i wielkość kontraktu, jaki ma powiat, dana poradnia, oraz liczbę zarejestrowanych pacjentów w danym POZ.

„A w przypadku kadry wyższej, skala jest zdecydowanie łatwiejsza, bo istnieją centralne ewidencje w zasadzie wszystkich zawodów medycznych. One są związane w izbach, trzeba mieć aktywne prawo wykonywania zawodu, w związku z czym posiadamy bazę danych lekarzy, pielęgniarek, fizjoterapeutów. Jesteśmy w stanie wyciągnąć z tych izb informacje, w którym regionie dany specjalista praktykuje oraz istnieją już od lat pewne statystyki z Europy, do których dążymy, które określają jakieś minimum liczby personelu na 1 000 mieszkańców”.

Przedstawiciel uczelni wyższej w Białymstoku 1

W odniesieniu do szpitali, model zapotrzebowania na kadry medyczne jest oparty ponadto o współczynniki dla oddziałów zabiegowych i niezabiegowych, gdzie w zależności od liczby łóżek rejestrowych, musi być spełnione kryterium zatrudnienia odpowiedniej liczby pielęgniarek.

„Jeśli chodzi o model określania zapotrzebowania, to są określone współczynniki dla oddziałów zabiegowych i niezabiegowych, gdzie w zależności od liczby łóżek rejestrowych, musi być spełnione kryterium zatrudnienia odpowiedniej liczby pielęgniarek”.

Przedstawiciel uczelni wyższej w Białymstoku 2

7.6. Wsparcie systemowe rozwoju kadr medycznych

Przedstawiciele środowiska pracodawców, biorący udział w indywidualnych wywiadach pogłębionych, w kontekście wsparcia systemowego, rozwoju kadr medycznych przede wszystkim odwołali się do działalności Okręgowej Izby Lekarskiej i Pielęgniarek i Położnych. Przedstawiciele kadr medycznych opłacają składki w izbach zawodowych i mogą zgłosić się do udziału w interesujących ich szkoleniach. Ponadto, Izby organizują szkolenia w odpowiedzi na zapotrzebowanie danej placówki.

„Potrzebowaliśmy tu, w szpitalu, rozpoczęcia szkolenia dla instrumentariuszy. Naczelną rozmawiała z Okręgową Izbą Pielęgniarską, a ona powiedziała - proszę bardzo, macie grupę, zorganizujemy, pomożemy”.

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Białymstoku

„Wspieramy się też tymi samorządami, czyli Izba Lekarska, Izba Pielęgniarska. Oni też mają szereg szkoleń dla swojej kadry, więc jeżeli na przykład chcemy, zgłaszamy zapotrzebowanie, że potrzebujemy, aby otworzyć specjalizacje na przykład dla 30 osób założymy z pielęgniarstwa chirurgicznego, to Izby pielęgniarskie tutaj w tym temacie zaczynają działać. My, że tak powiem – tworzymy grupę, oni nam pomagają, ułatwiają, żeby te specjalizacje przeprowadzić. Część zajęć też może się odbywać u nas tych praktycznych w szpitalu, więc jakby tutaj też korzystamy”.

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Suwałkach

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Suwałkach podczas wywiadu indywidualnego wspominał także o działalności Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego. Szkolenia z ramienia tego podmiotu są skierowane do lekarzy. Współpraca następuje w efekcie indywidualnego zaangażowania osób zainteresowanych uczestnictwem - lekarzy, bez udziału zakładu pracy, za pośrednictwem wojewody.

Systemowym wsparciem rozwoju kadr, w opinii przedstawiciela środowiska pracodawców w Suwałkach, jest także Krajowy Fundusz Szkoleniowy. Jeden z przedstawicieli środowiska pracodawców wskazał także, że w jego placówce zrealizowano szereg projektów unijnych z udziałem Ministerstwa Zdrowia, w ramach których były prowadzone szkolenia dla personelu. Wspomniano także o funkcjonowaniu prywatnych firm, które specjalizują się w prowadzeniu kursów dla pielęgniarek np. z odczytywania EKG, przetaczania krwi. Uczestnicy wywiadów indywidualnych z grupy przedstawicieli środowiska pracodawców zgodnie podkreślali, że dostęp do szkoleń jest bardzo dobry. Jeśli pojawia się konieczność rozwoju kwalifikacji kadr, dostępne źródła zaspokajają te potrzeby.

Podczas grupowego wywiadu, opinie przedstawicieli środowiska naukowego oraz pracodawców, w odniesieniu do systemu rozwoju kadr medycznych, były bardziej podzielone. Przedstawiciel uczelni wyższej w Białymstoku był przekonany, że takowy system nie istnieje, zaś jedyną instytucją, która organizuje konkursy związane z podnoszeniem kompetencji na uniwersytecie jest Narodowe Centrum Badań i Rozwoju. Wypowiedź dotyczyła dodatkowych szkoleń dla studentów kierunków medycznych. Przedstawiciel środowiska pracodawców w Łomży spotkał się niejednokrotnie z sytuacją, że organy założycielskie danych szpitali, bądź władze gmin, w ramach których jednostki działały, realizowali stypendia dla studentów, którzy rozpoczynają kształcenie na kierunkach medycznych. Stypendia te były prowadzone aż do momentu zatrudnienia i nawet dawały możliwość zdobycia specjalizacji. Dotyczyło to jednak innego województwa. Przedstawiciel jednego ze szpitali biorący udział w badaniach jakościowych jest przykładem pracownika, który otrzymał dofinansowanie do kształcenia od dyrekcji w ramach studiów magisterskich i specjalizacji. Bardzo pozytywnie ocenił sytuację, w której szpital dysponuje własnymi środkami, które może wykorzystać na poszerzenie kwalifikacji kadry. Aktualnie szpital reprezentowany przez tegoż badanego stara się współpracować z Powiatowym Urzędem Pracy i tym sposobem pozyskuje środki z Krajowego Funduszu Szkoleniowego na kształcenie w ramach danego kursu dla poszczególnych grup zawodowych.

7.7. Czynniki wpływające na zapotrzebowanie na pracowników medycznych – podsumowanie

Przeprowadzona w ramach niniejszego podrozdziału analiza wykazała, że na terenie województwa podlaskiego działa szereg podmiotów, w których zatrudniani są pracownicy medyczni. W tym miejscu należy podkreślić duże ich zróżnicowanie. Na terenie województwa podlaskiego działają bowiem zarówno szpitale, zakłady opieki zdrowotnej, apteki oraz punkty apteczne, laboratoria diagnostyczne czy też zakłady opiekuńczo lecznicze oraz pielęgnacyjno-opiekuńcze. W każdym z tych podmiotów pracę znajdują przedstawiciele wykonujący zawody medyczne. W tym miejscu warto zwrócić uwagę na stosunkowo dużą stabilność, gdy mowa o liczbie placówek działających w sektorze ochrony zdrowia. Liczba średnich i dużych podmiotów działających w tym obszarze w latach 2015-2023 nie uległa znaczącym zmianom. Zauważalnie wzrosła jednak liczba mikroprzedsiębiorców działających m.in. w obszarze praktyki lekarskiej oraz pozostałej działalności związanej w zakresie opieki zdrowotnej. Rosnąca w województwie podlaskim liczba podmiotów działających w sektorze medycznym może być uznana za jeden z czynników wpływających na zapotrzebowanie na pracowników medycznych. Każdy nowy prywatny gabinet lekarski, dentystyczny, fizjoterapeutyczny, itd. może generować zapotrzebowanie na dodatkowych pracowników (asystentów, pielęgniarki, itd.).

Przeprowadzone badania wykazały, iż sektor ochrony zdrowia ma zauważalny udział w życiu gospodarczym regionu. Spośród wszystkich podmiotów gospodarczych działających na obszarze województwa podlaskiego, udział podmiotów związanych z sektorem medycznym wynosi 7,6%. W tym miejscu warto jeszcze raz przypomnieć, iż co 4 zakład pracy na terenie województwa podlaskiego zatrudniający ponad 250 pracowników jest związany z branżą medyczną (najczęściej jest to szpital) i jest istotnym pracodawcą na danym lokalnym rynku pracy.

Na podstawie zebranego materiału empirycznego można także stwierdzić, iż jednym z ważniejszych czynników przyciągających do pracy w zawodach medycznych jest atrakcyjny poziom wynagrodzeń. Medycy posiadający poszukiwane na rynku specjalizacje mogą liczyć na uposażenia dalece wyższe niż poziom średniego wynagrodzenia w gospodarce. Wiele zawodów medycznych cieszy się także estymą w społeczeństwie, co również dla niektórych osób może być powodem do ich wyboru. Do czynników wypychających medyków ze swojego zawodu należy natomiast przede wszystkim obciążający psychicznie charakter ich pracy. Nie każdy lekarz czy pielęgniarka potrafi poradzić sobie z pracą np. z pacjentami w ciężkim stanie, czy umierającymi dziećmi. W związku z tym, już na etapie studiów kandydaci powinni być mocniej weryfikowani pod kątem ich predyspozycji do pracy z pacjentami, a pracownicy powinni przechodzić odpowiednie szkolenia w zakresie radzenia ze stresem, pracy z trudnym pacjentem lub mieć odpowiednie wsparcie psychologiczne.

Badania wykazały, iż obecnie nie istnieje model określania zapotrzebowania na kadry medyczne na poziomie średnim. Jest to między innymi związane z tym, iż nie istnieje centralny rejestr np. techników dentystycznych, czy protetyków słuchu. W przypadku kadr kształconych na poziomie wyższym przy określaniu zapotrzebowania bierze się pod uwagę dane zawarte w centralnych

rejestrach (lekarzy, pielęgniarek i położnych, fizjoterapeutów, itd.). Ponadto analizuje się dane dotyczące funkcjonowania placówek medycznych – w tym liczby przyjmowanych przez nie pacjentów. Na tej podstawie szacuje się przyszłe zapotrzebowanie na poszczególnych pracowników medycznych i podejmuje decyzję o liczbie miejsc na poszczególnych kierunkach studiów.

Stworzenie rejestru wszystkich zawodów medycznych mogłoby istotnie pomóc w określaniu zapotrzebowania na przedstawicieli poszczególnych zawodów medycznych. Jego brak może prowadzić do wykształcenia zbyt wielu osób, na kierunkach, na które w dalszej perspektywie nie będzie istniało zapotrzebowanie.

8. KSZTAŁCENIE KADR MEDYCZNYCH

8.1. Absolwenci uczelni i szkół prowadzących kształcenie na kierunkach medycznych w województwie podlaskim w liczbach

Na kolejnych stronach przedstawione zostały informacje dotyczące absolwentów, którzy ukończyli kierunki medyczne w szkołach wyższych oraz szkołach policealnych funkcjonujących na obszarze województwa podlaskiego. W przypadku absolwentów uczelni wyższych dane na temat liczby absolwentów na poszczególnych kierunków medycznych pochodzą z Ogólnopolskiego Systemu Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych⁷⁹. Ostatnie dane, które można było pozyskać w chwili opracowywania tego raportu, pochodziły z 2021 roku. Odnosiły się one do absolwentów kierunku lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, pielęgniarstwa, położnictwa, farmacji, ratownictwa medycznego, dietetyki, elektroradiologii, logopedii oraz technik dentystycznych i fizjoterapii.

Dane dotyczące liczby absolwentów szkół policealnych, którzy ukończyli naukę na kierunkach medycznych, pozyskano natomiast (na zasadach komercyjnych) ze źródła, jakim był System Informacji Oświatowej. Pozyskano stamtąd dane dotyczące absolwentów, którzy ukończyli następujące kierunki: asystentka stomatologiczna, higienistka stomatologiczna, opiekun medyczny, protetyk słuchu, technik dentystyczny, technik farmaceutyczny, technik masażysta, technik sterylizacji medycznej, terapeuta zajęciowy, technik elektroradiolog. W przypadku większości wyżej wymienionych kierunków ostatnie dostępne dane w chwili opracowywania niniejszego raportu (sierpień 2023 rok) dotyczyły roku szkolnego 2021/2022. Jedynymi wyjątkami od tej reguły były dane dotyczące absolwentów kierunku protetyk słuchu (ostatnie dostępne dane dotyczyły roku szkolnego 2020/2021) oraz technik elektroradiolog (ostatnie dostępne dane dotyczyły roku szkolnego 2018/2019). Dane dotyczące absolwentów innych kierunków medycznych nie są gromadzone przez System Informacji Oświatowej.

⁷⁹ Zob. Elektroniczny System Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych, <https://ela.nauka.gov.pl/> (10.08.2023).

8.1.1. Absolwenci kierunku lekarskiego

Według ostatnich, w chwili opracowywania tegoż raportu, publicznie dostępnych danych pochodzących z Ogólnopolskiego Systemu Monitorowania Losów Absolwentów w 2021 roku w województwie podlaskim liczba absolwentów kierunku lekarskiego w województwie podlaskim wyniosła 236 osób. W tej liczbie 189 absolwentów ukończyło kierunek lekarski o profilu praktycznym, 47 absolwentów ukończyło natomiast naukę na profilu ogólnoakademickim. Wszyscy absolwenci kierunku lekarskiego ukończyli naukę na Uniwersytecie Medycznym w Białymstoku, który jest jedyną uczelnią wyższą, na terenie województwa podlaskiego, kształcąca lekarzy.

Średni czas poszukiwania pracy etatowej przez absolwentów kierunku lekarskiego o profilu praktycznym wynosił w 2021 roku 3,91 miesiąca. Natomiast w przypadku absolwentów kierunku lekarskiego o profilu ogólnoakademickim było to 4,56 miesiąca⁸⁰.

W tym miejscu warto dodać, iż w 2020 roku liczba absolwentów, którzy ukończyli kierunek medyczny na Uniwersytecie Medycznym w Białymstoku, wynosiła łącznie 202 osoby, w 2019 roku było to 225 osób, w 2018 roku 206 osób, w 2017 roku 210 osób. Liczba osób kończących kierunek lekarski w latach 2017-2021 utrzymywała się zatem stabilnym poziomie – w każdym roku przekraczając nieco ponad 200. Łącznie w latach 2017-2021 kierunek lekarski ukończyło 1079 osób⁸¹.

8.1.2. Absolwenci kierunku lekarsko-dentystycznego

Kierunek lekarsko-dentystyczny, podobnie jak kierunek lekarski, prowadzony jest jedynie na Uniwersytecie Medycznym w Białymstoku. W 2021 roku studia na tym kierunku ukończyło 65 osób. W poprzednich latach liczba absolwentów kształtowała się w następujący sposób: w 2020 roku – 64 osoby, w 2019 roku – 75 osób, w 2018 roku – 73 osoby, w 2017 roku – 66 osób. Średnio w latach 2017-2021 kierunek lekarsko-dentystyczny kończyło zatem 68,6 osób. Średni czas poszukiwania pracy etatowej przez absolwentów wynosił w 2021 roku 3,94 miesiąca⁸².

80 Dane pochodzące z Ogólnopolskiego Systemu Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych, <https://ela.nauka.gov.pl/pl/major/detail?detailQuery=%7B%22major%22:%22160%22,%22majorExternalCode%22:%224142%22,%22institution%22:%223886%22,%22studyForm%22:%22FULL%22,%22studyLevel%22:%22INTEGRATED%22,%22experience%22:%22ALL%22,%22graduationYear%22:%222021%22,%22lang%22:%22pl%22%7D&query=%7B%22experience%22:%22ALL%22,%22graduationYear%22:%222021%22,%22institution%22:%22%22,%22studyVoivodeship%22:%2220%22,%22studyForm%22:%22%22,%22studyLevel%22:%22%22,%22limit%22:%2210%22,%22offset%22:%220%22,%22major%22:%22160%22%7D> (09.08.2023).

81 Zob. Obliczenia własne na podstawie danych dotyczących absolwentów kierunku lekarskiego pochodzące z Ogólnopolskiego Systemu Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych, <https://ela.nauka.gov.pl/pl/major?experience=ALL&graduationYear=2021&institution=&studyVoivodeship=20&studyForm=&studyLevel=&limit=10&offset=0&major=160> (09.08.2023).

82 Dane pochodzące z Ogólnopolskiego Systemu Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych, <https://ela.nauka.gov.pl/pl/major/detail?detailQuery=%7B%22major%22:%22161%22,%22majorExternalCode%22:%2212750%22,%22institution%22:%223886%22,%22studyForm%22:%22FULL%22,%22studyLevel%22:%22INTEGRATED%22,%22experience%22:%22ALL%22,%22graduationYear%22:%222021%22,%22lang%22:%22pl%22%7D&query=%7B%22experience%22:%22ALL%22,%22graduationYear%22:%222021%22,%22institution%22:%22%22,%22studyVoivodeship%22:%2220%22,%22studyForm%22:%22%22,%22studyLevel%22:%22%22,%22limit%22:%2210%22,%22offset%22:%220%22,%22major%22:%22161%22%7D> (09.08.2023).

8.1.3. Absolwenci kierunku pielęgniarstwo

W 2021 studia I stopnia na kierunku pielęgniarstwo ukończyło łącznie, w województwie podlaskim, 178 osób. W tej puli największy odsetek stanowią osoby, które ukończyły naukę na Uniwersytecie Medycznym w Białymstoku, było ich 120. Średni czas szukania przez nich pracy etatowej wyniósł 2,26 miesiąca⁸³.

35 absolwentów zdobyło dyplom w Państwowej Wyższej Szkole Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży (obecnie Akademia Łomżyńska). Średni czasu szukania przez nich pracy wyniósł 2,9 miesiąca. Ponadto 23 osoby ukończyły naukę w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach. W ich przypadku średni czasu szukania przez nich pracy wyniósł 0,94 miesiąca⁸⁴.

W 2020 roku łączna liczba absolwentów, którzy ukończyli I stopień studiów na kierunku pielęgniarstwo, wyniosła 226 osób (w tym roku absolwenci pochodzili także z Wyższej Szkoły Medycznej w Białymstoku). W 2019 roku liczba ta wyniosła natomiast 161 osób, w 2018 roku – 181 osób, w 2017 roku – 178 osób. Średnio w latach 2017-2021 studia I stopnia na kierunku pielęgniarstwo kończyło 185,5 osób.

W tym miejscu warto dodać, że w 2021 roku dodatkowo 162 osoby ukończyły studia magisterskie (II stopień) na kierunku pielęgniarstwo. Wśród nich było 113 absolwentów studiów stacjonarnych oraz 49 absolwentów studiów niestacjonarnych. W 2020 roku ogólna liczba absolwentów studiów II stopnia na kierunku pielęgniarstwo wyniosła 333 osoby, w 2019 roku – 369 osób, w 2018 – 148 osób, w 2017 – 138. Średnia dla lat 2017-2021 wynosi zatem 230 osób. Należy zauważyć, iż liczba absolwentów kończących studia magisterskie w poszczególnych latach ulega stosunkowo dużym wahaniom – np. w 2020 roku liczba absolwentów studiów magisterskich była ponad dwukrotnie wyższa niż w roku 2021. Taka sytuacja, przynajmniej częściowo, może być związana z faktem, iż w 2020 roku dyplomy otrzymali absolwenci 4 uczelni (Państwowa Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży, Uniwersytet Medyczny w Białymstoku, Wyższa Szkoła Agrobiznesu w Łomży, Wyższa Szkoła Medyczna w Białymstoku), natomiast w 2021 roku absolwenci jedynie 3 uczelni (Państwowa Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży, Uniwersytet Medyczny w Białymstoku, Wyższa Szkoła Agrobiznesu w Łomży). Warto dodać, iż absolwenci studiów II stopnia, którzy ukończyli Uniwersytet Medyczny w Białymstoku w 2021 roku szukali pracy średnio przez 0,55 miesiąca. Absolwenci studiów II stopnia, którzy ukończyli naukę w 2021 roku w Państwowej Wyższej Szkole Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży szukali pracy średnio przez 0,15 miesiąca⁸⁵.

83 Dane pochodzące z Ogólnopolskiego Systemu Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych, <https://ela.nauka.gov.pl/pl/major/detail?detailQuery=%7B%22major%22:%2297%22,%22majorExternalCode%22:%224144%22,%22institution%22:%223886%22,%22studyForm%22:%22FULL%22,%22studyLevel%22:%22FIRST%22,%22experience%22:%22ALL%22,%22graduationYear%22:%222021%22,%22lang%22:%22pl%22%7D&query=%7B%22experience%22:%22ALL%22,%22graduationYear%22:%222021%22,%22institution%22:%22%22,%22studyVoivodeship%22:%2220%22,%22studyForm%22:%22%22,%22studyLevel%22:%22%22,%22limit%22:%2210%22,%22offset%22:%220%22,%22major%22:%2297%22%7D> (09.08.2023).

84 Dane pochodzące z Ogólnopolskiego Systemu Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych, <https://ela.nauka.gov.pl/pl/major?experience=ALL&graduationYear=2021&institution=&studyVoivodeship=20&studyForm=&studyLevel=&limit=10&offset=0&major=97> (09.08.2023).

85 Dane pochodzące z Ogólnopolskiego Systemu Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół

8.1.4. Absolwenci kierunku położnictwo

Nauczanie na kierunku położnictwo w latach 2017-2021 było realizowane jedynie na Uniwersytecie Medycznym w Białymstoku. Studia I stopnia na wyżej wymienionym kierunku w 2021 roku ukończyło łącznie 55 osób. We wcześniejszych latach było to odpowiednio: w 2020 roku – 45 osób, w 2019 roku – 51, w 2018 roku – 25, w 2017 roku – 29. W ostatnich latach zauważalny jest więc istotny wzrost liczby absolwentów kończących studia licencjackie na kierunku położnictwo. W 2021 roku ich liczba absolwentów była o ponad 100% wyższa, w porównaniu do tej, z lat 2017-2018. Absolwenci, którzy ukończyli naukę w 2021 roku szukali pracy średnio przez 2,24 miesiąca⁸⁶.

Studia magisterskie (II stopnia) w 2021 roku na kierunku położnictwo ukończyło natomiast 28 osób (wszystkie te osoby ukończyły je w trybie niestacjonarnym). W poprzednich latach było to odpowiednio: w 2020 roku – 25 osób, w 2019 roku – 29 osób, w 2018 roku – 18 osób, w 2017 roku – 17 absolwentów. Osoby, które ukończyły studia II stopnia w 2021 roku szukały pracy średnio przez 0,67 miesiąca⁸⁷.

8.1.5. Absolwenci kierunku farmacja

Kierunek farmacja na terenie województwa podlaskiego prowadzony jest jedynie przez Uniwersytet Medyczny w Białymstoku. W 2021 roku ukończyło go 75 absolwentów, studiujących w formule stacjonarnej. W latach wcześniejszych było to odpowiednio: w 2020 roku – 78 osób, w 2019 roku – 72 osoby, w 2018 roku – 72 osoby, w 2017 – 72 osoby. Średnia liczba absolwentów kończących kierunek farmacja w latach 2017-2021 wyniosła 73,8. Przytoczone dane pozwalają stwierdzić, iż w ostatnich latach liczba osób kończących w kierunek farmacja na niemal niezmiennym poziomie. Absolwenci, którzy ukończyli studia na tym kierunku w 2021 roku szukali pracy średnio przez 0,55 miesiąca⁸⁸.

8.1.6. Absolwenci kierunku ratownictwo medyczne

W 2021 roku studia licencjackie na kierunku ratownictwo medyczne ukończyło 39 osób. Wszystkie te osoby ukończyły studia w trybie stacjonarnym. We wcześniejszych latach liczba

Wyższych, <https://ela.nauka.gov.pl/pl/major?experience=ALL&graduationYear=2021&institution=&studyVoivodeship=20&studyForm=&studyLevel=&limit=10&offset=0&major=97> (09.08.2023).

86 Dane pochodzące z Ogólnopolskiego Systemu Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych, <https://ela.nauka.gov.pl/pl/major?experience=ALL&graduationYear=2021&institution=&studyVoivodeship=20&studyForm=&studyLevel=&limit=10&offset=0&major=165> (09.08.2023).

87 Dane pochodzące z Ogólnopolskiego Systemu Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych, <https://ela.nauka.gov.pl/pl/major/detail?detailQuery=%7B%22major%22:%22165%22,%22majorExternalCode%22:%2212942%22,%22institution%22:%223886%22,%22studyForm%22:%22PART%22,%22studyLevel%22:%22SECOND%22,%22experience%22:%22ALL%22,%22graduationYear%22:%222021%22,%22lang%22:%22pl%22%7D&query=%7B%22experience%22:%22ALL%22,%22graduationYear%22:%222021%22,%22institution%22:%22%22,%22studyVoivodeship%22:%2220%22,%22studyForm%22:%22%22,%22studyLevel%22:%22%22,%22limit%22:%2210%22,%22offset%22:%220%22,%22major%22:%22165%22%7D> (09.08.2023).

88 Dane pochodzące z Ogólnopolskiego Systemu Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych, <https://ela.nauka.gov.pl/pl/major/detail?detailQuery=%7B%22major%22:%22164%22,%22majorExternalCode%22:%224153%22,%22institution%22:%223886%22,%22studyForm%22:%22FULL%22,%22studyLevel%22:%22INTEGRATED%22,%22experience%22:%22ALL%22,%22graduationYear%22:%222021%22,%22lang%22:%22pl%22%7D&query=%7B%22experience%22:%22ALL%22,%22graduationYear%22:%222021%22,%22institution%22:%22%22,%22studyVoivodeship%22:%2220%22,%22studyForm%22:%22%22,%22studyLevel%22:%22%22,%22limit%22:%2210%22,%22offset%22:%220%22,%22major%22:%22164%22%7D> (09.08.2023).

osób, które ukończyły kierunek ratownictwo medyczne, kształtowała się w następujący sposób: w 2020 roku - 55 osób (z czego 44 osób w trybie stacjonarnym, 11 osób w trybie niestacjonarnym), w 2019 roku – 79 osób (z czego 45 osób w trybie stacjonarnym, 34 osoby w trybie niestacjonarnym), w 2018 roku – 70 osób (z czego 45 osób w trybie stacjonarnym, 25 osób w trybie niestacjonarnym), w 2017 roku – 88 osób (z czego 41 osób w trybie stacjonarnym, 47 osób w trybie niestacjonarnym).

Dokonując analizy powyższych wyników, należy zauważyć, iż liczba absolwentów w roku 2021 była wyraźnie niższa, niż w latach wcześniejszych. Równocześnie należy zauważyć, iż w świetle danych udostępnionych przez Ogólnopolski System Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych w 2021 roku absolwenci kierunku ratownictwo medyczne wywodzili się jedynie z Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku oraz Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach. W latach 2017-2019 dodatkowo kilkunastu absolwentów kończyło Wyższą Szkołę Zawodową Ochrony Zdrowia TPW w Łomży. Należy też podkreślić, iż o ile w latach 2017-2020 kierunek ratownictwo medyczne kończyli absolwenci zarówno studiów odbywających się w trybie stacjonarnym, jak i niestacjonarnym, o tyle w roku 2021 absolwenci kończyli wyłącznie studia odbywające się w trybie stacjonarnym.

Absolwenci kierunku ratownictwo medyczne, którzy ukończyli naukę w 2021 roku na Uniwersytecie Medycznym w Białymstoku szukali pracy średnio przez 2,29 miesiąca⁸⁹.

8.1.7. Absolwenci kierunku dietetyka

Kształcenie na kierunku dietetyka odbywa się zarówno w ramach studiów I stopnia (studia licencjackie), jak i studiów II stopnia (studia magisterskie). W 2021 roku liczba absolwentów studiów licencjackich na wyżej wymienionym kierunku wyniosła 34 osoby. Po ukończeniu nauki średnio szukali oni pracy przez 4,8 miesiąca⁹⁰.

89 Dane pochodzące z Ogólnopolskiego Systemu Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych, <https://ela.nauka.gov.pl/pl/major/detail?detailQuery=%7B%22major%22:%22104%22,%22majorExternalCode%22:%224150%22,%22institution%22:%223886%22,%22studyForm%22:%22FULL%22,%22studyLevel%22:%22FIRST%22,%22experience%22:%22ALL%22,%22graduationYear%22:%222021%22,%22lang%22:%22pl%22%7D&query=%7B%22experience%22:%22ALL%22,%22graduationYear%22:%222021%22,%22institution%22:%22%22,%22studyVoivodeship%22:%2220%22,%22studyForm%22:%22%22,%22studyLevel%22:%22%22,%22limit%22:%2210%22,%22offset%22:%220%22,%22major%22:%22104%22%7D> (09.08.2023).

90 Dane pochodzące z Ogólnopolskiego Systemu Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych, <https://ela.nauka.gov.pl/pl/major/detail?detailQuery=%7B%22major%22:%2294%22,%22majorExternalCode%22:%224166%22,%22institution%22:%223886%22,%22studyForm%22:%22FULL%22,%22studyLevel%22:%22FIRST%22,%22experience%22:%22ALL%22,%22graduationYear%22:%222021%22,%22lang%22:%22pl%22%7D&query=%7B%22detailQuery%22:%22%7B%5C%22major%5C%22:%5C%22104%5C%22,%5C%22majorExternalCode%5C%22:%5C%224150%5C%22,%5C%22institution%5C%22:%5C%223886%5C%22,%5C%22studyForm%5C%22:%5C%22FULL%5C%22,%5C%22studyLevel%5C%22:%5C%22FIRST%5C%22,%5C%22experience%5C%22:%5C%22ALL%5C%22,%5C%22graduationYear%5C%22:%5C%222021%5C%22,%5C%22lang%5C%22:%5C%22pl%5C%22%7D%22,%22query%22:%22%7B%5C%22experience%5C%22:%5C%22ALL%5C%22,%5C%22graduationYear%5C%22:%5C%222021%5C%22,%5C%22institution%5C%22:%5C%22%5C%22,%5C%22studyVoivodeship%5C%22:%5C%2220%5C%22,%5C%22studyForm%5C%22:%5C%22%5C%22,%5C%22studyLevel%5C%22:%5C%22%5C%22,%5C%22limit%5C%22:%5C%2210%5C%22,%5C%22offset%5C%22:%5C%220%5C%22,%5C%22major%5C%22:%5C%22104%5C%22%7D%22,%22experience%22:%22ALL%22,%22graduationYear%22:%222021%22,%22institution%22:%22%22,%22studyVoivodeship%22:%2220%22,%22studyForm%22:%22%22,%22studyLevel%22:%22%22,%22limit%22:%2210%22,%22offset%22:%220%22,%22major%22:%2294%22%7D> (09.08.2023).

We wcześniejszych latach liczba absolwentów studiów licencjackich kształtowała się w następujący sposób: w 2020 roku – 43 osoby, w 2019 roku – 48 osób, w 2018 roku – 33 osoby, w 2017 roku – 55 osób. W tym miejscu należy dodać, iż w latach 2021 i 2018 absolwenci studiów licencjackich na tym kierunku wywodzili się jedynie z Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku. W latach 2020, 2019, 2018 absolwenci wywodzili się dodatkowo z Państwowej Wyższej Szkoły Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży.

Kształcenie na kierunku dietetyka realizowane jest również w ramach studiów magisterskich na Uniwersytecie Medycznym w Białymstoku. W 2021 roku studia te ukończyły 22 osoby. Średni czas znalezienia pracy w ich przypadku wyniósł 4,41 miesiąca.

We wcześniejszych latach było to odpowiednio: w 2020 roku – 18 osób, w 2019 roku – 39 osób (z czego 28 osób ukończyło studia w formie stacjonarnej, 11 osób w formie niestacjonarnej), w 2018 roku – 24 osoby, w 2017 roku – 12 osób⁹¹. Średnio zatem w latach 2017-2021 liczba absolwentów kończących studia magisterskie na kierunku dietetyka wynosiła 23 osoby. Warto zauważyć, iż liczba absolwentów w tym czasie utrzymywała się na dosyć stabilnym poziomie, z wyjątkiem roku 2019, kiedy była ona zauważalnie wyższa oraz roku 2017, kiedy to z kolei była ona zauważalnie niższa niż w pozostałych analizowanych latach.

8.1.8. Absolwenci kierunku elektroradiologia

Nauka na kierunku elektroradiologia prowadzona jest wyłącznie na Uniwersytecie Medycznym w Białymstoku. W 2021 roku dyplom tej uczelni otrzymało 31 absolwentów kształcących się na studiach licencjackich. We wcześniejszym okresie było to odpowiednio: w 2020 roku – 27 osób, w 2019 roku – 27 osób, w 2018 roku – 25 osób, w 2017 roku – 32 osoby. Średni czas szukania pracy przez absolwentów kierunku elektroradiologia, którzy ukończyli studia w 2021 roku wyniósł 2,67. miesiąca⁹².

91 Dane pochodzące z Ogólnopolskiego Systemu Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych, <https://ela.nauka.gov.pl/pl/major?experience=ALL&graduationYear=2021&institution=&studyVoivodeship=20&studyForm=&studyLevel=&limit=10&offset=0&major=94> (09.08.2023).

92 Dane pochodzące z Ogólnopolskiego Systemu Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych, <https://ela.nauka.gov.pl/pl/major/detail?detailQuery=%7B%22major%22%22368%22,%22majorExternalCode%22%224137%22,%22institution%22%223886%22,%22studyForm%22%22FULL%22,%22studyLevel%22%22FIRST%22,%22experience%22%22ALL%22,%22graduationYear%22%222021%22,%22lang%22%22pl%22%7D&query=%7B%22detailQuery%22%22%7B%5C%22major%5C%22%22104%5C%22,%5C%22majorExternalCode%5C%22%224150%5C%22,%5C%22institution%5C%22%223886%5C%22,%5C%22studyForm%5C%22%22FULL%5C%22,%5C%22studyLevel%5C%22%22FIRST%5C%22,%5C%22experience%5C%22%22ALL%5C%22,%5C%22graduationYear%5C%22%222021%5C%22,%5C%22lang%5C%22%22pl%5C%22%7D%22,%22query%22%22%7B%5C%22experience%5C%22%22ALL%5C%22,%5C%22graduationYear%5C%22%222021%5C%22,%5C%22institution%5C%22%22%5C%22,%5C%22studyVoivodeship%5C%22%2220%5C%22,%5C%22studyForm%5C%22%22%5C%22,%5C%22studyLevel%5C%22%22%5C%22,%5C%22limit%5C%22%2210%5C%22,%5C%22offset%5C%22%220%5C%22,%5C%22major%5C%22%22104%5C%22%7D%22,%22experience%22%22ALL%22,%22graduationYear%22%222021%22,%22institution%22%22%22,%22studyVoivodeship%22%2220%22,%22studyForm%22%22%22,%22studyLevel%22%22%22,%22limit%22%2210%22,%22offset%22%220%22,%22major%22%22368%22%7D> (28.09.2023).

Studia te prowadzone są także na poziomie magisterskim. W 2021 roku dyplom ukończenia studiów II stopnia, na kierunku elektroradiologia, otrzymało 16 osób. W 2020 roku było to 19 osób, w 2019 roku – 21 osób, w 2018 roku – 24 osoby, w 2017 roku – 34 osoby (z czego 24 osoby ukończyły studia w formie stacjonarnej, 10 osób w formie niestacjonarnej). Osoby, które otrzymały dyplom ukończenia studiów magisterskich na kierunku elektroradiologia w 2021 roku, szukały pracy średnio przez 3,85 miesiąca⁹³.

8.1.9. Absolwenci kierunku logopedia i audiofonologia

W województwie podlaskim studia wyższe na kierunku logopedia i audiofonologia, prowadzone są jedynie na Uniwersytecie Medycznym w Białymstoku. Uczelnia ta prowadzi nauczanie na tym kierunku zarówno w ramach studiów pierwszego, jak i drugiego stopnia. W 2021 roku liczba absolwentów, którzy ukończyli studia licencjackie, wyniosła 33 osoby. We wcześniejszych latach było to odpowiednio: w 2020 roku – 31 osób, w 2019 roku – 33 osoby, w 2018 roku – 30 osób, w 2017 roku – 29 osób. Osoby, które otrzymały dyplom w 2021 roku, szukały pracy średnio przez 1,7 miesiąca⁹⁴.

Dyplom ukończenia studiów II stopnia otrzymało natomiast: w 2021 roku – 28 osób, w 2020 roku – 20 osób, w 2019 roku – 24 osoby, w 2018 roku – 20 osób, w 2017 roku – 14 osób. Dokonując analizy przedstawionych wyżej danych, można skonstatować, iż liczba absolwentów w kolejnych latach nie ulegała istotnym zmianom. Absolwenci, którzy otrzymali dyplom w 2021 roku, szukali pracy etatowej w zawodzie średnio przez 2,48 miesiąca⁹⁵.

8.1.10. Absolwenci kierunku techniki dentystyczne

Przeprowadzona analiza wykazała, że w latach 2017-2021 kierunek techniki dentystyczne realizowany był w województwie podlaskim jedynie przez Uniwersytet Medyczny w Białymstoku w ramach stacjonarnych studiów I stopnia. W 2021 roku liczba absolwentów tego kierunku wyniosła 16 osób. Szukali oni pracy średnio przez 4,57 miesiąca⁹⁶. We wcześniejszych latach

93 Dane pochodzące z Ogólnopolskiego Systemu Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych, <https://ela.nauka.gov.pl/pl/major/detail?detailQuery=%7B%22major%22:%22368%22,%22majorExternalCode%22:%2212940%22,%22institution%22:%223886%22,%22studyForm%22:%22FULL%22,%22studyLevel%22:%22SECOND%22,%22experience%22:%22ALL%22,%22graduationYear%22:%222021%22,%22lang%22:%22pl%22%7D&query=%7B%22experience%22:%22ALL%22,%22graduationYear%22:%222021%22,%22institution%22:%22%22,%22studyVoivodeship%22:%2220%22,%22studyForm%22:%22%22,%22studyLevel%22:%22%22,%22limit%22:%2210%22,%22offset%22:%220%22,%22major%22:%22368%22%7D> (09.08.2023).

94 Dane pochodzące z Ogólnopolskiego Systemu Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych, <https://ela.nauka.gov.pl/pl/major/detail?detailQuery=%7B%22major%22:%223221%22,%22majorExternalCode%22:%224164%22,%22institution%22:%223886%22,%22studyForm%22:%22FULL%22,%22studyLevel%22:%22FIRST%22,%22experience%22:%22ALL%22,%22graduationYear%22:%222021%22,%22lang%22:%22pl%22%7D&query=%7B%22experience%22:%22ALL%22,%22graduationYear%22:%222021%22,%22institution%22:%22%22,%22studyVoivodeship%22:%2220%22,%22studyForm%22:%22%22,%22studyLevel%22:%22%22,%22limit%22:%2210%22,%22offset%22:%220%22,%22major%22:%223221%22%7D> (09.08.2023).

95 Tamże.

96 Dane pochodzące z Ogólnopolskiego Systemu Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych, <https://ela.nauka.gov.pl/pl/major/detail?detailQuery=%7B%22major%22:%22162%22,%22majorExternalCode%22:%224158%22,%22institution%22:%223886%22,%22studyForm%22:%22FULL%22,%22studyLevel%22:%22FIRST%22,%22experience%22:%22ALL%22,%22graduationYear%22:%222021%22,%22lang%22:%22pl%22%7D&query=%7B%22experience%22:%22ALL%22,%22graduationYear%22:%222021%22,%22institution%22:%22%22,%22studyVoivodeship%22:%2220%22,%22studyForm%22:%22%22,%22studyLe->

liczba absolwentów tego kierunku wynosiła odpowiednio: w 2020 roku – 11 osób, w 2019 roku – 21 osób, w 2018 roku – 16 osób, w 2017 roku – 19 osób. Można zatem uznać, iż liczba osób, która w latach 2017-2021 otrzymywała dyplom ukończenia kierunku techniki dentystyczne, nie podlegała istotniejszym wahaniom.

8.1.11. Absolwenci kierunku fizjoterapia

Studia na kierunku fizjoterapia według stanu prawnego aktualnego na sierpień 2023 roku są prowadzone jako jednolite studia magisterskie⁹⁷. Taki stan obowiązuje od 1 października 2017 roku. We wcześniejszym okresie uczelnie wyższe mogły prowadzić również rekrutację na studia I stopnia, których ukończenie również dawało prawo do wykonywania zawodu fizjoterapeuty.

Obecnie kształcenie na kierunku fizjoterapia realizowane jest na terenie województwa podlaskiego wyłącznie przez Uniwersytet Medyczny w Białymstoku. W latach 2017-2019 studia licencjackie na tym kierunku organizowane były również w Państwowej Wyższej Szkole Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży (obecnie Akademia Łomżyńska).

W 2019 roku w województwie podlaskim studia I stopnia na kierunku fizjoterapia ukończyło 89 osób. W 2018 roku było to natomiast 106 osób. Z kolei w 2017 roku liczba absolwentów studiów licencjackich na kierunku fizjoterapia wyniosła 112 osób.

W 2021 roku liczba absolwentów w województwie podlaskim, którzy ukończyli studia II stopnia na kierunku fizjoterapia, wyniosła łącznie 88 osób (z czego 60 osób ukończyło studia stacjonarne, reszta osób natomiast studia niestacjonarne). We wcześniejszych latach liczba absolwentów studiów II stopnia na kierunku fizjoterapia kształtowała się w następujący sposób: w 2020 roku – 94 osoby, w 2019 – 97 osób, w 2018 roku – 84 osoby, w 2017 – 71 osób. Absolwenci studiów stacjonarnych, którzy otrzymali dyplom w 2021 roku, szukali pracy średnio przez 3,34 miesiąca. Z kolei absolwenci studiów niestacjonarnych szukali pracy średnio przez 0,44 miesiąca⁹⁸.

8.1.12. Absolwenci kierunku asystentka stomatologiczna

Kształcenie na kierunku asystentka stomatologiczna prowadzone jest w województwie podlaskim przez szkoły policealne. W roku szkolnym 2021/2022⁹⁹ w województwie podlaskim liczba absolwentów wyżej wymienionego kierunku wyniosła łącznie 54 osoby. Poniżej znajduje się tabela, w której zamieszczone dane dotyczące absolwentów asystentka stomatologiczna w roku szkolnym 2021/2022 z podziałem na poszczególne szkoły, w których ukończyli oni naukę.

vel%22:%22%22,%22limit%22:%2210%22,%22offset%22:%220%22,%22major%22:%22162%22%7D (09.08.2023).

97 Zob. Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów, art. 8.

98 Dane pochodzące z Ogólnopolskiego Systemu Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych, <https://ela.nauka.gov.pl/pl/major?experience=ALL&graduationYear=2021&institution=&studyVoivodeship=20&studyForm=&studyLevel=&limit=10&offset=0&major=86> (08.09.2023).

99 Ostatnie dane w Systemie Informacji Oświatowej dotyczące absolwentów kierunków medycznych w chwili opracowywania niniejszego raportu (sierpień 2023) odnosiły się do roku szkolnego 2021/2022.

Tabela 28 Absolwenci kierunku asystentka stomatologiczna według szkół, w których ukończyli naukę w roku szkolnym 2021/2022

Szkoła	Liczba absolwentów
Policealna Szkoła „Cosinus” w Białymstoku	26
„Educentrum” Policealna Szkoła Medyczna w Białymstoku	5
Szkoła Policealna Gowork.pl w Białymstoku	18
Nova Policealna Szkoła Zawodowa w Białymstoku	5

Źródło: Dane uzyskane z Systemu Informacji Oświatowej.

We wcześniejszych latach liczba absolwentów podlaskich placówek edukacyjnych, którzy ukończyli kierunek asystentka stomatologiczna, kształtowała się w następujący sposób:

- ☑ W roku szkolnym 2020/2021: 47 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2019/2020: 28 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2018/2019: 57 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2016/2017: 32 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2015/2016: 69 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2014/2015: 124 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2013/2014: 90 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2012/2013: 71 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2011/2012: 26 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2010/2011: 55 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2009/2010: 23 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2008/2009: 23 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2007/2008: 22 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2006/2007: 22 absolwentów¹⁰⁰.

8.1.13. Absolwenci kierunku higienistka stomatologiczna

Kształcenie na kierunku higienistka stomatologiczna prowadzone jest w województwie podlaskim przez szkoły policealne. W roku szkolnym 2021/2022 w województwie podlaskim liczba absolwentów wyżej wymienionego kierunku wyniosła łącznie 47 osób. Poniżej znajduje się tabela, w której zamieszczone dane dotyczące absolwentów higienistka stomatologiczna w roku szkolnym 2021/2022 z podziałem na poszczególne szkoły, w których ukończyli oni naukę.

Tabela 29 Absolwenci kierunku higienistka stomatologiczna według szkół, w których ukończyli naukę w roku szkolnym 2021/2022

Szkoła	Liczba absolwentów
Centrum Zawodów Medycznych i Społecznych - Szkoła Policealna Województwa Podlaskiego w Białymstoku	15
Policealna Szkoła „Cosinus” w Białymstoku	7

¹⁰⁰ Dane pochodzące z Systemu Informacji Oświatowej.

Szkoła	Liczba absolwentów
„Educentrum” Policealna Szkoła Medyczna w Białymstoku	10
Niepubliczna Szkoła Policealna Teb Edukacja w Białymstoku	15

Źródło: Dane uzyskane z Systemu Informacji Oświatowej.

We wcześniejszych latach liczba absolwentów podlaskich placówek edukacyjnych, którzy ukończyli kierunek higienistka stomatologiczna, kształtowała się w następujący sposób:

- ☑ W roku szkolnym 2020/2021: 36 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2019/2020: 43 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2018/2019: 53 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2017/2018: 62 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2016/2017: 102 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2015/2016: 68 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2014/2015: 44 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2013/2014: 40 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2012/2013: 19 absolwentów¹⁰¹.

8.1.14. Absolwenci kierunku opiekun medyczny

Kształcenie na kierunku opiekun medyczny prowadzone jest w województwie podlaskim przez szkoły policealne. W roku szkolnym 2021/2022 w województwie podlaskim liczba absolwentów wyżej wymienionego kierunku wyniosła łącznie 102 osoby. Poniżej znajduje się tabela, w której zamieszczone dane dotyczące absolwentów kierunku opiekun medyczny w roku szkolnym 2021/2022 z podziałem na poszczególne szkoły, w których ukończyli oni naukę.

Tabela 30 Absolwenci kierunku opiekun medyczny według szkół, w których ukończyli naukę w roku szkolnym 2021/2022

Szkoła	Liczba absolwentów
Policealne Studium Zawodowe „Ekspert” w Białymstoku	9
Policealna Szkoła Administracji „Akademia Sukcesu” w Białymstoku	7
Policealna Szkoła „Cosinus” w Białymstoku	20
Policealna Szkoła „Akademia Sukcesu” w Suwałkach	18
Akademicka Policealna Szkoła Medyczna w Białymstoku	4
Szkoła Policealna Opieki Medycznej „Żak” w Łomży	18
Szkoła Policealna Opieki Medycznej „Żak” w Białymstoku	13
Szkoła Policealna Medyczno - Społeczna w Łomży	13

Źródło: Dane uzyskane z Systemu Informacji Oświatowej.

¹⁰¹ Dane pochodzące z Systemu Informacji Oświatowej.

We wcześniejszych latach liczba absolwentów podlaskich placówek edukacyjnych, którzy ukończyli kierunek opiekun medyczny, kształtowała się w następujący sposób:

- ☑ W roku szkolnym 2020/2021: 252 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2019/2020: 212 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2018/2019: 249 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2017/2018: 216 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2016/2017: 252 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2015/2016: 213 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2014/2015: 274 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2013/2014: 118 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2012/2013: 114 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2011/2012: 69 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2010/2011: 86 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2009/2010: 63 absolwentów¹⁰².

8.1.15. Absolwenci kierunku protetyk słuchu

Kształcenie na kierunku protetyk słuchu prowadzone jest w województwie podlaskim przez szkoły policealne. Ostatnie dane pochodzące z Systemu Informacji Oświatowej dotyczące absolwentów tego kierunku odnosiły się, w chwili opracowywania niniejszego raportu, do roku szkolnego 2020/2021. Wówczas ich liczba, w województwie podlaskim, wyniosła łącznie 15 osób. Poniżej znajduje się tabela, w której zamieszczone dane dotyczące absolwentów kierunku protetyk słuchu w roku szkolnym 2020/2021 z podziałem na poszczególne szkoły, w których ukończyli oni naukę.

Tabela 31 Absolwenci kierunku protetyk słuchu według szkół, w których ukończyli naukę w roku szkolnym 2020/2021

Szkoła	Liczba absolwentów
Centrum Zawodów Medycznych i Społecznych - Szkoła Policealna Województwa Podlaskiego w Białymstoku	15

Źródło: Dane uzyskane z Systemu Informacji Oświatowej.

We wcześniejszych latach liczba absolwentów podlaskich placówek edukacyjnych, którzy ukończyli kierunek protetyk słuchu, kształtowała się w następujący sposób:

- ☑ W roku szkolnym 2019/2020: 13 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2018/2019: 12 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2017/2018: 12 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2016/2017: 12 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2008/2009: 14 absolwentów¹⁰³.

102 Dane pochodzące z Systemu Informacji Oświatowej.

103 Tamże.

8.1.16. Absolwenci kierunku technik dentystyczny

Kształcenie na kierunku technik dentystyczny prowadzone jest w województwie podlaskim przez szkoły policealne. W roku szkolnym 2021/2022 w województwie podlaskim liczba absolwentów wyżej wymienionego kierunku wyniosła łącznie 6 osób. Poniżej znajduje się tabela, w której zamieszczone dane dotyczące absolwentów kierunku technik dentystyczny w roku szkolnym 2021/2022 z podziałem na poszczególne szkoły, w których ukończyli oni naukę.

Tabela 32 Absolwenci kierunku technik dentystyczny według szkół, w których ukończyli naukę w roku szkolnym 2021/2022

Szkoła	Liczba absolwentów
Centrum Zawodów Medycznych i Społecznych - Szkoła Policealna Województwa Podlaskiego w Białymstoku	6

Źródło: Dane uzyskane z Systemu Informacji Oświatowej.

We wcześniejszych latach liczba absolwentów podlaskich placówek edukacyjnych, którzy ukończyli kierunek technik dentystyczny, kształtowała się w następujący sposób:

- ☑ W roku szkolnym 2020/2021: 11 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2019/2020: 20 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2018/2019: 17 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2017/2018: 16 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2016/2017: 11 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2015/2016: 23 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2013/2014: 46 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2012/2013: 12 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2011/2012: 31 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2008/2009: 74 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2006/2007: 170 absolwentów¹⁰⁴.

8.1.17. Absolwenci kierunku technik farmaceutyczny

Kształcenie na kierunku technik farmaceutyczny prowadzone jest w województwie podlaskim przez szkoły policealne. W roku szkolnym 2021/2022 w województwie podlaskim liczba absolwentów wyżej wymienionego kierunku wyniosła łącznie 41 osób. Poniżej znajduje się tabela, w której zamieszczone dane dotyczące absolwentów kierunku technik farmaceutyczny w roku szkolnym 2021/2022 z podziałem na poszczególne szkoły, w których ukończyli oni naukę.

¹⁰⁴ Dane pochodzące z Systemu Informacji Oświatowej.

Tabela 33 Absolwenci kierunku technik farmaceutyczny według szkół, w których ukończyli naukę w roku szkolnym 2021/2022

Szkoła	Liczba absolwentów
Centrum Zawodów Medycznych i Społecznych - Szkoła Policealna Województwa Podlaskiego w Białymstoku	13
Szkoła Policealna Farmaceutyczna w Łomży	6
„Educentrum” Policealna Szkoła Medyczna w Białymstoku	2
Szkoła Policealna Farmaceutyczna w Augustowie	10
Akademicka Policealna Szkoła Medyczna w Białymstoku	10

Źródło: Dane uzyskane z Systemu Informacji Oświatowej.

We wcześniejszych latach liczba absolwentów podlaskich placówek edukacyjnych, którzy ukończyli kierunek technik farmaceutyczny, kształtowała się w następujący sposób:

- ☑ W roku szkolnym 2019/2020: 42 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2018/2019: 199 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2017/2018: 150 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2016/2017: 147 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2015/2016: 99 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2014/2015: 161 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2013/2014: 169 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2012/2013: 177 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2011/2012: 162 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2010/2011: 101 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2009/2010: 74 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2008/2009: 71 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2007/2008: 84 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2006/2007: 85 absolwentów¹⁰⁵.

8.1.18. Absolwenci kierunku technik masażysta

Kształcenie na kierunku technik masażysta prowadzone jest w województwie podlaskim przez szkoły policealne. W roku szkolnym 2021/2022 w województwie podlaskim liczba absolwentów wyżej wymienionego kierunku wyniosła łącznie 144 osób. Poniżej znajduje się tabela, w której zamieszczone dane dotyczące absolwentów kierunku technik masażysta w roku szkolnym 2021/2022 z podziałem na poszczególne szkoły, w których ukończyli oni naukę.

¹⁰⁵ Dane pochodzące z Systemu Informacji Oświatowej.

Tabela 34 Absolwenci kierunku technik masażysta według szkół, w których ukończyli naukę w roku szkolnym 2021/2022

Szkoła	Liczba absolwentów
Policealna Szkoła Detektywów i Pracowników Ochrony w Białymstoku	17
Centrum Zawodów Medycznych i Społecznych - Szkoła Policealna Województwa Podlaskiego w Białymstoku	30
Policealna Szkoła „Cosinus” w Białymstoku	13
„Educentrum” Policealna Szkoła Medyczna w Białymstoku	26
Niepubliczna Szkoła Policealna Teb Edukacja w Białymstoku	19
Akademicka Policealna Szkoła Medyczna w Białymstoku	7
Szkoła Policealna Gowork.pl w Białymstoku	10
Szkoła Policealna Medyczna „Żak” w Białymstoku	9
Nova Policealna Szkoła Zawodowa w Białymstoku	5
Szkoła Policealna Medyczna „Żak” w Łomży	8

Źródło: Dane uzyskane z Systemu Informacji Oświatowej.

We wcześniejszych latach liczba absolwentów podlaskich placówek edukacyjnych, którzy ukończyli kierunek technik masażysta, kształtowała się w następujący sposób:

- ☑ W roku szkolnym 2020/2021: 88 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2019/2020: 71 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2018/2019: 118 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2017/2018: 129 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2016/2017: 117 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2015/2016: 129 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2014/2015: 259 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2013/2014: 189 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2012/2013: 193 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2011/2012: 162 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2010/2011: 111 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2009/2010: 195 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2008/2009: 79 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2007/2008: 100 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2006/2007: 24 absolwentów¹⁰⁶.

8.1.19. Absolwenci kierunku sterylizacji medycznej

Kształcenie na kierunku technik sterylizacji medycznej prowadzone jest w województwie podlaskim przez szkoły policealne. W roku szkolnym 2021/2022 w województwie podlaskim liczba absolwentów wyżej wymienionego kierunku wyniosła łącznie 99 osób. Poniżej znajduje się tabela, w której zamieszczone dane dotyczące absolwentów kierunku technik sterylizacji

¹⁰⁶ Dane pochodzące z Systemu Informacji Oświatowej.

medycznej w roku szkolnym 2021/2022 z podziałem na poszczególne szkoły, w których ukończyli oni naukę.

Tabela 35 Absolwenci kierunku technik sterylizacji medycznej według szkół, w których ukończyli naukę w roku szkolnym 2021/2022

Szkoła	Liczba absolwentów
Centrum Zawodów Medycznych i Społecznych - Szkoła Policealna Województwa Podlaskiego w Białymstoku	27
„Educentrum” Policealna Szkoła Medyczna w Białymstoku	11
Niepubliczna Szkoła Policealna Teb Edukacja w Białymstoku	22
Akademicka Policealna Szkoła Medyczna w Białymstoku	30
Nova Policealna Szkoła Zawodowa w Białymstoku	9

Źródło: Dane uzyskane z Systemu Informacji Oświatowej.

We wcześniejszych latach liczba absolwentów podlaskich placówek edukacyjnych, którzy ukończyli kierunek technik sterylizacji medycznej, kształtowała się w następujący sposób:

- ☑ W roku szkolnym 2020/2021: 79 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2019/2020: 87 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2018/2019: 12 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2017/2018: 29 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2016/2017: 74 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2015/2016: 102 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2014/2015: 189 absolwentów¹⁰⁷.

8.1.20. Absolwenci kierunku terapeuta zajęciowy

Kształcenie na kierunku terapeuta zajęciowy prowadzone jest w województwie podlaskim przez szkoły policealne. W roku szkolnym 2021/2022 w województwie podlaskim liczba absolwentów wyżej wymienionego kierunku wyniosła łącznie 30 osób. Poniżej znajduje się tabela, w której zamieszczone dane dotyczące absolwentów kierunku terapeuta zajęciowy w roku szkolnym 2021/2022 z podziałem na poszczególne szkoły, w których ukończyli oni naukę.

Tabela 36 Absolwenci kierunku terapeuta zajęciowy medycznej według szkół, w których ukończyli naukę w roku szkolnym 2021/2022

Szkoła	Liczba absolwentów
Centrum Zawodów Medycznych i Społecznych - Szkoła Policealna Województwa Podlaskiego w Białymstoku	14
Policealna Szkoła „Cosinus” w Białymstoku	3
„Educentrum” Policealna Szkoła Medyczna w Białymstoku	13

Źródło: Dane uzyskane z Systemu Informacji Oświatowej.

We wcześniejszych latach liczba absolwentów podlaskich placówek edukacyjnych, którzy ukończyli kierunek terapeuta zajęciowy, kształtowała się w następujący sposób:

- ☑ W roku szkolnym 2020/2021: 42 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2019/2020: 24 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2018/2019: 18 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2017/2018: 12 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2016/2017: 39 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2015/2016: 15 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2014/2015: 47 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2013/2014: 40 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2012/2013: 18 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2011/2012: 20 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2010/2011: 68 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2009/2010: 22 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2008/2009: 45 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2007/2008: 36 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2006/2007: 61 absolwentów¹⁰⁸.

8.1.21. Absolwenci kierunku technik elektroradiolog

Kształcenie na kierunku technik elektroradiolog prowadzone jest w województwie podlaskim przez szkoły policealne. Ostatnie dane pochodzące z Systemu Informacji Oświatowej dotyczące absolwentów tego kierunku (23 osoby) odnosiły się, w chwili opracowywania niniejszego raportu, do roku szkolnego 2018/2019. Poniżej znajduje się tabela, w której zamieszczone dane dotyczące absolwentów kierunku technik elektroradiolog w roku szkolnym 2018/2019 ze wskazaniem szkoły, w której ukończyli oni naukę.

Tabela 37 Absolwenci kierunku technik elektroradiolog medycznej według szkół, w których ukończyli naukę w roku szkolnym 2018/2019

Szkoła	Liczba absolwentów
Centrum Zawodów Medycznych i Społecznych - Szkoła Policealna Województwa Podlaskiego w Białymstoku	23

Źródło: Dane uzyskane z Systemu Informacji Oświatowej.

We wcześniejszych latach liczba absolwentów podlaskich placówek edukacyjnych, którzy ukończyli kierunek technik elektroradiolog, kształtowała się w następujący sposób:

- ☑ W roku szkolnym 2017/2018: 17 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2016/2017: 28 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2015/2016: 19 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2013/2014: 50 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2012/2013: 37 absolwentów;

¹⁰⁸ Dane pochodzące z Systemu Informacji Oświatowej.

- ☑ W roku szkolnym 2011/2012: 18 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2010/2011: 23 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2009/2010: 24 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2008/2009: 21 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2007/2008: 25 absolwentów;
- ☑ W roku szkolnym 2006/2007: 22 absolwentów¹⁰⁹.

8.2. Spójność oferty edukacyjnej z oczekiwaniami rynku pracy

Obecnie uczelnie nie są już zobligowane do śledzenia losów swoich absolwentów po trzech, sześciu miesiącach, po roku i po trzech latach. W związku z powyższym brak jest chociażby informacji o odsetku absolwentów kierunków medycznych emigrujących z Polski. Tym niemniej, dane z Ogólnopolskiego Systemu Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych pozwalają uzyskać wiedzę na temat tego, jak szybko znajdują oni pracę. Informację w tym zakresie przedstawiono w podrozdziale 8.1.

Z perspektywy uczelni można zauważyć spadek zainteresowania niektórymi kierunkami studiów, co może być odzwierciedleniem zmian w zakresie zapotrzebowania rynku pracy na specjalistów w określonych dziedzinach. Widoczny jest wyraźnie mniejsze zainteresowanie kierunkami farmaceutycznymi, głównie z powodu ograniczonych perspektyw zatrudnienia dla absolwentów oraz rosnącego poziomu aspiracji i kompetencji po ukończeniu tych wymagających studiów. Dodatkowo, zainteresowanie przesuwa się na kierunki lekarskie.

„Po pierwsze farmacja i jest to związane z deprawacją tego zawodu, czyli jeżeli nasz kandydat postrzega, że zostanie farmaceutą, czyli zostanie sprzedawcą w kasie w Rossmanie, to nie będzie wybierał tak trudnych i wymagających studiów”.

Przedstawiciel uczelni wyższej w Białymstoku 3

Jedna z rozmówczyń wskazywała, iż obecnie obserwować można coraz większe nasycenie rynku położnymi, na które istnieje coraz mniejsze zapotrzebowanie, w związku z coraz mniejszą liczbą rodzących się dzieci.

„My, np. z położnictwem nie mamy problemu i jeśli chodzi o położne, to położne mają problem z zatrudnieniem”.

Przedstawiciel Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych

Obserwuje się także mniejsze zainteresowanie analityką medyczną i kierunkami technicznymi, takimi jak technik sterylizacji medycznej, co może wynikać z nasycenia rynku pracownikami o tych kwalifikacjach. Niemniej jednak, uczelnie i szkoły policealne nie planują wygaszania kierunków, które tracą popularność, zamiast tego zamierzają ograniczyć liczbę przyjmowanych studentów i słuchaczy.

Na przeciwległym biegunie znajdują się kierunki, co do których uczestnicy badań jakościowych

¹⁰⁹ Dane pochodzące z Systemu Informacji Oświatowej.

postulowali utrzymanie lub zwiększenie liczby przyjmowanych kandydatów. Jeden z rozmówców, reprezentujący Okręgową Izbę Pielęgniarek i Położnych w Białymstoku, podkreślał, iż jego zdaniem na dotychczasowym poziomie należy utrzymać kształcenie w zawodach lekarza, pielęgniarki, fizjoterapeuty.

„(...) Natomiast jeżeli chodzi o zawody typu pielęgniarka, lekarz, fizjoterapeuta, myślę, że należy to kontynuować”.

Przedstawiciel Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych w Białymstoku

Szczegółowa analiza wypowiedzi badanych biorących udział w zogniskowanym wywiadzie grupowym pozwala w tym miejscu wysnuć wniosek, iż prawdziwym problemem nie jest zbyt duża lub zbyt mała liczba osób kończących konkretny kierunek medyczny. Obecnie zapotrzebowanie na rynku jest w stanie wchłonąć absolwentów niemal każdego takiego kierunku – choć nie zawsze osoba ta będzie pracowała zgodnie z pełnią swoich kwalifikacji i za odpowiednim wynagrodzeniem (przykładem są tutaj farmaceuci, którzy są poszukiwani, ale często przez sieciowe apteki oraz drogerie). Coraz większym problemem może stać się jednak to, że obecnie nauczanie na kierunku lekarskim czy pielęgniarskim prowadzone jest przez uczelnie, które nie były powołane do kształcenia kadr medycznych (politechniki, wyższe szkoły zawodowe). Jednostki takie nie posiadają odpowiedniego zaplecza – szpitala, w którym studenci mogliby odbywać praktyki, laboratorium, itd. Istnieje zatem obawa, że absolwenci wychodzący z tych uczelni będą posiadali jedynie wiedzę teoretyczną, jednak nie będą posiadali umiejętności praktycznych niezbędnych do wykonywania swojej pracy.

„Odnosząc się do jakości kształcenia, przez inne podmioty, przez politechniki, czy wyższe szkoły odzieżowe, które niedługo będą kończyć (...), kształcić kadrę medyczną. Ja to pozostawię bez komentarza (...). Tam po prostu tej jakości nie ma i większość środowiska się z tym po prostu zgadza”.

Przedstawiciel uczelni wyższej w Białymstoku 3

Rekapitulując, na podstawie przedstawionego w tym podrozdziale materiału empirycznego można wyciągnąć kilka istotnych wniosków:

1. Obserwowany spadek zainteresowania niektórymi kierunkami studiów może wynikać z ograniczonych możliwości zatrudnienia dla absolwentów kierunków medycznych lub też z niewielkiej atrakcyjności stanowisk, które proponuje się tym absolwentom. W tym miejscu można wskazać osobliwie na farmację, po ukończeniu której absolwenci są zmuszeni podejmować pracę w sieciowych aptekach oraz drogeriach, w których nie mają możliwości pełnego wykorzystania swojego potencjału.
2. Obserwowane jest przesunięcie części kandydatów w kierunku studiów lekarskich jako najbardziej prestiżowych oraz dających najlepsze perspektywy co do możliwości rozwoju swojej kariery i znalezienia dobrze płatnego stanowiska pracy.
3. Problemu nie stanowi obecnie zbyt duża czy zbyt mała liczba absolwentów tego, czy

innego kierunku medycznego. Nie wszyscy absolwenci mogą jednak liczyć na pracę, która odpowiadałaby ich aspiracjom. W przyszłości problemem z znalezieniem zatrudnienia mogą mieć osoby, które kończyły kierunki medyczne na uczelniach, które nie posiadały odpowiednich kadr czy zaplecza umożliwiającego przygotowanie praktyczne do zawodu.

4. Konieczne jest także rozważenie zagadnień związanych z wynagrodzeniem kadry akademickiej, aby zachęcić specjalistów do pracy dydaktycznej.

8.3. Ocena przygotowania absolwentów podlaskich szkół i uczelni kształcących na kierunkach medycznych do wykonywania zawodu

Przedstawiciele szpitali twierdzą, że bardzo chętnie przyjmują do pracy młode osoby, które niedawno ukończyły naukę na kierunkach medycznych. Najczęściej zatrudniają personel pielęgniarско-położniczy. Celem jest zmiana niekorzystnych proporcji wiekowych – zmniejszenie odsetka osób w wieku emerytalnym, odmłodzenie kadry. W pierwszej kolejności zatrudniani są absolwenci białostockich uczelni: Uniwersytetu Medycznego i Wyższej Szkoły Medycznej, którzy odbywali staże i praktyki wakacyjne. Równocześnie przedstawiciele szpitali są przekonani, że na etapie zatrudniania lekarzy-rezydentów „zostają najlepsi”.

O poziomie wiedzy i umiejętności w mniejszym stopniu decyduje to, którą uczelnię ukończyli absolwenci, a raczej indywidualne ich nastawienie – do nauki i do pracy.

„Spotkałam się z taką opinią, że np. osoby po Uniwersytecie Medycznym są lepiej przygotowane do zawodu pielęgniarского niż po Wyższej Medycznej, ale potem chwalam np. jakąś pielęgniarkę i ja patrzę, a ona jest z Wyższej Szkoły Medycznej, więc ten mit, nie wiem, na ile jest prawdziwy. Bardziej starania takiej osoby, jak szybko chce się nauczyć”.

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Białymstoku

Absolwenci, choć dobrze przygotowani teoretycznie, nie zawsze potrafią od razu sprostać wymaganiom pracy w szpitalu. Zazwyczaj brakuje im bowiem umiejętności praktycznych. Szpital wdraża młodych pracowników do coraz poważniejszych zadań, stopniowo zwiększając równocześnie zakres ich odpowiedzialności.

„Oddziałowa albo ordynator ocenia wiedzę, umiejętności i wtedy decyduje, po jakim czasie taka osoba może zaczynać pracować samodzielnie, to znaczy jeszcze niecałkowicie samodzielnie, ale np. zostać z drugą koleżanką na dyżur”.

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Białymstoku

Jeden z rozmówców deklarował, że realizujący praktyki studenckie w szpitalu rozliczani są nie tylko z rzeczywistego ich odbycia na oddziałach szpitalnych, lecz także z nabywanych w trakcie praktyk umiejętności. Formalne spełnienie wymogów ma być potwierdzeniem faktycznie zdobytych umiejętności. Niestety obecny system kształcenia uniemożliwia kontakt z pacjentem i wykonywanie czynności medycznych w warunkach rzeczywistego postępowania leczniczego lub diagnostycznego. Praktykanci mogą jedynie przyglądać się temu, co robią osoby posiadające odpowiednie uprawnienia.

„Czasami oni też przeszkadzają, bo są ciężkie przypadki, ciężki pacjent i trzeba powiedzieć - idźcie, nie przeszkadzajcie, nie macie uprawnień, nie płączcie się tu pod nogami, bo tu trzeba ratować życie, np. do respiratora podłączyć, czy jakieś jeszcze inne problemy. On też popatrzy z boku, to się nie nauczy, a też takiego pacjenta nie może dotknąć, nie może się nauczyć wkłuwania, bo nie ma uprawnień. Tak wygląda nasz system kształcenia”.

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Białymstoku

Absolwenci zgłaszający się do pracy w placówkach ochrony zdrowia często posiadają duży zasób teoretycznej wiedzy, której nauczyli się na pamięć studiując oraz przygotowując się do zdania kolejnych egzaminów. Potrzebują oni jednak doświadczenia, które mogą zdobyć np. w formie wolontariatu lub podczas stażu podyplomowego wykonując prace z dofinansowaniem. Takie formy uzupełniania wiedzy absolwenci traktują jednak z dystansem i nie zawsze chcą w nich uczestniczyć.

„Myślę, że to bardziej kwestia cech indywidualnych, niż wyuczenia, bo uczą się 5 lat, to powinni być wyuczeni. Zapewne tej praktyki trochę potrzeba, jak już zaczynają pracę. Wtedy na pewno muszą się wdrożyć”.

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Łomży

Pracodawcy i instytucje kształcące zauważają ponadto braki w zakresie kompetencji miękkich. W pierwszej kolejności chodzi o praktyczne wykorzystywanie umiejętności komunikacyjnych – z pacjentem, jak również ze współpracownikami z personelu medycznego. Istotne są tu również indywidualne predyspozycje przyszłych lekarzy, pielęgniarek i personelu medycznego związane z kompetencjami miękkimi. Jako remedium na trudności komunikacyjne zwrócono uwagę na potrzebę wdrożenia lekarzy do całościowej oceny stanu pacjenta, a nie koncentrowania się wyłącznie na problemach zdrowotnych w ramach własnej specjalizacji.

„Jest problem radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych, radzenia sobie ze stresem, w tych rozmowach z pacjentami, z rodzinami pacjentów. Mieliśmy też sytuację, gdzie osoby zrezygnowały z pracy, bo powiedziały, że jednak są zbyt wrażliwe na wykonywanie tego zawodu”.

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Suwałkach

„Tego powinno być więcej, jak najwięcej, ale wydaje mi się, że kompetencje miękkie i tutaj mam na myśli komunikację - to jest ta komunikacja z pacjentem, komunikacja w zespole takim powiedzmy interdyscyplinarnym - lekarz, pielęgniarka, fizjoterapeuta, lekarz na SOR-ze, ratownicy, lekarz i diagnosta laboratoryjny - w tym zakresie wydaje mi się, że mamy jakieś podstawowe braki”.

Przedstawiciel uczelni wyższej w Białymstoku 3

Obcokrajowcy, w szczególności Białorusini, muszą nostryfikować dyplom, co z kolei wiąże się z obowiązkowym trzymiesięcznym lekarskim stażem podyplomowym. Dla szpitali jest to dodatkowy wysiłek organizacyjny, gdyż należy umożliwić stażystom pracę na różnych oddziałach. Szpital nie ma jednak gwarancji, że po ukończeniu stażu lekarz podejmie pracę w placówce.

„(Lekarze nostryfikujący dyplom) najczęściej potem nie są zainteresowani pracą w szpitalu, raczej interesuje ich medycyna rodzinna. Mają jakąś wizję, a ten staż jest im potrzebny do tego, żeby uzyskać prawo wykonywania zawodu”.

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Białymstoku

Uczestnicy zogniskowanego wywiadu grupowego zwrócili ponadto uwagę na kwestię jakości kształcenia na niektórych uczelniach.

„Tu chodzi mi przede wszystkim o podmioty, które kształcą na kierunku pielęgniarstwo czy położnictwo w trybie weekendowym. Ja nie rozumiem co to znaczy kształcić w trybie weekendowym pielęgniarstwa, czy położnictwa, kiedy trzeba zapewnić ciągłość tego procesu dydaktycznego, ponieważ tylko ta ciągłość daje możliwość właśnie między innymi dobrej jakości kształcenia, więc tutaj chyba na to trzeba zwrócić szczególną uwagę i przyjrzeć się tym podmiotom, jak studenci te zajęcia realizują i potem, jak po wejściu do systemu radzą sobie w pracy. Bo przecież powinni przyjść przygotowani do realizacji zadań na poziomie podstawowym”.

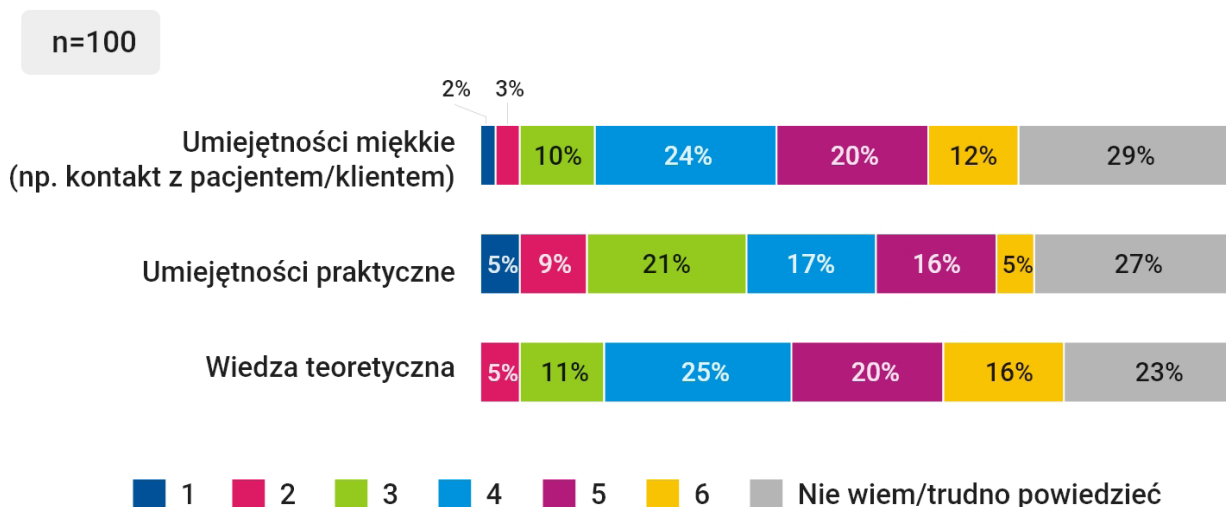
Przedstawiciel środowiska pracodawców w Łomży

Przedstawiciele podlaskich podmiotów wykonujących działalność leczniczą na ogół dobrze oceniali wiedzę teoretyczną posiadaną przez absolwentów szkół i uczelni kształcących w zawodach medycznych. Łącznie 61% uczestników badania ankietowego zrealizowanego w tej grupie respondentów oceniło ten aspekt na 4,5 i 6. Oceny 2 i 3 wystawiło natomiast 16,0% badanych (nikt nie wystawił oceny "1"). Pozytywnie na ogół oceniane były też umiejętności miękkie – takie jak np. kontakt z pacjentem/klientem. Oceny 4, 5 i 6 w tym obszarze wystawiło łącznie 56,0% uczestników badania, natomiast oceny 1-3 jedynie 15,0% badanych. Naj słabiej ocenianym aspektem były umiejętności praktyczne. Oceny 4,5 i 6 wystawiło 38,0% badanych. Natomiast oceny mieszczące się w przedziale 1-3 wystawiło temu aspektowi 35,0% badanych. Szczegółowy rozkład ocen zamieszczony został na poniższym wykresie.

Rysunek 15 Ocena umiejętności miękkich, praktycznych oraz wiedzy teoretycznej absolwentów dokonana przez pracodawców (CATI/CAWI, n=100)

Jak w skali od 1 do 6 (gdzie 1 jest oceną najgorszą, 6 jest oceną najlepszą) ocenia Pan(i) absolwentów lokalnych szkół i uczelni kształcących na kierunkach medycznych pod kątem następujących aspektów

Źródło: Badania własne.

W tym miejscu warto zwrócić uwagę na wyniki badania ankietowego, które zostało zrealizowane wśród absolwentów podlaskich szkół i uczelni, którzy ukończyli naukę na kierunkach medycznych. Osoby te zostały poproszone o ocenę tego, w jakim stopniu wiedza teoretyczna, umiejętności praktyczne oraz umiejętności pracy z pacjentem nabyte na uczelni/w szkole okazały się przydatne w wykonywanym przez nich zawodzie medycznym.

Tabela 38 Ocena wiedzy teoretycznej, umiejętności praktycznych oraz umiejętności pracy z pacjentem pod kątem przydatności w pracy dokonana przez absolwentów kierunków medycznych (mixed mode CATI/CAWI, n=96)

W jakim stopniu wiedza teoretyczna, umiejętności praktyczne oraz umiejętności pracy z pacjentem nabyte na uczelni/w szkole okazały się przydatne w wykonywanym przez Pana(ią) zawodzie medycznym? (n=96) Proszę dokonać oceny na skali od 1 do 6, gdzie 1 oznacza całkowicie nieprzydatne”, a 6 - „przydatne w dużym stopniu”

	1	2	3	4	5	6
Wiedza teoretyczna	0,0%	3,1%	4,2%	14,6%	47,9%	30,2%
Umiejętności praktyczne	1,0%	3,1%	7,3%	25,0%	27,1%	36,5%
Umiejętność pracy z pacjentem	2,1%	6,3%	15,6%	20,8%	31,3%	24,0%

Źródło: Badania własne.

Absolwenci biorący udział w badaniu wskazali, iż najbardziej przydatna w ich codziennej pracy jest wiedza teoretyczna, którą nabyli podczas nauki. Na 4, 5 i 6 ten aspekt oceniło łącznie 92,7% respondentów odpowiadających na to pytanie. Warto podkreślić, iż żaden z uczestników badania

nie wskazał, że zdobyta przez niego wiedza teoretyczna okazała się całkowicie nieprzydatna poprzez wystawienie oceny 1. Oceny 2 i 3 wystawił temu aspektowi rzadziej niż co 10 badany (7,3%).

Przydatność wyniesionych z szkoły lub uczelni umiejętności praktycznych na ocenę 4, 5 lub 6 oceniło w sumie 88,6% uczestników badania. Nieco ponad co 10 badany wskazał natomiast, iż tego rodzaju umiejętności wyniesione ze szkoły lub uczelni okazały się mało przydatne lub całkowicie nieprzydatne. Oceny od 1 do 3 wystawiło bowiem łącznie 11,4% badanych, którzy odpowiadali na to pytanie.

Nieco ponad $\frac{3}{4}$ badanych absolwentów (76,1%) oceniło także na ocenę 4, 5 lub 6 poziom przydatności wyniesionych ze szkoły i uczelni umiejętności pracy z pacjentem. Równocześnie blisko co 4 ankietowany wystawił temu aspektowi oceny mieszczące się w przedziale 1-3.

Rekapitułując, przedstawione wyżej wyniki badań ankietowych, w których wzięli udział zarówno przedstawiciele podmiotów medycznych, jak i absolwenci kierunków medycznych pozwalają na sformułowanie dwóch podstawowych wniosków.

1. Absolwenci, którzy ukończyli naukę w podlaskich szkołach i uczelniach wyższych kształcących na kierunkach medycznych, wysoko oceniają jakość swojego kształcenia. Większość z nich uważa, że wiedza oraz umiejętności praktyczne, które nabyli w tych placówkach, przydaje im się w dużym lub bardzo dużym stopniu.
2. Wiedza teoretyczna absolwentów, którzy podejmują pracę w lokalnych placówkach ochrony zdrowia jest oceniana dosyć wysoko przez pracodawców i nie budzi na ogół ich większych wątpliwości. Elementem, na który powinno kłaść się większy nacisk w trakcie procesu dydaktycznego, jest praktyczne przygotowanie do wykonywania zawodu. Podmioty kształcące na kierunkach medycznych powinny w większym stopniu dążyć do tego, by ich uczniowie oraz studenci nabierali praktycznego doświadczenia w wykonywaniu danego zawodu, a przez to również wykształcali w sobie kompetencje miękkie – takie jak umiejętność pracy z pacjentem, rozmowy z nim, itp.

8.3.1. Kwalifikacje i kompetencje, których brakuje absolwentom kierunków medycznych

Przedstawiciele podmiotów wykonujących działalność leczniczą najlepiej ocenili absolwentów kierunków medycznych pod względem posiadania wiedzy teoretycznej, najslabiej natomiast pod względem umiejętności praktycznych. W skali od 1 do 6, 35,0% badanych określiło poziom umiejętności praktycznych absolwentów za pomocą oceny z zakresu od 1 do 3. Uczestnicy badania głównie wspominali o braku praktycznych zajęć na etapie kształcenia, przytoczono też kwestię zajęć prowadzonych zdalnie, podczas pandemii, która miała bardzo negatywny wpływ na jakość kształcenia. Powtarzały się opinie, że młodzi ludzie pracują w oderwaniu od rzeczywistości, nie są przygotowani do zetknięcia z prawdziwą pracą w zawodzie. Kilko uczestników było zdania, że poziom kształcenia praktycznego jest zbyt niski, z roku na rok spada. Wielokrotnie powtórzyły się opinie, że wiedza praktyczna jest bardzo powierzchowna.

„Coś leży w praktyce, skoro przychodzi do mnie na staż dziewczyna i ona mówi, że nigdy nie usuwała zęba trzonowego, bo nie mieli pacjentów na akademii, to w moim przypadku byłoby to niemożliwe kiedyś jak studiowałem”

Przedstawiciel podmiotu wykonującego działalność leczniczą funkcjonującego w województwie podlaskim

Oдноśnie wiedzy teoretycznej pojawiło się wiele pozytywnych komentarzy, również uwytatniających wysoki poziom uczelni w województwie podlaskim na tle innych. W opinii uczestników badania absolwenci są profesjonalni i kompetentni, szybko włączają się do wykonywanych w zakładach obowiązków i dobrze je wykonują. Wiedzą, gdzie zajrzeć, aby coś sprawdzić i dobrze wykonać swoje zadanie. Pojawiła się opinia, że każdy z pracowników musi przejść szkolenia typowo specjalistyczne, aby móc pracować na niektórych sprzętach. Oдноśnie oceny umiejętności miękkich respondenci wypowiedzieli się bardzo zróżnicowanie, choć przeważały opinie pozytywne. Wielokrotnie powtarzały się zdania, że w dużej mierze poziom tych umiejętności zależy od samego usposobienia człowieka, ale młodzi lekarze starają się być uprzejmi, rozmowni, szybko się uczą tych umiejętności.

Pracodawcy biorący udział w indywidualnych wywiadach pogłębionych wskazywali, iż absolwenci kierunków medycznych są raczej dobrze przygotowani do wykonywania zawodu. Tym niemniej podkreślali oni równocześnie, iż po ukończeniu szkoły/uczelni muszą stale podnosić swoje kompetencje i przyswajając nowe umiejętności. Jeden z rozmówców wskazywał, iż nawet doświadczone pielęgniarki muszą na nowo uczyć się tego, jak odkażać rękę przed pobraniem krwi, w przypadku odgórnego wprowadzenia nowych procedur w tym zakresie. Pracodawcy dosyć zgodnie podkreślali także, iż osobom, które zgłaszają się do pracy bezpośrednio po ukończeniu szkoły/uczelni, zazwyczaj brakuje także wiedzy praktycznej. Dodatkowo powtarzano również, że bardzo istotne są umiejętności miękkie, nie tylko do kontaktów z pacjentem, ale również z innymi pracownikami kadry medycznej. W opinii przedstawiciela środowiska pracodawców w Łomży, pielęgniarka musi być „przebojowa”, otwarta, komunikatywna, odważna, aby podjąć decyzję np. o tym, że pacjentowi należy bez zwłoki wykonać dodatkowe badania (na SOR). Przedstawiciel środowiska pracodawców w Suwałkach zasugerował potrzebę doskonalenia kompetencji miękkich, głównie w kontekście radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych, ale również wyeliminowania wypalenia zawodowego.

„Posiłkujemy się tym, że pozyskujemy pieniądze na szkolenia i nie przeznaczamy ich wyłącznie na szkolenia zawodowe, czy jakieś doksztalcające, doskonalące, ale też te kompetencje właśnie miękkie, czyli te sytuacje kryzysowe. Tutaj naprawdę myślę, że tych szkoleń nigdy nie jest za dużo. To radzenie sobie ze stresem, żeby jak najbardziej wyeliminować te wypalenia zawodowe w bardzo krótkim czasie. I tutaj robimy takie szkolenia też na miejscu, zbieramy grupy, przyjeżdżają organizacje szkoleniowe i prowadzą różnego rodzaju warsztaty czy szkolenia dla naszych pracowników”.

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Suwałkach

Podczas wywiadu grupowego uczestnicy zgadzali się ze sobą, że szczególnie brakuje umiejętności miękkich. Nie ulegało wątpliwości respondentów, że wiedza praktyczna będzie się rozwijała wraz z nabieranym doświadczeniem młodych specjalistów, natomiast warto skupić się na tym, aby rozwijać w młodych ludziach umiejętności interpersonalne. Sugerowano nawet, aby prowadzić symulacje rozmowy z pacjentem, ponieważ studenci nie zdają sobie sprawy z tego, w jaki sposób pacjenci reagują, w jaki sposób zadają pytania.

„Miękkie i tutaj mam na myśli komunikację - to jest ta komunikacja z pacjentem, komunikacja w zespole takim powiedzmy interdyscyplinarnym - lekarz, pielęgniarka, fizjoterapeuta, lekarz na SOR-ze, ratownicy, lekarz i diagnosta laboratoryjny - w tym zakresie wydaje mi się, że mamy jakieś podstawowe braki”.

Przedstawiciel uczelni wyższej w Białymstoku 3

Przedstawiciel Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego w Białymstoku zwrócił uwagę na negatywne, w jego opinii, zjawisko panujące wśród lekarzy, związane z bardzo wąskim spojrzeniem na przypadek pacjenta. Bardzo często podejście personelu medycznego do pacjenta jest oparte na jednej, specjalistycznej dziedzinie. Brakuje całościowego spojrzenia na dany przypadek. Lekarze nie skupiają się na rozmowie z pacjentem, a kierują go na badania, które nie zawsze dają odpowiedź na pytania i pozwalają postawić słuszną diagnozę. Bardzo obszernie wypowiedział się przedstawiciel uczelni wyższej w Suwałkach na temat empatii lekarza, czy pielęgniarki, w stosunku do pacjenta. W opinii rozmówcy niewielu lekarzy ma umiejętność wysłuchania pacjenta, rozmowy z nim. Najczęściej jest to jednostronna wypowiedź, bez zadawania pytań, próby zrozumienia pacjenta, dania mu poczucia zainteresowania ze strony lekarza. Próba wyuczenia tego typu umiejętności pojawia się na zajęciach z etyki, jednak obserwuje się zupełny brak przełożenia tych informacji na kompetencje interpersonalne personelu. Autor tej wypowiedzi dodał, że tego typu umiejętności niekoniecznie da się wyuczyć, człowiek musi lubić drugiego człowieka, mieć takie wewnętrzne usposobienie.

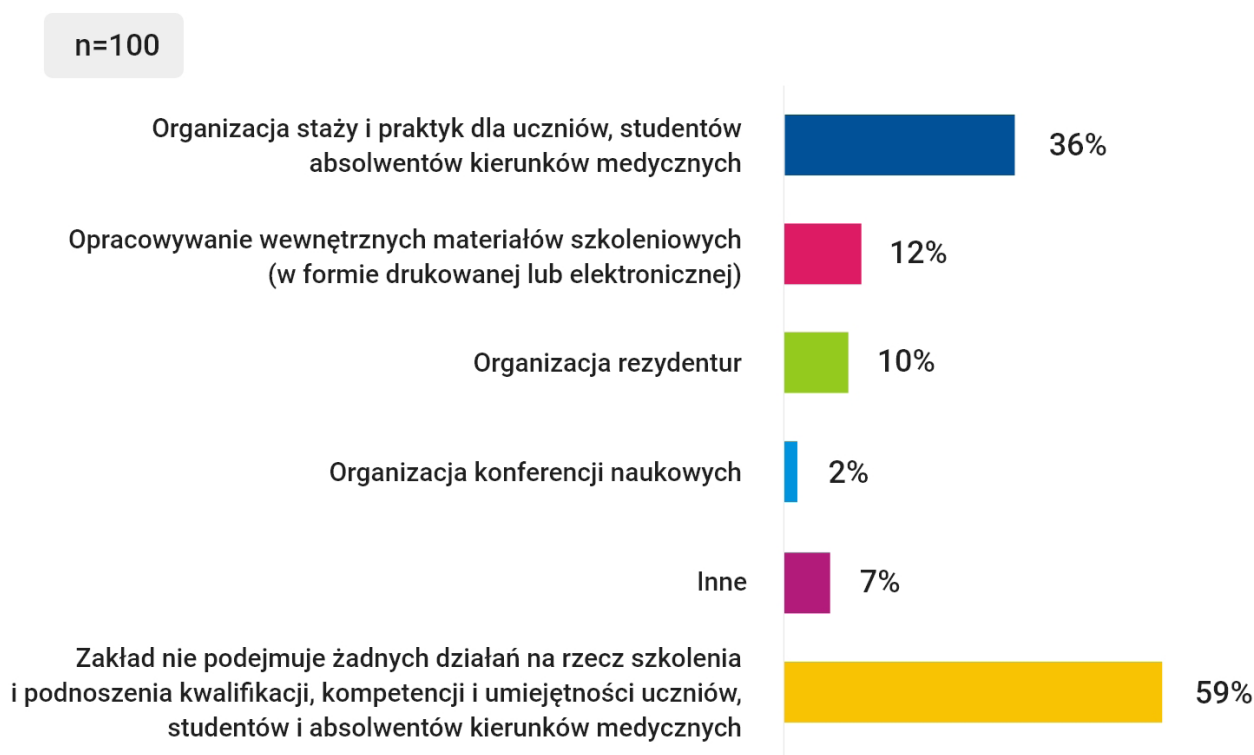
8.4. Podnoszenie kwalifikacji, kompetencji i umiejętności absolwentów kierunków medycznych

8.4.1. Perspektywa pracodawców

Przedstawiciele podmiotów medycznych zapytano, w ramach badania ankietowego, o działania, które podejmują reprezentowane przez nich zakłady pracy na rzecz szkolenia i podnoszenia kwalifikacji, kompetencji i umiejętności uczniów, studentów i absolwentów kierunków medycznych. Badani, odpowiadając na to pytanie, mogli zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi zamieszczonych w kafeterii. Osoby biorące udział w badaniu najczęściej wskazywały, że ich zakład pracy nie podejmuje żadnych działań na rzecz szkolenia i podnoszenia kwalifikacji, kompetencji i umiejętności uczniów, studentów i absolwentów kierunków medycznych – aż 59,0% ankietowanych. Organizację staży i praktyk dla uczniów, studentów absolwentów kierunków medycznych podejmuje 36,0% pytanych, 12,0% wskazało na opracowywanie wewnętrznych materiałów szkoleniowych (w formie drukowanej lub elektronicznej), co dziesiąty na organizację rezydentur, 2,0% na organizację konferencji naukowych, a 7,0% na inne – w szczególności szkolenia wewnętrzne i zewnętrzne.

Rysunek 16 Działania na rzecz szkolenia i podnoszenia kwalifikacji wśród uczniów, studentów i absolwentów kierunków medycznych (mixed mode CATI/CAWI n=100)

Jakie z poniższych działań podejmuje Pana(i) zakład pracy na rzecz szkolenia i podnoszenia kwalifikacji, kompetencji i umiejętności uczniów, studentów i absolwentów kierunków medycznych?

Źródło: Badania własne.

Wyniki badania ankietowego pozwalają także stwierdzić, iż 43,0% respondentów reprezentujących podmioty wykonujące działalność leczniczą na terenie województwa podlaskiego wskazało, iż ich zakład pracy współpracuje z uczelniami lub szkołami. Osoby te, w ramach dodatkowego pytania otwartego, zostały poproszone o wskazanie form tej współpracy. 31 badanych zadeklarowało, iż reprezentowana przez nich placówka przyjmuje studentów oraz uczniów na praktyki oraz staże. Była to najczęściej wskazywana forma współpracy zakładów pracy z uczelniami. 4 respondentów przyznało, iż współpraca taka polega na tym, iż prowadzą oni zajęcia ze studentami na uczelni wyższej. Pojedyncze osoby zadeklarowały, iż organizują rezydentury lub zatrudniają absolwentów określonych szkół i uczelni.

57,0% zakładów pracy nie współpracuje z uczelniami lub szkołami. Najczęściej nie mają takiej potrzeby albo możliwości, nie mają kontaktu z placówkami edukacyjnymi, stażystami. Niektórych ankietowanych odstręcza dodatkowy wysiłek z tym związany.

Rysunek 17 Współpraca przedstawicieli przedsiębiorstw z uczelniami/szkołami (mixed mode CATI/CAWI, n=100)

Czy Państwo współpracują z uczelniami/szkołami?

Źródło: Badania własne.

Przeprowadzone wywiady pogłębione z przedstawicielami pracodawców ujawniły, iż najczęstszą formą współpracy między ich zakładami pracy a szkołami i uczelniami jest przyjmowanie uczniów oraz studentów na praktyki zawodowe.

„Przyjmujemy praktykantów zarówno z kierunków lekarskich, jak i pielęgniarских, położne też czasem, chociaż u nas na terenie jest mało kierunków na położnictwo, chyba w Białymstoku najbliższej, u nas jest tylko pielęgniarstwo”.

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Łomży

Tego rodzaju współpraca daje uczelniom oraz pracodawcom obopólne korzyści. Uczelnie mogą kierować do określonych placówek swoich studentów w celu odbycia wymaganej przepisami prawa praktyki zawodowej, pracodawcy natomiast chętnie przyjmują absolwentów, którzy wcześniej odbyli u nich praktyki.

„Bardzo chętnie przyjmujemy absolwentów. Nasz szpital jest w Białymstoku. Białystok ma dwie uczelnie, które kształcą pielęgniarki i położne”.

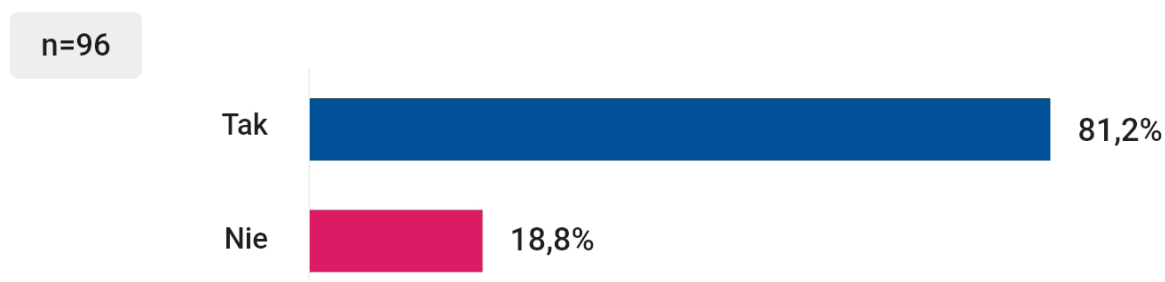
Przedstawiciel środowiska pracodawców w Białymstoku.

8.4.2. Perspektywa absolwentów

Ponad ¾ absolwentów podlaskich szkół i uczelni kształcących na kierunkach medycznych podnosiła swoje kwalifikacje zawodowe po ukończeniu nauki. W tym miejscu warto podkreślić, iż obowiązek kształcenia ustawicznego w przypadku przedstawicieli zawodów medycznych znajduje swoje odzwierciedlenie w przepisach prawa. Obowiązek takiego kształcenia dla lekarzy i lekarzy dentyistów zapisany jest w *Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 21 lutego 2022 r. w sprawie sposobu dopełnienia obowiązku doskonalenia zawodowego lekarzy i lekarzy dentyistów*¹¹⁰. Odpowiednie zapisy mówiące o tym znaleźć można także m.in. w rozdziale 4 ustawy o niektórych zawodach medycznych przyjętej przez polski Sejm 17 sierpnia 2023 roku.

Rysunek 18 Podnoszenie kwalifikacji przez absolwentów (mixed mode CATI/CAWI, n=96)

Czy po ukończeniu uczelni/szkoły, w której zyskałeś uprawnienia do wykonywania zawodu medycznego podnosił(a) Pan(i) swoje kwalifikacje związane z wykonywaniem zawodu medycznego?

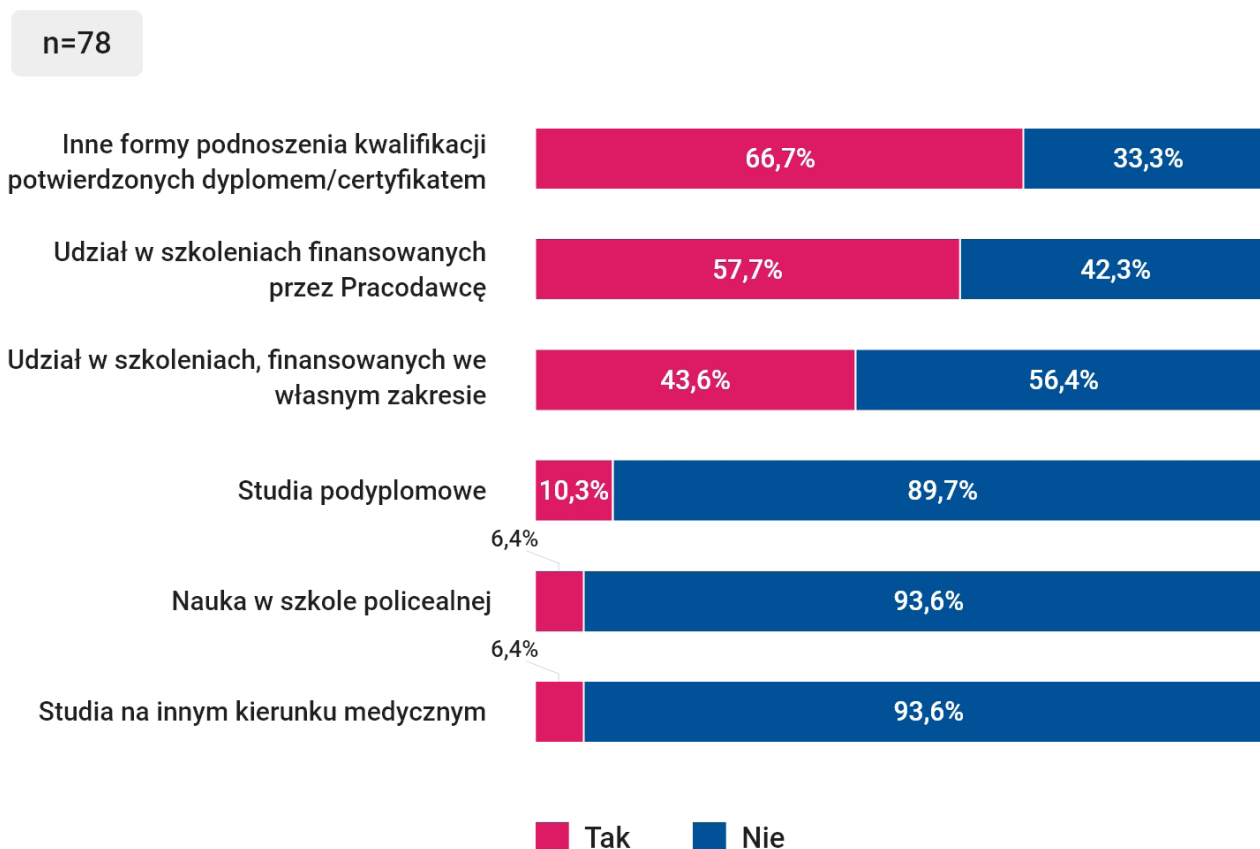
Źródło: Badania własne.

Ponad połowa absolwentów, którzy odpowiadali na pytanie o formy podnoszenia swoich umiejętności i kwalifikacji, wskazała, że brali oni udział w szkoleniach finansowanych przez swojego pracodawcę (57,7%). Popularną formą podnoszenia swoich kwalifikacji było także branie udziału w szkoleniach finansowanych ze środków własnych (43,6%). Ponad 2/3 absolwentów przyznało także, że brało w innych, niż wymienione w kafeterii, działaniach na rzecz podnoszenia swoich kwalifikacji, które to kończyły się uzyskaniem przez nich dyplomu lub certyfikatu. Tylko nieco ponad co 10 ankietowany absolwent w ramach podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych ukończył dodatkowo studia podyplomowe, a niespełna 7% podejmowało studia na innym kierunku medycznym.

¹¹⁰ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 lutego 2022 r. w sprawie sposobów dopełnienia obowiązku doskonalenia zawodowego lekarzy i lekarzy dentyistów (Dz.U. z 2022 r. poz. 464) .

Rysunek 19 Formy podnoszenia kwalifikacji (mixed mode CATI/CAWI, n=78)

W jakich formach podnoszenia swoich kwalifikacji brał(a) Pan(i) udział?

Źródło: Badania własne.

Rekapituluując, zrealizowane badania wykazały, iż zdecydowana większość absolwentów podnosiła swoje kwalifikacje po ukończeniu studiów, czyniąc w ten sposób zadość wymaganiom wynikającym z przepisów prawa. Absolwenci brali przede wszystkim udział w szkoleniach oraz w innych formach podnoszenia swoich kwalifikacji, które pozwalały im uzyskać odpowiedni dyplom lub certyfikat. Warto zwrócić uwagę, iż blisko co drugi respondent przyznał, iż za udział w szkoleniu (które nie było organizowane przez pracodawcę) musiał zapłacić we własnym zakresie. Nikłą popularnością cieszyła się natomiast kontynuacja nauki w szkole średniej lub na uczelni wyższej. Może to oznaczać, iż absolwenci raczej nie planują zmiany wykonywanego przez siebie zawodu medycznego na inny. Warto też zauważyć, iż zarówno nauka w szkole policealnej, jak i na uczelni wyższej wymagają poświęcenia na to sporej ilości czasu. Osoby wykonujące już zawód medyczny mogą go nie mieć na tyle dużo, by móc uczestniczyć w takich formach podnoszenia swoich kwalifikacji.

8.5. Potrzeby szkoleniowe

Ponad połowa przedstawicieli podmiotów wykonujących działalność leczniczą potwierdziła, że ich zakład pracy umożliwia pracownikom medycznym udział w szkoleniach we własnym zakresie, np. udzielając urlopu szkoleniowego – 56,0% badanych. W prawie połowie badanych podmiotów organizuje się wewnętrzne szkolenia – 48,0% wskazań. Nieznacznie mniej wskazań dotyczyło także finansowania pracownikom kadry medycznej szkoleń organizowanych w zewnętrznych podmiotach – 43,0% wskazań. W niespełna co trzecim z badanych podmiotów opracowuje się wewnętrzne materiały szkoleniowe – w formie drukowanej lub elektronicznej. Warte podkreślenia jest również to, że w co trzeciej placówce w ogóle nie podejmuje się działań na rzecz szkolenia i podnoszenia kwalifikacji, kompetencji i umiejętności pracowników medycznych.

Rysunek 20 Działania na rzecz szkolenia i podnoszenia kwalifikacji wśród pracowników medycznych (mixed mode CATI/CAWI, n=100)

Jakie z poniższych działań podejmuje Pana(i) zakład pracy na rzecz szkolenia i podnoszenia kwalifikacji, kompetencji i umiejętności pracowników medycznych?

n=100

Źródło: Wyniki badań własnych.

Podczas wywiadów pogłębionych z przedstawicielami pracodawców zwrócono uwagę na to, że potrzeby biorą się z bieżących zdarzeń – pojawienie się nowego leku, nowego sprzętu, czy nowej procedury medycznej wymusza potrzebę szkolenia personelu.

„W naszym szpitalu mamy też opracowane specjalne standardy, jeżeli chodzi o szkolenia - odbywają się szkolenia wewnętrzne, zewnętrzne - oddziały organizują takie szkolenia. Oczywiście epidemiologia organizuje również szkolenia. Naczelną ma raz w miesiącu spotkanie z oddziałowymi, którym przekazuje jakieś tam informacje, a one przekazują to potem swojemu personelowi”.

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Białymstoku

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Łomży wspomniał o prężnej działalności Stowarzyszenia Pielęgniarek i Położnych, które na rzecz rozwoju, promocji i doskonalenia zawodowego organizuje wszelkie kursy dla pielęgniarek. Są to kursy zarówno płatne, jak i bezpłatne, dofinansowane z programów zewnętrznych. Z kolei rozmówca negatywnie ocenił funkcjonowanie kursów kwalifikacyjnych na pielęgniarstwo środowiskowe, czy rodzinne. Problem jest związany z koniecznością zgromadzenia odpowiedniej grupy, aby kurs się odbył. W efekcie niejednokrotnie chętne pielęgniarki nie mają możliwości wykonania kursu kwalifikacyjnego. Przedstawiciel środowiska pracodawców w Łomży podkreślił, że w jego zakładzie zachęca się personel medyczny do udziału w szkoleniach i pilnuje tego, aby odpowiedni pracownicy mieli właściwe kwalifikacje, na aktualnie wymaganym poziomie.

„W każdej przychodni musi być przynajmniej jedna osoba, która ma kurs szczepień, żeby mogły robić te szczepienia, bo to zarówno lekarze, jak i pielęgniarki. Każdy musi mieć ten swój kurs. EKG to u nas właściwie chyba wszystkie mają”.

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Łomży

Przedstawiciel środowiska pracodawców w Suwałkach zwrócił uwagę na to, że potrzeby szkoleniowe między innymi są podyktowane przez akty prawne i zarządzenia Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia. Aby świadczyć dane usługi muszą zatrudniać personel, który legitymuje się odpowiednimi uprawnieniami. Ponadto placówki mają do spełnienia szereg standardów akredytacyjnych, również w zakresie zatrudnienia. W placówce dba się o to, aby spełniać zgłaszane potrzeby szkoleniowe pracowników.

„Nie ukrywam, że co roku sporządzamy plan szkoleniowy i przed sporządzeniem tego planu szkoleniowego występujemy do wszystkich kierowników komórek organizacyjnych o to, żeby zgłosili potrzeby i jeśli mamy osoby chętne, które chcą się doksztalać w pewnym temacie, które później to wykorzystują do rozwoju zarówno swojego, jak i naszej placówki, to też jak najbardziej czy kierujemy, czy jakoś wspomagamy w inny sposób. Czy trochę dofinansowaniem, czy dniami wolnymi, czy możliwością zwrotu kosztów dojazdu czy kosztów zakwaterowania to jak najbardziej tutaj wspomagamy. No i te kompetencje miękkie to tutaj też”.

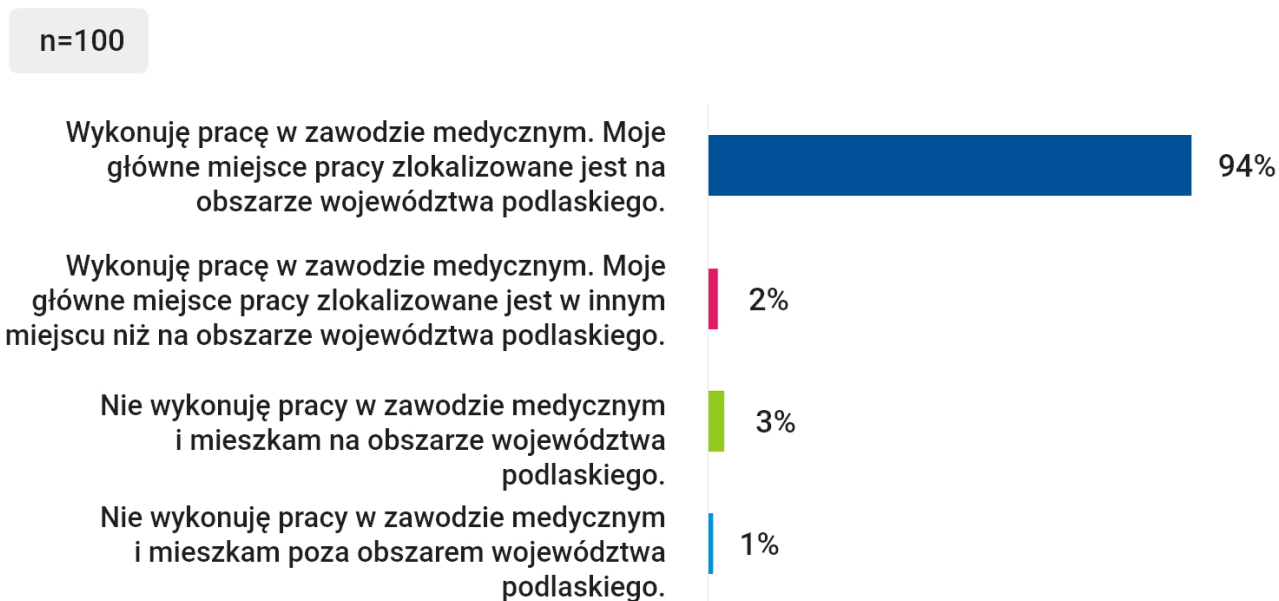
Przedstawiciel środowiska pracodawców w Suwałkach

8.6. Ścieżki kariery i szanse absolwentów kierunków medycznych na znalezienie pracy

Absolwenci kierunków medycznych, którzy ukończyli naukę w podlaskich szkołach i uczelniach wyższych mają dużą szansę na stosunkowo szybkie znalezienie pracy w swoim zawodzie, co potwierdza analiza danych zastanych. Badania ankietowe zrealizowane wśród tych osób, które ukończyły naukę w latach 2020, 2021 i 2022 wykazały, iż 94,0% spośród nich obecnie pracuje w zawodzie medycznym na terenie województwa podlaskiego, a kolejne 2,0% wykonuje pracę w zawodzie medycznym poza terenem województwa podlaskiego. Tylko 4,0% uczestników badania zadeklarowało, iż nie pracuje obecnie w zawodzie medycznym. Jako powód wskazały one: brak znalezienia pracy w wyuczonym zawodzie (1 wskazanie), względy rodzinne (1 wskazanie), przekwalifikowanie się (1 wskazanie), inną przyczynę (1 wskazanie).

Rysunek 21 Absolwenci kierunków medycznych pracujący w zawodzie (mixed mode CATI/CAWI, n=100)

Proszę dokończyć zdanie, wybierając tylko 1 odpowiedź, która najlepiej odzwierciedli Pana(i) sytuację: Obecnie...

Źródło: Badania własne.

W tym miejscu warto dodać, iż większość absolwentów, którzy wykonują swoją pracę w zawodzie medycznym w województwie podlaskim, zadeklarowała, iż główne miejsce pracy znajduje się w miejscowości, w której mieszkają.

Rysunek 22 Miejscowość, w której znajduje się miejsce pracy absolwentów kierunków medycznych (mixed mode CATI/CAWI, n=94)

Gdzie znajduje się Pan(i) główne miejsce pracy?

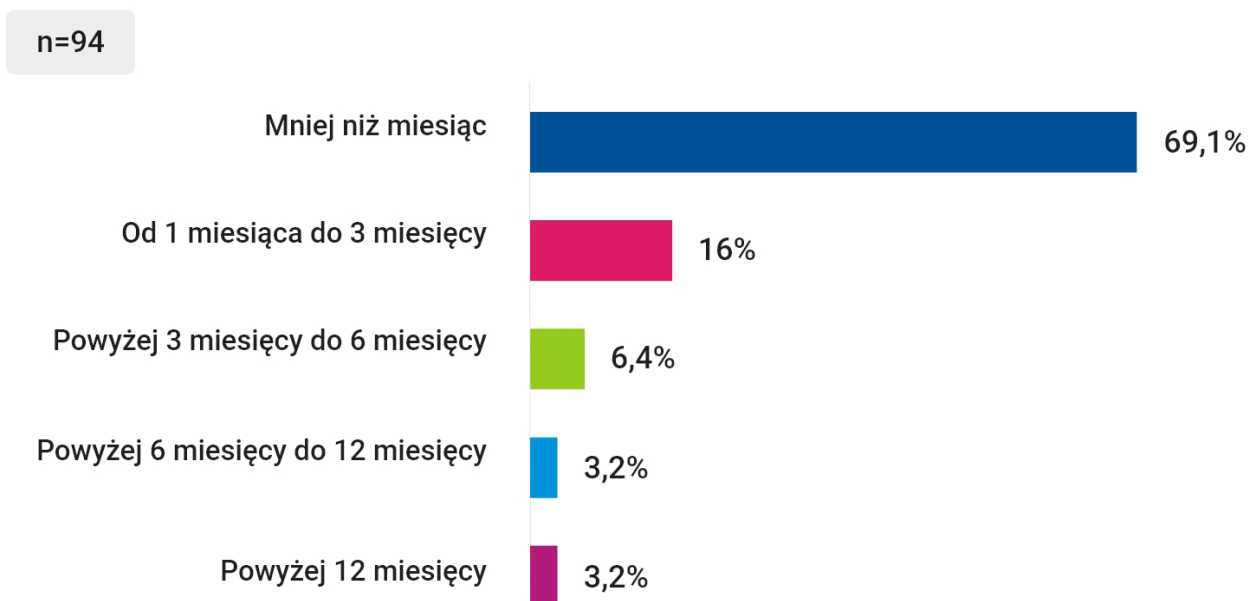
Źródło: Wyniki badań własnych.

Należy zauważyć, iż 64 absolwentów zadeklarowało, iż ich główne miejsce pracy znajduje się w Białymstoku. Dla 4 osób miejscowością, w której znajduje się ich główne miejsce pracy była Sokółka. Dla takiej samej liczby osób miejscowością tą był Bielsk Podlaski. W Suwałkach znajdowało się główne miejsce pracy 3 ankietowanych. Inne miejscowości otrzymały maksymalnie 1 lub 2 wskazania. W tym miejscu warto dodać, iż dla 50 ankietowanych absolwentów Białystok pozostaje zarówno miejscem zamieszkania, jak i pracy.

Uczestników badania ankietowego zapytano również o to, w jakim czasie po ukończeniu nauki udało im się znaleźć pracę w zawodzie medycznym. Wyniki odpowiedzi na to pytanie jednoznacznie wskazują na to, że czas poszukiwania przez nich pracy był relatywnie krótki. 69,1% absolwentów, którzy wykonują pracę w zawodzie medycznym na obszarze województwa podlaskiego, wskazało, że szukało pracy krócej niż 1 miesiąc. Kolejne 16,0% badanych wskazało, że znalezienie zatrudnienia w sektorze medycznym zajęło im od 1 do 3 miesięcy. Tylko 3,2% uczestników badania zadeklarowało, iż szukało pracy powyżej 12 miesięcy.

Rysunek 23 Czas szukania pracy po ukończeniu nauki (mixed mode CATI/CAWI, n=94)

Przez jak długi okres po ukończeniu szkoły/uczelni kształcącej na kierunku medycznym szukał(a) Pan(i) pracy w zawodzie?

Źródło: Badania własne.

Konkludując, wyniki badania sugerują, że ukończenie nauki na jednym z kierunków medycznych otwiera bardzo obiecujące perspektywy zatrudnienia w dziedzinie wyuczonym zawodzie. Absolwenci szkół i uczelni medycznych na terenie województwa podlaskiego na ogół nie muszą migrować do innych regionów kraju ani za granicę w poszukiwaniu pracy, ponieważ oferty zatrudnienia są dostępne na miejscu. Warto podkreślić, iż zdecydowana większość badanych respondentów nie potrzebowała nawet pełnego miesiąca, by znaleźć zatrudnienie na obszarze województwa podlaskiego. Być może część z nich, choć nie jest to potwierdzone badaniami, miała już kontakt ze swoim przyszłym pracodawcom jeszcze w okresie studiów (np. odbywając praktykę zawodową albo staż lekarski).

Uzyskane wyniki badań jednoznacznie wskazują, iż podstawową ścieżką kariery absolwentów podlaskich szkół i uczelni kształcących na kierunkach medycznych jest praca w zawodzie wykonywana na obszarze województwa podlaskiego. Dla połowy wszystkich ankietowanych absolwentów kierunków medycznych głównym miejscem pracy oraz zamieszkania pozostaje Białystok. Można przypuszczać, iż jako miasto stołeczne województwa podlaskiego jest ono najbardziej atrakcyjne dla, zazwyczaj młodych, absolwentów kierunków medycznych, którzy widzą w nim największe szanse na znalezienie pracy w wyuczonym przez nich zawodzie.

8.7. Absolwenci kierunków medycznych zarejestrowani w Powiatowych Urzędach Pracy

Dane dotyczące liczby zarejestrowanych w podlaskich powiatowych urzędach pracy absolwentów kierunków medycznych gromadzone są przez powiatowe urzędy pracy oraz Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku. W poniższej tabeli odnaleźć można dane zarówno ogólnej liczby zarejestrowanych osób, jak i absolwentów kierunków medycznych, którzy zarejestrowali się jako bezrobotni do 12 miesięcy po ukończeniu nauki.

W ciągu 2022 roku we wszystkich powiatowych urzędach pracy na obszarze województwa podlaskiego zarejestrowało się 814 osób posiadających wykształcenie w którymś z zawodów medycznych. W tej grupie znalazło się 122 absolwentów – a więc osób, które zarejestrowały się jako bezrobotne do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki. Na koniec okresu sprawozdawczego liczba bezrobotnych posiadających wykształcenie medyczne wyniosła 397 osób, w tym 25 absolwentów. Największą grupę zarejestrowanych bezrobotnych stanowili w trakcie trwania okresu sprawozdawczego lekarze – 198 osób. Na drugim miejscu znalazły się pielęgniarki – 112 osób. Trzecie miejsce należało natomiast do techników masażystów – 90. W grupie absolwentów największa liczba rejestracji osób bezrobotnych dotyczyła lekarzy – 56 zarejestrowanych bezrobotnych, fizjoterapeutów – 22 zarejestrowanych bezrobotnych oraz techników masażystów – 8 zarejestrowanych bezrobotnych absolwentów. Szczegółowe dane na temat liczby zarejestrowanych bezrobotnych przedstawicieli zawodów medycznych znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 39 Bezrobotni przedstawiciele zawodów medycznych zarejestrowani w podlaskich powiatowych urzędach pracy w 2022 roku

Nazwa grupy zawodowej	Bezrobotni zarejestrowani w okresie sprawozdawczym ogółem	W tym absolwenci	Bezrobotni na koniec okresu sprawozdawczego	W tym absolwenci	Oferty pracy zgłoszone w trakcie okresu sprawozdawczego	Oferty pracy na koniec okresu sprawozdawczego
Lekarz	166	29	74	2	7	0
Lekarz-spec. anestezjologii i intensywnej terapii	0	0	0	0	2	0
Lekarz – spec. dermatologii i wenerologii	4	0	1	0	0	0
Lekarz – spec. diagnostyki laboratoryjnej	2	0	2	0	0	0
Lekarz – spec. epidemiologii	1	0	0	0	0	0

Nazwa grupy zawodowej	Bezrobotni zarejestrowani w okresie sprawozdawczym ogółem	W tym absolwenci	Bezrobotni na koniec okresu sprawozdawczego	W tym absolwenci	Oferty pracy zgłoszone w trakcie okresu sprawozdawczego	Oferty pracy na koniec okresu sprawozdawczego
Lekarz – spec. ginekologii onkologicznej	2	0	2	0	0	0
Lekarz – spec. medycyny rodzinnej	0	0	1	0	18	4
Lekarz – spec. neonatologii	1	0	0	0	0	0
Lekarz – spec. położnictwa i ginekologii	1	0	0	0	2	1
Lekarz – spec. psychiatrii	0	0	0	0	5	0
Pielęgniarka	109	8	47	1	59	0
Pielęgniarka spec. pielęgniarstwo	1	0	0	0	0	0
Pielęgniarka spec. pielęgniarstwa chirurgicznego	1	0	0	0	0	0
Pielęgniarka spec. pielęgniarstwa rodzinnego	0	0	0	0	16	2
Pozostałe pielęgniarki z tytułem specjalisty	1	0	0	0	0	0
Położna	14	2	7	0	9	1
Specjalista ds. ratownictwa medycznego	2	1	1	1	0	0
Lekarz dentysta	17	3	3	0	1	0
Lek. dentysta – spec. chirurgii	0	0	0	0	2	0
Lek. dentysta - spec. protetyki stomatolog	2	0	0	0	0	0
Lek. dentysta-spec. stomat. zachowawcza z endodoncją	1	1	1	0	1	0

Nazwa grupy zawodowej	Bezrobotni zarejestrowani w okresie sprawozdawczym ogółem	W tym absolwenci	Bezrobotni na koniec okresu sprawozdawczego	W tym absolwenci	Oferty pracy zgłoszone w trakcie okresu sprawozdawczego	Oferty pracy na koniec okresu sprawozdawczego
Pozostali lekarze dentyści specjaliści	1	0	0	0	0	0
Diagnosta laboratoryjny	9	4	7	1	6	2
Diagnosta laboratoryjny - spec. lab. diagnostyka medyczna	1	1	0	0	1	1
Diagnosta laboratoryjny - spec. zdrowia publicznego	1	0	0	0	0	0
Pozostali diagności laboratoryjni specjaliści	1	0	1	0	0	0
Farmaceuta	22	3	6	0	1	0
Farmaceuta - spec. analityki	0	0	0	0	2	0
Farmaceuta - spec. farmacji aptecznej	6	0	4	0	1	0
Pozostali farmaceutyci specjaliści	0	0	1	0	0	0
Fizjoterapeuta	66	22	29	6	50	0
Specjalista fizjoterapii	3	0	1	0	1	0
Specjalista do spraw dietetyki	7	3	7	2	0	0
Specjalista żywienia człowieka	9	1	4	0	0	0
Logopeda	10	4	4	1	14	1
Neurologopeda	0	0	0	0	1	0
Pozostali audiofonolodzy i logopedzi	1	1	0	0	0	0
	0	0	0	0	3	1

Nazwa grupy zawodowej	Bezrobotni zarejestrowani w okresie sprawozdawczym ogółem	W tym absolwenci	Bezrobotni na koniec okresu sprawozdawczego	W tym absolwenci	Oferty pracy zgłoszone w trakcie okresu sprawozdawczego	Oferty pracy na koniec okresu sprawozdawczego
Specjalista psychoterapii uzależnień	0	0	0	0	3	0
Specjalista inżynierii medycznej	1	1	0	0	0	0
Elektroradiolog	8	5	3	0	0	0
Specjalista ds. techniki dentystycznej	3	2	2	1	0	0
Pozostali specjaliści ochrony zdrowia gdzie indziej	2	0	1	0	6	0
Operator systemów sterylizacji artykułów sanitarnych, sprzętu i aparatury medycznej	0	0	1	0	11	0
Technik elektroradiolog	14	1	10	0	2	0
Technik sterylizacji medycznej	3	0	2	0	4	0
Pozostali operatorzy aparatury medycznej	0	0	0	0	1	0
Technik analityki medycznej	9	0	10	0	0	0
Technik farmaceutyczny	48	6	27	2	20	1
Protetyk słuchu	3	0	2	0	2	1
Technik dentystyczny	28	3	17	0	7	0
Technik ortopeda	1	0	0	0	0	0
Dietetyk	32	7	16	1	3	1

Nazwa grupy zawodowej	Bezrobotni zarejestrowani w okresie sprawozdawczym ogółem	W tym absolwenci	Bezrobotni na koniec okresu sprawozdawczego	W tym absolwenci	Oferty pracy zgłoszone w trakcie okresu sprawozdawczego	Oferty pracy na koniec okresu sprawozdawczego
Pozostali dietetycy i żywieniowcy	0	0	0	0	1	1
Asystentka	17	0	9	0	19	0
Higienistka	22	3	8	1	7	0
Pozostali środowiskowi pracownicy ochrony zdrowia	1	0	1	0	0	0
Technik fizjoterapii	13	0	10	0	5	0
Technik masażysta	90	8	44	5	21	0
Ratownik medyczny	31	3	20	1	10	0
Felczer	2	0	1	0	1	0
Higienistka szkolna	1	0	0	0	0	0
Ortoptystka	1	0	1	0	0	0
Terapeuta zajęciowy	22	0	9	0	30	1

Źródło: Dane udostępnione przez Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku, <https://wupbialystok.praca.gov.pl/documents/102984/3054681/2022%20r./e33dc2c1-7b7c-4520-99f5-1e0664d03575?t=1675235969825> (03.10.2023).

W tym miejscu warto dodać, iż łącznie w 2022 roku w powiatowych urzędach pracy na terenie województwa podlaskiego zarejestrowało się 43 074 nowych bezrobotnych. Oznacza to, iż udział zarejestrowanych bezrobotnych medyków, w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych wyniósł 1,9%¹¹¹.

8.8. Przyczyny rejestracji absolwentów kierunków medycznych w powiatowych urzędach pracy na obszarze województwa podlaskiego

Aby ustalić przyczyny, dla których absolwenci kierunków medycznych rejestrują się w powiatowych urzędach pracy na terenie województwa podlaskiego, w urzędach tych zrealizowano badanie ankietowe. Ankietyzacja została przeprowadzona w dniach od 23 sierpnia 2023 roku do 1 września 2023 roku. Została ona przeprowadzona za pomocą ankiety do samodzielnego wypełnienia rozsyłanej na służbowe adresy e-mail poszczególnych urzędów.

¹¹¹ Obliczenia własne na podstawie danych udostępnionych przez Wojewódzki Urząd Pracy, <https://wupbialystok.praca.gov.pl/documents/102984/3054681/2022%20r./e33dc2c1-7b7c-4520-99f5-1e0664d03575?t=1675235969825> (03.10.2023).

O wypełnienie formularza ankiety poproszono dyrektorów powiatowych urzędów pracy lub inne osoby, które posiadają wiedzę w zakresie przyczyn, dla których absolwenci kierunków medycznych rejestrują się jako osoby bezrobotne. Informację zwrotną wraz z wypełnioną ankietą otrzymano od przedstawicieli 14 powiatowych urzędów pracy z województwa podlaskiego (tj. 100% wskaźnik responsywności).

W ankiecie znajdowały się 2 pytania merytoryczne. Pierwsze z nich było następującej treści: „Czy w reprezentowanym przez Pana(ią) Powiatowym Urzędzie Pracy w okresie minionych 12 miesięcy rejestrowali się absolwenci podlaskich uczelni wyższych i szkół, którzy pobierali naukę na kierunkach medycznych?”. Respondenci, odpowiadając na to pytanie, mogli wybrać jedną z dwóch odpowiedzi: „Tak” i „Nie”, z czego 100% wskazań otrzymała pierwsza z wymienionych wyżej odpowiedzi.

W drugim pytaniu zadaniem respondentów było wskazanie maksymalnie 3 najczęstszych przyczyn, z powodu których absolwenci kierunków medycznych rejestrują się jako osoby bezrobotne. Pytanie to miało charakter półotwarty. W kafeterii mieściło się 12 wariantów odpowiedzi. Badani mogli też zaznaczyć dodatkową odpowiedź „inne” i samodzielnie wpisać niewymienione w kafeterii powody rejestracji absolwentów kierunków medycznych w powiatowych urzędach pracy.

Tabela 40 Najczęstsze przyczyny rejestracji absolwentów kierunków medycznych w powiatowych urzędach pracy w województwie podlaskim (CAWI, n=14)

Jakie są najczęstsze przyczyny rejestracji absolwentów podlaskich szkół i uczelni wyższych, którzy ukończyli naukę na kierunkach medycznych, w Powiatowym Urzędzie Pracy?	
Odpowiedź	Liczba wskazań
Inne: by uzyskać bon zasiedleniowy	8
Dla uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego	7
Brak doświadczenia zawodowego potrzebnego do podjęcia pracy	4
Chęć odbycia stażu finansowanego przez Powiatowy Urząd Pracy	4
Niewystarczające kwalifikacje do podjęcia pracy w wyuczonym zawodzie	2
Niewystarczająca liczba miejsc pracy w wyuczonym zawodzie	2
By uzyskać zasiłek dla bezrobotnych	2
Chęć wzięcia udziału w doradztwie zawodowym	2
By uzyskać bon zatrudnieniowy	2
Chęć znalezienia pracy w innym zawodzie niemiedzycznym	1
Inne: by wziąć udział w pracach interwencyjnych	1

Źródło: Badania własne zrealizowane w powiatowych urzędach pracy w województwie podlaskim, n=14.

Najczęstszym powodem rejestracji absolwentów kończących kierunki medyczne w powiatowych urzędach pracy na terenie województwa podlaskiego jest chęć uzyskania przez nich bonu zasiedleniowego. W tym miejscu warto wyjaśnić, iż bon na zasiedlenie przysługuje tym bezrobotnym, którzy są gotowi do podjęcia zatrudnienia (lub założenia działalności gospodarczej) poza swoim dotychczasowym miejscem zamieszkania. Aby otrzymać bon miejsce pracy, musi znajdować się w odległości przynajmniej 80 kilometrów od dotychczasowego miejsca zamieszkania lub też czas dojazdu (środkami transportu publicznego) w obie strony musi przekraczać 3 godziny dziennie. Dodatkowo warto podkreślić, iż bon ten może być przyznany osobom do 30 roku życia¹¹². Wskazywanie tego powodu, jako częstej przyczyny rejestracji absolwentów kierunków medycznych w powiatowych urzędach pracy może oznaczać, iż osoby te często muszą szukać zatrudnienia w dość znacznej odległości od swojego miejsca zamieszkania.

Połowa respondentów biorących udział w badaniu wskazała także, iż częstym powodem rejestracji w urzędzie pracy jest chęć uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego. Inne powody rejestracji absolwentów kierunków medycznych były zdecydowanie rzadziej wskazywane. Wyniki badania ukazują także na to, że jedną z ważniejszych przyczyn rejestracji jest także brak doświadczenia zawodowego osób, które starają się o pracę w wyuczonym zawodzie medycznym oraz chęć odbycia przez nich stażu finansowanego przez urząd pracy. Warto zauważyć, iż te dwa ostatnie powody mogą, przynajmniej w niektórych przypadkach, łączyć się ze sobą. Absolwenci po ukończeniu nauki mogą nie mieć wystarczającego doświadczenia zawodowego, rejestrują się zatem jako osoby bezrobotne, by odbyć finansowany ze środków urzędu pracy staż, który pozwala im takowego doświadczenia nabyć.

8.9. Analiza kształcenia w zawodach medycznych – podsumowanie

Przeprowadzona analiza wykazała, że w województwie podlaskim za kształcenie przyszłych kadr medycznych odpowiedzialne są uczelnie wyższe funkcjonujące w Białymstoku, Łomży oraz Suwałkach, jak również szereg szkół policealnych. Uczelnie wyższe oraz szkoły policealne stanowią niejako dwa filary, na których opiera się kształcenie kadr medycznych w województwie podlaskim.

Szczególne rolę w systemie kształcenia kadr medycznych odgrywa Uniwersytet Medyczny w Białymstoku, który obecnie jako jedyna uczelnia na terenie województwa podlaskiego prowadzi kształcenie na kierunku lekarskim, lekarsko-dentystycznym. Uczelnia ta, jako jedyna w województwie, kształci też położne, farmaceutów, elektroradiologów, logopedów i audiofonologów, specjalistów ds. techniki dentystycznej. Prócz niego istotną rolę w kształceniu kadr medycznych pełni Wyższa Szkoła Medyczna w Białymstoku oraz uczelnie wyższe zlokalizowane w Łomży (Akademia Łomżyńska, Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży, Wyższa Szkoła Ochrony Zdrowia Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Łomży) oraz w Suwałkach (Państwowa Uczelnia Zawodowa im. E. F. Szczepanika w Suwałkach). Uczelnie wyższe zlokalizowane w mniejszych miejscowościach są tym bardziej istotne, iż stanowią one „rezerwar” przyszłych kadr (osobliwie pielęgniarских) dla szpitali i przychodni zlokalizowanych

¹¹² Zob. Regulamin przyznawania bonu na zasiedlenie bezrobotnemu do 30 roku podejmującego pracę, inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą, Powiatowy Urząd Pracy w Białymstoku, s. 2.

w miastach, w których się znajdują. Wyniki badań empirycznych wykazały, iż to właśnie w miejscowościach oddalonych od stolicy województwa podlaskiego problem niewystarczającej liczby kadr medycznych jest szczególnie zauważalny. Można założyć, iż istnienie uczelni wyższych, w których kształcą się kadry medyczne, pozwala, przynajmniej częściowo, zmniejszyć ten problem.

Drugim filarem kształcenia kadr medycznych są natomiast szkoły policealne, które kształcą kadry medyczne na poziomie średnim. Podobnie, jak w przypadku uczelni, rola tego typu placówek jest szczególnie istotna w mniejszych miastach oddalonych od Białegostoku. Przeprowadzone badania empiryczne wykazały, iż przedstawiciele szpitali i przychodni często ogłaszają się w takich szkołach i w ten sposób pozyskują kadry do swoich zakładów pracy. W tym miejscu warto dodać, iż absolwenci podlaskich szkół i uczelni wyższych, którzy ukończyli naukę na kierunkach medycznych, są dobrze oceniani pod kątem posiadanej przez siebie wiedzy teoretycznej.

Pracodawcy biorący udział w badaniach realizowanych na potrzeby niniejszego raportu wskazywali jednak, iż obecnie większą wagę powinno się przykładac do realizacji zajęć, które pozwoliłyby uczniom i studentom nabyć umiejętności praktyczne. W tym bowiem obszarze dostrzegają oni luki u absolwentów kończących naukę i podejmujących swoje pierwsze zatrudnienie w placówkach ochrony zdrowia. Absolwenci w tym celu powinni być bardziej rzetelnie rozliczani z realizacji praktyk i staży. Niedopuszczalne powinny być sytuacje, w których dana osoba otrzymuje zaliczenie praktyki studenckiej bez jej realnego odbycia. W tym miejscu warto dodać, iż eksperci biorący udział w badaniu zgadzali się co do tego, iż często lepiej do pracy są przygotowane osoby, które realizowały praktykę w mniejszych szpitalach lub przychodniach, niż te, które realizowały ją w dużych szpitalach na terenie Białegostoku. Taki stan wynikać ma z tego, iż w mniejszych podmiotach kadra medyczna może poświęcić więcej czasu osobie, która zgłasza się na praktyki, ponieważ sama nie jest silnie obciążona pracą.

Badania wykazały również, iż absolwenci stosunkowo dobrze radzą sobie na rynku pracy dosyć szybko otrzymując pracę po ukończeniu studiów. Osoby po kierunku lekarskim otrzymują zazwyczaj zatrudnienie w mniej niż pół roku (3-4 miesiące). Pielęgniarki, jak i ratownicy medyczni mogą liczyć na znalezienie zatrudnienia w mniej niż 3 miesiące. Jeśli absolwenci kierunków medycznych rejestrują się w urzędach pracy, to najczęściej wynika to z chęci uzyskania bonu zasiedleniowego lub w celu uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego. Oznacza to, że osoby te raczej nie oczekują od urzędu pracy pomocy w znalezieniu zatrudnienia, gdyż potrafią je na ogół znaleźć sami. Wartym podkreślenia jest także fakt, że większość absolwentów biorących udział w badaniu jakościowym zadeklarowała, iż wykonuje pracę w miejscu swojego zamieszkania.

9. PODSUMOWANIE WYNIKÓW BADANIA, WNIOSKI I REKOMENDACJE

Na poprzednich stronach niniejszego raportu omówiony został szereg zagadnień związanych z występującym w województwie podlaskim zapotrzebowaniem na pracowników medycznych. Zebrany za pomocą różnych technik badawczych, takich jak analiza danych zastanych, badania ilościowe, badania jakościowe, bogaty materiał badawczy pozwolił na sformułowanie w tym miejscu wniosków i rekomendacji.

Po pierwsze, należy stwierdzić, iż na obszarze województwa podlaskiego istnieje widoczne zapotrzebowanie na pracowników medycznych, zwłaszcza w obszarach oddalonych od stolicy województwa, czyli Białegostoku. Szczególnie przychodnie podstawowej opieki zdrowotnej są w wielu mniejszych miejscowościach głównymi podmiotami zgłaszającymi to zapotrzebowanie. Białystok pełni rolę wiodącego ośrodka generującego nowe kadry medyczne w regionie. Działa tam Uniwersytet Medyczny w Białymstoku, Wyższa Szkoła Medyczna oraz wiele szkół policealnych kształcących w dziedzinie medycyny. To przyciąga studentów z różnych, często oddalonych miejscowości województwa podlaskiego. Warto zauważyć, że po odebraniu wykształcenia wielu absolwentów kierunków medycznych pozostaje w stolicy województwa, zamiast wracać do swoich rodzinnych miejscowości. Jest to spowodowane przede wszystkim lepszymi perspektywami zawodowymi i życiowymi w Białymstoku. W związku z powyższym dyrektorzy przychodni i szpitali zlokalizowanych w miejscowościach województwa podlaskiego, aby przyciągnąć kadrę medyczną, muszą oferować dodatkowe korzyści, takie jak służbowe mieszkania dla pracowników medycznych. Mimo tego rodzaju bonusów, znalezienie chętnych do pracy w mniejszych miejscowościach stanowi jednak w dalszym ciągu wyzwanie.

Po drugie, należy zauważyć, iż w ostatnich latach znacznie wzrosła atrakcyjność wykonywania niektórych zawodów medycznych. Mowa tu zarówno o atrakcyjności finansowej, jak również obserwowanej poprawie warunków pracy kadry medycznej. Przedstawiciele państwowych podmiotów działających w sektorze zdrowia wskazywali, iż kwestia wynagrodzenia poszczególnych grup pracowników medycznych jest u nich regulowana odpowiednimi przepisami *ustawy z dnia 8 czerwca 2017 r. o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych*). Określone w niej stawki wynagrodzenia są, z punktu widzenia ekspertów, dosyć atrakcyjne. Badani przedstawiciele pracodawców podkreślali, iż występujące jeszcze kilkanaście lat temu zjawisko emigracji zarobkowych pracowników medycznych do innych krajów obecnie stanowi już zjawisko marginalne. Również absolwenci kierunków medycznych biorący udział w badaniu ankietowym wskazywali, iż poziom wynagrodzenia w ich zawodzie medycznym wydaje im się atrakcyjny. Pozytywnie oceniali oni także możliwości swojego rozwoju zawodowego, dostęp do narzędzi niezbędnych do wykonywania pracy czy ogólną atmosferę panującą w ich miejscu pracy. Jedynym gorzej ocenianym przez nich elementem było obciążenie pracą – co jednak po części wynikało również z samego jej charakteru. Aby poprawić komfort pracy medyków, rekomenduje się wzrost liczby etatów w placówkach ochrony zdrowia. Ponadto, pracodawcy mogą podjąć także szereg działań dodatkowych, które podniosą komfort pracy dotychczasowych pracowników. Jednym ze sposobów może być np. zapewnienie pracownikom bezpłatnych zajęć sportowych (np. oferując im specjalne karnety), które pomogą im się odprężyć po pracy i nabrać nowych sił.

Po trzecie, dokonując analizy zebranego materiału empirycznego należy stwierdzić, iż województwo podlaskie na tle reszty kraju pozytywnie wyróżnia się pod względem liczby pracowników medycznych w stosunku do liczby ludności. W 2022 roku liczba lekarzy oraz lekarzy dentyistów w województwie podlaskim przypadających na każde 10 000 mieszkańców była trzecią najwyższą spośród wszystkich szesnastu województw. Z kolei liczba diagnostów laboratoryjnych przypadających na 10 000 mieszkańców była w 2023 roku w województwie podlaskim najwyższa w całym kraju. W przypadku liczby pielęgniarek przypadających na 10 000 mieszkańców województwo podlaskie zajęło w 2023 roku 2 lokatę na 16 województw. W przypadku ratowników medycznych była to lokata 5 w 2020 roku. Gorsza sytuacja występuje natomiast w przypadku fizjoterapeutów. W 2023 roku mniejsza liczba fizjoterapeutów przypadających na 10 000 mieszkańców była jedynie w województwach: pomorskim, warmińsko-mazurskim oraz lubuskim. Mimo względnie dobrych wartości wskaźników ukazujących liczbę przedstawicieli kolejnych zawodów medycznych przypadających na 10 000 ludności, warto podkreślić, że wciąż można mówić o zawodach takich jak lekarz (w tym lekarz endokrynolog, hematolog, pulmonolog, kardiolog, psychiatra, chirurg, onkolog, dentyista), pielęgniarka, położna, fizjoterapeuta, ratownik medyczny, fizjoterapeuci, technik dentyistyczny czy logopeda jako zawodach deficytowych. Aby zwiększyć liczbę chętnych do pracy w tych zawodach, powinno się podjąć działania promocyjne już na poziomie szkoły średniej, w których zachęcać się będzie uczniów do wybierania kierunków medycznych – zarówno w ramach studiów, jak i kształcenia na poziomie policealnym. Ewentualne kampanie informacyjne powinny podkreślać prestiż jaki wiąże się z wykonywaniem zawodu medycznego oraz perspektywy dobrych zarobków. Pomocne w przekonaniu młodych osób do wyboru kierunków medycznych mogą być także opinie młodych absolwentów, którzy dopiero niedawno ukończyli studia, bądź naukę w szkole policealnej. Zrealizowane badania wykazały bowiem, iż na ogół są oni zadowoleni z warunków swojej pracy.

Po czwarte, na podstawie całości materiału empirycznego można stwierdzić, iż w ostatnich latach prestiż oraz atrakcyjność wielu zawodów medycznych wzrosła, na co wpływ miały znaczące podwyżki wynagrodzenia, regulowane w sposób ustawowy. Lekarze, pielęgniarki posiadający odpowiednie wykształcenie mogą w chwili obecnej liczyć na zarobki przekraczające poziom średniego wynagrodzenia w polskiej gospodarce. Eksperti wskazywali, iż wzrost płac pozwolił w ostatnich latach w bardzo dużym stopniu ograniczyć zjawisko emigracji zarobkowych pracowników medycznych, które to jeszcze kilka lat temu stanowiły dość duży problem dla tego sektora. Perspektywy wysokich przyszłych wynagrodzeń przyciągają także wielu młodych ludzi do rozpoczęcia nauki na kierunkach medycznych. Warto jednak zauważyć, iż w świetle opinii ekspertów obecnie wybierane są takie kierunki studiów oraz specjalizacje, które z jednej strony nie niosą za sobą dużej odpowiedzialności za życie pacjenta, z drugiej zaś dają perspektywę zatrudnienia w prywatnym sektorze medycznym, dającym większe możliwości zarobkowe. W związku z tym podlaskie podmioty lecznicze powinny w porozumieniu z Ministerstwem Zdrowia, podjąć działania na rzecz zwiększenia liczby miejsc w specjalizacjach, które są szczególnie pożądane z punktu widzenia publicznej służby zdrowia. Jest to tym ważniejsze, iż eksperci biorący udział w badaniach jakościowych jednoznacznie wskazali, iż jednym z problemów, z którymi mierzy się służba zdrowia na obszarze województwa podlaskiego, jest brak zastępowalności pokoleń. Dotyczy on przede wszystkim lekarzy specjalistów – ginekologów

oraz chirurgów. W przypadku tych ostatnich problem ma być, w świetle opinii ekspertów, na tyle poważny, iż odejście jednego chirurga z pracy wiąże się z ryzykiem zamknięcia całego oddziału. Studenci natomiast nie chcą wybierać tej specjalizacji, ponieważ zarobki w tym zawodzie nie idą w parze ze stopniem ponoszonej odpowiedzialności za życie i zdrowie pacjentów. W związku z tym lokalni przedstawiciele środowisk medycznych powinni podjąć działania na rzecz zwiększenia atrakcyjności zawodu chirurga – tak, by większa liczba studentów decydowała się na wybór tej specjalizacji. Problem braku zastępowalności pokoleń dotyczy także, w świetle opinii rozmówców biorących udział w badaniach, techników analityki medycznej. Problem ten wynika jednak z tego, iż obecnie nie jest już prowadzone kształcenie na tym kierunku na poziomie średnim. W związku z powyższym pracę techników analityki medycznej obecnie coraz częściej wykonują osoby kończące studia na kierunku analityka medyczna.

W tym miejscu warto dodać, iż rezerwuarem kadr medycznych, z którego może czerpać województwo podlaskie pozostają cudzoziemcy. W ostatnich latach do Polski trafiło wielu medyków z Ukrainy, Białorusi oraz Rosji. Część z nich osiedliła się na obszarze województwa podlaskiego. Zarówno badania ilościowe, jak i jakościowe przeprowadzone na potrzeby opracowania niniejszego raportu, wykazały jednak, iż obecnie cudzoziemcy stosunkowo rzadko są zatrudniani w placówkach służby zdrowia działających na obszarze tegoż województwa. Wśród głównych przyczyn takiego stanu rzeczy eksperci wskazywali przede wszystkim: brak wystarczającej znajomości języka polskiego (w tym języka specjalistycznego), trudności z procesem nostryfikacji zagranicznych dokumentów poświadczających wykształcenie, brak znajomości procedur stosowanych w polskiej służbie zdrowia (w tym sposobów leczenia, stosowanych terapii, itp.). Niektórzy rozmówcy mówili także o niższym poziomie lojalności cudzoziemców w stosunku do swojego pracodawcy. Wyjaśniali, że zdarza się, iż taki pracownik odchodzi z pracy tylko dlatego, że inny zakład zaproponował mu nieco wyższe wynagrodzenie. Mimo to, zagraniczni pracownicy mogą stanowić podporę lokalnej służby zdrowia. Aby ich potencjał mógł zostać w pełni wykorzystany, należy uprościć zasady uznawania ich kwalifikacji. Lokalne środowiska medyczne powinny też organizować dla takich osób kursy specjalistycznego języka polskiego i szkolenia w zakresie procedur stosowanych w polskiej służbie zdrowia. Placówki zatrudniające cudzoziemców powinny także na bieżąco monitorować poziom zadowolenia takich medyków z pracy, by w ten sposób zapobiec ich rotacji.

Ostatnim aspektem, na który należy w tym miejscu zwrócić uwagę, jest jakość kształcenia praktycznego kadr medycznych. Na podstawie analizy materiału empirycznego pochodzącego z badań ilościowych oraz jakościowych należy stwierdzić, iż pracodawcy stosunkowo dobrze oceniają teoretyczne przygotowanie absolwentów do pracy – w tym przede wszystkim zakres ich wiedzy. Gorzej jest natomiast oceniane ich praktyczne przygotowanie do wykonywania zawodu. Niektórzy rozmówcy wskazywali, iż obecnie kierunki lekarskie są oferowane na coraz większej liczbie uczelni wyższych. Nie wszystkie z nich dysponują odpowiednią kadrą medyczną oraz zapleczem (dostępem do prosektorium, laboratorium, itd.). W związku z powyższym, jakość kształcenia osób na takich uczelniach jest znacząco niższa. Rozmówcy wskazywali ponadto, iż studenci odbywający praktyki zawodowe nie mogą wykonywać wielu czynności związanych

z pracą z pacjentem, co utrudnia zdobywanie umiejętności praktycznych. Jak podkreślał jeden z rozmówców, studenci pielęgniarstwa nie mogą nawet, w świetle aktualnych przepisów prawa, założyć pacjentowi wenflonu. W tym miejscu warto dodać, iż rozmówcy podkreślali, iż lepiej do pracy przygotowani są absolwenci, którzy odbyli praktykę zawodową w mniejszych szpitalach czy przychodniach niż studenci, którzy odbyli praktykę w jednym z dużych szpitali w Białymstoku. Wynika to z faktu, iż w mniejszym szpitalu czy ośrodku ochrony zdrowia tamtejsza kadra ma więcej czasu, który może poświęcić praktykantom. Studenci mają szansę bliżej przyjrzeć się pracy pielęgniarek i lekarzy oraz zadać im więcej pytań. W związku z tym rekomenduje się, aby większa liczba uczniów oraz studentów kierunków medycznych była kierowana na praktykę do ośrodków ochrony zdrowia w mniejszych miejscowościach województwa podlaskiego.

Tabela 41 Najważniejsze wnioski i rekomendacje

Wniosek	Rekomendacja
<p>Dostępność kandydatów do pracy przede wszystkim w stolicy województwa podlaskiego.</p> <p>Występują deficyty chętnych do pracy w mniejszych miejscowościach.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kierowanie studentów z Białegostoku na praktyki zawodowe do mniejszych miejscowości. - Opracowanie na poziomie gmin strategii rozwoju kadr medycznych. - Zapewnienie mieszkań służbowych dla medyków chętnych do pracy w mniejszych miejscowościach.
<p>Braki kadrowe dotyczące lekarzy specjalistów.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zachęcanie studentów do wyboru określonych specjalizacji, które są szczególnie ważne z punktu widzenia lokalnych podmiotów medycznych. - Zaangażowanie w ten proces medyków, którzy już wykonują dany rodzaj zawodu. - Zwiększanie liczby miejsc na specjalizacjach szczególnie istotnych z punktu widzenia regionalnej służby zdrowia. - Zatrudnianie cudzoziemców posiadających odpowiednie kwalifikacje. - Rozmowy lokalnych środowisk medycznych z Ministerstwem Zdrowia na temat dalszych podwyżek wynagrodzeń dla szczególnie poszukiwanych specjalistów. - Poszerzenie oferty edukacyjnej szkół wyższych w Suwałkach oraz Łomży o kolejne kierunki medyczne.

<p>Niewykorzystany potencjał cudzoziemców, którzy mogliby podjąć pracę w zawodach medycznych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Rozmowy lokalnych decydentów i przedstawicieli środowisk medycznych z Ministerstwem Zdrowia w celu dalszego uproszczania procedur związanych z przyjmowaniem cudzoziemców do pracy w zawodach medycznych. - Zorganizowanie szkoleń z nauki specjalistycznego języka polskiego dla cudzoziemców. - Zamieszczanie ofert pracy skierowanych do cudzoziemców w ich językach (np. białoruskim, ukraińskim, rosyjskim).
<p>Brak modelu określania zapotrzebowania na kadry medyczne kształcone na poziomie średnim.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Stworzenie centralnego rejestru przedstawicieli wszystkich zawodów medycznych, który pozwoli dokładnie określić liczbę osób wykonujących każdy zawód medyczny. - Objęcie wszystkich zawodów medycznych odpowiednimi regulacjami. - Konsultacje przedstawicieli szkół policealnych z przedstawicielami szpitali i innych placówek ochrony zdrowia odnośnie zapotrzebowania na przedstawicieli poszczególnych zawodów medycznych.

Źródło: Opracowanie własne.

10. SŁOWNIK POJĘĆ

Absolwent - Osoba, która ukończyła klasę programowo najwyższą w danym typie szkoły i otrzymała świadectwo ukończenia tej szkoły - dotyczy absolwentów w szkołach objętych systemem oświaty. Absolwent studiów otrzymuje dyplom ukończenia studiów na określonym kierunku i profilu potwierdzający wykształcenie wyższe oraz tytuł zawodowy: licencjata, inżyniera albo równorzędny potwierdzający wykształcenie wyższe na tym samym poziomie – w przypadku studiów pierwszego stopnia; magistra, magistra inżyniera albo równorzędny potwierdzający wykształcenie wyższe na tym samym poziomie – w przypadku studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich.

Absolwent zarejestrowany w powiatowym urzędzie pracy - oznacza to bezrobotnego w okresie do upływu 12 miesięcy od dnia określonego w dyplomie, świadectwie lub innym dokumencie potwierdzającym ukończenie szkoły lub zaświadczeniu o ukończeniu kursu.

Analiza danych zastanych - to rodzaj badania naukowego polegający na poszukiwaniu wzorców, informacji lub wiedzy z zbiorów danych, które zostały zgromadzone wcześniej.

Badania ilościowe - to rodzaj badania naukowego, które opiera się na zbieraniu i analizie danych liczbowych w celu zrozumienia i opisanie zjawisk społecznych, psychologicznych lub naukowych. Techniki CAWI (Computer-Assisted Web Interviewing) oraz CATI (Computer-Assisted Telephone Interviewing) to narzędzia, które umożliwiają przeprowadzanie badań ilościowych za pomocą komputera lub telefonu, co ułatwia zbieranie i analizę danych numerycznych.

Badania jakościowe - to rodzaj badania naukowego, który koncentruje się na analizie jakościowych danych i opisowych informacji w celu zrozumienia złożonych zjawisk społecznych, psychologicznych lub naukowych. W badaniach jakościowych wykorzystywane są techniki badawcze takie, jak: indywidualne wywiady pogłębione, zogniskowane wywiady grupowe, analiza danych zastanych.

Pracownik medyczny – poprzez pojęcia pracownika medycznego rozumie się osoby wykonujące zawód: lekarza, lekarza-dentysty, felczera, fizjoterapeuty, pielęgniarki, położnej, diagnosty laboratoryjnego, farmaceuty, ratownika medycznego, asystenta stomatologicznego, dietetyka, elektroradiologa, higienistki stomatologicznej, logopedy, opiekuna medycznego, optometrysty, ortoptysty, podiatry, profilaktyka, protetyka słuchu, technika dentystycznego, technika farmaceutycznego, technika masażysty, technika ortopedy, technika sterylizacji medycznej, terapeuty zajęciowego.

Zawód medyczny - poprzez pojęcie zawodu medycznego rozumie się, iż jest to zawód wykonywany przez osobę uprawnioną na podstawie odrębnych przepisów do udzielania świadczeń zdrowotnych bądź osobę legitymującą się nabyciem fachowych kwalifikacji do udzielania świadczeń zdrowotnych w określonym zakresie lub w określonej dziedzinie medycyny.

Zogniskowany wywiad grupowy, FGI - to metoda badawcza, w ramach której grupa uczestników spotyka się pod nadzorem badacza, aby omówić i dyskutować na określony temat lub zagadnienie. To forma wywiadu grupowego, w której uczestnicy są specjalnie dobrani w celu zapewnienia różnorodności perspektyw i doświadczeń związanych z badanym tematem. Zogniskowany wywiad grupowy pozwala na głębsze zrozumienie opinii, przekonań i reakcji uczestników oraz na identyfikację wspólnych wzorców i trendów w grupie. Jest często używany w badaniach jakościowych w naukach społecznych i marketingu.

11. WYKAZ WYBRANYCH ŹRÓDEŁ WYKORZYSTANYCH PRZY OPRACOWYWANIU RAPORTU

11.1. Literatura źródłowa

1. Łagowski P., (2013), Państwo w sektorze ochrony zdrowia, Studenckie Prace Prawnicze, Administracyjne i Ekonomiczne 14/2013.
2. Regulamin przyznawania bonu na zasiedlenie bezrobotnemu do 30 roku podejmującego pracę, inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą, Powiatowy Urząd Pracy w Białymstoku.
3. Seliga R., Woźniak A., Analiza porównawcza sektora usług medycznych w Japonii i USA, Przedsiębiorczość i Zarządzanie, Tom XIV, zeszyt 10/2013, s. 119-128.
4. System Informacji Oświatowej (SIO).
5. Sytuacja na rynku pracy w województwie podlaskim w 2021 roku, Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku.
6. Tablice kwartalne REGON, stan na 30.06.2023 r.
7. Główny Urząd Statystyczny na portalu Bank Danych Lokalnych.
8. Zapotrzebowanie rynku pracy/placówek medycznych na kwalifikacje i kompetencje zawodowe personelu medycznego – województwo podlaskie, IBS PRORESEARCH, Wrocław 2021.
9. Zasoby kadrowe w wybranych zawodach medycznych na podstawie źródeł administracyjnych w latach 2019-2020, Główny Urząd Statystyczny 2022.

11.2. Akty prawne

1. Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. z 2021 r. poz. 661)
2. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 lutego 2022 r. w sprawie sposobów dopełnienia obowiązku doskonalenia zawodowego lekarzy i lekarzy dentyistów (Dz.U. z 2022 r. poz. 464)

3. Ustawa z 1 grudnia 2022 r. o zawodzie ratownika medycznego oraz samorządzie ratowników medycznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 2705)
4. Ustawa z 10 grudnia 2020 r. o zawodzie farmaceuty (Dz.U. z 2023 r. poz. 187)
5. Ustawa z 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. z 2023 r. poz. 991)
6. Ustawa z 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz.U. z 2022 r. poz. 2702)
7. Ustawa z dnia 17 sierpnia 2023 roku o niektórych zawodach medycznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1972)
8. Ustawa z dnia 25 września 2015 r. o zawodzie fizjoterapeuty (Dz.U. z 2023 r. poz. 1213)
9. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o diagnostyce laboratoryjnej (Dz.U. z 2022 r. poz. 2162)
10. Ustawa z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (Dz.U. z 2023 r., poz. 1516)

11.3. Netografia

1. Akademia Łomżyńska, <https://al.edu.pl/kandydaci/38-kierunki-studiow> (25.08.2023)
2. Akademicka Policealna Szkoła Medyczna w Białymstoku, <https://policealne.wsmmed.pl/index.php/plany-zajec/> (20.07.2023)
3. Centrum Nauki i Biznesu Żak (szkoła medyczna w Białymstoku), <https://bialystok.zak.edu.pl/oferta-edukacyjna/szkoly-medyczne> (21.07.2023)
4. Centrum Nauki i Biznesu Żak (szkoła medyczna w Łomży), <https://lomza.zak.edu.pl/oferta-edukacyjna/szkoly-medyczne> (21.07.2023)
5. Centrum Nauki i Biznesu Żak (szkoła medyczna w Suwałkach), <https://suwalki.zak.edu.pl/oferta-edukacyjna/szkoly-medyczne> (21.07.2023)
6. Centrum Zawodów Medycznych i Społecznych Szkoła Policealna Województwa Podlaskiego w Białymstoku, <https://czmis.pl/rekrutacja1/> (20.07.2023)
7. Ciszak P., (2021), Lekarzy z zagranicy pracuje w Polsce prawie 1,7 tys. Sprawdź, kto nas leczy, <https://www.money.pl/gospodarka/lekarzy-z-zagranicy-pracuje-w-polsce-prawie-1-7-tys-sprawdz-kto-nas-leczy-6645937291045440a.html> (20.07.2023)
8. Educentrum Policealna Szkoła Medyczna, <https://educentrum.com.pl> (2.10.2023)
9. Główny Urząd Statystyczny, Tablice dotyczące podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON deklarujących prowadzenie działalności według stanu na 30 czerwca 2023 roku, https://stat.gov.pl/download/gfx/portalinformacyjny/pl/defaultaktualnosc/5504/7/13/1/tablice_kwartalne_regon_20230630.xlsx (2.10.2023)
[https://BarometrZawodow \(barometrzwodow.pl\)](https://BarometrZawodow(barometrzwodow.pl)) (21.07.2023)

10. Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży, <https://mans.edu.pl/kierunki-studiow/pielęgniarstwo> (25.08.2023)
11. Molęda S., Uznawanie kwalifikacji zawodowych lekarzy w UE, <https://pulsmedycyny.pl/uznawanie-kwalifikacji-zawodowych-lekarzy-w-ue-cz-1-879244> (02.10.2023)
12. Niepubliczna Szkoła Policealna TEB Edukacja w Białymstoku, <https://teb.pl/oddzialy/d/bialystok/> (20.07.2023)
13. Nocuń K., (2023), 1 lipca wzrosły pensje minimalne w ochronie zdrowia, <https://www.prawo.pl/zdrowie/podwyzki-w-ochronie-zdrowia-od-lipca-2023-r,518677.html> (2.09.2023)
14. Nova Centrum Edukacyjne, <https://www.nova.edu.pl/> (20.07.2023)
15. OECD.Stat, oecd.org (2.10.2023)
16. Ogólnopolski System Monitorowania Ekonomicznych Losów Absolwentów Szkół Wyższych, <https://ela.nauka.gov.pl> (2.10.2023)
17. Ojczyk J., Lekarze i pielęgniarki z Ukrainy będą mogli pracować w podmiotach z kontraktem z NFZ, <https://www.prawo.pl/zdrowie/lekarze-i-pielęgniarki-z-ukrainy-ulatwienia-w-wykonywaniu-zawodu,513818.html> (4.10.2023)
18. Państwowa Uczelnia Zawodowa imienia profesora Edwarda Franciszka Szczepanika w Suwałkach, <https://www.puz.suwalki.pl/uczelnia/> (25.08.2023)
19. Policealna Szkoła Akademia Sukcesu, <http://as.edu.pl/projekt-akademia-sukcesu/> (20.07.2023)
20. Policealna Szkoła Cosinus (oddział w Białymstoku), <https://www.cosinus.pl/bialystok> (21.07.2023)
21. Policealna Szkoła Cosinus (oddział w Suwałkach), <https://www.cosinus.pl/suwalki> (21.07.2023)
22. Policealne Studium Zawodowego Ekspert w Białymstoku, <https://ekspert-edu.pl/studium> (2.10.2023)
23. Polska Klasyfikacja działalności, <http://www.klasyfikacje.gofin.pl/pkd/5,2,1502,opieka-zdrowotna.html> (02.08.2023)
24. Portal Barometr-Zawodow.pl
25. Raport naczelnej rady pielęgniarek i położnych, Pielęgniarka i położna zawody deficytowe w polskim systemie ochrony zdrowia, Warszawa 2022, https://nipip.pl/wp-content/uploads/2022/06/2022_Raport-NIPiP-struktura-wiekowa-kadr.pdf (19.07.2022)
26. Ratownicy24.pl, Statystyki GUS za 2022 rok. Ile ZRM funkcjonuje w Polsce?, <https://ratownicy24.pl/statystyki-gus-za-2022-rok-ile-zrm-funkcjonuje-w-polsce/> (31.07.2023)

27. Rejestr Diagnostów Laboratoryjnych prowadzony przez Ministerstwo Zdrowia, <https://rdl.ezdrowie.gov.pl/#results> (31.07.2023)
28. Specjalizacje lekarzy – zmiana trendów, [https://www.umb.edu.pl/aktualnosci\(6\)/najnowsze_wiadomosci/specjalizacje_lekarskie:_zmiana_trendow](https://www.umb.edu.pl/aktualnosci(6)/najnowsze_wiadomosci/specjalizacje_lekarskie:_zmiana_trendow) (19.07.2023)
29. Trzaska Ł., (2022), 4 wyzwania cyfryzacji usług medycznych w Polsce, <https://www.e-point.pl/blog/wyzwania-cyfryzacji-uslug-medycznych> (25.07.2023)
30. Uniwersytet Medyczny w Białymstoku, <https://www.umb.edu.pl/wnoz> (20.07.2023)
31. Uznawanie kwalifikacji zawodowych zdobytych za granicą, <https://powroty.gov.pl/uznawanie-kwalifikacji-zawodowych-zdobytych-za-granica-9641> (18.10.2023)
32. Wołosowski J., (2022), GUS podał dane o zatrudnieniu. Ile osób pracuje w ochronie służby zdrowia?, <https://cowzdrowiu.pl/aktualnosci/post/gus-podal-dane-o-zatrudnieniu-ile-osob-pracuje-w-ochronie-zdrowia> (25.07.2023)
33. Wykaz laboratoriów działających na terenie województwa podlaskiego na stronie Krajowej Izby Diagnostów Laboratoryjnych, https://kidl.org.pl/laboratory/index?LaboratorySearch%5Bentry_number%5D=&LaboratorySearch%5Bregistry_ (25.07.2023)

11.4. Spis rysunków

Rysunek 1. Struktura badanych zakładów pracy (mixed mode CATI/CAWI, n=100).....	22
Rysunek 2 Struktura badanych przedsiębiorstw - liczba pracowników (mixed mode CATI/CAWI, n=100).....	22
Rysunek 3 Zmiany w poziomie zatrudnienia w badanych przedsiębiorstwach w ciągu ostatnich 5 lat (mixed mode CATI/CAWI, n=100).....	23
Rysunek 4 Zmiany w podlaskich placówkach sektora medycznego (mixed mode CATI/CAWI, n=100).....	25
Rysunek 5 Plany zatrudnieniowe badanych przedsiębiorstw w ciągu najbliższych 12 miesięcy (mixed mode CATI/CAWI, n=100).....	26
Rysunek 6 Umowa, na podstawie której zatrudniani są absolwenci kierunków medycznych pracujący na obszarze województwa podlaskiego (mixed mode CATI/CAWI, n=94).....	44
Rysunek 7 Formy zatrudnienia personelu medycznego (analiza zebranych ofert pracy, n=212).....	45
Rysunek 8 Występowanie braków kadrowych w odniesieniu do zawodów medycznych (mixed mode CATI/CAWI, n=100).....	51

Rysunek 9 Najważniejsze przyczyny występowania braków kadrowych (mixed mode CATI/CAWI, n=21).....	52
Rysunek 10 Sposoby rozwiązywania braków kadrowych w badanych przedsiębiorstwach (mixed mode CATI/CAWI, n=21).....	53
Rysunek 11 Występowanie problemów z utrzymaniem wykwalifikowanych pracowników (mixed mode CATI/CAWI, n=100).....	54
Rysunek 12 Dostępność wykwalifikowanej kadry medycznej (mixed mode CATI/CAWI, n=100)....	68
Rysunek 13 Występowanie nadwyżki w zawodach medycznych na terenie województwa podlaskiego (mixed mode CATI/CAWI, n=100).....	76
Rysunek 14 Przyczyny nadwyżki kandydatów do pracy w zawodzie medycznym (mixed mode CATI/CAWI, n=8).....	77
Rysunek 15 Ocena umiejętności miękkich, praktycznych oraz wiedzy teoretycznej absolwentów dokonana przez pracodawców.....	121
Rysunek 16 Działania na rzecz szkolenia i podnoszenia kwalifikacji wśród uczniów, studentów i absolwentów kierunków medycznych (mixed mode CATI/CAWI, n=100).....	125
Rysunek 17 Współpraca przedstawicieli przedsiębiorstw z uczelniami/szkołami (mixed mode CATI/CAWI, n=100).....	126
Rysunek 18 Podnoszenie kwalifikacji przez absolwentów (mixed mode CATI/CAWI, n=96).....	127
Rysunek 19 Formy podnoszenia kwalifikacji (mixed mode CATI/CAWI, n=78).....	128
Rysunek 20 Działania na rzecz szkolenia i podnoszenia kwalifikacji wśród pracowników medycznych (mixed mode CATI/CAWI, n=100).....	129
Rysunek 21 Absolwenci kierunków medycznych pracujący w zawodzie (mixed mode CATI/CAWI, n=100).....	131
Rysunek 22 Miejscowość, w której znajduje się miejsce pracy absolwentów kierunków medycznych (mixed mode CATI/CAWI, n=94).....	132
Rysunek 23 Czas szukania pracy po ukończeniu nauki (mixed mode CATI/CAWI, n=94).....	133

11.5. Wykaz tabel

Tabela 1 Pracujący w sekcji Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (PKD 2007) w Polsce w 2021 roku według sektorów własności i województw.....	18
--	----

Tabela 2 Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w systemie REGON działających w sektorze usług medycznych według województw (stan w dniu 30.06.2023 r.).....	19
Tabela 3 Ocena miejsc pracy w zawodach medycznych (mixed mode CATI/CAWI, n=96).....	47
Tabela 4 Lekarze pracujący z pacjentem według województw.....	56
Tabela 5 Lekarze dentyści pracujący bezpośrednio z pacjentem według województw.....	58
Tabela 6 Pielęgniarki pracujące bezpośrednio z pacjentem według województw.....	59
Tabela 7 Położne pracujące bezpośrednio z pacjentem według województw.....	61
Tabela 8 Liczba fizjoterapeutów w województwach.....	62
Tabela 9 Ratownictwo medyczne w Polsce według stanu na 31.12.2022 rok.....	64
Tabela 10 Liczba zatrudnionych ratowników medycznych pracujących w placówkach ochrony zdrowia.....	65
Tabela 11 Liczba diagnostów laboratoryjnych według województw.....	66
Tabela 12 Liczba pracujących farmaceutów według województw.....	67
Tabela 13 Prognozy dotyczące deficytu lekarzy w województwie podlaskim na lata 2019-2023...	69
Tabela 14 Prognozy dotyczące deficytu lekarzy dentyistów w województwie podlaskim w województwie podlaskim na lata 2019-2023.....	70
Tabela 15 Prognozy dotyczące deficytu pielęgniarek i położnych w województwie podlaskim na lata 2019-2023.....	71
Tabela 16 Prognozowany deficyt farmaceutów w województwie podlaskim na lata 2019-2023....	71
Tabela 17 Prognozowany deficyt ratowników medycznych w województwie podlaskim na lata 2019-2023.....	72
Tabela 18 Prognozowane deficyty fizjoterapeutów i masażyistów w województwie podlaskim na lata 2019-2023.....	73
Tabela 19 Prognozowany deficyt pracowników ds. techniki dentystycznej w województwie podlaskim na lata 2019-2023.....	74
Tabela 20 Prognozowany deficyt logopedów i audiofonologów w województwie podlaskim na lata 2019-2023.....	74
Tabela 21. Liczba podmiotów w województwie podlaskim mieszczących się w sekcji Q dział 86.1 PKD 2007 (działalność szpitali).....	81
Tabela 22 Liczba podmiotów w województwie podlaskim mieszczących się w sekcji Q dział 86.2 PKD 2007 (praktyka lekarska).....	82

Tabela 23 Liczba podmiotów w województwie podlaskim mieszczących się w sekcji Q dział 86.9 PKD 2007 (pozostała działalność w zakresie opieki zdrowotnej).....	83
Tabela 24 Liczba podmiotów w województwie podlaskim mieszczących się w sekcji Q dział 87.1 PKD 2007 (pomoc społeczna z zakwaterowaniem zapewniającym opiekę pielęgniarską).....	85
Tabela 25 Liczba podmiotów w województwie podlaskim mieszczących się w sekcji G dział 47.73 PKD 2007 (Sprzedaż detaliczna wyrobów farmaceutycznych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach).....	86
Tabela 26 Ogólnodostępne apteki oraz punkty apteczne na obszarze województwa podlaskiego w latach 2012-2022.....	89
Tabela 27 Liczba laboratoriów na terenie województwa podlaskiego; 2023 rok.....	90
Tabela 28 Absolwenci kierunku asystentka stomatologiczna według szkół, w których ukończyli naukę w roku szkolnym 2021/2022.....	108
Tabela 29 Absolwenci kierunku higienistka stomatologiczna według szkół, w których ukończyli naukę w roku szkolnym 2021/2022.....	108
Tabela 30 Absolwenci kierunku opiekun medyczny według szkół, w których ukończyli naukę w roku szkolnym 2021/2022.....	109
Tabela 31 Absolwenci kierunku protetyk słuchu według szkół, w których ukończyli naukę w roku szkolnym 2020/2021.....	110
Tabela 32 Absolwenci kierunku technik dentystyczny według szkół, w których ukończyli naukę w roku szkolnym 2021/2022.....	111
Tabela 33 Absolwenci kierunku technik farmaceutyczny według szkół, w których ukończyli naukę w roku szkolnym 2021/2022.....	112
Tabela 34 Absolwenci kierunku technik masażysta według szkół, w których ukończyli naukę w roku szkolnym 2021/2022.....	113
Tabela 35 Absolwenci kierunku technik sterylizacji medycznej według szkół, w których ukończyli naukę w roku szkolnym 2021/2022.....	114
Tabela 36 Absolwenci kierunku terapeuta zajęciowy medycznej według szkół, w których ukończyli naukę w roku szkolnym 2021/2022.....	114
Tabela 37 Absolwenci kierunku technik elektroradiolog medycznej według szkół, w których ukończyli naukę w roku szkolnym 2018/2019.....	115
Tabela 38 Ocena wiedzy teoretycznej, umiejętności praktycznych oraz umiejętności pracy z pacjentem pod kątem przydatności w pracy dokonana przez absolwentów kierunków medycznych (mixed mode CATI/CAWI, n=96).....	121

Tabela 39 Bezrobotni przedstawiciele zawodów medycznych zarejestrowani w podlaskich powiatowych urzędach pracy w 2022 roku.....	134
Tabela 40 Najczęstsze przyczyny rejestracji absolwentów kierunków medycznych w powiatowych urzędach pracy w województwie podlaskim (CAWI, n=14).....	139
Tabela 41 Najważniejsze wnioski i rekomendacje.....	145
Tabela 42 Oferta kształcenia Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku.....	157
Tabela 43 Liczba uczniów kierunków medycznych Akademickiej Policealnej Szkoły Medycznej w Białymstoku.....	161
Tabela 44 Liczba uczniów kierunków medycznych „Educentrum” Policealnej Szkoły Medycznej w Białymstoku.....	162
Tabela 45 Liczba uczniów kierunków medycznych w Centrum Zawodów Medycznych i Społecznych – Szkoła Policealna Województwa Podlaskiego.....	163
Tabela 46 Liczba uczniów kierunków medycznych w Niepublicznej Szkole Policealnej TEB Edukacja w Białymstoku.....	164
Tabela 47 Liczba uczniów kierunków medycznych w NOVA Centrum Edukacyjne.....	166
Tabela 48 Liczba uczniów w Policealnej Szkole „Akademia Sukcesu” w Białymstoku.....	166
Tabela 49 Liczba uczniów w Policealnej Szkole „Akademia Sukcesu” w Suwałkach.....	167
Tabela 50 Liczba uczniów kierunków medycznych w Policealnej Szkole Cosinus w Białymstoku.....	168
Tabela 51 Liczba uczniów kierunków medycznych w Publicznej Policealnej Szkole „Cosinus” w Suwałkach.....	168
Tabela 52 Liczba uczniów kierunków medycznych w Szkole Policealnej Opieki Medycznej Żak w Białymstoku oraz Szkoły Policealnej Medycznej Żak w Białymstoku.....	169
Tabela 53 Liczba uczniów kierunków medycznych w Szkole Policealnej Opieki Medycznej Żak w Łomży oraz Szkoły Policealnej Medycznej Żak w Łomży.....	169
Tabela 54 Liczba uczniów kierunków medycznych w Policealnym Studium Zawodowym Ekspert w Białymstoku.....	173

12. ANEKS – OFERTA SZKÓŁ POLICEALNYCH I UCZELNI WYŻSZYCH W ZAKRESIE KSZTAŁCENIA NA KIERUNKACH MEDYCZNYCH

Na terenie województwa podlaskiego działa łącznie 6 uczelni wyższych, które prowadzą kształcenie na kierunkach medycznych. Należy do nich Uniwersytet Medyczny w Białymstoku, Akademia Łomżyńska, Państwowa Uczelnia Zawodowa im. prof. Edwarda Franciszka Szczepanika w Suwałkach, Wyższa Szkoła Medyczna z siedzibą w Białymstoku, Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży, Wyższa Szkoła Ochrony Zdrowia TWP w Łomży. Ponadto na terenie województwa podlaskiego działalność prowadzi szereg szkół policealnych, w których ofercie również znajdują się kierunki medyczne. Na kolejnych stronach przedstawiono szczegóły oferty poszczególnych podlaskich uczelni wyższych oraz szkół w zakresie kształcenia na kierunkach medycznych.

12.1. Uniwersytet Medyczny w Białymstoku

Adres: ul. Jana Kilińskiego 1, 15-089 Białystok

Największą uczelnią na terenie województwa podlaskiego kształcąca w zawodach medycznych jest Uniwersytet Medyczny w Białymstoku. Liczba jego studentów wynosi około 5800 osób, z czego 400 studiuje w języku angielskim (są to głównie studenci zagraniczni pochodzący m.in. z Norwegii, Szwecji, USA, Kanady, Niemiec, Hiszpanii, Arabii Saudyjskiej)¹. Na uczelni pracuje 926 nauczycieli akademickich, w tym 141 profesorów tytularnych oraz 170 doktorów habilitowanych².

W jego ramach funkcjonują 3 wydziały – lekarski, farmaceutyczny, nauk o zdrowiu.

Na wydziale lekarskim oferuje się kształcenie na kierunkach takich jak:

- ☑ kierunek lekarski (jednolite studia magisterskie, studia stacjonarne i niestacjonarne),
- ☑ kierunek lekarsko-dentystyczny (jednolite studia magisterskie, studia stacjonarne i niestacjonarne),
- ☑ kierunek techniki dentystyczne (I stopnia, studia stacjonarne),
- ☑ kierunek higiena stomatologiczna (I stopnia, studia stacjonarne),
- ☑ kierunek biostatystyka kliniczna (I stopnia, studia stacjonarne)³.

Na wydziale farmaceutycznym oferuje się kształcenie na kierunkach takich jak:

- ☑ kierunek analityka medyczna (jednolite studia magisterskie, studia stacjonarne),
- ☑ kierunek farmacja (jednolite studia magisterskie, studia stacjonarne),
- ☑ kierunek kosmetologia (I i II stopnia, studia stacjonarne)⁴.

1 Zob. Informacja na stronie Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku, zakładka „O uczelni”, https://www.umb.edu.pl/o_uczelni (20.07.2023).

2 Tamże.

3 Zob. Informacje na stronie internetowej wydziału lekarskiego Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku, <https://www.umb.edu.pl/wl> (20.07.2023).

4 Zob. Informacje na stronie internetowej wydziału farmaceutycznego Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku, <https://www.umb.edu.pl/wf> (20.07.2023).

Na wydziale nauk o zdrowiu w roku akademickim oferuje się kształcenie na kierunkach takich jak:

- ☑ kierunek biostatystyka (I i II stopnia, studia stacjonarne),
- ☑ kierunek dietetyka (I i II stopnia, studia stacjonarne),
- ☑ kierunek elektroradiologia (I i II stopnia, studia stacjonarne),
- ☑ kierunek fizjoterapia (jednolite studia magisterskie, studia stacjonarne),
- ☑ kierunek logopedia z fonoaudiologią (I i II stopnia, studia stacjonarne),
- ☑ kierunek pielęgniarstwo (studia I stopnia stacjonarnie, studia II stopnia stacjonarnie i niestacjonarnie),
- ☑ kierunek położnictwo (studia I stopnia stacjonarnie, studia II stopnia stacjonarnie i niestacjonarnie),
- ☑ kierunek ratownictwo medyczne (I stopnia, studia stacjonarne),
- ☑ kierunek zdrowie publiczne (II stopnia, studia stacjonarne),
- ☑ kierunek zdrowie publiczne i epidemiologia (I stopnia, studia stacjonarne)⁵.

W roku akademickim 2023/2024 limit przyjęć nowych studentów został określony na 2034 miejsca. Poniżej znajduje się tabela, w której zamieszczono informacje dotyczące liczby miejsc na poszczególnych kierunkach studiów – zarówno tych, prowadzonych w formule stacjonarnej oraz w formule niestacjonarnej. W przypadku niektórych kierunków (np. kierunek lekarski, analityka medyczna) Uniwersytet Medyczny w Białymstoku zarezerwował także pewną liczbę miejsc dla cudzoziemców podejmujących i odbywających studia na podstawie art. 323 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Niewykorzystany limit miejsc dla cudzoziemców zwiększa limit miejsc na jednolitych studiach magisterskich i studiach I stopnia, prowadzonych w formie studiów stacjonarnych w języku polskim⁶.

Tabela 42 Oferta kształcenia Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku

Kierunek studiów, poziom kształcenia:	Forma studiów:	Limit przyjęć:
Lekarski - studia jednolite magisterskie	stacjonarne	184
	niestacjonarne	126
	cudzoziemcy	2
	anglojęzyczne	126
Lekarsko-dentystyczny – studia jednolite magisterskie	stacjonarne	73
	niestacjonarne	18
	cudzoziemcy	1
Techniki Dentystyczne – studia I stopnia	stacjonarne	24
Higiena Stomatologiczna – studia I stopnia	stacjonarne	18
Biostatystyka Kliniczna – studia I stopnia	stacjonarne	18
Analityka Medyczna – studia jednolite magisterskie	stacjonarne	91
	cudzoziemcy	1

5 Zob. Informacje na stronie internetowej wydziału nauk o zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku, <https://www.umb.edu.pl/wnoz> (26.09.2023).

6 Zob. Informacja dotycząca limitów przyjęć na poszczególne kierunki studiów w roku akademickim 2023/2024 zamieszczona na stronie internetowej Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku https://www.umb.edu.pl/limity_przyjec (20.07.2023).

Kierunek studiów, poziom kształcenia:	Forma studiów:	Limit przyjęć:
Farmacja - studia jednolite magisterskie	stacjonarne	145
	cudzoziemcy	1
Kosmetologia - studia I stopnia	stacjonarne	127
	cudzoziemcy	1
Kosmetologia - studia II stopnia	stacjonarne	73
	cudzoziemcy	1
Biostatystyka – studia II stopnia	stacjonarne	18
Dietetyka - studia I stopnia	stacjonarne	92
Dietetyka - studia II stopnia	stacjonarne	38
Elektroradiologia - studia I stopnia	stacjonarne	38
Elektroradiologia – studia II stopnia	stacjonarne	38
Fizjoterapia - studia jednolite magisterskie	stacjonarne	109
	cudzoziemcy	1
Logopedia z Fonoaudiologią – studia I stopnia	stacjonarne	38
Logopedia z Fonoaudiologią – studia II stopnia	stacjonarne	38
Pielęgniarstwo – studia I stopnia	stacjonarne	145
	cudzoziemcy	1
Pielęgniarstwo – studia II stopnia	stacjonarne	146
Położnictwo – studia I stopnia	stacjonarne	37
	cudzoziemcy	1
Położnictwo – studia II stopnia	stacjonarne	38
	niestacjonarne	38
Ratownictwo Medyczne – studia I stopnia	stacjonarne	73
	cudzoziemcy	1
Ratownictwo Medyczne – studia II stopnia	stacjonarne	38
Zdrowie Publiczne i Epidemiologia – studia I stopnia	stacjonarne	38
Zdrowie Publiczne – studia II stopnia	stacjonarne	38

Źródło: Uniwersytet Medyczny w Białymstoku.

Ponadto w ramach Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku działa szkoła doktorska. W jej ramach odbywa się kształcenie doktorantów na 3 kierunkach:

- ☑ nauki medyczne (limit przyjęć: 30 miejsc),
- ☑ nauki farmaceutyczne (limit przyjęć: 8 miejsc),
- ☑ nauki o zdrowiu (limit przyjęć: 7 miejsc).

12.2. Wyższa Szkoła Medyczna w Białymstoku

Adres: ul Krakowska 9, 15-875 Białystok

Wyższa Szkoła Medyczna w Białymstoku jest uczelnią wyższą, która kształci studentów na kierunkach medycznych.

Liczba jej studentów w 2021 roku wynosiła 1 tysiąc osób⁷. W roku akademickim 2023/2024 uczelnia ta prowadziła nabór na kierunki medyczne takie, jak:

- ☑ pielęgniarstwo (I i II stopnia),
- ☑ pielęgniarstwo pomostowe (I stopnia, kierunek przeznaczony dla absolwentów liceów medycznych, szkół medycznych zawodowych, kształcenie trwa w zależności od ukończonej szkoły 2 lub 3 semestry),
- ☑ ratownictwo medyczne (I stopnia),
- ☑ fizjoterapia (jednolite studia magisterskie)⁸.

Na uczelni ponadto prowadzone są studia podyplomowe na kierunkach okołomedycznych, takich jak:

- ☑ fizjoterapia i opieka geriatryczna,
- ☑ odnowa biologiczna z elementami fizjoterapii,
- ☑ kosmetologia stosowana,
- ☑ kosmetologia w medycynie,
- ☑ ziołolecznictwo,
- ☑ podologia⁹.

12.3. Akademia Łomżyńska

Adres: ul Akademicka 14, 18-400 Łomża

Kolejną uczelnią wyższą działającą na obszarze województwa podlaskiego, która ma w swojej ofercie kształcenie na kierunkach medycznych, jest Akademia Łomżyńska. W roku akademickim 2023/2024 prowadziła ona nabór na studia I stopnia na takich kierunkach medycznych jak:

- ☑ dietetyka,
- ☑ pielęgniarstwo.

W ramach studiów II stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich prowadzono natomiast nabór na:

- ☑ pielęgniarstwo,
- ☑ fizjoterapię¹⁰.

7 Raport: Sytuacja na rynku pracy w województwie podlaskim w 2021 roku, Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku, s. 12.

8 Informacje pochodzące ze strony internetowej Wyższej Szkoły Medycznej w Białymstoku, <https://wsmed.edu.pl/wsmed-rekrutacja> (20.07.2023).

9 Tamże.

10 Informacje pochodzące ze strony internetowej Akademii Łomżyńskiej, <https://al.edu.pl/kandydaci/38-kierunki-studiow> (25.08.2023).

12.4. Państwowa Uczelnia Zawodowa imienia profesora Edwarda Franciszka Szczepanika w Suwałkach

Adres: ul. Teofila Noniewicza 10, 16-400 Suwałki

Państwowa Uczelnia Zawodowa imienia profesora Edwarda Franciszka Szczepanika w Suwałkach powstała w 2005 roku. Zatrudnia ona ponad 200 pracowników, a liczba jej studentów przekracza 2 tysiące. Nauczanie odbywa się w ramach 4 wydziałów: nauk społecznych, humanistyczno-ekonomicznego, politechnicznego oraz ochrony zdrowia. W ramach tego ostatniego prowadzone jest nauczanie na kierunkach medycznych takich jak:

- ☑ pielęgniarstwo (I i II stopień),
- ☑ ratownictwo medyczne¹¹.

12.5. Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży (dawniej: Wyższa Szkoła Agrobiznesu w Łomży)

Adres: ul. Studencka 19, 18-402 Łomża

Międzynarodowa Akademia Nauk Stosowanych w Łomży została założona w 1996 roku. Nosiła ona wówczas nazwę Wyższej Szkoły Agrobiznesu. Uczelnia prowadzi nauczanie na 7 kierunkach oraz na studiach podyplomowych. Jedynym kierunkiem medycznym prowadzonym na tej uczelni jest:

- ☑ pielęgniarstwo (I stopnia, I stopnia – pomostowe, II stopnia)¹².

12.6. Wyższa Szkoła Zawodowa Ochrony Zdrowia Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Łomży

Adres: ul. Mickiewicza 59, 18-400 Łomża

Wyższa Szkoła Zawodowa Ochrony Zdrowia Towarzystwa Wiedzy w Łomży powstała w 2011 roku. W roku akademickim 2023/2024 prowadziła ona nabór na jednym kierunku, którym było:

- ☑ ratownictwo medyczne (niestacjonarne studia I stopnia).

Ponadto uczelnia ta jest organizatorem kursów doskonalących, takich jak:

- ☑ kurs doskonalący ratowników medycznych,
- ☑ kurs doskonalący dla dyspozytorów medycznych,
- ☑ warsztaty, seminaria, szkolenia na punkty edukacyjne dla ratowników medycznych,
- ☑ kurs KPP (Kurs przygotowujący ratowników jednostek współpracujących z systemem Państwowego Ratownictwa Medycznego do realizacji zadań z zakresu ratownictwa w czasie akcji ratowniczych),
- ☑ kurs pierwszej pomocy przedmedycznej¹³.

¹¹ Informacje pochodzące ze strony internetowej Państwowej Uczelni Zawodowej imienia profesora Edwarda Franciszka Szczepanika w Suwałkach, <https://www.puz.suwalki.pl/uczelnia/> (25.08.2023).

¹² Informacje pochodzące ze strony internetowej Międzynarodowej Akademii Nauk Stosowanych w Łomży, <https://mans.edu.pl/kierunki-studiow/pielęgniarstwo> (25.08.2023).

¹³ Informacje pochodzące ze strony internetowej Wyższej Szkoły Zawodowej Ochrony Zdrowia Towarzystwa Wie-

12.7. Akademicka Policealna Szkoła Medyczna w Białymstoku

Adres: Krakowska 9, 15-875 Białystok

Akademicka Policealna Szkoła Medyczna oferuje kształcenie na dwupółletnich, dwuletnich i rocznych kierunkach medycznych oraz kwalifikacyjnych kursach zawodowych. Zajęcia prowadzone są w pracowniach wyposażonych w specjalistyczny sprzęt medyczny i kosmetyczny. Praktyczna nauka zawodu odbywa się w ośrodkach odnowy biologicznej, oddziałach szpitalnych, zakładach opiekuńczo-leczniczych oraz domach pomocy społecznej. Szkoła umożliwia osobom posiadającym wykształcenie średnie ogólne zdobycie dodatkowych kwalifikacji oraz uzyskanie dyplomu zawodowego. Do rozpoczęcia nauki w szkole nie jest wymagane świadectwo maturalne.

W szkole oferuje się kształcenie na następujących kierunkach medycznych:

- ☑ technik farmaceutyczny,
- ☑ technik masażysta,
- ☑ terapeuta zajęciowy,
- ☑ technik sterylizacji medycznej,
- ☑ opiekun medyczny,
- ☑ asystentka stomatologiczna,
- ☑ technik ortopeda,
- ☑ technik dentystyczny¹⁴.

Według danych pochodzących z Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych w szkole w roku akademickim 2022/2023 kształciło się łącznie 127 uczniów. Poniżej znajduje się tabela, w której do każdego kierunku medycznego przyporządkowano liczbę uczniów, którzy odbywają na nim naukę.

Tabela 43 Liczba uczniów kierunków medycznych Akademickiej Policealnej Szkoły Medycznej w Białymstoku

Kierunek medyczny	Ogólna liczba uczniów w roku szkolnym 2022/2023
Technik farmaceutyczny	22
Technik masażysta	10
Opiekun medyczny	34
Technik sterylizacji medycznej	22

Źródło: Otwarte Dane, Szkoły zawodowe - liczba uczniów w roku szkolnym 2022/2023 wg zawodów szkolnictwa zawodowego, klas oraz typu podmiotu, <https://dane.gov.pl/pl/dataset/1617,uczniowie-wedlug-zawodow> (11.08.2023).

dzy Powszechnej w Łomży, <https://wszoz.edu.pl/> (25.08.2023).

14 Informacje pochodzące ze strony internetowej Akademickiej Policealnej Szkoły Medycznej w Białymstoku, <https://policealne.wsmmed.pl/index.php/plany-zajec/> (20.07.2023).

12.8. „Educentrum” Policealna Szkoła Medyczna w Białymstoku

Adres: Mikołaja Kopernika 95, 15-396 Białystok

Educentrum Policealna Szkoła Medyczna w Białymstoku oferuje kształcenie na poziomie policealnym na kierunkach medycznych takich, jak:

- ☑ technik masażysta,
- ☑ opiekun medyczny,
- ☑ terapeuta zajęciowy,
- ☑ technik sterylizacji medycznej,
- ☑ higienistka stomatologiczna,
- ☑ asystent stomatologiczny,
- ☑ technik farmaceutyczny¹⁵.

W roku szkolnym 2022/2023, według danych pochodzących z Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych, w placówce tej kształciło się ogółem 277 uczniów. Poniżej znajduje się tabela, w której do każdego kierunku medycznego przyporządkowano liczbę uczniów, którzy odbywają na nim naukę.

Tabela 44 Liczba uczniów kierunków medycznych „Educentrum” Policealnej Szkoły Medycznej w Białymstoku

Kierunek medyczny	Ogólna liczba uczniów w roku szkolnym 2022/2023
Asystentka stomatologiczna	12
Higienistka stomatologiczna	51
Technik farmaceutyczny	20
Technik masażysta	75
Terapeuta zajęciowy	47
Opiekun medyczny	46
Technik sterylizacji medycznej	26

Źródło: Otwarte Dane, Szkoły zawodowe - liczba uczniów w roku szkolnym 2022/2023 wg zawodów szkolnictwa zawodowego, klas oraz typu podmiotu, <https://dane.gov.pl/pl/dataset/1617,uczniowie-wedlug-zawodow> (11.08.2023).

12.9. Centrum Zawodów Medycznych i Społecznych – Szkoła Policealna Województwa Podlaskiego

Adres: Ogrodowa 23, 15-027 Białystok

Centrum Zawodów Medycznych i Społecznych – Szkoła Policealna Województwa Podlaskiego jest jedną z najstarszych szkół na terenie województwa podlaskiego szkół, która kształci uczniów w zawodach medycznych. Swoją historią sięga roku 1956, kiedy to powstała Państwowa Szkoła Laborantów Medycznych, której obecna szkoła jest kontynuatorką.

¹⁵ Informacje pochodzące ze strony internetowej Educentrum Policealna Szkoła Medyczna w Białymstoku, <https://educentrum.com.pl/> (28.09.2023).

W roku szkolnym 2023/2024 rekrutacja jest prowadzona na kierunkach medycznych, jak:

- ☑ asystentka stomatologiczna,
- ☑ higienistka stomatologiczna,
- ☑ opiekun medyczny,
- ☑ terapeuta zajęciowy,
- ☑ opiekunka środowiskowa,
- ☑ ortoptystka,
- ☑ protetyk słuchu,
- ☑ technik dentystyczny,
- ☑ technik elektroradiolog,
- ☑ technik masażysta,
- ☑ technik sterylizacji medycznej,
- ☑ technik farmaceutyczny,
- ☑ podolog¹⁶.

W roku szkolnym 2022/2023, według danych pochodzących z Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych, w placówce tej kształciło się łącznie 538 uczniów. Poniżej znajduje się tabela, w której do każdego kierunku medycznego przyporządkowano liczbę uczniów, którzy odbywają na nim naukę.

Tabela 45 Liczba uczniów kierunków medycznych w Centrum Zawodów Medycznych i Społecznych – Szkoła Policealna Województwa Podlaskiego

Kierunek medyczny	Ogólna liczba uczniów w roku szkolnym 2022/2023
Asystentka stomatologiczna	22
Higienistka stomatologiczna	46
Technik dentystyczny	40
Technik farmaceutyczny	35
Technik masażysta	78
Terapeuta zajęciowy	26
Protetyk słuchu	27
Technik elektroradiolog	24
Opiekun medyczny	57
Technik sterylizacji medycznej	29

Źródło: Otwarte Dane, Szkoły zawodowe - liczba uczniów w roku szkolnym 2022/2023 wg zawodów szkolnictwa zawodowego, klas oraz typu podmiotu, <https://dane.gov.pl/pl/dataset/1617,uczniowie-wedlug-zawodow> (11.08.2023).

¹⁶ Informacje pochodzące ze strony internetowej Centrum Zawodów Medycznych i Społecznych Szkoła Policealna Województwa Podlaskiego w Białymstoku, <https://czmis.pl/rekrutacja1/> (20.07.2023).

12.10. Niepubliczna Szkoła Policealna TEB Edukacja w Białymstoku

Adres: Cieszyńska 3, 15-371 Białystok

Niepubliczna Szkoła Policealna TEB Edukacja w Białymstoku jest placówką, w której kształcenie odbywa się na różnych kierunkach. Wśród nich są kierunki medyczne, takie jak:

- ☑ asystentka stomatologiczna z elementami implantologii,
- ☑ dietetyka i zaburzenia odżywiania (stacjonarnie i online),
- ☑ higienista stomatologiczna,
- ☑ opieka medyczna 50+,
- ☑ opiekun medyczny,
- ☑ ortoptystka-rehabilitacja wzroku,
- ☑ protetyk słuchu,
- ☑ technik dentystyczny z technologią CAD/CAM,
- ☑ technik elektroradiolog,
- ☑ technik farmaceutyczny,
- ☑ technik masażysta z elementami fizjoterapii,
- ☑ technik optyk,
- ☑ technik sterylizacji medycznej,
- ☑ terapeuta zajęciowy z arteterapią,
- ☑ terapia tkanek miękkich¹⁷.

Oraz kierunki okołomedyczne, takie jak:

- ☑ ziołolecznictwo (stacjonarnie i online),
- ☑ doula-asystentka rodzącej (stacjonarnie i online),
- ☑ masaż 50+¹⁸.

W roku szkolnym 2022/2023, według danych pochodzących z Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych, w placówce tej kształciło się około 270 uczniów. Poniżej znajduje się tabela, w której do każdego kierunku medycznego przyporządkowano liczbę uczniów, którzy odbywają na nim naukę.

Tabela 46 Liczba uczniów kierunków medycznych w Niepublicznej Szkole Policealnej TEB Edukacja w Białymstoku

Kierunek medyczny	Ogólna liczba uczniów w roku szkolnym 2022/2023
Higienistka stomatologiczna	56
Technik masażysta	56
Technik optyk	28
Technik sterylizacji medycznej	37

Źródło: Otwarte Dane, Szkoły zawodowe - liczba uczniów w roku szkolnym 2022/2023

¹⁷ Informacje pochodzące ze strony internetowej Niepublicznej Szkoły Policealnej TEB Edukacja w Białymstoku, <https://teb.pl/oddzialy/d/bialystok/> (20.07.2023).

¹⁸ Tamże.

wg zawodów szkolnictwa zawodowego, klas oraz typu podmiotu, <https://dane.gov.pl/pl/dataset/1617,uczniowie-wedlug-zawodow> (11.08.2023).

12.11. NOVA Centrum Edukacyjne

Adres: ul. Porzeczkowa 11, 15-815 Białystok

NOVA Centrum Edukacyjne jest placówką składającą się z policealnej szkoły zawodowej oraz z medycznej szkoły policealnej. W pierwszej z tych dwóch placówek uczniowie mają możliwość kształcić się na następujących kierunkach medycznych:

- ☑ asystentka stomatologiczna z ortodoncją,
- ☑ higienistka stomatologiczna z ortodoncją i implantologią,
- ☑ piekun medyczny z organizacją opieki, osób starszych i geriatrią,
- ☑ opiekun osoby starszej,
- ☑ opiekun w domu pomocy społecznej,
- ☑ technik dentystyczny,
- ☑ technik farmaceutyczny,
- ☑ technik masażysta z fizjoterapią i rehabilitacją sportową,
- ☑ technik sterylizacji medycznej,
- ☑ technik usług kosmetycznych z kosmetyczką estetyczną,
- ☑ terapeuta zajęciowy¹⁹.

W medycznej szkole policealnej prowadzonej przez NOVA Centrum Edukacji nauka jest prowadzona na następujących kierunkach medycznych:

- ☑ asystentka stomatologiczna z ortodoncją,
- ☑ higienistka stomatologiczna z ortodoncją i implantologią,
- ☑ opiekun medyczny z organizacją opieki dzieci, osób starszych i geriatrią,
- ☑ technik dentystyczny,
- ☑ technik masażysta z fizjoterapią i rehabilitacją sportową,
- ☑ technik sterylizacji medycznej,
- ☑ technik farmaceutyczny,
- ☑ terapeuta zajęciowy²⁰.

Poniżej znajduje się tabela, w której do każdego kierunku medycznego przyporządkowano liczbę uczniów, którzy odbywają na nim naukę w roku szkolnym 2022/2023.

¹⁹ Informacje pochodzące ze strony internetowej Nova Centrum Edukacyjne, <https://www.nova.edu.pl/> (20.07.2023).

²⁰ Tamże.

Tabela 47 Liczba uczniów kierunków medycznych w NOVA Centrum Edukacyjne

Kierunek medyczny	Ogólna liczba uczniów w roku szkolnym 2022/2023
Asystentka stomatologiczna	16
Higienistka stomatologiczna	15
Technik masażysta	12
Technik sterylizacji medycznej	19

Źródło: Otwarte Dane, Szkoły zawodowe - liczba uczniów w roku szkolnym 2022/2023 wg zawodów szkolnictwa zawodowego, klas oraz typu podmiotu, <https://dane.gov.pl/pl/dataset/1617,uczniowie-wedlug-zawodow> (11.08.2023).

12.12. Policealna Szkoła „Akademia Sukcesu”

Adres: Marii Skłodowskiej-Curie 2, 15-950 Białystok

Placówka prowadzi działalność na terenie Białegostoku oraz Suwałk. W jej skład wchodzi szkoła policealna oraz liceum zawodowe dla dorosłych. Jest ona także organizatorem kursów zawodowych. W szkole policealnej umożliwia kształcenie na następujących kierunkach medycznych:

- ☑ technik sterylizacji medycznej,
- ☑ terapeuta zajęciowy,
- ☑ technik masażysta,
- ☑ opiekun medyczny²¹.

W roku szkolnym 2022/2023, według danych pochodzących z Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych, w placówce w Suwałkach kształciło się 223 uczniów, natomiast w placówce w Białymstoku 391 uczniów. Poniżej znajduje się tabela, w której do każdego kierunku medycznego przyporządkowano liczbę uczniów, którzy odbywają na nim naukę w roku szkolnym 2022/2023.

Tabela 48 Liczba uczniów w Policealnej Szkole „Akademia Sukcesu” w Białymstoku

Kierunek medyczny	Ogólna liczba uczniów w roku szkolnym 2022/2023
Technik masażysta	24
Terapeuta zajęciowy	33
Opiekun medyczny	27
Technik sterylizacji medycznej	28

Źródło: Otwarte Dane, Szkoły zawodowe - liczba uczniów w roku szkolnym 2022/2023 wg zawodów szkolnictwa zawodowego, klas oraz typu podmiotu, <https://dane.gov.pl/pl/dataset/1617,uczniowie-wedlug-zawodow> (11.08.2023).

21 Informacje pochodzące ze strony internetowej Policealnej Szkoły Akademia Sukcesu, <http://as.edu.pl/projekt-akademia-sukcesu/> (20.07.2023).

Tabela 49 Liczba uczniów w Policealnej Szkole „Akademia Sukcesu” w Suwałkach

Kierunek medyczny	Ogólna liczba uczniów w roku szkolnym 2022/2023
Technik masażysta	16
Terapeuta zajęciowy	22
Opiekun medyczny	59
Technik sterylizacji medycznej	22

Źródło: Otwarte Dane, Szkoły zawodowe - liczba uczniów w roku szkolnym 2022/2023 wg zawodów szkolnictwa zawodowego, klas oraz typu podmiotu, <https://dane.gov.pl/pl/dataset/1617,uczniowie-wedlug-zawodow> (11.08.2023).

12.13. Policealna Szkoła Cosinus w Białymstoku

Adres: Św. Rocha 3a, 15-879 Białystok

Szkoła policealna prowadząca działalność w 41 placówkach na terenie całego kraju. Na terenie województwa podlaskiego jej oddziały zlokalizowane są w Białymstoku oraz Suwałkach. W szkole policealnej w Białymstoku rekrutacja uczniów prowadzona jest na następujące kierunki medyczne:

- ☑ asystentka stomatologiczna,
- ☑ higienistka stomatologiczna,
- ☑ opiekun medyczny,
- ☑ opiekuna środowiskowa,
- ☑ terapeuta zajęciowy²².

W oddziale szkoły w Suwałkach rekrutacja prowadzona jest na następujące kierunki medyczne:

- ☑ masażysta,
- ☑ opiekun medyczny,
- ☑ technik sterylizacji medycznej,
- ☑ terapeuta zajęciowy²³.

W roku szkolnym 2022/2023, według danych pochodzących z Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych, w placówce w Suwałkach kształciło się 17 uczniów, natomiast w placówce w Białymstoku 1602 uczniów (razem z uczniami w szkole zaocznej). Poniżej znajduje się tabela, w której do każdego kierunku medycznego przyporządkowano liczbę uczniów, którzy odbywają na nim naukę w roku szkolnym 2022/2023.

22 Informacje ze strony internetowej Policealnej Szkoły Cosinus (oddział w Białymstoku), <https://www.cosinus.pl/bialystok> (21.07.2023).

23 Informacje ze strony internetowej Policealnej Szkoły Cosinus (oddział w Suwałkach), <https://www.cosinus.pl/suwalki> (21.07.2023)

Tabela 50 Liczba uczniów kierunków medycznych w Policealnej Szkole Cosinus w Białymstoku

Kierunek medyczny	Ogólna liczba uczniów w roku szkolnym 2022/2023
Asystentka stomatologiczna	42
Technik masażysta	133
Terapeuta zajęciowy	39
Opiekun medyczny	50

Źródło: Otwarte Dane, Szkoły zawodowe - liczba uczniów w roku szkolnym 2022/2023 wg zawodów szkolnictwa zawodowego, klas oraz typu podmiotu, <https://dane.gov.pl/pl/dataset/1617,uczniowie-wedlug-zawodow> (11.08.2023).

Tabela 51 Liczba uczniów kierunków medycznych w Publicznej Policealnej Szkole „Cosinus” w Suwałkach

Kierunek medyczny	Ogólna liczba uczniów w roku szkolnym 2022/2023
Technik masażysta	17

Źródło: Otwarte Dane, Szkoły zawodowe - liczba uczniów w roku szkolnym 2022/2023 wg zawodów szkolnictwa zawodowego, klas oraz typu podmiotu, <https://dane.gov.pl/pl/dataset/1617,uczniowie-wedlug-zawodow> (11.08.2023).

12.14. Centrum Nauki i Biznesu Żak

Adres: Świętego Rocha 12/Lokal A, 15-879 Białystok

Muzyczna 10, 16-400 Suwałki

Dworna 1, 18-400 Łomża

Centrum Nauki i Biznesu Żak prowadzi działalność w 81 placówkach na terenie całego kraju. W skład jej struktur wchodzi zarówno licea ogólnokształcące, szkoły policealne oraz szkoły medyczne. W ramach szkoły medycznej prowadzonej w Białymstoku oferowane są następujące kierunki medyczne, na które prowadzona jest rekrutacja:

- ☑ asystentka stomatologiczna,
- ☑ higienistka stomatologiczna,
- ☑ opiekun medyczny,
- ☑ technik masażysta,
- ☑ technik sterylizacji medycznej,
- ☑ terapeuta zajęciowy²⁴.

W szkole medycznej zlokalizowanej w Suwałkach oferowane są następujące kierunki medyczne:

- ☑ opiekun medyczny,
- ☑ Technik sterylizacji medycznej²⁵.

²⁴ Informacje pochodzące ze strony internetowej Centrum Nauki i Biznesu Żak (szkoła medyczna w Białymstoku), <https://bialystok.zak.edu.pl/oferta-edukacyjna/szkoly-medyczne> (21.07.2023).

²⁵ Informacje pochodzące ze strony internetowej Centrum Nauki i Biznesu Żak (szkoła medyczna w Suwałkach), <https://suwalki.zak.edu.pl/oferta-edukacyjna/szkoly-medyczne> (21.07.2023).

Szkoła medyczna prowadzona przez Centrum Nauki i Biznesu Żak prowadzi działalność także w Łomży. W placówce tej oferuje się kształcenie na następujących kierunkach medycznych:

- ☑ opiekun medyczny,
- ☑ Technik masażysta²⁶.

W roku szkolnym 2022/2023, według danych pochodzących z Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych, w szkołach marki „Żak” w Białymstoku kształciło się 131 uczniów a w Łomży kształciło się 98 uczniów. Poniżej znajduje się tabela, w której do każdego kierunku medycznego przyporządkowano liczbę uczniów, którzy odbywają na nim naukę w roku szkolnym 2022/2023.

Tabela 52 Liczba uczniów kierunków medycznych w Szkole Policealnej Opieki Medycznej Żak w Białymstoku oraz Szkoły Policealnej Medycznej Żak w Białymstoku

Kierunek medyczny	Ogólna liczba uczniów w roku szkolnym 2022/2023
Technik masażysta	26
Terapeuta zajęciowy	10
Opiekun medyczny	20
Technik sterylizacji medycznej	75

Źródło: Otwarte Dane, Szkoły zawodowe - liczba uczniów w roku szkolnym 2022/2023 wg zawodów szkolnictwa zawodowego, klas oraz typu podmiotu, <https://dane.gov.pl/pl/dataset/1617,uczniowie-wedlug-zawodow> (11.08.2023).

Tabela 53 Liczba uczniów kierunków medycznych w Szkole Policealnej Opieki Medycznej Żak w Łomży oraz Szkoły Policealnej Medycznej Żak w Łomży

Kierunek medyczny	Ogólna liczba uczniów w roku szkolnym 2022/2023
Opiekun medyczny	59
Technik masażysta	39

Źródło: Otwarte Dane, Szkoły zawodowe - liczba uczniów w roku szkolnym 2022/2023 wg zawodów szkolnictwa zawodowego, klas oraz typu podmiotu, <https://dane.gov.pl/pl/dataset/1617,uczniowie-wedlug-zawodow> (11.08.2023).

12.15. Zaoczna Szkoła Policealna i Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych Prymus

Adres: Brukowa 2, 15-889 Białystok

Placówka prowadzi działalność w Białymstoku. Jej struktura składa się z liceum ogólnokształcącego dla dorosłych oraz szkoły policealnej. W szkole policealnej istnieje możliwość rekrutacji na kierunek okołomedyczny:

- ☑ Opiekun w DPS²⁷.

²⁶ Informacje pochodzące ze strony internetowej Centrum Nauki i Biznesu Żak (szkoła medyczna w Łomży), <https://lomza.zak.edu.pl/oferta-edukacyjna/szkoly-medyczne> (21.07.2023).

²⁷ Informacje pochodzące ze strony Zaocznej Szkoły Policealnej i Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych w Białymstoku, <https://www.spo.edu.pl/> (21.07.2023).

W roku szkolnym 2022/2023, według danych pochodzących z Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych, w Zaocznej Szkole Policealnej Prymus w Białymstoku kształciło się 226 uczniów.

12.16. Policealne Studium Zawodowe Ekspert w Białymstoku

Adres: Przejazd 2a/1, 15-430 Białystok

W Białymstoku działa Policealne Studium Zawodowe Ekspert, które zostało założone we wrześniu 2005 roku. Od tamtego czasu kontynuuje swoją działalność, szkoląc kolejne grupy specjalistów i wykwalifikowanych pracowników. Głównie skupia się na kształceniu w dziedzinie medycyny, ale oferuje także programy edukacyjne związane z obszarem administracyjnym. Studium prowadzi rekrutację na następujące kierunki medyczne:

- ☑ opiekun medyczny,
- ☑ terapeuta zajęciowy,
- ☑ technik masażysta,
- ☑ higienistka stomatologiczna,
- ☑ technik sterylizacji medycznej²⁸.

Ponadto w placówce organizowane są medyczne **szkolenia specjalistyczne**, skierowane do:

Pielęgniarek

- ☑ pielęgniarstwo rodzinne,
- ☑ pielęgniarstwo ratunkowe,
- ☑ pielęgniarstwo psychiatryczne,
- ☑ pielęgniarstwo pediatryczne,
- ☑ pielęgniarstwo opieki paliatywnej,
- ☑ pielęgniarstwo opieki długoterminowej,
- ☑ pielęgniarstwo operacyjne,
- ☑ pielęgniarstwo onkologiczne,
- ☑ pielęgniarstwo internistyczne,
- ☑ pielęgniarstwo geriatryczne,
- ☑ pielęgniarstwo chirurgiczne,
- ☑ pielęgniarstwo anestezjologiczne i intensywnej opieki,
- ☑ ochrona zdrowia pracujących.

Położnych

- ☑ pielęgniarstwo rodzinne,
- ☑ pielęgniarstwo ginekologiczno-położnicze.

Dla pielęgniarek i położnych

- ☑ pielęgniarstwo neonatologiczne,
- ☑ pielęgniarstwo epidemiologiczne.

Kolejnym elementem oferty są **kursy kwalifikacyjne**, skierowane do:

Pielęgniarek

- ☑ pielęgniarstwo środowiska nauczania i wychowania,
- ☑ pielęgniarstwo transplantacyjne,
- ☑ pielęgniarstwo rodzinne,
- ☑ pielęgniarstwo ratunkowe,
- ☑ pielęgniarstwo psychiatryczne,
- ☑ pielęgniarstwo pediatriczne,
- ☑ pielęgniarstwo opieki paliatywnej,
- ☑ pielęgniarstwo opieki długoterminowej,
- ☑ pielęgniarstwo operacyjne,
- ☑ pielęgniarstwo onkologiczne,
- ☑ pielęgniarstwo neurologiczne,
- ☑ pielęgniarstwo neonatologiczne,
- ☑ pielęgniarstwo nefrologiczne z dializoterapią,
- ☑ pielęgniarstwo kardiologiczne,
- ☑ pielęgniarstwo internistyczne,
- ☑ pielęgniarstwo geriatryczne,
- ☑ pielęgniarstwo diabetologiczne,
- ☑ pielęgniarstwo chirurgiczne,
- ☑ pielęgniarstwo anestezyjologiczne i intensywnej opieki,
- ☑ ochrona zdrowia pracujących.

Położnych

- ☑ pielęgniarstwo rodzinne,
- ☑ pielęgniarstwo operacyjne,
- ☑ pielęgniarstwo anestezyjologiczne i intensywnej opieki w położnictwie i ginekologii.

Pielęgniarek i położnych

- ☑ pielęgniarstwo epidemiologiczne.

W placówce organizowane są także **kursy specjalistyczne** dla:

Pielęgniarek

- ☑ opieka nad pacjentem ze stomią jelitową,
- ☑ żywienie dojelitowe i pozajelitowe,
- ☑ wykonywanie i ocena testów skórnych,
- ☑ wykonanie konikopunkcji, odbarczenie odmy prężnej oraz wykonanie dojścia doszpikowego,
- ☑ wykonanie badania spirometrycznego,
- ☑ szczepienia ochronne,
- ☑ rehabilitacja osób z przewlekłymi zaburzeniami psychicznymi,
- ☑ podstawy terapii objawowej w opiece paliatywnej,
- ☑ podstawowa opieka zdrowotna (POZ),
- ☑ pielęgnowanie pacjenta dorosłego wentylowanego mechanicznie,
- ☑ opieka nad pacjentem z przewlekłą obturacyjną chorobą płuc (POCHP),
- ☑ opieka nad pacjentem poddawany procedurom diagnostycznym i terapeutycznym z użyciem otwartych źródeł promieniowania,
- ☑ opieka nad dziećmi ze schorzeniami otorynolaryngologicznymi,
- ☑ opieka nad dziećmi z chorobą nowotworową,
- ☑ opieka nad dziećmi i młodzieżą z cukrzycą,
- ☑ leczenie ran,
- ☑ kompleksowa opieka nad pacjentem z najczęstszymi schorzeniami wieku podeszłego,
- ☑ kompresjoterapia,
- ☑ endoskopia,
- ☑ dializoterapia.

Położnych

- ☑ szczepienia ochronne,
- ☑ opieka nad kobietą z cukrzycą w okresie okołoporodowym,
- ☑ onkologia ginekologiczna,
- ☑ monitorowanie dobrostanu płodu w czasie ciąży i podczas porodu
- ☑ leczenie ran,
- ☑ edukacja i wsparcie kobiety w okresie laktacji.

Pielęgniarek i położnych

- ☑ wywiad i badanie fizykalne,
- ☑ wykonanie i interpretacja zapisu ekg u dorosłych,
- ☑ terapia bólu przewlekłego u dorosłych,
- ☑ terapia bólu ostrego u dorosłych,
- ☑ resuscytacja krążeniowo-oddechowa,

- ☑ resuscytacja oddechowo-kръżeniowa noworodka,
- ☑ podstawy języka migowego,
- ☑ ordynowanie leków i wypisywanie recept – część II,
- ☑ ordynowanie leków i wypisywanie recept – część I,
- ☑ opieka pielęgniarska nad chorymi dorosłymi w leczeniu systemowym nowotworów,
- ☑ opieka nad osobami z cukrzycą stosującymi terapię ciągłego podskórnego wlewu insuliny CPWI,
- ☑ komunikowanie interpersonalne w pielęgniarstwie,
- ☑ edukator w cukrzycy.

Elementem oferty, na który warto w tym miejscu zwrócić uwagę, są także kursy doszkalające dla personelu medycznego przeznaczone dla pielęgniarek i położnych takie, jak:

- ☑ podstawowe zabiegi resuscytacyjne – BLS,
- ☑ obsługa i pielęgnacja portu donaczyniowego,
- ☑ język migowy,
- ☑ chirurgia jednego dnia,
- ☑ aspekty leczenia ran.

W roku szkolnym 2022/2023, według danych pochodzących z Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych, w Policealnym Studium Zawodowym Ekspert w Białymstoku kształciło się 286 osób. Poniżej znajduje się tabela, w której do każdego kierunku medycznego przyporządkowano liczbę uczniów, którzy odbywają na nim naukę w roku szkolnym 2022/2023.

Tabela 54 Liczba uczniów kierunków medycznych w Policealnym Studium Zawodowym Ekspert w Białymstoku

Kierunek medyczny	Ogólna liczba uczniów w roku szkolnym 2022/2023
Technik masażysta	65
Terapeuta zajęciowy	18
Opiekun medyczny	83

Źródło: Otwarte Dane, Szkoły zawodowe - liczba uczniów w roku szkolnym 2022/2023 wg zawodów szkolnictwa zawodowego, klas oraz typu podmiotu, <https://dane.gov.pl/pl/dataset/1617,uczniowie-wedlug-zawodow> (11.08.2023).

